

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

108637

Šmarnice

romarja ✠

jeruzalemskega.

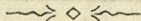

Šmarnice

romarja jeruzalemskega.

◊ 32 ◊

premišljevanj za mesec **majnik**; ob enem
:: **molitvenik** za romarje v Jeruzalem. ::

Začrtal na dotičnih krajih na potovanju v Jeruzalem
k velikonočnim praznikom l. 1889; izdelal po vrnitvi

F. S. Šegula,

župnik pri sv. Roku ob Sotli.

Maribor, 1909.

V založbi pisatelja. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

108637

108637

Z dovoljenjem prečastitega k. šk. Lavantinskega
ordinarijata v Mariboru z dne 4. nov. 1908. št. 5790.

FLC 1172/

1951

Maribor, 1908.

Njih Prevzvišenosti
premilostivemu gospodu

DR. MIHAELU NAPOTNIK,

prisedniku prestola Njih svetosti,
Njih ces. in kralj. apostolskega veli-
čanstva tajnemu svetovalcu, veliko-
križniku cesarskega avstrijskega
Franc Jožefovega reda i. t. d.

knezu in škofu Lavantinskemu
posvečuje

skromno to svoje delce
v dar

K DVAJSETLETNICI
blagodarjenega vladikovanja
v brezmejni svoji hvaležnosti

(romar jeruzalemski)
pisatelj.

PER
MARIAM

AD
JESUM!

Predgovor.

a zares! To je pravo romanje v Jeruzalem, če se vrši v duhu pokore in prisrčnega sožalja s trpljenjem našega Gospoda Jezusa Kristusa in žalostne matere Marije. Ta duh, to

sožalje morata zavzemati prvo mesto v srcu romarja, potem šele ima naj prostor ukazeljnost, radovednost, razvedrilo.

To bodi zagovor te knjižice nasproti onim, ki njo bodo grajali, ali že v njeni celoti, ali v posameznih delih. — Knjig namreč, ki popisujejo potovanje v Jeruzalem, ima v resnici svet dandanes skoraj že brez števila, ali knjige, katere začetek in prvi poskus bi imela biti pričujoča, namreč „premišljevanja za jeruzalemske romarje“, tako da bi se pri pojedinih svetih krajih ne naštevali samo zgodovinski spomini, marveč da bi se podajala v obliki kratkih nabožnih

govorov še posebej hrana za duhovno življenje, enake knjige nisem še dosedaj (1900) zasledil, v kolikor so mi bili pristopni seznami prodajalcev knjig raznih narodov.

Bodočim slovenskim romarjem tedaj take bukvice v roke podati, bila je že mnogo let moja srčna želja. Pa hoteti in — izvršiti, kako daleč narazen sta! Da se pa ne poizgubijo nekatera morebiti dobra zrna, ki sem jih nabral za omenjeni cilj, ali našel v premišljevanjih, povezal sem nekaj teh načrtov v šopek šmarnic, in jih podal v varstvo in v dar kraljici majnika!

Dokler ne pride kaj boljšega, pa bode knjižica tudi bodočim slovenskim romarjem v Jeruzalem dobro došla! Dal le Bog, da bi se goreče želje premnogih:

„skupno romanje Slovencev v
Jeruzalem“

prav kmalu uresničile!

F. S. Š.

Opazka. Ako se knjižica porabi kot berilo pri majniški pobožnosti, naj se blagovoli na onih mestih, kjer pisatelj govori v prvi osebi, rabiti izraz tretje osebe. N. pr.: mesto „... stal sem ...“ naj se reče: „stal je romar ...“

Predvečer 1. majnika.

Hrepenenje po sveti deželi.

(Misli pred nastopom romanja.)

„In Gospod je rekel Abrahamu: Idi iz svoje domovine, in iz svojega rodú, in iz liše svojega očeta, in hiti v deželo, ki ti jo bom pokazal jaz! (Gen. 12, 1.) . . . v deželo, kjer se cedi mleko in med“ (Num. 14, 8.)

1. Od tistih dob, ko smo prvokrat zaslišali glas o zgubljenem rajú, od tistih dob, ko smo že mogli ohranjati v spominu besede: Nazaret, Betlehem, . . . od dob, ko je prvokrat koprnelo naše majhno srce v svetem ognju pred jaslicami ljubega Ježuška, od tistih prvih dob naše mladosti pa do današnjega dne ni nam zginila tudi več iz spomina sveta dežela. V stolnici, kakor v priprosti planinski cerkvici se slavnostni govorniki spominjajo navdušeno svete dežele. V ljudski šoli je veren nčitelj, na visoki šoli učen profesor, ki vodi v duhu svoje učence v sveto deželo! Oko kri-

stjana in nekristjana bilo je in bode do konca dni obrnjeno v sveto deželo.

Pa to ni dovolj, spomin! Samo hrepenenje ne zadostuje! Kakor je namreč v onih starodavnih časih rekel Bog praočetu vsega judovskega ljudstva: „Idi iz svoje domovine, iz svojega rodu, iz hiše svojega očeta, in hiti v deželo, ki ti jo bom pokazal jaz!“ in kakor je očak Abraham, pokoren besedi Gospodovi, se nemudoma podal v novo svojo domovino ob Jordanu, v Kanaan, tako hiti brez števila romarjev iz vseh delov sveta, iz dalnje Rusije, iz vroče Afrike, iz Avstralije sredi neizmernih vodâ, iz Amerike, Evrope tudi še dandanes v isto deželo Kanaan, zapuščajoč svojo domovino, (mnogi nje ne vidijo nikdar več!), — zapuščajoč dom svoj in sorodnike za vselaj (ker mnogi se več ne vrnejo!), — iz očetove hiše idejo, da pohitijo tje v sveto deželo, kjer se jim izpolnjujejo vroče želje njih src, in se čutijo neizmerno srečne, ko so se jim uresničile sanje mladih let!

2. Kaj pač je vzrok tega velikega hrepenenja po sveti deželi? odkod tolika njena slava?

Sveta dežela je na daljnem Jutrovem, je v tistem delu sveta, iz katerega nam je prišlo vse dobro, vse, kar smo in kar imamo. Tukaj — na Jutrovem — je tekla zibelka človeškega rodu, tu so živeli naši prvi stariši, tam je bil raj, kjer se jim je razodeval Bog sam! Tukaj pa so

se izvrševale tudi prve kazni božje zoper one, ki se niso hoteli pokoriti besedi božji; tukaj je begal brez miru okrog Kajn z znamenjem bratomora na čelu! Tukaj — na Jutrovem — so one nesrečne dežele, katerih zlobne prebivalce je odplavil vesoljni potop! Tukaj je poslej odbral Bog Abrahama, da postane oče tistega naroda, ki je bil odločen, da ohrani vero v edinega Boga, istega naroda, iz katerega je prirasla najlepša cvetka čboveškega rodu, devica Marija, mati Odrešenika sveta, Gospoda našega Jezusa Kristusa! — Z eno besedo, celi stari zakon in nja zgodbe so v vedni zvezi s sveto deželo, in ker so iste ljube našemu spominu, ljuba nam je tudi dežela sama tembolj, ker le z njeno pomočjo nje moremo vedno bolj in bolj razumevati. Kdor tedaj hoče stari zakon dobro poznati, poda se v sveto deželo, učit se razumevati svetih dogodb na dotičnih krajih samih in po starih šegah in navadah ljudstva.

Ker je nadalje Jutrovo kraj rojstva in smrti Odrešenika sveta, ima naravno tudi novi zakon svoj začetek in svoje dovršenje tam na Jutrovem. Kdor je tedaj gledal s paznim očesom sveta mesta, gore, reke, livade in ljudi po njih, temu postane jasno marsikaj, česar še prej opazil ni. Kdor je bil enkrat tako srečen, doživeti romarsko pesem Davidovo (psalm 131): „Stopili bomo pod njegove šotore, molili ga bomo tam, kjer so stale njegove noge,“ — ta-

kemu so nedeljski evangeliji sv. katoliške cerkve draga in ljuba pisemca iz svetih krajev, taka pisma, katera človek vedno in vedno rad prebira. Saj vsaki kraj svete dežele ima svojo posebno skrivnost, svojo posebno vabljivo moč. Le ozrimo se na okolu in pomislimo!

Tam v prijazni okolici je Nazaret, kjer je Beseda meso postala, z malimi prestandki trideset let med ljudmi prebivala, delala in ga po svojem skritem in nizkem življenju posvetila. Tukaj je Odrešenik sveta nastopil prvokrat kot učenik! Izven Nazareta pa štrli k nebu pusta skala, na katero so, nezadovoljni z njegovimi besedami, Odrešenika vlekli lastni njegovi rojaki, da bi ga sunili v prepad. On pa je mirno odšel iz njih sredine in od tega dne se ni več vrnil nazaj v domači kraj. Pečina pa še dandanes tako kakor nekdanj štrli v nebo, očitajoč otrok otrokom drzovito početje starodavnih pradedov.

Malo na sever od Nazareta je Kana galilejska, — beseda kakor nova pesem prijetno doneča ušesom tistih kristjanov, ki vedno le po posvetnem razveseljevanju hrepenijo in ker se premagati ne morejo, svojo pohlepnost po veselicah zagovarjajo, sklicovaje se na vzgled ljubega Odrešenika samega, rekoč: „Saj je tudi Jezus na gostije hodil!“

Odtod na izhodu kipi v nebo mogočna gora Tabor, kraj čudovitega spremenjenja

Jezusovega, kjer se je tistih dob sv. Petru tako dopadlo, da je bil kar voljan postaviti tri šotore, Mojzesu enega, Njemu enega in Eliju enega. — Kakor nekdej, je gora Tabor romarju še dandanašnji kažipot iz Nazareta h galilejskem jezeru, v kraje Desetomestja, ki so bili priče največjih in najštevilnejših čudežev Jezusovih.

Pozdravljeno mi bodi, pristrčno pozdravljeno galilejsko morje! In ve, večno-zelene obali tega „morja“, ve ljubke cvetlice po livadah na okrog, radujte in veselite se, saj razcvitate se na istih tleh, po katerih je tolikrat hodil naš božji Odrešenik! In vi, temno-višnjevi valovi jezera! Voljno ste se v najhujšem divjanju pomirili na besedo Učenikovo, potolažili se po njegovi želji! Prevzetniši kakor vi bili so ljudje tistih dob, ki niso hoteli slišati na glas Njega, dobrega pastirja! In ve, mične, drobne ribice na hladnem dnu! Kako ste vendar zamogle tako zadovoljno hiteti v mreže, — v smrt samo na besedo Mojstra, tistega dobrega Mojstra, katerega so hudobni ljudje tirali oh! v tako grenko smrt!

Od Nazareta na jug se razprostira planjava ezdrelonska z mestecem Najm. Ni menda polja na svetu, kjer bi se od pamti-veka bojevalo več in hujših bojov, kakor tu! Cvetlice livad tam skoraj vse temno-rudeče cvetejo. Pri njih pogledu pripoveduje skrivnostno še dandanes domači beduin tovarišu: „Kaplje krvi so to slavnih junakov!“ —

Tam na večerni strani pa se razprostira slavno pogorje gelboansko najtužnejšega spomina. Tu je po zgubljeni bitki umrl kralj Savel ob lastnem meču, tu bil je umorjen v boju tudi njegov sin Jonatan, od mladosti pobratim junaškega Davida. Kako zategadelj, ker je pilo krv Jonatanovo, ves v obupu proklinja David to nesrečno pogorje: „Montes Gelboe, — gore gelboanske! Ne rosa, ne dež naj ne pada več na vas, ker ste pile krv Savlovo, kakor bi ne bil on maziljenec Gospodov, in krv Jonata ljubljenega!“ (2. Reg. 1, 21.)

Tako nas stopinjo za stopinjo spremljajo syeti spomini; otresti se njih ne moremo. Še manj pa bi bilo mogoče jih vseh tu naštet!

Tam daleč doli na jugu pa je Jeruzalem, sveto, vroče zaželjeno mesto. O Jeruzalem! kateri romar pač, ko je prišel v tvoje blaženo obližje, se ni razjokal, točil obilih solzic radosti! — Možje, trdi vojaki prve križarske vojske, leta 1099, ko so zaslišali, da so že blizu Jeruzalema, (tako pripoveduje stari zgodovinar, pisec,) „se niso zamogli več brzdati od radosti, kakor hitro so zaslišali ime Jeruzalem, in razjokali so se samega veselja, da so že bili tako blizu svetega, gorko zaželenega mesta. Polni hrepenenja in koprnjenja, videti sveto mesto, pozabili so na vso utrujenost, na vse težave, dodvizali so se in hiteli še bolj kakor do-

slej naprej, brez odmora, dokler niso obstali pod zidovjem jeruzalemskim.“

Pri Jeruzalemu na izhodni strani je prijazna oljska gora... Čez njo pelja pot v Betanijo, v Jeriho, na livade objordanske, ob njenem vznožju pa v tihi tugi samevajo: vrt Getzemani, votlina, kjer je On krvavi pot potil in grob Marijin. —

Od prostora nekdanjega judovskega templja pelja cesta „križev pot“ v cerkvo božjega groba in na Kalvarijo... na južni strani mesta se nam prijazno nasproti smehlja Betlehem, še dalje doli vabi nas staroslavno mesto Hebron, kjer počivajo trupla očakov judovskih. —

Veličastni spomini, spomini tolažbe-polni bolni, v dvomih zdihujoči duši! — Sedaj nam je razumljivo, zakaj so milijoni vernikov tako koprneli po sveti deželi! Brezštete vojaške trume, sedaj se nam dozdeva, da jih umemo, zakaj da so za svobodo svete dežele prelivale rade junaško svojo kri; jasno nam je, zakaj so se tisočeri vseh časov srečne šteli daleč proč celo od lastne domovine najti na sijonski gori prostorček za grob!

Kar pač človek čisla, ljubi, slavi vedno od svojih mladih let, to si želi gledati vsaj enkrat v življenju; če je pa sila, voljno tvega za to življenje in žrtvuje lastno kri!

3. Ni res, ljubi kristjan, tudi v tebi se obujajo goreče želje, videti le enkrat svete kraje? Pač hvalevredno hrepenenje! — In

če je omajano tvoje versko prepričanje omajano, ker skušnjave so bile prevelike tvoje srce pa preslabo, se njim zoperstavljati, o tedaj pa, če le moreš, poleti tje v Jeruzalem: kraj sam je že prepričevalna verska pridiga, ki je ne pozabiš nikdar več! — In če gorje stiska ubogo srce in ti preti ga ugonobiti, hiti tje doli v Betlehem in „k jaslicam“, pa bo moral odnehati skušnjavec in novoporojen bo se vračal Gospod nazaj ti v tvoje srce!

Kviško tedaj srca, kviško glave! Pojdimo v Jeruzalem! Sv. oče Leon XIII. slavnega spomina so tako goreče želeli povzdigniti romanje v sveto deželo, da so celo leta 1901 ustanovili za jeruzalemske romarje, za vse, ki tje pridejo, častne križce! Naj bi se kmalo pri cerkvenih slovesnostih tudi na tvojih prsih zasvetil „Leonov križec za jeruzalemske romarje,“ — Nobeden še ni obžaloval, ki je romal v Jeruzalem; pač pa je že marsikteri še na smrtni postelji blagroval tisto uro, v kateri se je odločil obiskati svete kraje. — Tudi jaz (pisatelj teh vrstic) bil sem tam, vsa sveta mesta in kraje sem obiskal, gledal nje sem, gledal z očmi vernimi in pomirjen, osrečen vrnil sem se v domovino. Sedaj pa pač vse na svetu rajši izgubim, kakor svoje spomine na svete kraje! Kar sem gledal in občutil, v svoj dnevnik sem zapisoval. Bil sem tistih dob v domovini dušni

pastir in kako bi moglo drugače biti, kakor da sem mislil pogostokrat na verne svoje ovčice. In ker ustmeno nisem mogel, pridigal sem njim semtertje v mislih, in teh sem marsiktero zabilježil v dnevnik svoj. Vse to sem sedaj zbral in povezal v šopek, katerega se drznem ponuditi

„KRALJICI MAJNIKA!“

4. Pridite torej, ljubi kristjani, in sledite mi sedaj meseca majnika, če ne v resnici, vsaj v mislih, vsaj v duhu stopinjo za stopinjo, dan za dnevom, kot verni romarji jeruzalemski. Ne vstrašite se vsakdanjega truda! O saj tudi za romarja pridejo hudi časi, mnoge težave, celo nevarnosti za življenje. Pa vse to ga nič ne straši! Mnogokrat sem čital, pa doslej menda ne popolnoma razumeval, izrek: „Verski čut je med vsemi najmogočnejši!“ Vsled tega ravno dokončajo celo slabe sedemdesetletne ženice jeruzalemsko romanje z moškim pogumom. Pogum njim daje upanje, da bodo skoraj molile tam, „kjer so stale Njegove noge.“ — Nadalje premišljuje romar, da je treba slediti vzgledu apostolov, ki so postali vsi mučeniki; spominja se velike množice svetnikov, ki so vse, čas, bogastvo, udobnost življenja za nič imeli, samo, da nebesa pridobijo, — in pri takem premišljevanju postaja romarju sladak vsak trud. Ali bi se mar spodobilo učencu, tam zdihovati zaradi

težav, kjer je Mojster trpel neizrečene bolečine!?

Tako vas tedaj, ljubi kristjani, sedaj opominja romar jeruzalemski, pridno prihajati k majniški pobožnosti in se nič ne izgovarjati, češ, časa ni, preveliko dela, pretežavno je!

O, le ne recite: „Preveč dela imamo!“ — Prve ure dneva Mariji darovane, ... o kako potem vse bolje od rok gre!

O, ne izgovarjajte se: „Pot je predolga, pretežavna!“ — Križeva pot je tudi huda bila in — za vas voljo tako huda!

Ne recite: „Nimamo časa!“ Sicer tudi Marija ne bode imela časa, ko bodete njo v dušnih in telesnih potrebah klicali na pomoč!

Premagajte toraj le radovoljno vsako skušnjava, se izgovarjati, in hitite k „Šmarnicam“ z isto gorečnostjo, kakor pobožni romar jeruzalemski obiskuje svete kraje, ter se priporočite iz cele svoje duše preblaženi Devici Mariji, ki bodi naša voditeljica, tako:

O Marija, ki romarja navdušuješ, da zaničuje vse zapreke in težave, ter ga varno popelješ v pozemeljski Jeruzalem, — o vodi nas, svoje otroke na potu tega življenja, daj nam neomajan pogum v veri, da pod tvojim varstvom, če že ne pozemeljskega, vsaj tem gotoveje gledamo nebeški Jeruzalem. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

1.

Dvojna pot v Jeruzalem.

(Misli na vožnji po morju.)

„Tujci smo pred teboj, o Gospod, in romamo, kakor vsi naši očetje. Naši dnevi so kakor senca na zemlji in ni nam tukaj ostati.“ (1. Par. 29, 15.)

V tistih starodavnih časih priromal je očak Jakob v Egipt. Peljali so ga pred kralja (faraona), ki ga vpraša: „Koliko je dnevov in let tvojega življenja?“ In Jakob odgovori: „Dnevov mojega potovanja je 130 let, malo jih je in hudega spomina so, ter ne dosegaajo dnevov mojih očetov, ki so bili svoje dni tukaj popotniki.“ (Gen. 47, 8. 9.) Resnično, potovanje je naše življenje na zemlji in sicer le kratko potovanje.

Pa je isto menda brez cilja? Če potujemo, smo li podobni nerazsodni stvari, ki teka brez cilja semtertje, ali celo onim nespametnim, ki hitijo za goljufovimi plamenčki nad močvirjem, ki pri tem zagazijo, se vedno globje pogrezajo in slednjič žalosten konec storijo? Nikar! Naš cilj nam je čisto natanko določen! Kakor ima ta ladija nalogo, neprestano naprej tirati, da prepelje blago in potnike do njih cilja, tako je tudi našega življenja cilj nam odkazan.

Ali kam?

Spomni se kmetiča, ki za plugom hodi, kako on, ko zvon zadoni in Marije pozdravljenje raznaša čez polja in livade... kako on obstoji, od dela odneha, roke sklene, k nebesom roke in oči povzdigne! — In vojak pred bojem na kolena pade, molit k poglavarju vseh kraljev v nebesih. — Učenjak ob svoji mizi preneha v delu, roke sklepa ter misli svoje in trudno svojo glavo k Bogu povzdiguje. — Tako v slovesnih trenutkih vsi pripoznavajo: Ta zemlja ni naš cilj, ni naša prava domovina! Tukaj naše srce z vsemi svojimi trudi in naperi ne najde prave sreče in to tudi ni volja Najvišjega. Naš cilj so v resnici le nebesa, le nebeška naša prava domovina more izpolniti popolnoma hrepenenje naših src. Mi vsi se trudimo na potovanju v nebeški Jeruzalem!

Kakor pa ta ladija, tako vozi še drugod jih lahko sto do istega cilja. Če je tedaj tudi vseh naših trudov cilj: nebeški Jeruzalem, so vendar pota tja prav raznovrstna, prava in dobra, negotova in zapeljiva, varna in nevarna. In kakor to ladijo lahko vsak trenotek v globočino pogrezne vihar, tako se burja vzdiguje tudi v človeškem življenju le premnogokrat in veliko jih je, ki ne dosežejo svojega cilja. Eni opešajo, drugi utojejo, zopet drugi si že v začetku niso izvolili prave poti; tudi enkrat zgrešena prava pot se tako težko zopet najde. Zategadelj se moder romar, prej ko še nastopi pot,

resno vpraša: „Ali je to pot, ki me pelja do cilja? Ali je to varna, najbližja pot?“ Ravno tako je v življenju velike koristi, mnogokrat si zastaviti vprašanje: „Ali pač tudi hodim pravo pot? Ali prav ravnam, da dosežem svoj cilj? Ali po takem življenju pač tudi res dospem v nebeški Jeruzalem?“

V pozemeljski Jeruzalem se more priti na dva načina:

1. čisto po suhi zemlji, skozi Rusko in Malo Azijo, dolga pot;

2. čez morje, pot ki je krajša, manj naporna; hodijo njo vsi pobožni romarji.

Ta dvojna glavna pot v Jeruzalem pa je čudovito slična potom, po katerih strmijo zemljani v nebesa. Le poslušajte!

I.

1. Po suhem tedaj res se zamore priti v Jeruzalem, a zelo daljna je ta pot. Mesto da bi hitel popotnik na jug mimo svetega mesta Rima, ogne se celo poti čez Carigrad, ker tam bi se še itak moral voziti prek morja na maloazijsko stran, — ide temveč trdovratno proti severu, potem se zaobrne na izhod in hodi v svoji trmi najprej po Južno-Ruskem, potem skozi pustinje Male Azije tako huda pota, da bi človek mislil, nikdo si ne bi izbral tako nespametno težavne poti.

Nikdo? Če pogledamo v vsakdanje življenje okoli nas, se prepričamo, da so

prav mnogi kristjani zelo podobni potnikom po nespametno težavni daljni poti. Dasiravno rimsko-katoliški kristjani, katerim ni treba nobene druge poti iskati, kakor skozi Rim pravice in resnice, ljubezni božje, samoza-tajevanja, skozi Rim verskega prepričanja in navdušenja, vendar hodijo trmoglavo svoja stranska pota. Ni jim mar zanesljivih kaži-potov ob stezi življenja, t. j. božjih in cerk-venih zapovedi, hodijo daleč proč od prave poti, in vendar, ko se bliža zadnja ura, ko že smrtni pot na čelo stopa, kličejo: „Pri-peljite mi duhovnika!“ Ljudje v sovraštvu živijo, prisegajo krivo (da se Bogu smili!), krivično blago hranijo, čez vero zaničljivo govorijo, a tudi taki (v resnici čudno!) mno-gokrat še upajo doseči večno zveličanje. Pa ljubi Bog, po kako daljni poti hodijo ti v svoj Jeruzalem!... Kako lahko omagajo, ali jih mine pogum!

2. A ne samo daljna, te ž a v n a, le te-žavna je še pot v Jeruzalem po suhi zemlji skozi Rusko in Malo Azijo. Pota niso ugla-jena in pa deloma huda zima, potem zopet pekoče solnce spremljata trudnega popot-nika. — Glej tu podobo brezvernega kato-liškega kristjana. Prost je res verskih spon in ponosno dviga pokonci svojo razsvitljeno glavo. Brezobzirno hodi svojo pot. Pa ali je brezbožnost res tako lahka? O, nikar! Mraza in vročine ima tudi nevernik dovolj prestati, t. j. mnogo mora žrtvovati duševno in gmotno, mnogo storiti potov, mnogo raz-

žaljenj prenašati in vse to samo za svoje mu priljubljene neverne ideje in cilje.

O ni tako lahko, zvesto hudemu služiti!

3. Vpraša se slednjič: Ali se tako doseže človeka določeni cilj? Redko, redko kedaj je po oni daljni in težavni poti kedo srečno došel v pozemeljski Jeruzalem, mnogo pa jih je v resnici storilo žalosten konec. Še manj pa se tako doseže večno zveličanje nebeškega Jeruzalema, po stezi namreč nevere in brezbožnosti. Le malo šteje svet takih, ki so na smrtno uro vredni bili zaslišati tako tolažilne besede, kakor razbojnik na desni strani Križanega na Kalvariji: „Še danes boš z menoj v raj!“ — pač pa so se na lahkomiselnih, nevernih poti svojega življenja poizgubili celi legijoni za vselej! — Tudi tem se je mnogokrat v življenju pravilo, da niso na pravi stezi, da niso ustvarjeni edino za ta svet, da je kratek čas življenja, večnost pa neskončna, da smrt pride rada kakor tat po noči in se nič poprej ne oglašja, da naj delajo, dokler je še dan, ker pride noč, ko nikdo več ne more delati, — ali niso hoteli slišati glasu pridigarja in njih konec bil je pogubljenje. Tudi njim je bil postavljen lepi cilj: nebesa, a njih pot se žalostno končuje: v peklu! Zakaj?

Ker hodili so v svoji trmoglavosti daljno in težavno pot tistih kristjanov, ki si upajo mesto po nedolžnosti in brezgrešnosti se

zveličati s pokoro, ki ima šele slediti omadeževanemu življenju!

II.

1. Pa, ljubi kristjani, kdo nas sili hoditi to daljno, težavno, skrajno nevarno in jako negotovo pot skozi Rusko in Malo Azijo? Saj tudi krajša pot pelja v Jeruzalem! Mimo ali skozi Rim prišedši peljamo se po morji do Egiptovskega in če se tu nočemo nič muditi, je mogoče, da že deveti dan našega potovanja pozdravljamo sveto mesto. Nespameten bi bil, ki bi si ne izbral te poti. — Tako pravi katoliški kristjan! On ve, zakaj najprej gre njegovo hrepenenje v Rim. Rim je središče naše prave, edine zanesljivo zveličavne svete cerkve. V Rimu vlada vidni namestnik našega Gospoda Jezusa Kristusa na zemlji. V Rimu je stolica sv. apostola Petra, raz katere njegov naslednik po višjem razsvetljenju nezmotljivo uči, kaj imamo verovati in kaj storiti, da se vekomaj zveličamo. Vrh tega so nam za učnike dani nasledniki apostolov, kažipot pa so nam zapovedi božje in cerkvene. Okrepčave in zdravila nudijo nam čisti zdravi viri božjih milosti (sedem svetih zakramentov!) in kakor skrbna mati svoje ljubo dete, tako spremlja sveta naša katoliška cerkev vsakterega svojih vernih vestno od zibelke do groba. To dvoje je pač sveta resnica: 1. Nespametno res ravna katoliški kristjan, ki drugod kakor v svoji cerkvi

išče boljše in zanesljiviše poti k zveličanju in 2. Sam kriv si je, če se pogubi katoliški kristjan, saj ravno njemu je pot v nebeški Jeruzalem tako lepo uravnana, kakor nikomur več.

2. Res, tudi potniki na morju imajo prestatiti dokaj težav, posebno če morje ni vedno mirno in se vzdigne burja in peneče se valovje preti s poginom na nestalni vodeni podlagi zibajoči se ladiji. O taka pomorska nevihta ni malenkost! Pod ladijo se peni razburkano valovje, nad njim se kopičijo in semtertje drvijo črni oblaki neba, milo čivkajo beli morski golobi, naznanjajoči hudo uro. Za stolp visoki val odspredaj pridrvi in kakor orehovo lupino kvišku vzdigne železni parobrod, a ga h krati zopet požene v vodeni prepad, kakor žogo. Na desno, na levo se poganja močno valovje, gorovju enako; valovje bije ob močne stene ladije; valovje se razliva tje čez ladijo. Mornarji, ki opravljajo svojo težavno službo, so z vrvmi privezani na svoje prostore, da jih val ne odplavi; ostali ljudje pa pobegnejo iz površine v spodnje prostore ladije in tam molijo, če so kristjani, se tresejo, trepetajo, obupujejo, če so neverniki. — Tako se prigodi prav pogosto tudi v življenju, da na poti v nebesa tudi najpravičnejšega obsujejo hudi viharji od vseh strani. Nesreča za nesrečo zadene včasih skrbnega hišnega gospodarja, da že komaj nosi naloženo butaro; najboljša

žena je le prepogosto prava mučenica na zemlji; najboljši stariši imajo včasih čisto pokvarjene otroke in se ve, hude burje tedaj ne izostanejo.

Pa veren kristjan moli, zaupa v Boga, obupa ne pozna!

2. Res je nadalje, da na romanju v Jeruzalem z vožnjo po morju in po prestani morski burji še ni vse končano. Kdor hoče vse svete kraje videti in obiskati, mora mnogo in težavno potovati po puščavi. Tedaj solnce strašno pripeka, a pitne vode ni, s požirkom iz močvirja se je treba včasih zadovoljiti. Prenočuje se pod šotori na ledinah, volkovi, šakali in hijene pa delajo s tulenjem nočni koncert v bližini, če že pregladni ne trgajo za plahte šotorov. Pota so skoraj brez izjeme težavna, vozne ceste ni in senca malokje, ker je malo drevja. (Za vsako drevo se plačuje dača turški vladi!) — Tako žalostno in pusto je mnogokrat v življenju kristjana kljub vsemu temu, da po pravih potih hodi. Krivica, siromaštvo, zavrnjenost od ljudi je njegov delež; njegova poštenost mu ne prinaša samo nobene koristi, še v zgubo mu je in v posmeh vrstnikom. Volkovom, lisicam in hijenam izpostavljen je človek posebno v svojih mladih letih! Ali ni kakor dereč volk tisti, ki z goljufivimi besedami mlademu človeku iztrga vero iz srca!? Grši ko lisjak puščave je zapeljivec, ki z besedo in z vzgledom zastruplja nedolžna srca mladine; hujši ko hijena, ki

mrliče žre, je tisti, ki ogoljufa za košček kruha vdovo ali siroto.

Pa kaj so težave in skušnjave pravičnemu! On nosi dragocen zaklad v svojih prsih, mirno vest, ki visoko nadkriljuje vsa dobra, ki jih svet ima.

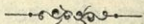
Sklep.

Kviško toraj srca, roke in oči! Mornar sredi najhujše burje ne obupa, tudi ne, če za nekaj časa zgreši pot in cilj! Vstavi ladijo in opazuje oblačno nočno nebo; čaka, da se zjasni, da zvezdice zasvetijo in tedaj se zjasni tudi obraz mornarjev. Med nešteti nebeškimi lučicami iskal je le eno, iskal in njo našel: severno (polarno) zvezdo, ki stoji leto in zimo visoko na severnem nebu vedno nepremakljiva na svojem prostoru in je zategadelj nezmotljiva voditeljica mornarjem. Zato je vesel mornar severne zvezde!

Tudi nam, preljubi, sije na naših potih ljubka morska zvezda: Marija! Kakor s strahom gledajo mornarji za časa hude burje na severno zvezdo in se le bojijo, da njim tudi ona zgine za oblake, da tako do cela zgrešijo tir, tako se v skušnjavah in težavah zatekajo mladi in stari pod obrambo Marije. Ona njim kaže pot, kreпча jih, njim daja pogum in nesrečni so šele tedaj, če jih ona več ne vodi in njim zgine iz duševnega obzorja,

Ako pa resno želimo ostati pod varstvom Marijinim, moramo si kot ravnilo življenja izvoliti nam že dobro znano pot, ki pelja skozi Rim v nebeški Jeruzalem. In na ti poti pogumno naprej, naj se tudi včasih kopičijo pred nami težave in zapreke! Lepo plačilo nas čaka; lepo je v pozemeljskem, a še lepše je v nebeškem Jeruzalemu! V tem ni najti samo: Njegov grob, kraj rojstva, zemlja, blagoslovljena po njegovih stopinjah, o ne, tam je On sam v sredi svojih izvoljenih. „Nobeno oko pa ni videlo, nobeno uho slišalo, noben človek ne more zapopasti, kaj je Bog tistim pripravil, ki ga ljubijo!“ (1. Cor. 2, 9.)

„Ave maris stella!“ Zdrava toraj, morska zvezda, zdrava Marija! Zdrava voditeljica naša! Za teboj željno kviško pogledujemo! Tebe iščemo najprej med zvezdicami božjimi! O sijaj morska zvezda, sijaj nam jasno v to dolino solz in bodi naša zvezda-voditeljica v večno našo domovino, v nebeški Jeruzalem! Amen.

2.

Pobožnost dervišev in — sveti roženvenec.

(Spomini iz Kahire na Egiptovskem.)

„Moja hiša je kraj molitve; vi pa ste naredili iz nje brlog razbojnikov.“ (Mat. 21, 13.)

Mnogokrat je romar jeruzalemski izgovarjal, slišal izgovarjati te besede, vendar njih strahoviti pomen mu nikdar ni bil tako jasen, kakor tisto uro, ko je bil prvo-krat v molilnici turških dervišev. Tu šele postal mu je jasen razloček med našo in molitvijo teh mohamedanskih „svetcev“, razloček med pravo molitvijo in spakovanjem molitve in nehote je začrtal v svoj dnevnik: „Pobožnost dervišev in molitev svetega roženvenca!“ a hipoma tudi pristavil z ozirom na dervişe: „Moja hiša je kraj molitve; vi pa ste jo storili jamo razbojnikov!“

Kako vzvišeno je, prav moliti! Kako častitljiv je začetek naše prave molitve! — Nekoč so pristopili učenci k Jezusu in so ga prosili: „Gospod uči nas moliti!“ In učil jih je prelepi „Oče naš, kateri si v nebesih“ (Mat. 4, 9.). O kako prav so apostoli storili, ker po njih prošnji dobili smo od Jezusa molitvico, katero že 19 stoletij navdušeno ponavlja ves krščanski svet dan za dnevom milijon- in milijonkrat.

Trideset let poprej zadonel je v hišici Device v Nazaretu glas iz angelskih ust: „Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj!“ Kmalu nato hiti Marija k teti Elizabeti, ki njo objema, na svoje srce stiska: „O blažena med vsemi ženami! O blažen sad tvojega telesa (Jezus)!“ „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas!“ tako je odmevalo kot sklep pozdravov, angelskega in Elizabete, na to kmalo po celi sveti katoliški cerkvi. Tako je narastla lepa molitev „Češčena Marija“.

In tako je šlo naprej! Kakor umetnik po dobro premišljenem redu zastopno deva na zlat obroč dragi kamen za kamenom in vmes uvršča svetle bisere, tako je razvrstil veliki premagovalec krivovercev in grešnih src, sv. Dominik, na traku zgodovine življenja in smrti Jezusa Kristusa v priprostem sporodu oni dve molitvici iz nebes in nastal je sveti roženvenec!

Pa kakor vsaka še tako dovršena reč na zemlji, dobil je tudi roženvenec svoje grajalce, nevošljivce bi rekel, ki trdijo ali:

1. Tolikokratno ponavljanje je brez pomena, nespametno; ali

2. Roženvenec je le za tiste, ki ne znajo brati iz molitvenih bukvic.

Ni res, krščanska duša, tebe srce boli le slišati tako očitane? Niti ne zahtevaš, da bi se zavračali taki nestrpneži. Samo še le romarja jeruzalemskega hočeš slišati, kake tolažbe ti je navzlic taki brezbožnosti našel

v širnem turškem cesarstvu, čegar vladar Soliman II. je 7. oktobra 1571 v strašni pomorski bitki pri otoku Lepanto občutil moč svetega roženvenca. Kristjanskih vojakov je bilo sicer nad polovico manj kakor sovražnika, ali podpirala je kristijane v trenutku boja molitev mnogoštevilnih roženvenških bratovščin v Rimu in drugod in sijajno so zmagali in za vselej uničili turško moč na morju. Velika je bila takrat čast in slava svetega rožnega venca! Kar so pa naši predniki tako visoko cenili, naj li na to z zaničevanjem gledamo? Bog varuj! Tem ljubša pa še postaja molitev roženvenca tistemu, ki je le enkrat videl turške derviše, kako ti častijo svojega Boga.

I.

Med vsemi ugovori zoper molitev roženvenca se to največkrat sliši: „Zakaj vedno to ponavljanje enih in istih besed; to človeka mora le utruditi in ni povzdigovanje duha k Bogu! Zakaj posebno toliko teh Češčenamarij?! — Pa k čemu se razvne-
maš in togotiš nad ponavljanjem, saj imaš v tem najboljši vzgled Jezusa Kristusa samega, ki je v oni strašni uri, ko je na oljski gori krvavi pot potil, trikrat isto milo prošnjo izgovarjal: „Oče, ... oče, ... oče, če je mogoče, vzemi ta kelih od mene. Pa ne moja, ampak naj se zgodi tvoja volja!“ (Marc. 14, 36.) — Trikrat je tudi Jezus svojega učenca vprašal: „Simon Jonov

sin, ... Simon Jonov sin, ... Simon Jonov sin, ali me ljubiš?“ in zopet in zopet je moral Simon Jonov sin odgovarjati: „Ja o Gospod ljubim te, ... o Gospod, ja, ... ti veš vse, ti veš tudi, da te ljubim!“ (Joan. 15.) — Ponavljati je pač človeška navada, kadar hočemo kaj posebno važnega povedati.

Sv. Frančišek Asiški imel je navado reči: „Kdor Boga ima, ima vse; kdor Boga nima, nima nič!“ Njegovo geslo je bilo: „Moj Bog in moje vse!“ Cele noči je prebedel po šegi Jutrovcev z razprostrtimi rokami, oči k nebesom povzdignjene, — pri tem pa je neprenehoma ponavljal besede: „Moj Bog in moje vse! Moj Bog in moje vse!“ Grajajte le, grajajte gorečnost svetnikovo!

V pogostih vajah se izuri mojster! Če se hudobnež ravno zategadelj drži tako trdno svoje hudobije, ker njo mnogokrat ponovi, zakaj bi bilo nam zabranjeno, s ponavljanjem iste molitvice si izprositi stanovitnost v bogoljubnosti?!

Poglavitno pri molitvi svetega roženvenca pa še je, da premišljujemo najvažniše resnice iz življenja in smrti ljubljenega Odrešenika. Ali je potem preveč in predolgo, če nekaj minut, za deset Češčenamarij obstojimo pri premišljevanju ene slike: oznanjevanja, jaslic, bičanja, kronanja, križanja, vstajenja, vnebohoda, prihoda sv. Duha!? Da s premišljevanjem vsaktere teh verskih skrivnosti združimo 10 Češčenamarij, ima pa še

to korist, da so nam za vsakokrat podeljeni odpustki sv. cerkve, katere darujemo za duše naših ljubih rajnih v vicah. To je vse le lepi pomen ponavljanj v našem roženvencu!

Sedaj si pa nekoliko oglejmo v njih pobožnih vajah drugoverce. Bilo je 28. marcija 1889 v staroslavnem mestu Kahiri na Egiptovskem. Dasi bil sem — pripoveduje romar — od grozne vročine dneva zelo upehan, gnalo me je vendar še pozno v noč na mestni grad, veliko trdnjavo, sredi katere se mogočno k nebu povzdiguje krasna alabastrova moskeja (hiša božja), ki je pač najlepša taka stavba v celem mohamedanskem svetu. Postavil njo je egiptovski kralj Mehmed Ali v letih 1820—30. Obhajali so pa istega dne z veliko slovesnostjo obletnico smrti Mehmed Alija in obredi trajali so dolgo čez polnoč. Bili so zbrani derviši menda vseh vrst. Razne vrste se med seboj nič kaj ne ljubijo; vsaki oddelek ima tudi v mestu svojo molilnico, kjer jih vsaki petek (turški praznik!) pri njih „opravilu“ lahko gledaš zastonj. Na gradu v Mehmed Alijevi moskeji bili so k ponočni pobožnosti razvrščeni menda v osem oddelkov. Zares čudovite prikazni ti moleči, plesoči, tuleči, se zvijajoči in še drugi derviši, ti ponesrečeni posnemalci življenja starokrščanskih redovnikov po puščavah egiptovskih!

S klobukom na glavi, a bosonogi (tako zahteva tukaj hišni red!) sprehajajo se semtertje med pojedinimi gručami dervišev ne-

štete množice vernikov in drugovercev. Ljudje se glasno pogovarjajo, dervišev vsaka truma pa po svoje deluje na vso moč, da bi pozornost gledalcev obrnila k sebi, — vse pravi teater! Opazujmo najprej te, ki se vedno sučejo. Lepe, visoke mladeniške postave oblečene so v dolge, bele, talarjem podobne halje, z židanim belim pasom okoli ledij in zelenim turbanom na glavi. V taktu vedno izgovarjajo svoje svete besede: „Lá illáha íl alláh, máhoméd rasúl alláh. — Ni boga razven Boga, Mohamed prerok Boga!“ Tisoč- in tisočkrat ponavljajo samo te besede, pri tem se pa počasi vrtijo, roke razprostirajo, strastno se že lesketajo njih oči, pot njim curkoma lije s čela in po licu; sedaj tu, sedaj se zvrne tam kateri brezza-vesten na tla, v resnični sv. Vida bolezní se zvijajoč, prsi pa se še vedno krčevito vzdigujejo rohneče: „Ni boga razven Boga, Mohamed prerok Boga, ... Ni Boga razven ... Mohamed prerok ... h, h, h, ...?“ Pa komaj prihaja ubogi mladi derviš zopet k zvesti, že se zopet vzdigne in brezumno ples se prične iznova.

Oglejmo si drugo trumo dervišev. Kakih 30 jih je, pravih capinov, gologlavih, bosonogih, od solnca zagorelih. Ena talarju podobna suknja, prepasana z vrvjo okoli ledij, to je vse, kar imajo na sebi. Razpostavljeni so v polukrogu, pred seboj pa imajo pravo turško muziko, dva bobnarja; sredi med njima čepi na tlaku šejk (šeh, poglavar).

Reče se, da ti tulijo, šeh vodi celo pobožnost. Zopet je ena in ista beseda, ki njo v enomer ponavljajo: „Máh-múd, Máh-múd!“ Naprej nazaj, naprej nazaj mečejo v taktu gornj del telesa, da se dolgi njih lasje spredaj, zadaj dotikajo tal (!!); divje se svetijo oči, iz prs pa vedno hripavo doni: „Máh-múd, Máh-múd!“ Usta se že penijo, šejk ploska z rokama vedno urnije, bobnarji pa tudi, kakor bi sami zbesneli, vedno hitreje udarjajo, da „molilci“ komaj že dohajajo s svojim „Máh-múd, Máh-múd!“ dokler se drug za drugim ne zvrne polumrtev na tla, — „velik svetnik“ v očeh zaslepljenega ljudstva. Kot gledalci so tu z večine paglavci, katerim dela rohnenje „svetnikov“ veliko zabavo. — T o d a d o v o l j !

Celo razburjen zapuščal je takrat romar o polnoči po taki „molitvi“ oskrunjeno hišo božjo, hitel dol v mesto in prosil grede Boga na tihem: „Vsemogočni, dovolj bodi zmote, dovolj kazni za uboge Jutrovce! Usmili se tega v tolikih zmotah hirajočega naroda!“ Z ozirom na tiste pa, ki zaničujejo sveti roženvenec, zapisal je v svoj dnevnik: „Veselimo se, ljubi kristijani, našega roženvenca; ne ugovarjajmo nikdar več, češ, ponavljanje je nepotrebno ali nes pametno, trdno prepričani, da tako ugovarjanje ima le namen oslabiti, če ne popolnoma zadušiti plamen pobožnosti same do preblazene Device.“

II.

Roženvenec je brevir vseh služabnikov Marijinih, edine bukve slepih, tolažnik bolnikov v svetlih nočeh, ljub spremljevalec popotnika na samotni stezi. Bodi roženvenec tudi naš vedni spremljevalec in ne prepuščajmo lahkomiselno njegovih milosti v krivi svoji velikodušnosti le tistim, „ki brati ne znajo.“ Brez njega nočemo zapuščati doma; brez njega se ne na sejem, brez njega celo ne v cerkvo se podati.

Kraljicam bil je nekdaž roženvenec kinč.^e Če so v srednjem veku meščanske gosp^e se podajale v cerkev, imele so v rokah veliki molitvenik, ob strani pa je visel dolg roženvenec, da se je dotikal tal. Tudi general Radecki je gotovo znal — brati, a sredi najhujšega boja molil je često sveti roženvenec. Spomnimo se kaj novejših dogod^eb. O v septembru 1889 umrl^em generalu Huynu se pripoveduje: Ko je enkrat inspiciral vojake, našel je v tornistru nekega mladeniča tudi precej oguljen — molek. Navzoči oficirji se posmehujejo. Tedaj potegne general iz žepa tudi svoj roženvenec, pokaže ga okolu stoječim in njih resno posvari: „Moja gospoda, ne posmehujte se temu; tudi jaz nosim vedno seboj roženvenec!“

In kako je na Jutrovem? Ne čudite se, tudi v rokah mohamedancev videl sem često — „roženvenec“. Visoki uradniki, vojaški dostojanstveniki ga nosijo v rokah; dozde-

valo se mi je pač večkrat (morebiti sem krivo sodil!), da z enakim namenom, kakor vzame mlad gospodič palčico na sprehod. — Pred vratmi svojih hiš sedijo imoviti Turki, zatopljeni v važne pogovore, medtem se pa vije mehanično vrvca z grolikami iz jantarja skozi prste. — Čuvaji hramov se pred vhodom sedé igrajo od zore do mraka z jagodami mogočnega svojega „roženvenca“. — Dne 2. majnika 1889 prišel sem v primorsko mesto Jafa (Jope), ko je ravno iz ladije stopil novi poglavar (paša) jeruzalemski. Velika množica ljudstva in vojaštva ga je pričakovala; iz Jeruzalema prišli so turški in krščanski duhovni in svetni gospodi se mu klanjat in ga pozdravljat. Po dokončanih ceremonijah ide novi paša gori in doli ob dolgi vrsti vojakov in pri ti priložnosti sem natanko opazil, kako drži v desni roki turški molek iz velikih jantar-jagod. Turki so se navzlic temu neizmerno veselili vernega novega poglavarja. — Bodi si že, da mnogi mohamedan nosi „molilno vrvco“ samo iz navade, vendar se mi ne bode moglo oporekati, če trdim, da tudi zanj, bodi si že revež ali bogatin ali paša, pride čas, ko pade pred Vsemogočnega na kolena in — kakor mu zapoveda njegova sveta knjiga *ál-korân* — moli na svoj molek s 33 ali 99 grolikami v počasnem premišljevanju „99 lastnosti božjih.“

Naj nam tedaj, preljubi, ostane naš sveti roženvenec, kar je bil v svojem začetku, v

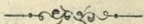
roki kristijana častitljivo znamenje gorečega čestilca Marijinega, pri visokih in pri nizkih sploh pa znamenje vernega katoličana. Ne dajmo se osramotiti v tem celo od drugovercev!

Ali mnogi katoliški kristjani so roženvenec že celo zavrgli in se dozdevajo v tem obziru skoraj slabši kakor mohamedanski Jutrovci. Bati se je, da celo nekateri izmed nas tukaj zbranih bi prišli v veliko zadrego, ako bi vas sedaj pozval, da vsaki — kakor paša jeruzalemski — izvleče svoj roženvenec iz žepa in ga kvišku vzdigne. O Marija, zanaprej ne bodemo več tako pozabljivi!

Sklep.

Medtem pa, ko imamo v časti blagoslovljeni molek, ne pozabimo posnemati vzvišenih čednosti kraljice sv. roženvenca: njeno ljubezen do Boga in do bližnjega, nedolžnost, ponižnost, pokorščino, srčnost! Sedaj pa molimo tako:

O Bog, tvojega edinorojenega Sinu življenje, smrt in vstajenje nam je zopet odprlo vhod v večno življenje! O dodeli povrh tega še tistim, ki skrivnosti v svetem roženvencu preblazene Device pobožno premišljujejo, moč in pogum, da tisto, kar premišljujejo, v življenju posnemajo, in daj, da za kar prosijo, po svetem roženvencu dosežejo. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

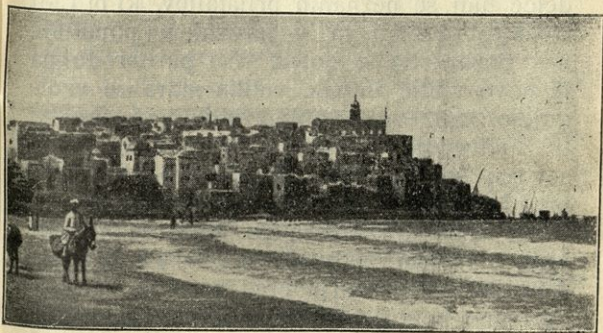
3.

Romar na gori Karmel-u.

„V okolico Karmela sem vas pripeljal,
da bi zavživali njegove najboljše sadove.“

(Jerem. 2, 7.)

Egipet zapustivši podamo se na ladijo in že drugo jutro bližamo se obalim Palestine. Celo noč nismo očesa zatisnili v zavesti, da je tako blizu trenotek, ko bomo prvokrat v svojem življenju zagledali sveto deželo. Čakamo ga nemirno, tega trenutka

Jafa (Jope).

na površju ladije. Na izhodu se že začenja svitati, vedno bolj postaja dan, pomladansko jutro vstaja, naenkrat, kakor bi se iz morja vzdignila, je pred nami sveta dežela. Nje apneno gorovje svetlika se čarobno v jutranji

zarji. Ladija že počasi vozi, mogočna sidra spuščajo mornarji v vodo, ladija obstoji. Pa še daleč tam je mestece, hram nad hramom amfiteatralično postavljen. „Jafa!“ kličejo popotniki, polni svetega navdušenja. Ali to morje pri stari Jafi je ostalo staro, jako nemirno je. Naš parobrod itak ne more radi iz vode štrlečega skalovja voziti do obali, ladjice od obali, ki so pripravljene za nas, pa si ne upajo do nas, razbile bi se ob skalovju, ali bi nje pogoltnilo peneče se valovje. Tako menda eno uro hoda daleč gledamo iz parobroda na obalih trumo ljudstva, kar delce tudi še neznanih prijataljev, ki bi radi romarje sprejeli in v Jeruzalem popeljali, nas pozdravlja z daleč. Na parobrodu pa je novo vpitje in vik, velika sidra se vzdigujejo, ladija se že giblje, dalje mora, kakor ji zapoveduje vozni red, in mi ž njo proti severni strani. Šele drugo jutro obstojimo pred Hajifo, čisto tik obali, mostič se položi, — še malo korakov in že stoji romar prvo krat v svojem življenju na tleh svete dežele. Tik morja pred nami se začenja ogromno pogorje karmelsko. Pot nas pelja navzgor v mogočni trdnjavi podoben samostan Karmelitov. Tu na glavnem altarju Marijinem „ODOR CARMELI“ imenovanem, opravi romar prvokrat v sveti deželi najsvetejšo daritev in z nekaterimi drugimi romarji iz vseh delov sveta vred sprejme iz rok častitljivega meniha Marijin ali ruja vi škapulir. Veselili smo se vsi te milosti,

da smo bili sprejeti na tako častitljivem kraju v staroslavno bratovščino oo. karmelitov in v spomin so nam prišle besede Izaija preroka: „Raduj se moja duša v svojem Bogu, ker oblekel me je v obleko zveličanja.“ (Isai. 41, 10.)

Mnogim romarjem se godi, kakor se je godilo nam. Zaradi nemirega valovja v Jafi (odkoder že sedaj vozi železni voz v Jeruzalem!) niso zamogli izstopiti, morali smo gor v Galilejo, da od tam potujemo na jug po suhem v Jeruzalem. Mnogi so tako sprejeli prej „obleko Marijino“ sv. škapulir, in ž njim potovali po sveti deželi. Upajmo, da njim je bil zdatna obramba na potovanju in na smrtno uro prava „obleka zveličanja.“

Ljubi poslušalec! ki morebiti tudiносиš na sebi karmelitski škapulir, prosim te, spremeljaj zdaj romarja v duhu tje na staroslavne višave Karmela, tje pred altar Marijin, k nogam „naše ljube Gospe od gore karmelske.“ Tu na altarskih stopnicah se bodeva malce odpočila in na kratko premišljevala:

1. Kako in kedaj je nastala bratovščina karmelitskega škapulirja?

2. Kako in kedaj nam more postati rujavi škapulir obleka zveličanja?

Poslušaj!

I.

Raz gore Karmela je krasen razgled daleč tje po sredozemskem morji. Tukaj je prebival v votlini (ki se sredi samostanske

cerkve vidi še dandanes!) prerok Elija; odtod je zagledal vstajajočo meglico¹, ko je po triinpolletni strašni suši izprosil deža ob Boga. (3. Reg. 18, 19.) Ta oblaček pomenja po razlagi cerkvenih očetov deviško Mater božjo. Pa je gora Karmel tudi tisti kraj, kjer se je češčenje preblazene Device Marije najprej začelo. Že v časih pred Kristusom stala je tukaj zraven Elijeve duplje kapelica, posvečena „Devici, ki bo rodila“². To kapelico so potem na gori bivajoči samotarji leta 83. po K. r. v cerkev povečali, tako trdi staro cerkveno sporočilo. Gotovo je, da po podzemeljskih dupljah in skalnatih votlinah karmelskih od dob preroka Elija naprej nikdar ni manjkalo pobožnih samotarjev; k skupnemu samostanskemu življenju združil jih je pa l. 1155 sv. Berthold, po prikazni Device k temu opominjan. Tako je nastal strogi red karmelitov, ki se je kmalu razširil po vsej Evropi. Iz tega reda bil je tudi bl. Simon iz rodovine Štok-ov na Angleškem, ustanovitelj karmelitskega (rujavega) škapulirja. Simon Štok bil je iz plemenite rodovine in že kot otrok izvanredne pobožnosti. Komaj dvanajst let star, podal se je v velik gozd, kjer je prebival dolgo let v votlem hrastu, čegar votlino si je v kapelico spremenil. V

¹ „Ubi Elias ascendentem nebulam Virginis typo insignem conspexerat.“ (Brev. Rom. off. B. M. V. de mont. Carmelo, 16. Jul.)

² „Virgini pariturae.“

nji bil je križ, podoba Marijina in bukve psalmov. Tukaj je živel sveti mladenič kot puščavnik-samotar, korenine so bile njegova hrana, pijačo mu je dajal hladni vir. Tako je živel čez 20 let. Zapustivši samoto stopi v red karmelito in bil je pozneje tudi izvoljen kot višji vsega reda. Dolgo, dolgo let je goreče prosil Marijo, naj mu podeli nekako zunanje znamenje v potrdilo, da nji je ljub karmelski red. Pa šele, ko je ležal na smrtni postelji, mu je Marija izpolnila njegovo najsrčnišo željo. Umirajočemu se je prikazala, obdana od angelov dne 16. julija 1251 v Cambridge na Angleškem. V desni roki je prikazen držala škapulir in govorila: „Sprejmi, moj sin, ta škapulir za celi svoj red. Bodi vam posebno znamenje milosti, katerega sem izprosila za vas. Kdor v ti obleki bogoljubno umrje, bo obvarovan večnega ognja!“¹

Papež Johanes XXII. je bratovščini rujava škapulirja podelil popolno cerkveno potrjenje², opominjan po prikazni Device Marije, ki je tako govorila: „Johanes, namestnik mojega Sinu, jaz pričakujem od tebe vsestransko potrjenje reda karmelskega, ki mi je bil vsikdar tako zvesto udan. Ako pa bodo med menihi in udi reda taki, katerih duše bodo imele v vica h trpeti, tedaj

¹ „In quo quis pie moriens in aeternum non patietur incendium.“

² S pismom „Sacratissimo uti culmine“ z dne 3. marc. 1322 iz Avignona.

bodem jaz kot njih ljubeča mati doli k njim prišla in se pokazala v njih sredini. V soboto¹ bodem jih rešila vse, katere tam najdem; in peljala jih bodem gor na sveto gorov blaženo prebivališče večnega življenja.“ To je tisti glasoviti sobotni privilegij² karmelskega reda.

Od teh dob je skoraj nepregledno razširjenje tega Marijinega spominka. Mnogi svetniki so nosili sveti škapulir in ga visoko častili. Za gotovo vemo to o sv. Lavrenciju Justinianu, o Frančišku Saleziju, o Alfonzu Liguorskem. Med kralji je karmelitski škapulir sv. Ludovik tako častil, da si je sam po njega šel tu sem v svetišče na Karmelu. Med papeži štejemo 14 svetnikov, ki so nosili rujavo Marijino oblačilce. Ko je bil za papeža izvoljen Leo XI. in so se delale priprave, da ga ogrnejo v papeška oblačila, hotel je eden pričujočih kardinalov raz izvoljenca za malo časa vzeti rujavi škapulir, ali Leo tega ni pustil, rekoč: „Pusti mi Marijo, da me ne zapusti Marija!“³ — Veliko je število kraljev in cesarjev, knezov, grofov, škofov in duhovnikov, ki so nosili in nosijo na sebi rujavi škapulir, izmed vernega ljudstva pa je častilcev karmelitskega škapulirja itak bilo vedno na milijone!

¹ Razumi: vsaj do bližnje sobote ali prav kmalo.

² Privilegium sabbatinum, ali „Sabbatinum“.

³ „Desine Mariam, ne me desinat Maria!“

Vse te nebrojne množice zaupale so v življenju na obrambo Marijino proti skušnjavam hudega duha, zanašali so se na „privilegij sobote“ po smrti, in ker še dosedaj ni bilo slišati, da bi Marija koga zapustila, ki se je zatekel pod njeno obrambo, se njenemu varstvu izročil, zategadelj smo prepričani, da njih molitve in zdihljeji niso bili zastonj, marveč se njim je docela izpolnilo njih upanje!

II.

Če je pa tolika korist v škapulirski bratovščini in če so obljube blažene Device tako vabljlive, tedaj ne zaničujmo lahkomiselno tistih, ki so vzeli nase to Marijino obleko, ki je njih kinč, njih radost, njih častna, njih službena obleka v življenju. Sicer je škapulir v sedanji obliki le majhen košček rujavega sukna, lahka reč, a dasi lahka, se za časa skušnjav težko na srce vleže, tišči, bi rekel, svari in tako pred hudim obvaruje. Skušnja uči, da je mladina, ki je nosila sv. škapulir, se lahko obvarovala vsega greha. Pa tudi to nam pravi vsakdanja skušnja, da mnogi, ki so nase vzeli škapulir, pa poznej zabredli v grehe, tega vednega opominjevalca niso več na sebi mogli prenesti, marveč ga s čednostjo, nedolžnostjo in mirno vestjo vred zagnali daleč proč od sebe.

Tako je škapulir res v življenju plajšč Marijin, pod katerim je varna nedolžnost, je

škit pravičnosti in srčnega duhovnega boja. Tembolj je pa isti še v smrti in v orožju, s katerim se premagujejo skušnjave, odganja pekel, privabi Marijo in angele na pomoč. — Marsikateri umirajoči, ko ga svet in vse moči zapuščajo, oklene se krčevito z rokami škapulirja na prsih, ki mu postane močno sidro, da ne obupa v zadnjih trenutkih.

To so resnice, ki jih često opazujejo med vernim ljudstvom skrbni dušni pastirji!

Pa, prelubi kristjani, ne motim se in ne delajmo si prevelikega upanja, ne zapajmo predrzno! Ker le tedaj bode Marija za gotovo spolnila svojo obljubo, če smo tudi mi vestno spolnjevali v življenju dolžnosti bratovščine, ki smo jih prostovoljno vzeli nase. Neobhodno je sicer res potrebno, a ni že dovolj, samo nositi na sebi škapulir, pridružiti se mora k zunanosti še znotranjo nedolžno življenje, bogoljubno vedenje, to je tisto, kar si je treba dobro zapomniti vsem bratom in sestram od gore Karmela.

Kaj pomaga, obleko prečiste Device na sebi imeti, hoteti biti služabnik Marijin, v resnici pa biti suženj najpodlejših strasti! To se kratko nikar ne vjema! Nemogoče je da bi bili služabniki satana in obenem Marijini. Dvema gospodoma ne more nikdo s celim srcem služiti. Zastonj je tedaj ves trud marsikaterrega kristjana, ki se da vpi-sati v škapulirsko bratovščino, in ki hoče obenem ostati v grešnih zvezah!

Pomislimo povrh še, kako nevarna je taka dvojezičnost. Prigodi se ti lahko, da ti bo Marija enkrat zaklicala: „Odloži obleko, ki ni tvoja, ki njo samo zasramuješ!“ Ravno tako, kakor je svoje dni rekel sv. Benedikt nekemu služabniku, ki je prišel k njemu v opravi svojega kralja Totila, poveljnika Gotov: „Odloži, odloži, kar nt tvoje!“ — Mnogo je hinavščine na svetu, o da bi je vsaj ne bilo v vrstah Marijinih bratovščin! O teh bi morale veljati v polni meri besede preroka Jeremija: „V okolico Karmela (t. j. čisto blizu Marije!) sem vas pripeljal, da bi zavživali njegove najboljše sadove!“ To naj bi se po pravici reklo o častilcih Marijinih, a žalibog, ne te, veljajo pogostokrat le nadaljne besede preroka k istem izreku: „Pa komaj ste prišli v deželo, v deželo obljube, ste mi njo onečastili!“ (Jerem. 2, 7.)

Nikdo nas ne sili v kako bratovščino, zveličamo se lahko tudi brez nje. Vsakteri vstop je prostovoljen. Ni tudi greh, če nobene bratovščine ne sprejmeš, grdi greh je le hinavščina!

Sklep.

V ta in enaka premišljevanja zatopljeni, klečijo romarji večkrat ali ob Marijinem oltarju ali v votlini Elije preroka v samostanski cerkvi na Karmelu, skrajno-severnem delu svete dežele.

Naj pa še semkaj vplete malo dogod-
bico iz lastne skušnje naš pripovedovalec :
Videl sem, kako so tudi odlični gospodje
iz Amerike, kako je cela truma španskih
duhovnikov sprejemala iz rok samostanskega
predstojnika sveti škapulir. Spoznal sem se
z dvema odličnima gospodoma iz obrenske
Nemčije. Bili smo dobri prijatelji, ali ena
tajnost je ostala za vselej med nami celi
čas. Oba ona gospoda, — eden bil je žu-
pan velikega obrenskega mesta, — tako mi
je vsak posebej čisto na tihem zaupal, imela
sta nalog od svojih domačih ali znancev,
prinesti nekaj tucatov škapulirjev iz samega
Karmela, a drug se je pred drugim sramo-
val, nje kupiti. Moral sem je toraj vsakemu
posebej na tihem oskrbeti, ostalo je to tajno
med nami tudi, ko smo se zopet ločili v
Jeruzalemu !

Zapustivši Karmel, oblečeni v obleko
Marijino, romajo popotniki križem svete de-
žele in slednjič po mnogih vročih dneh
srečno dospejo v Jeruzalem. — Ravno tako
bode, ljubi kristjani, Marija posebno skrbno
peljala po razpotjih tega življenja svoje nji
zvesto udane otroke, oblečene v „njeno ob-
lačilo“. Na smrtni njih postelji se bode pa
še posebej spomnila svojih obljub: „Kdor v
ti obleki, — vreden nje, — umrje, — bode
obvarovan pred večnim ognjem!“ in njim
bode na pomoč celo do vrat nebeškega Je-
ruzalema.

Molimo tedaj z trdnim zaupanjem : O Marija, naša ljuba Gospa od gore Karmela, pristrčno Te pozdravljamo ! Bodi nam, te prosimo, spremljevalka skozi življenje, posebno nam pa na smrtno uro stoj ob strani. In ako bi moral kateri izmed nas v vicah kaj trpeti, o tistihdob se spomni svojih obljub in potegni nas s svetim škapulirjem iz kraja muk gor k tebi v rajske višave. Amen.

4.

Čuvaji svetih krajev.

(Slava reda sv. Frančiška.)

„Na tvoje ozidje, o Jeruzalem, posadil sem čuvaje; celi dan, celo noč, nikdar naj ne obmolknejo.“ (Isai. 62, 6.)

Puščavi enaka je dežela in pusto in golo je njeno gorovje, ki se je nekdej imenovala „obljubljena dežela“ ali „dežela, kjer teče mleko in strd“, kjer je enkrat rastla taka množina pšenice in vina, da se je neizmerno povzdignilo bogastvo dežele. Zrak je čist in zdrav, pa tudi opustošeni zemlji bi Bog podelil zopet nekdanjo rodovitnost, ako bi turška vlada ne obdačila celo vsakega poedinega drevesa in tako ovirala gozdov naraščaj. Da pač ni treba plačevati dače, se poseka vsako drevo, ki je količkaj odveč. Prav so govorili naši predniki: „Kam stopi kopito turškega konja, tam ne raste trava več!“

Kakor je žalostno lice dežele, tako tužno je tudi v verskem oziru v sveti deželi. Ljudstvo, kar ni krščansko, nima službe božje, ne šole, le derviši¹, molahi² in muezini³, vsi

¹ Potujoči samotarji, „svetniki“ ljudstva mohamedanskega.

² nekako: „farni predstojniki.“

³ Klicarji, ki mesto zvona raz tankih stolpov s petjem oznanjajo petkrat na dan čas zapovedanih turških molitev.

sami taki neuki, da z večine še pisati ne znajo, uganjajo med ljudstvom svoje copernije. Dovolj bi bilo že v deželi katoliških apostolskih misijonarjev, raznih redovnikov, in hitro bi se lahko vrnila deželi nazaj stara krščansko-katoliška vera, ko bi strastni deriši ne udušili sproti vsakega gibanja k dobrem. — Tako pa je dežela s svojimi pustinjami tužna, a prava slika obžalovanja vrednega zanikarnega dušnega stanja med ljudstvom. Rodovitnost in stara katoliška vera ste izginili, vendar v enem obziru bil je ljubi Bog še milostiv; obvaroval je namreč popolnega propada svete kraje in ohranil spomin na svete evangeljske dogodbe v njih.

Vsikdar, ako so bili sveti kraji tako v nevarnosti, da bi popolnoma izginili po stiskah in pozabljivosti ljudstva, napotil je Bog pobožna srca tja v rešitev. Začetkom 4. stoletja, ko je celo v Jeruzalemu zopet že ajdovstvo ponosno povzdigovalo glavo, ko so na mestu Božjega groba in na Kalvariji stali templji in podobe ajdovskih božanstev (malikov), tedaj pride sv. Helena, katera sin car Konstantin je postal kristijan, očisti svete kraje ajdovske gnjusobe, najde pod zemljo in izkoplje celo pravi križ Kristusov, ter da sezidati na mnogih svetih krajih cerkve, katerih deli ali vsaj tementi so se ohranili do današnjega dne. Poznej — od 1099 po Kr. — so križarske vojske in viteški redovi iz Evrope stoletja

čuvali in branili Božji grob. 700 let pa že sedaj s čudovito junaškim pogumom čuva svete kraje hrabra truma frančiškanov, ki prihajajo iz raznih dežel in provincij; imenujejo je „očete od svete dežele“. Kar je romar sam videl in zvedel iz čisto zanesljivih virov, to bode pripovedoval, zato opravičeno trdi:

1. Bila je volja sv. Frančiška, od Boga mu navdihnjena, da njegovi duhovni sinovi prevzamejo varstvo svetih krajev; in

2. Frančiškani so ta svoj častni posel vsikdar do današnjega dne brez strahu tudi pred smrtjo vestno in viteško izvrševali.

I.

V svoji vse obsegajoči sveti gorečnosti spominjal se je veliki svetnik sv. Frančišek Asiški tudi svete dežele. Že leta 1212 je sklenil iti v Palestino, evangelija oznanjevat, in če bi bila božja volja, umret mučeniške smrti. Pa takrat zadostoval je Bogu veliko-dušni namen, ker ladijo, ki bi imela prepe-ljati Frančiška čez morje, zadela je tako huda burja, da njo je dolgo po morju sem-tertje poganjala, slednjič pa vrgla zopet nazaj na italijanske obali. Frančišek vrnil se je v svojo domovino. A ni zamogel mirovati. Leto slej sklene odpluti v Afriko, spreobrnjevat mohamedanskih Mavrov; a nevarna bolezen mu je preprečila nakane.

Frančišek pa se še ni pomiril. Leta 1217 odpotoval je čez morje s svojimi hrabrimi

vojaki ogrski kralj Andrej II., bila je to tako imenovana zadnja križarska vojska. Frančišek se mahom poda za njim na pot. Pride v Egipet, ko je ravno krščanska vojska oblegala turško trdnjavo Damiette. Bližal se je hud boj. Frančišek je kristijanom prerokoval njega nesrečni izid in odsvetoval od bitke. Pa kristjani ga ne ubogajo in zgubijo 6000 junaških svojih mož. Za glavo vsakega še pri življenju ostalega kristijana pa razpiše turški sultan zlat cekin. Vkljub temu poda se Frančišek v spremstvu br. Illuminata naravnost v tabor saracenski, stopi pred sultana in ga opominja se spokoriti in spreobrniti. Kar nikdo ni pričakoval, se je zgodilo: sultan je svetega navdušenja plamenečega pridigarja gostoljubno sprejel in mu ponudil dragocenih darov. Pa ker se ni hotel spreobrniti, mu Frančišek vrne vse darove in ga zapusti. Odtod se poda naprej in pride okoli l. 1219 v Jeruzalem. Na Sijon je njegova prva pot. Tukaj ustanovi samostan tik dvorane zadnje večerje (tisto-krat kakor še dandanes — žal — turška last!) Kmalu pa za njim pride toliko frančiškanov, da so mogli prevzeti čuvajski posel čez svete kraje. In ko je še to pravico imel zagotovljeno tudi pismeno od sultana, vrnil se je v svojo italijansko domovino.

Čudovita res so pota previdnosti božje! V trenutku, ko propade zadnja križarska vojska, ko začnejo tudi viteški redovi, od

sovražnikov Kristusovih prisiljeni, zapuščati svete kraje, v tem trenutku pride en mož, Frančišek. Tega se sultan boji, deli mu v pismih velike predprave in Frančišek vstraja 700 let. Kar niso dosegle vojskine trume, niti meči slavnih vitezov, niti potoki krvi, namreč varstvo svetih krajev, to izvrši brez orožja — meniška halja! Čudovita res so pota previdnosti božje!

II.

Oporoko svojega duhovnega očeta so njegovi zvesti sinovi frančiškani vsikdar¹ zvesto spolnjevali. S krvavim znojem je zapisana povest izvrševanja te oporoke v svetovni zgodovini, a vsaka stran te povestnice je častni list za serafiški red. V teku 7 stoletij je isti nad 4000 svojih najboljših sinov žrtvoval za svete kraje, imena skoraj vseh so znana, in mnoge izmed teh navajajo redovni zapisniki kot mučenike krvi.

Ajdi, judi, mohamedanci, najbolj pa še lažnjivi bratje (razkolniki) trudili so se vsikdar, otežkočiti čuvajem svetih krajev njih delo in poklic. Kdo šteje stiske in težave, ki so se njim zadjale, prestana preganjanja. Sekira, bodalo, palica se je v teku stoletij stokrat rabila celo v cerkvi Božjega groba zoper oo. frančiškane. Mnogokrat se njim

¹ Stalno sami od leta 1322, ko so zginili iz Jeruzalema zadnji ostanki viteških redov.

je slovesno izročilo od turške vlade pismo, seve, plačano s težkimi cekini, glaseč se: „Francišskani ostanejo za vse večne čase v nemoteni posesti vseh svetišč v Jeruzalemu in zunaj njega“¹, tako ali enako se je glasililo pismo „za večne čase“², a za nekaj let že so bili francišskani zopet od vladnih oblasti iztirani iz svoje posesti, mučeni, v ječo vrženi, umorjeni. Pa komaj rešeni vrnili so se zopet nazaj na svoja stara mesta. Mnogi pa je tudi že prej pustil življenje, kakor bi zapustil mu priljubljeno svetišče; število mučnikov-frančiškanov je veliko in njih zapisnik se vestno hrani v Jeruzalemu — za večne čase. V zadnjem velikem preganjanju kristjanov leta 1860 umrlo je v Damasku pet franciškanov mučeniške smrti, med njimi o. Emanuel (Former)³, ki je v svoji sveti gorečnosti skušal rešiti Najsve-tejše, a bil na cesti strahovito razmesarjen in ubit.

Razven tega je gostoljubnost franciškanov v sveti deželi občudovanja vredna. V njih gostiščih za tujce v Jafi, Jeruzalemu (casa nova), Betlehemu, Sv. Janezu v puščavi, Emaysu, Nazaretu, Kani Galilejski, na Taboru in v Tiberiadi (ob galilejskem jezeru) se vsakdo sprejme, naj je vere katere koli hoče, če le potrka na samostanska vrata.

¹ cfr. Artic. 33. pogodbe med Ludovikom XIV., kraljem Francije in porto v 17. stoletji.

² „In perpetuam rei memoriam!“

³ Mož orjaške postave, doma iz Tirolske.

— Mlad učen frančiškan je romarjem povsod ljubezniv spremljevalec, ki jih nataanko obvesti o vseh važniših rečeh stare in nove zgodovine. — Frančiškani so, — v novejšem času z mnogimi drugimi redovniki in redovnicami vred, — v sveti deželi edini razširjevalci omike, ker se državna oblast za šole, razven za učenje al-korâna, čisto nič ne zmeni. Dandanes oskrbujejo frančiškani v sveti deželi 46 far z 90.000 katoličani, imajo 54 ljudskih, mnogo obrtniških šol in 500 sirotišč, šola se v Alepu 140 njih novincev; v Jeruzalemu je njih lekarna vsakomur zastonj na razpolago, kjer imajo tudi dobro urejeno tiskarno, veliki kamnoseški zavod in nekaj tovarn.

Občevanje z ljubeznivimi „očeti od svete dežele“ zapušča gotovo pri vsakem romarju najprijetniše spomine. Ker so v vedni dotiki s svetimi kraji, rekel bi, skoraj vedno tudi v smrtni nevarnosti, ohranil se je čudoviti duh njih ustanovitelja popolnoma v njih: navzeti so vedno tolikega svetega navdušenja, da je romar često slišal mlade redovnike izražati hrepenenje po mučeniški kroni. (AVETE, PIAE ANIMAE!)

Sklep.

Ljubi kristjani! Ali se pri takih premišljevanjih ne zbudijo v vaših srcih goreče želje, naj ljubi Bog ohrani svetim krajem vedno tako zveste čuvaje?!

Naj mi nikdo ne ugovarja: „Čemu? Saj živimo v urejenih razmerah in sveta dežela je pod vrhovnim varstvom krščanskega zapada; na slučaj tedaj še misliti ni, da bi nam dandanes mogli v zgubo iti sveti kraji!“ O kolika zmota! Vsak trenutek prežijo v svoji verski prenapetosti čisto zdivjani razkolniki (posebno grški menihi) kakor šakali puščave prežijo na plen, če bi mogli katoličanom po sili iztrgati le kak košček, kako steno svetišča; beduini onkraj Jordana so vedno pripravljeni na rop; hujši kakor ti, pa je še pohlepen gospodar dežele sam, pravica se more dobiti le z mnogim in dobrim zlatom pri njegovih namestnikih. In fanatični derviši šuntajo ljudstvo in le čakajo kakor jastrebi na priložnost, da se nagromadijo skupaj iz vseh mohamedanskih dežel in pričnejo s klanjem kristjanov.

Ne motimo se toraj! Mir, ki vlada, je navidezen, iskra stare jeze tli vedno pod pepelom. Bleda zavist in črno sovraštvo tam ne bode nikdar prenehalo, kjer so prebivalci križali Odrešenika; miru tam ne bo nikdar!

Enega še tu romar ne more in ne sme, zamolčati. Očetje od svete dežele so udje beraškega reda, ki nima časnega premoženja, nima posestev z velikimi dohodki, niti drugih zakladov na svetu, kakor blaga srca vernega ljudstva. In ravno v sveti deželi potrebujejo včasih neobhodno velikih zakladov, ne tako zase, kakor da si naklonjene

store oblastnike dežele, — „bakšiš“ (dar) dajati je tu navada! Mnogo potrebujejo tudi njih sirotišča, podobna gnezdovom lačnih mladih krokarjev, in sploh beraško-ubogi bratje po veri, tamošnji katoličani. Iz Avstrije so čuvajem svetih krajev skoraj edina podpora oni milodari, ki se po farnih naših cerkvah večinoma od otročičev veliki teden k nogam ljubega Jezusa položijo za „božji grob“. Pomota je misliti, da grejo ti milodari o veliki noči za zdržanje in svečavo pri domačem „božjem grobu“. Ne, zapomnite si, to so „milodari za Božji grob“, ki se morajo vsi zbrati in poslati v Jeruzalem, da morejo s tem o. francišskani zdrževati mnoge cerkve, šole, sirotišča, kinčati kapele, postaje, oltarje, pogoščevati romarje in podpirati še beraške domačine. — Kralj Filip II. španski prišedsi enkrat v Jeruzalem dejal je predstojniku francišskanov: „Spoštovanje do Boga bi ne pripuščalo, da bi zavoljo pomanjkanja denarja zavladalo na svetih krajih kakokoli onečaščenje. Če nimate drugega finančnega ministra, bomo pa jaz in moji otroci vzeli nase to častno službo!“ In tako se je zgodilo.

Pa tudi mi nočemo zaostati v milosrčnosti za mogočnim kraljem španskim. Dokaz spoštovanja in ljubezni do svetih krajev bodi pa najprej ta, da vsako leto položimo po mogočnosti vsak svoj dar za Božji grob na veliki petek k nogam Jezusovim. K drugemu

pa hočemo dobre očete od svete dežele priporočiti varstvu Kraljici nebes, tako:

O Marija, nasprotnica mohamedanstva in vse krive vere, stoj ob strani čuvajem Božjega groba, krepčaj jih v boju, ki njim ga vsiljujejo neverniki in lažnjivi krščanski bratje, da bodo mogli dedščino svojega duhovnega očeta sv. Frančiška obvarovati do konca dni in neomadeževane in neoskrunjene izročiti na dan sodbe svete kraje v roke večnega Sodnika. Po tistem Kristusu Gospodu našem. Amen.

5.

Nazaret.

„In Natanael Bartolomej reče: Ali more iz Nazareta priti kaj dobrega? In Filip mu odgovori: Hodi in poglej!“

(Joan. 1, 46.)

Bilo je proti večeru krasnega spomladanskega dneva, — žetev ječmena in pšenice bila je v sveti deželi z večine že dokončana in solnce je gorko pripekalo, —

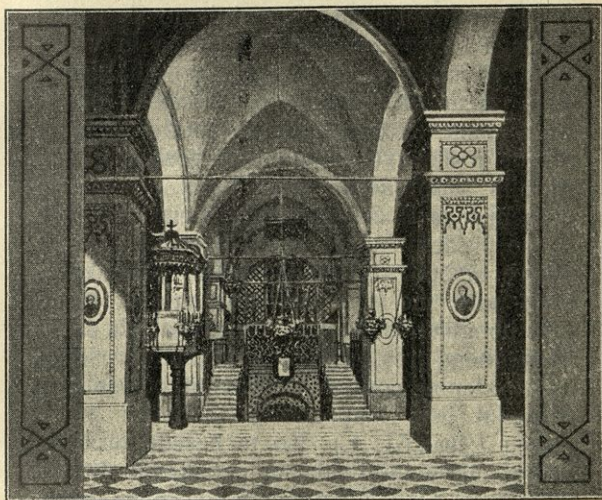

Nazaret.

ko se romar na svojem potovanju iz gore Karmela približuje mestecu Nazaret, — tiho ljubko zavetje, obdano od dveh strani z gorami in hribčki, le na jug je odprta dolina.

Ko prvokrat to tiho ljubko zavetje ugleda, radi verjamemo, da je odkril trudno glavo in molil, molil pri vhodu v Nazaret tukaj svoj prvi „Ave Maria!“ Ganljiv trenutek!

Nazaret je lepo mestoce. Zima in mraz ne mučita prebivalcev, pa tudi vročina ni prehuda zavoljo lege na zračni višini. Ljudstvo uljudno pozdravlja in s prijaznim na-

**Notranjščina cerkve,
kjer je stala hiša svete Družine.**

smehom se nam približuje; nek tajinstven mir je razlit po prirodi in ljudeh, še klic otročaje v „bakšiš“ (dar) tu ni tako

hreščeč, kakor drugod. Da, še vlada isti sveti mir tu, kakor v onih blagodarnih časih, ko je angel Gabriel priplaval iz nebes nad mestece pozdravljat Device devic: „Češćena bodi, o milosti polna, Gospod je s teboj!“ (Luc. 1, 26—35.) Pred našo dušo pa stopa cela zgodovina naslednjih dni. V duhu gledamo Odrešenika, kako žije tu mladostna svoja leta v siromaštvu sicer, a v sladki zadovoljnosti. Spominjamo se potem javnega njegovega prvega nastopa tu v domači shodnici nazareški. V dolgih klopeh sedé zbrani k sobotni popoldanski službi božji sami možaki dolgih častitljivih brad, otroci in zenstvo zadej plaho poslušajo. V eni zadnjih klopi se vzdigne Jezus. Vstajanje pomenja, da hoče govoriti v zboru; položile so se predenj bukve Izaija preroka. Odpre bukve in bere: „Duh Gospodov je nad menoj; zato me je mazilil, oznanjevat veseli glas ubogim me pošilja, ozdravljat jih, ki so spokornega srca, pridigat jetnikom odrešenja, dajat slepim pogled, ozdravljat betežnikov, oznanjati leta Gospodovega in dneva povrnitve.“ (Isai. 61, 1.) Ko te besede prebere, zapre bukve in jih da tempeljskemu služabniku, sam pa začne govoriti tako nenavadno, tako prepričevalno, da so ostrmeli vsi zbrani, naznanjajoč se obljubljenega Mesijo z besedami: „Danes so se pred vami začele izpolnjevati besede preroka Izaija!“ A mahoma so pričujoči hoteli videti tudi doma čudeže, ki jih dela drugod. Doma, so rekli,

imaš bolenike, te ozdravi! Pa kakor nikjer tudi tukaj ne hoteč ugoditi samo brezumni radovednosti, poreče Jezus: „Resnično vam povem, da noben prerok ni prijeten v svoji domovini!“ (Luc. 4, 24.) To slišati se razsrdijo, jeze peneči se ga vlečejo vun iz mesta na goro, da bi ga tam sunili čez rob v prepad, a on odhaja iz njih sredine, častitljiv, in nikdo se ga ne upa zadrževati. Od te nesrečne ure pa nikdar ni več videlo to mesto svojega Odrešenika, nikjer ne pripovedujejo evangeliisti, da bi se povrnil le za kratek čas k nehvaležnikom nazaj.

O mesto Nazaret, o mesto Nazaret, kako podobno si premnogim izmed nas! S prva res je vladal v srcu blažen mir dnevo v mladosti in Jezus je tiho prebival v njem (I). — Ko je pa bil storjen prvi smrtni greh, izgnan je bil tudi Jezus vun iz srca (II.) in žal le premnogokrat se ne vrne več izgnani Jezus, ne vrne se več dušni mir (III).

I.

V Nazaretu pretekli so tedaj Jezusu dnevi mladosti v vsi pobožnosti; molitev in delo v modri razvrstitvi mu ni kalilo blaženega miru; zadovoljni in srečni bili so tudi tisti, ki so živeli v njegovi bližini. — Temu srečnemu stanju je podoben mirni tok neomadeževanega življenja vsake čiste duše. Notranji hudi boji pravičnega ne mučijo;

greha prostemu srcu se tudi ni bati, kaj bo o njem porekel svet. Srčni pokoj, blažen dar nebes vlada v nedolžni duši in njo objema, enako vedno jasnemu nebu, ki se razprostira čez Nazaret in osrečuje prebivalce; — tisti srčni mir, ista neskaljena veselost, ki otročiče dela tako ljubke; — tisti srčni mir, ki vlada v dušah nedolžne mladine in ki je hudobnežu ravno na mladeniču, devici tako zopern; — tisti srčni pokoj, ki je lahko delež tudi največjega siromaka, da lahko pozablja na vse težave in v svoji tihi sreči ne zavida mogotca v njegovi sreči in blesku; — isti srčni mir, ki celo smrti jemlje njeno grenkost in človeku pomaga lahko, vdano zapustiti svet. Ta srčni mir upliva blagodejno tudi na svoje obližje in nehoté si poiščeš zopet in zopet rad društvo in prijateljstvo čistih duš. Utrujen od težave dneva in vročine poiskal si je tudi božji Učenik odmora in razvedrila na večer v družbi nedolžnih otročičev. Čistemu je vse čisto, mirnemu se zdi vse mirno; zategadelj tudi mnogi ljudje ne morejo zapopasti sreče otroških src. Saj so se celo apostoli drznili odganjati male od kolen svojega utrujenega mojstra; niso pač premislili, da ga tako oropajo njegove najslajše tolažbe. Če se torej sam božji Detoljub ni mogel in ni hotel odtegniti vplivu, ki ga ima nedolžno oko na svojo okolico, koliko manj bi smeli to storiti mi! O srčni mir, kedo bi te ne

poželel! Ne odganjajte tedaj proč od sebe malih, učite se marveč po njih nedolžni sreči — ceniti in spoznavati vrednost lastnega dušnega miru, ker „ni ga bogastva čez bogastvo telesnega zdravja“, pravi modri Sirah (Eccli. 30, 16.), „in ni ga veselja čez veselje srca,“ t. j. mirne vesti!

II.

Mnogi pridejo do pravega spoznanja vrednosti dušnega miru kajpada šele tedaj, če ga več v srcu ni, če je dober angel vkljub vsem protinaporom moral tužen zapustiti človeka in če so si priborili v srce vhod poslanci satana, strasti namreč, posebno še, če je nečistost tam zavladala. Tedaj, pravi sv. apostol, se zgodi, da bridkost in stiska pride v tisto dušo, ki hudo dela. Z bridkostjo in stisko pa se vseli tudi očitanje vesti, o kateri je že prerokoval Jeremija in modro pisal sv. Avguštin, tako: „Tožila te bode tvoja hudobija, in tvoje obrnenje od mene te bo grajalo, govori Gospod: vedi in glej, kako hudo in grenko je, da si zapustil Gospoda svojega Boga, in da se me več ne bojiš“. (Jerem. 2, 10.) — In „vsemu, kar hočeš, o človek, moreš uiti, le vesti svoji ne, kajti v sebi nimaš prostora, da bi bežal pred svojo vestjo, ako te grizejo tvoji grehi.“ (S. Avg.)

Če je tako hudo, zakaj pač mnogi vrednost dušnega miru tako malo čislajo, ga lahko miselno od sebe tirajo? Čisto nič vredna

se dozdeva marsikateremu mladeniču ali deklici sreča čiste vesti, tako dolgo podijo se za vsakatero veselico, da se ponesrečijo. Kajpada tedaj pretakajo debele solze, kajpada se preklinja tedaj zapeljivec, ko je že prepozno! Vzrok te žalostne prikazni je pač, da je podoben tak človek nehvaležnim Nazaretčanom, ki niso hoteli poslušati Odrešenika, temveč so ga celo iz mesta tirali na goro, da ga čez rob sunejo navzdol. Tako noče mnogi niti slišati milih naukov Jezusovih in modruje: „Ta govorica je pretrda, kdo jo bo poslušal?“ Drugi zopet je zvest le, dokler mirno teče tok življenja, a prežene Jezusa iz srca v prvem trenutku, ko bi se imela pokazati njegova zvestoba; prvi skušnjavi že je podlegel. — Tako sem videl mnogo mladih ljudi dobro začeti, a slabo končati, v malo trenotkih bil je sramotno izgnan iz srca njih božji prijatelj, kjer je malo poprej še tako varno bival! In kaki so bili nasledki take mladeniške nestanovitnosti? Slabi, žalostni! Mesto poštenja, zdravja, nedolžne veselosti prišli so v gosti sramota, bolehavost, mračna otožnost! Tedaj ste, zgubljeni mladeniči, deklice sramotno morali stati pred stariši, brati ino sestrami, žlahto in prijatelji, pred celo faro! — In zakaj je tako daleč prišlo? Zato, ker ne samo da niste slušali dušnega pastirja, temveč ker bi ga, če bi bilo na vas ležeče — kakor nehvaležni Nazaret Odrešenika, — najrajši iztirali iz prižnice in sunili v pre-

pad. In zato tudi je zgubljeno za vselej „veselje srca“ t. j. mirna vest.

III.

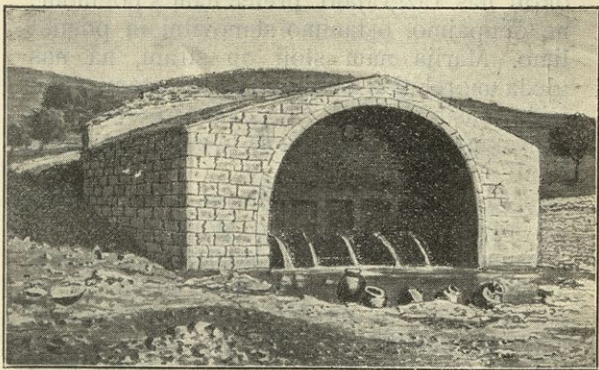
Eno pa dobro prevdarimo, preljubi! Ko so Odrešenika iz svoje sredine sramotno pahnili njegovi lastni rojaki, odšel je iz Nazareta, odšel od njih in se ni nikdar več vrnil nazaj v domače mesto. Res, nikdár več! Mimo je hodil mnogokrat, v celo bližnjem Najmu obudil je k življenju mladeniča, edinega sinu neke vdove, a Nazaret ga ni nikdar več videl v svojih ulicah. — Glej podobo zgubljene duše! Žalosten je spomin na grešni čin, še žalostniša pa je zavest: Jezus se ne vrne nikdar več v tvoje srce, te nikdar več ne sprejme v svojo milost! In vendar se to godi le prevelikokrat! Greha rešiti se ni tako lahko. Nekateri nočejo, drugi se ne znajo, zopet drugi rečejo, da časa nimajo. Vsi ti se vedno globje pogrezujejo v pogubljenje, vedno bolj jih zapušča milost božja in ogiba se jih Jezus. O poslušaj tedaj posebno ti, ljuba mladina! Varuj se, varuj se prvega greha, da more Jezus vedno v tebi ostati. Ozri se na okrog, prepričaj se, kako malo je tistih, ki so se po smrtnem grehu v resnici poboljšali. Bilo je morebiti, da je ta za časa katkega sv. misijona, oni na drug poseben način od Boga opominjan, našel pravo pot, — a niti teh polovica ni ostala stanovitna v spreobrnjenju. Vse druge pa je zadela osoda,

katere strahovitost tukaj na zemlji človeška pamet ne bode mogla nikdar popolnoma zapopasti: Jezus jih je zapustil za vselej in pogreznili so se v prepad večnega pogubljenja!

Pa če je tudi greh odpuščen, po pokori in dobrih delih zbrisane večne in časne kazni, naj se je zadostilo božji pravičnosti popolnoma, — nastaja še vedno veliko vprašanje, ali se vrne Jezus v skesano srce z vsem svojim blaženim mirom, ker nedolžnost se nikdar več ne vrne. S potoki solz se trudi marsikteri zbrisati spomin na grešno djanje, zastonj, ker vedno in vedno se ga oprijema brez usmiljenja znova stara otožnost, če se spomni davnih lepših dni, ko je še mogel v nedolžnosti povzdigovati k nebesom čiste roke, čisto srce! Ravno tako, kakor tišči krivica sama, — pritiska mnogokrat še tudi po storjeni veljavni pokori na boleno srce zločina strašen spomin!

O, ljuba mladina, ne zaničuj tedaj glasu dušnega pastirja, ki te k dobremu opominja in svari; temveč zahvali se mu. Morebiti je to zadnji tvojih dobrih prijateljev; morebiti se le s težavo vzdržuje še Jezus v tvojem srcu! Ako si ga pa enkrat docela izgнала, bodeš ga, ko se spametuješ, hotela nazaj povabiti, ali govoril ti bode: „Ne grem več v Nazaret nazaj, ne grem več v tvoje srce, ker mudi se mi! Hiteti moram mimo Nazareta, tje dol na jug, v Jeruzalem, na

oljsko goro in od tod na Golgato, za te trpet, na križu viset med nebom in med zemljo zaradi tvoje hudobije, da ti, ne hvaležna duša, vsaj tam doli na Golgati še priborim en žarek upanja!

Marijin studenec v Nazaretu.

Sklep.

Tako premišljujoč hodi romar počasi iz Nazareta, hoteč si ogledati ono goro, oni prepad, katerega starodavno sporočilo še dandanes zaznamuje kot kraj brezbožnega početja Nazaretčanov, ki so hoteli suniti Jezusa, svojega rojaka v prepad. Na mali višini pridemo mimo lepega vrta do lične kapelice, imenovane „Marija od trepeta“. Tukaj je stala namreč Marija, ko je prihitela iz mesta in s strahom in trepetom opa-

zovala izid brezumnega poskusa, umoriti Jezusa. Marija je v hudih trenotkih, kakor tu, tako pod križem, vedno stala ob strani svojega Sinu; za nas, o sladka zavest! Pre-ljubi! Če divjajo burje v naši duši in skuš-njave kakor zbesneli rojaki okoli Jezusa, okoli nas razgrajajo, preteč nam s poginom; ne obupajmo, ostanimo stanovitni in pomis-limo, Marija nam stoji ob strani, na nas gleda morebiti s strahom in trepetom, čaka izida naših bojov. Da srečno premagamo vse skušnjave, obrnimo se le zaupljivo zopet k nji in molimo:

Ker smo slišali, o Marija, kako težavna je vrnitev k dobremu po storjeni hudobiji, prosimo te, o pomočnica kristjanov, stoj nam v skušnjavah vedno na naši strani in ne zapusti nas, da ne bode naše srce kakor Nazaret zapuščeno. Obenem danes zopet trdno sklenemo tako živeti, da bode naša duša vedno tebi vdana in prava domovina Jezusova. Amen.

L

6.

Pred podobo sv. Petra v Tiberiadi.

(Ob galilejskem jezeru.)

„Potem se je pokazal Jezus svojim učencem ob morju pri Tiberiadi. — In Jezus reče (Petru): „Pasi moja jagnjeta!“

(Joan. 21, 1.—15.)

Z visokim gorovjem obdano razprostira se pred nami vsakemu kristjanu s svojim imenom že blažene spomine obujajoče genezareško jezero v izhodni Galileji; podolgovato sega kake štiri ure od severa na jug. Reka Jordan pridrvi od severa iz libanonskih snežnikov, hiti skozi jezero in ga na južni strani zopet zapusti. Izhodne obali obdajajo strme pečine z globokimi zarezi potokov hudournikov, zahodna stran pa je nekdanje slavno Desetomestje. Deloma so tu livade dandanes še bujno-zelene; kako lepo pa je moralo biti tukaj tistokrat, ko je še Gospod na zemlji bival in si te kraje izvolil za svoje najljubše sprehajališče.

Če nam nad Jeruzalemom iz bridkih spominov vstaja podoba trpečega Boga, nam je ta košček zemlje ob galilejskem jezeru trajna priča velike večine njegovih čudežev. O njegovi vsemogočnosti nam šepetajo rožice livad magdalanskih, Betzaide in Kafarnauma, „polje čudodelno pomnoženih kruhov,“ „hrib osmerih zveličanskih čednosti,“ kraji, katere romar vedno v sveti spoštljivi

vosti obiskuje. Da celo valovi jezera, v katerih se zrcali jasno, temno-višnjevo nebo, so zaslišali Mojstra mogočen glas in so odjenjali v bučanju in divjanju, ali so pa v apostolov slabe mreže napodili cele trume svojih najlepših rib.

Zginulo je Desetomestje, minula že davno stara slava in lepota obali genezareških. Edino mestece Tiberiada (Tiberias) je še ostalo tu, priča minulih lepših dni. Na prvi pogled ti ob jezeru ležeče mestece zelo ugaja, a ne poželi si ga od znotraj natančneje ogledati. Prebiva tu v zaduhlih tesnih prostorih nekaj tisoč judov in mohamedancev, ki v svoji nestrpnosti komaj dvanajsternim katoličanom privoščijo prostorček na katoliški posesti ob jezeru.

Pa v zgodovini svete cerkve je ta kraj velikanskega pomena. Ako stopimo v lično cerkvico oo. frančiškanov, nas pozdravlja veličastni bronast kip sv. Petra, ki je natanko izdelan po slavnem onem originalu iz brona, ki se v Rimu od pamtiveka visoko časti. Tu ob vznožju podobe sv. Petra, na starodavnih krščanskih tleh, obdanim krog in krog od zagrizenih turških in judovskih nestrpnežev, se nam nehote vsiljujejo misli, katere je izrazil v svojem ogovoru tudi o. frančiškan, ki je romarja prijazno sprejel:

1. Velika sreča je, v zgojen biti v katoliški veri;

2. posebno pa se še moramo zahvaliti Odrešeniku, da je svoji cerkvi dal vidnega

poglavarja sv. Petra in njegove naslednike v Rimu, po katerih nam je za vse čase odkazal pravo pot do zveličanja.

I.

Starodavno sporočilo trdi, da Tiberiada stoji na ravno tistem mestu, kjer je Odrešenik tako rekoč dovršil poslopje svoje veličastne, celi svet objemajoče cerkve. Tukaj namreč so se izgovorile besede: „Tebi bodem dal ključe nebeškega kraljestva!“ Tukaj je Odrešenik posvetil sv. Petra poglavarjem svoje cerkve tako: Že tretjekrat se je pokazal Jezus po svojem vstajenju. Bilo je ob genezareškem jezeru, na obali ogenj zakurjen in na žerjavico položene ribice. Ribiči-apostoli se mu sicer bližajo, posedejo okoli ognja, a nikdo ga ne upa vprašati: Kdo si? Ko je bila končana kratka pojedina, reče Jezus Simonu Petru: „Simon, Jonov sin, ali me ti bolj ljubiš, kakor ti-le?“ Peter odgovori: „Da, moj Gospod, ti veš, kako te ljubim!“ In mu reče: „Pasi moja jagnjeta!“ Po dolgem molku prične zopet Jezus: „Simon Jonov sin, ali me res ljubiš?“ in dobi isti odgovor: „O moj Gospod, saj veš, da te ljubim!“ Poreče: „Pasi moja jagnjeta!“ In za nekaj časa še v tretje vpraša Jezus: „Simon Jonov sin, ali me ljubiš?“ Tedaj je postal otožen zvest učenec, ker ga Mojster že tretjekrat za isto povprašuje, ali ga res ljubi, in odgovori z naglasom: „O Gospod, ti veš vse, ti tudi

veš, kako zelo te ljubim!“ Tedaj je bil Jezus zadovoljen, tedaj sklene: „Pasi moje ovčice!“ (Joan. 21, 14.—18.) — To je čudapolna dogodka ob jezeru genezareškem, to začetek cerkvene poglavarске oblasti!“

Kako pač moramo hvaležni biti Kristusu za lepoto naše vere, katero on sam vzdržuje med nami po naslednikih sv. Petra. Kdor le malo okrog pride po molilnicah in svetiščih drugovercev, se s tem večjim zadovoljstvom in zadoščenjem vrača nazaj v katoliško hišo božjo. Kako veličastni, povsod enaki so naši sveti obredi, kako slovesno doni naša cerkvena pesem in kako nesmiselno, večkrat celo ostudno je vpitje drugih, celo krščanskih verskih družb!

Duhovniki katoliške cerkve morajo se odlikovati po znanosti in po čednosti biti svojim vernim vzor in vzgled. Duhovni voditelji mohamedanov pa so neuki, puhli glumači, derviši imenovani, ki s svojimi ceremonijami in namišljenimi copernijami postajajo pogosto predmet pouličnega posmehovanja rojakom samim, tembolj še tujcem, če vidijo n. pr. vaškega „duhovna“ (molah), kako ponosno stopa oblečen v umazano, iz tisoč koscev skrupucano suknjo (ábaj), v roki dolgo zarjavelo helebardo, ki so jo morebiti slučajno že pred več sto leti pustili v vasi tuji vojaki.

Kako krasne so naše hiše božje, kako borne podzemeljskim kletim podobne morajo biti navadne vaške molilnice mo-

hamedancev! — Kjerkoli smo in najdemo katoliško hišo božjo, nam je mogoče v blaženi gorečnosti in tihem premišljevanju res vzvišenih reči v sveti tihoti pričujočim biti pri nekrvavi daritvi svete maše. Kolikega pomena za pravo pobožnost in spodobno bogočastje je ravno tiha sveta maša, zna po vrednosti le tisti preceniti, ki si je enkrat prav natanko ogledal n. pr. razkolnih Armencev mašno daritev.

Ob takih premišljevanjih se čuti srce v ljubezni in hvaležnosti povzdignjeno k Onemu, ki je dal svoji cerkvi vrhovnega poglavarja, kateri s pomočjo sv. Duha vodi nezmotljivo, da ne more zaiti na stranska pota, svojo cerkev, v kateri smo tudi mi rojeni, izgojeni in v kateri tudi želimo skleniti svoje dni.

II.

V sveti deželi, posebno še tu ob obalih jezera genezareškega storil se je v svetem navdušenju zategadelj ravno že marsikateri sklep, zvesto vstrajati v sveti katoliški cerkvi, kjer nam tako živo stopa pred oči dogodba o ustanovitvi vrhovnega poglavarstva po Jezusu Gospodu.

Na svojem potovanju seznanil sem se z glasovitim učenjakom iz Avstrije. Samo da razširi svoje znanje, prehodil je že mnogo krajev Azije, isto koprnenje po vedi prignalo ga je tudi sem na galilejsko jezero. Nameraval je tu preučevati štiri tedne gore, ljudi in rastline. Blagi mož bil je sicer iz-

gojen v dobro krščanski rodovini, pa kakor mnogi drugi, zgubil je tudi on že davno potrebo očitnega bogoslužja. Pa tu v sveti deželi zbudili so se zopet z čudovito močjo spomini davne mladosti, ko ga je učila moliti ljuba mamica. Nakrat pustil je preučevanja gorovja in rastlin, hitel je od enega svetega kraja do drugega, klečal, molil, govoril je vedno le o verskih rečeh, v dolgi spovedi na Kalvariji se spravil z Bogom, sprejel ob Božjem grobu sveto Rešnje Telo in se poslej počutil celo pomlajenega in neskončno srečnega. Da bi se mogel brez vsega motenja udati svojim blaženim občutkom, sklenil je še pol leta ostati v sveti deželi. Poln verske gorečnosti mi je čestokrat zatrjeval, da bode, če se vrne v domovino, na glas oznanjal svojim znancem in prijateljem, kako krivico delajo, če katoliško cerkev zaničujejo.

Tudi nas, preljubi, ki že v duhu šesti dan romamo po sveti deželi, naj se celo polastijo isti občutki verskega prepričanja in gorečnosti nasproti katoliški cerkvi. Saj je ona edino prava in saj tedaj zasluži, da sklenemo in nji obljubimo: 1. njene nauke z veseljem sprejemati; 2. spoštljivo obnašati se v njenih svetiščih. To bodo izrazi naše hvaležnosti, kakor si jih prisrčno od nas želi Jezus, naš Gospod!

1. Znana je verska gorečnost mohamedancev in njih brezmejna požrtvovalnost za vse, kar je v zvezi z njihovo vero. In vendar je

žal! ista le neka zmes človeške samovoljnosti z odlomki iz svetopisemskih bukev. A poltnemu Jutrovcu se je prikupila menda najbolj zaradi nekaterih celo nenravnih, da ne rečem nesramnih določb. Pa kako je ponosen na to svojo vero! Kako njo rad očitno spoznava povsod in pred vsakomur! S kako žgočim sovražtvom preganja „nevernike“, t. j. vse, ki niso njegovi ožji somišljeniki! Nekdaj mislil je, da je celo bogoljubno, če stavi iz lobanj ubitih kristjanov spomenike, derviš in molah pa mu še dandanes slikata kot Alahu najprijetniši dar prelivanje vroče krščanske krvi. — Ne sicer taki fanatizem, pač pa modro uravnano versko navdušenje bi tudi nam lepo pristojalo, navdušenje za tisto vero namreč, katera nas je privedla iz teme malikovalstva in iz verig suženjstva k luči in svobodi otrok božjih; — za tisto vero, za katere resničnost niso sicer drugih morili kakor moslemi, ampak šli milijoni naših v strašno mučeniško smrt!

Pa ravno nasprotno se pri nas opazuje: taka do cela nerazumljiva malomarnost v verskih rečeh in boječnost pred ljudmi, katerih sploh ni poznal naš Učenik. Ta malomarnost in pa verska strahopetnost ste zakrivali, da je že vse v nevarnosti: vera, nramnost, pravice cerkve, da celo sveti kraji, kjer je On trpel in umrl. Kaj enakega bi zastonj iskali po celem širokem mohamedanskem svetu. N. pr. hiša zadnje večerje

na gori Sijonski (imenitno svetišče vsega krščanstva!) je turška last, posestnik njo ima deloma za hlev, vstop v nalašč umazane prostore se kristjanu komaj dovoli, tam moliti se mu naravnost prepoveduje!! In kako je z velikim mohamedanskim svetiščem v mestu Meki? Že nad tisoč let ga ni niti videlo oko kristjana, dasiravno se semtertje kateri popotnik s tem baha. Nikdo se ne vrne živ, ki se drzne tje se utihotapiti.

2. In dalje! Če se mohamedan podaja v svojo molilnico, stori to resnega obraza in z zbranim duhom. Brez ozira na okolico razprostre javno svojo „molilno preprogo“ na zemljo, poklekne na njo, obrne svoj obraz proti svetem mu mestu Meki, zdaj vstaja, zdaj pokleka, se priklanja tisočkrat, drži dlani k ušesom, kakor bi prisluškoval navdihom božjim, razprostira roke, vse, kakor mu njegovi obredi predpisujejo. Dokončavši pobožnost se spoštljivo vzdigne, zagrne „molilno preprogo“ in ide mirno in resno svojo pot. — Ko bi prišel tak verni turek v katero našo hišo božjo, bodisi že v mestu ali na deželi, in ako bi on mogel zapopasti skrivnost, da prebiva v tabernaklu naš živi pravi Bog v podobi svete hostije, — ako bi mu nadalje razložil, da ti ljudje, ki se tu poslanjajo, zijajo, zehajo, sedijo, spijo, govoré, se ozirajo nazaj, navzgor, ošabno prihajajo, vihravo odhajajo, semtertje tekajo, se smejiijo, šepetajo, se pozdravljajo in si roke stiskajo, — ako bi mu tedaj razlo-

žili, da so vsi ti prišli Bogu služiti, ga moliti in častiti, bi pač moj turčin na mah zapustil to hišo božjo in hitel bi v svojo borno molilnico, Alahu se prisrčno zahvaljevat, da mu ni odkazal za molilnico one hiše božje, iz katere je ravno pobegnil. Sicer so istih misli bili že zdavna tudi glasoviti turški poglavarji in vojskovodje, n. pr. sultan Saladin, ki je ukazal, da noben kristjan ne sme nikdar stopiti v mohamedansko¹ džamijo (molilnico), pač da bi obvaroval svojce nalezljive mlačnosti krščanske. Častno za kristjane to dejstvo ni, — ali podučljivo je!

Sklep.

Toda dovolj besedi! Zaupljivo se zopet k tebi obračamo, o Marija, Devica najmodrejša, ki učenjaka in revo neuko z isto ljubeznijo objemaš in osrečuješ! Glej tvoj služabnik trdil se je danes zopet, vere nežne rastlinice, kjer jih ni, zasaditi, a kjer so zasajene in brstje poganjajo, zrahljati in pripraviti njim rodovitna tla. Toda kako borno je njegovo delo! Če ga pa podpiraš ti, nebeška Gospa, in po tvoji priprošnji pošlješ dol na nas nebeške rose božje mi-

¹ Po velikih mestih se nahajajo slavni turški templji (moskeje), v katere se tujcem dovoli vstop proti plači. Zategadelj pa so te krasne stavbe tudi veliko bolj zanimivi spomeniki za gledanje in vir „bakšišev“ pohlepnihi dervišev, kakor kraj pobožnosti „pravovernih“.

losti, o tedaj se v katoliške dežele gotovo
zopet vrne pomlad, milejša pomlad, kakor
je celo tu ob genezareškem jezeru in zopet
se bodo po naši mili domovini začela raz-
cvitati drevesa verske gorečnosti, ki bodo s
časom obrodila tudi obilnega sadu. O Ma-
rija, prosi za nas, da spoznamo srečo, biti
otroci svete katoliške cerkve, da se otresemo
vse verske mlačnosti in voljo božjo in ma-
tere cerkve z veseljem spolnujemo. Po Kri-
stusu Gospodu našem. Amen.

7.

Na razvalinah Kafarnaûm-a

(Na severnem koncu genezareškega jezera.)

„V tistem času stopil je Jezus v čolnič,
da bi se prepeljal, in je prišel v svoje
mesto“.
(Mat. 9, 1).

1. Jezus je prišel v svoje mesto! Katero mesto je pač tako srečno, da ga sveto pismo imenuje Njegovo, njega najljubše zavetišče, kraj njegovega navadnega bivanja? Ali je mar to Betlehem, mesto Davidovo, o katerem je prerokovano (Mich. 5, 2.), da ni najmanjše med odličnimi mesti zemlje judovske, ker iz njega je imel priti vojvoda, ki bo vladal ljudstvo božje? Ali je res oni tisti Betlehem, kjer je zadonela prva „Gloria! — Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“ iz angelskih ust nad zibelko novorojenega Odrešenika sveta? — Nikar, Betlehem ni njegovo mesto. Betlehem ga ni gostoljubno sprejel, ni imel zanj strehe in postelje v mrzli noči, ker odkazal mu je za trenotek njegovega prihoda v svet podzemeljsko votlino, kamor so sicer zapirali meketajoče črede ovac obvarovat jih deža in volkov; mesto zibelke mu je podarilo borne jaslice! Ta Betlehem tedaj ne more biti „njegovo mesto“, najljubši nja prostorček!

2. Pa je morebiti Nazaret „njegovo mesto“, njegov raj na zemlji? Nazaret je

ono ljubko mirno mestece sredi galilejskega gorovja, kjer je angel oznanjal Devici včlovečenje Sinu božjega; kjer je Jezus živel tiho, skrito kot delavec, kot tesarski pomočnik do 30. leta svoje dobe. Pač so mu morali biti vedno prijetni spomini na njegova leta mladosti, na hišo krušnega mu očeta Jožefa, na nježno skrbljivost preljubljene matere, — ko bi nečesa ne bilo!! Zunaj mesta namreč, komaj uro hoda, štrli nakvišku pečina ... grozna je pot navzgor, še grozniši pa so spomini na njo Jezusu. Tu sem gor so ga namreč vlekli njegovi rojaki, vrstniki, sošolci, Nazarenčani, da ga vratolomno sunejo v prepad. O Nazaretu izrekel je zatogadelj Jezus sam pomenljivo obsodbo: „Noben prerok ni prijeten v svoji domovini!“ Nazaret tedaj tudi ne more biti pred vsemi mesti „njegovo“ mesto.

3. Pa je menda to Jeruzalem, glavno mesto zemlje izvoljenega Naroda? Tu je slavno vladal kralj David in kralj Salamon; oba sta prednika njegovega rodu. Tu je stal tempelj njegovega nebeškega Očeta; tu je že kot dvanajstletni deček dajal dokaze svojega nebeškega poslanstva čez njegovo učenost strmečim farizejem. Tukaj ga je ljudstvo z velikim navdušenjem pozdravljalo: „Hozana, sinu Davidovemu!“ (Mat. 21, 9.) Tukaj so stlali predenj vejevje in obleko, da je hodilo gladko in varno njegovo živinče, na katerem je sedel. — Res, vse res, pa v Jeruzalemu je tudi bilo, kjer so mu pljuvali v

obraz, ga krvavo bičali in s trnjem kronali. V Jeruzalemu je vpila zoper njega razbesnela druhal: „Križaj, križaj ga!“ Jeruzalem zato re more biti njegov najljubši kraj.

4. Katero pa je vendar tisto mesto, katero imenuje evangelist na kratko le z besedama „njegovo mesto“, da bi ga po njegovih mislih že itak vsi poznati morali? Ka far - naum je, nekdam glasoviti Kafarnaum ob bujnih obalih galilejskega jezera, tam kjer Jordan, deroča voda iz Libanona priskaklja in se v jezero izliva, staro mesto, čisto že tik ajdovskih pokrajin. Da bode Kafarnaum res imenovan „njegovo mesto“, je prerokoval že Izaija prerok: „Oj dežela Zabulonova in Neftalijeva¹, . . . tostran Jordana v Galileji ajdov! Ljudstvo, katero tam prebiva v tminah, gleda veliko svetlobo, . . . prebivalcem vstaja nova luč.“ (Isai. 9, 1.) Ta nova luč bil je ravno Jezus Kristus, katerega gleda v duhu prerok tam učiti ljudstvo in delati velike čudeže.

Da je usoda odločila Kafarnaum za najljubši prostorček Jezusov, na to že menda ime samo spominja. „Kafar-naum“ lahko pomenja po našem „vas pokore“, kakor je v resnici mesto največjega pridigarja pokore, mesto Jezusovo. Sicer pa je bil Kafarnaum svoje dni menda najimenitniše v prekrasnem Desetomestju, cvetoče in bogato,

¹ Zabulon in Neftali, dela 12 izraelskih rodov. Tam, kjer se meja teh rodov dotika galilejskega morja, tam ravno je bilo mesto Kafarnaum.

pa menda tudi dobro urejeno in ljudje dobrega vedenja, ker sicer bi Jezus ne bil najrajši tje zahajal, si odpočit, pridigat in molit.

5. Če si ogledamo mesto Kafarnaum v duhu, kakor je nekdam stalo, vidimo, da od daleč sicer pogled nanj ni posebno mičen, stavbe so večinoma iz temnega bazalt-marmorja. Trdno postavljeno mesto napravlja na gledalca resen utis. Pa stopi notri v to resno od daleč se ti neprijazno dozdevajoče mesto, koga najdeš tam? Jezusa, — počivati, učiti, čudeže delati. — Nehote nas spominja ta pogled marsikatero bogoljubne človeške duše. Na videz isti res ni zavidati, ni vabljev, marveč prav resen, da tužen je njen položaj, poln križev in težav. Ako pa njo natančneje spoznaš, se prepričaš, da je ta tugopolna duša prav močna trdnjava božja, trdna v veri, stanovitna v čednosti, da v nji prebiva Jezus s svojimi milostmi, varno hranjen, blagoslavljač, učeč tolažnik. Tako postane res, da je skoraj gotovo ravno za križi in težavami najti Jezus in da, kakor čisti ogenj zlato, tako Bog očisti svoje in nje k sebi vleče po trpljenju.

O Kafarnaum mesto, ki si imelo živega Odrešenika v svoji sredini, o da bi bilo ti vedno živa podoba naših src!

6. Ljubi kristjani! vprašajmo se še, kako bi moralo biti naše mesto, naša fara, da bi se smelo imenovati tudi „njegovo“ mesto, „njegova“ fara, priljubljen prostorček Jezusov? — Biti mora krščanska fara, krščansko

mesto. Pa porečete, to je itak, že krstne bukve so dokaz. O preljubi! krstne bukve same še nič ne dokazujejo! H krščanskemu imenu mora se pridružiti še krščansko življenje.

Njegova je tedaj naša fara, če se mladina lepo in spodobno vede, rada uči krščanskega nauka in varuje grešnih vesele ter slabe družbe.

Njegova je tedaj naša vas, če je družbinsko življenje tudi prav krščansko; če stariši učijo svojo deco ljubezni do molitve in pokorščine; če so gospodarji zvesti pastirji in varuhi njim izročeni in jih odvrčajo od greha, tako da gospodinja n. pr. ne govori ostudnih besed: „Če dekla le opravi svoje delo, za drugo se ne brigam!“

Njegovo je takrat naše mesto, če zakonci držijo zvestobo, ki so si njo obljubili s prisego pred altarjem Najvišjega, če predstojniki pravično rabijo svojo oblast; če ni med nami krivoprisežnika; če mestjan in kmet obiskujeta hišo božjo in ne pozabita tudi velikonočne spovedi in obhajila; če se bujno razvijajo cerkvene bratovščine!

Njegova je takrat vsa okolica, če vlada mir v družinah, med žlahto in prijatelji; če je krščanski red po občinah; če so reveži z najpotrebnejšim preskrbljeni; — če tedaj vlada v fari taki red, samo tedaj se sme z veseljem reči, tudi naša vas, tudi naša fara je njegovo mesto, ljub prostorček Jezusov. O, tedaj blagor nam!

Če pa ni tako v naši fari, kakor si želi božji Učenik, tedaj vam s tužnim srcem iz tega mesta ob blaženih obalih galilejskega morja sporočam njegovo gorjé, gorje! In kaj me sili k temu? Vzgleď „njegovega“ mesta samega in njegove lastne besede. Ko je zadnjikrat bil v Kafarnaumu, ko ga je lahak čolnič nosil na južno stran, da gre od tam v Jeruzalem, gledal je na mesto Kafarnaum nazaj. Na zapadni strani zapazilo je njegovo oko tudi druge kraje Desetomestja: Magdalo, Korozaín, Betsaido. Tedaj je začel prerokovati: „Gorje tebi Korozaín, gorje i tebi Bet-saida! Če bi se v Tiru in Sidonu godili taki čudeži, kakor so se godili v vama, bi se spokorilo ljudstvo v spokorni obleki in pepelu. Pa porečem vam: Tiru in Sidonu bode ložje na dan sodbe, kakor vama! In ti Kafarnaum, ali se bo-deš pač povzdigovalo do nebes? Glej, v pekel doli boš zletelo; ker če bi se to, kar v tebi, zgodilo tam doli v Sodomi in Gomeri, bi še stali isti morebiti do današnjega dne.“ (Mat. 11, 21.—23.) Tako je žugal Odrešenik in kar je rekel, se je do pičice izpolnilo. O Betsaidi se danes niti ne ve, kje je stala, tudi Korozaín je tamošnjim ljudem izginil iz spomina. Mogočnega Kafarnauma so danes borni ostanki: razvaline Tel-hum. Na okrog vidiš tu pometane skrbane mramornate stebre in podboje, črna prst pokriva in bujno grmičje zarašča ulice, po katerih je hodil nekđaj Odrešenik. Zra-

ven močeradov in modrasov prebivajo tu v podzemeljskih dupljah semtertje še roparski beduini iz bližnji hauranske puščave.

Koliko dobrot skazal je Odrešenik ravno temu mestu! Tukaj ozdravil je mrtvo-udnega, obenem mu odpustivši njegove grehe. (Mat. 9, 1.—8. in Marc. 2, 1.—12.) Tu je prišedši iz gore očistil gobo-vega (Mat. 8, 5.—13.) Tu je čudovito pomnožil pet ječmenovih kruhov in dve ribi, da je imelo jesti 5000 ljudi. (Ioan. 6, 10. do 12.), tu je pobegnil pred množico, ki ga je hotela kralja storiti, na goro, zvečer pa so ga videli apostoli hoditi po morju. (Ioan. 6, 19.) In ko so v Kafarnaumu tirjali od njega davek, zapove Petru, naj ide k jezeru in prvi ribi, ki jo vlovi, naj odpre usta, tam bo našel zlat denar; „istega vzemi in plačaj za mene in za te!“ (Mat. 17, 23. do 26.) — In kako je slaven Kafarnaum sedaj ponižan, — v opomin še poznim rodovom, kaj se njemu zgodi, ki zaničuje darove božje milosti! Sedaj Kafarnaum, Betsaida, Korozaïn ne morejo reči: „Grešili smo, pa rajali in vriskali, a kaj se nam je zgodilo?“ — ker ni jih več! Ravno tako pa tudi neslavno zginjajo mesta, ljudstva, rodovine, ki so zapustile Boga. Nikdar se zaničevalec Boga ni in se ne bode dolgo veselil navidezne svoje zmage in se ponašal s sadovi svojih grešnih dejanj!

Sklep.

„Za pričo kličem danes nebo in zemljo, da sem vam predložil življenje in smrt, blagoslov in prokletstvo. Odločite se za življenje, da bodete obstali Vi in vaš zarod.“ (Deut. 30, 19.) Tako je že Mojzes govoril izvoljenemu ljudstvu, tako se pridiga še dandanes po vsaki fari. Blagoslov ali prokletstvo se krščanskemu ljudstvu vedno predlaga na izbero, brezštevilni pa so klici božji, da naj si izvoli življenje.

O poslušajmo tedaj voljno božje glasove! Pokorimo se njim, naj že opominja lastna vest, ali dober prijatelj, ali pridigar, ali spovednik, naj nas že opominjajo dobre knjige, ali naj nas po nezgodah k spametovanju sili sam Najvišji. Ne bodimo kristjani samo po imenu, bodimo učenci Jezusovi v dejanjih, ki voljno sprejemajo njegove nauke in vestno porabljaajo darove in milosti, ki nam prihajajo od Boga, — da smo tako „njegovo mesto“ in da nas in naše fare ne zadene usoda Kafarnauma. — Kako žalostno bi pač bilo na sodnji dan, če bi se ne prebudili tu kot v „njegovem“ mestu, marveč če bi (že prepozno!) prišli k pravemu spoznanju med pogubljenimi! Molimo tedaj iz dna srca:

O Marija, naša dobra Mati, vodi nas in stori mehko naše srce nasproti božji milosti! Varuj nas greha trdovratnosti! Mi pa ti obljubimo, da hočemo kakor verni krist-

jani vstrajati v vseh burjah življenja ob strani tvojega Sinu, da bomo tudi zadnjo burjo na galilejskem jezeru, t. j. smrtno uro srečno prestali in veseli stopili enkrat v njegovo mesto, v nebeški Jeruzalem. Po istem Kristusu Gospodu našem. Amen.

8.

»Salem aleikum« (Mir z vami)!

(Na potovanju skozi Samarijo.)

„Tedaj reče Jezus svojim učencem: Mir
vam bodi!“ (Joan. 20, 19).

Zapustivši galilejsko jezero, goro Tabor, Kano galilejsko in slednjič Nazaret, prekoravimo ezdrelonsko ravan. Pri Najmu se pričanja potovanje po pusti, hriboviti deželi samarijanski. Hrana se mora vsa seboj nositi, istotako šotori za hladne noči, ker cela dežela doli do Jeruzalema nima enega gostišča za trudnega romarja. Borno ljudstvo me pozdravlja in prosi, vsakdo, malo in veliko prosi „bakšiš“ (dar), še dojenček nabira ustnice in sika: „... šiš, ... šiš!“ Odrasli se z dlanjo desne roke najprej dotikajo čela (pamet!), potem pa leve strani prs (srce!) in mrmrajo svoj pozdrav. Pred vhom v borno vas Šomeron (razvaline starega kraljevega mesta Samarije) je romar prvokrat razločno razumel besede pozdrava. Kako je zrohnел zagoreli starček? Da: „Šalamûn 'aleik'!“ To je pa vendar pravi stari svetopisemski: „Salem aleikum“, natančno iste besede, katere je govoril Zveličar po svojem vstajenju v pozdrav apostolom: „Salem aleikum! — Pax vobiscum! — Mir z vami!“ „Mir z vami“ bil je navadni pozdrav za časov Kristusovih, pa tudi že za

časov očakov Abrahama in Jakoba in je to ostal do današnjega dne. En celo navadni prizor! Tam po cesti ideta dva beduina drug drugemu nasproti: častitljivi postavi z dolgima bradama, ... tako je izgledal menda sam očak Abraham. Ko se spoznata, razprostirata roke že od daleč v pozdrav, objameta se s pristrčnim „Šalamûn 'aleik'!“ vsedeta se po jutrovi šegi na zemljo, se tiho pogovorita, kar imata, vstaneta in se ločita z istim pozdravom „Šalamûn 'aleik'!“ — 'Aleik' Šalam (Mir s teboj — In s teboj mir)!“ Take prizore gledaš često na deželi in po mestnih trgih, kjer se po dolgi ločitvi srečujejo stari znanci.

Tako je pozdravil Laban sina svoje sestre Jakoba v Haranu (Gen. 29, 13.); tako, pravi Jezus, pozdravlja po dolgi ločitvi oče svojega zgubljenega sina (Luc. 15, 20.); tak pozdrav je zahteval naš Gospod in očita farizeju Simonu, ki ga je povabil v svojo hišo: „Stopil sem v tvojo hišo, ... a poljuba miru mi nisi dal ...!“ (Luc. 7, 45.)

Moramo torej prav razumeti tudi tolikratni Kristusov „pozdrav miru“ do svojih apostolov. Ali so bili to mar nemirni, prepirljivi ljudje? In zakaj se še dandanes pozdravljajo Jutrovci z besedami miru? Ali so mar večinoma v prepiru med seboj? Bog obvaruj! Apostoli, mučeniki ljubezni pač te strasti niso poznali in tudi ljudstvo, katero srečuje romar, niso najbolj bojaželjni beduini (svobodni prebivalci puščave), marveč

ubogi feláhi (kmečki trpini) ali olikani mestjani.

Da je Odrešenik z „mirom“ pozdravljaj svoje, imel je to pač biti izraz njegovega mirovnega poslanstva na zemlji, katero nalogo je dovršil s svojo smrtjo na križu. Ob enem pa nas je hotel vse opominjati, da bi se skazali vredni in deležni miru, ki nam ga ponuja. — Da pa Arabljan še dandanes tako pozdravlja, nam je dokaz, da je res in da je celi človeški rod o tem prepričan: največja sreča na zemlji je mir!

O mir, kedo bi si tebe ne želel!? Ali ni nesrečen tako posamezni človek, če se ga ogiblješ ti, o mir, kakor so nesrečni celi narodi, če jih ti zapustiš! Mir pa mora, da je popolen, dvojni biti. 1. notranji, 2. zunanji, dva bratca dvojčiča, katera hočemo zapopasti skušati sedaj in ju odslej v oblast dobiti se resno potruditi.

I.

Zunanji mir je tista lepa sloga in zastopnost, ki vlada med teboj in tvojim bližnjim, ki naj bi tudi po volji božji vladala med ljudmi in narodi. „O kako prijetno je, pravi sveto pismo, če bratje v složnosti prebivajo.“ (Ps. 132, 1.) Vsi smo otroci enega nebeškega Očeta, vsi bratje in sestre med seboj, v to poklicani, da mirno in v medsebojno pomoč drug zraven drugega na zemlji živimo, težave življenja skup-

no prenašamo in se enkrat v večnosti tudi skupaj veselimo nebeškega miru.

Zakaj pa je tedaj, če smo otroci in dediči miru, bratje in sestre med seboj, zakaj je toliko nesrečnih ljudi na zemlji in med njimi toliko zla? Ker miru niso deležni. Angel miru je pregnan iz njih bližine, ob strani mora stati in grenke solze toči na razvalinah svojih del. — Tam živi zakon-ska dvojica, vse imata, bogastvo, zdravje, spoštovanje, s sosedi je tudi mir, in vendar sta neizrečeno nesrečna in huda bol razjeda bleda lica. Zakaj? Domačega, zakonskega miru ni! Ravno ona ista, ki bi morala v miru in lepi zastopnosti prenašati skupaj težo življenja, ona ista sta si drug drugemu v največje zlo in proklinjata dan, ko sta se prvokrat videla. Zakaj tako? Domačega miru ni; prepir nju spremlja v cerkev in pri delu, prepir sedi za mizo sredi njiju, prepir po dnevi in po noči, prepir v vseh kotih in za vsakim oglom, prepir zapoveduje, prepir gospodari ...! — Tu zopet imate sestre in brate, mladi so in zdravi in premožni, ali vsaj z najpotrebnejšim preskrbljeni; lahko bi, če bi hoteli, imeli mala nebesa tu na zemlji. In zakaj jih nimajo? Zato ne, ker njim manjka medsebojnega miru! Žal! Ravno med žlahto je včasih največ pravde in prepira; premoženje začne v zgubo iti, starajo se že sorodniki, a njih lica še vedno razjeda rumena zavist zavoljo dedščine. Zgubljena pa je za njih tudi ded-

ščina, katero nam je naš Gospod kot najboljšo pozemeljsko dobro zapustil: „Svoj mir vam dam! Svoj mir vam zapuščam!“ (Ioan. 24, 27.) Ubogi, nesrečni vsi vi prepirajoči se sorodniki! — Naši časi so časi napredka in iznajdb. Kaj je bistri človeški duh v svoji drzovitosti že vse izumil, da nam olajša, osladi prebivanje na zemlji! In vendar ni dano n a r o d o m uživati sadove svojih trudov. Zakaj ne? Ker se plameni nesloge porajajo na vseh koncih in krajih. Mejnarodnega miru ni, in zategadel ga ni, ker ločenje od Boga in brezbožnost vedno bolj in bolj narašča in strahovito napreduje. O brezbožnikih pa je izrekel sodbo že prerok Izaija: „Brezbožniki nimajo miru.“ (Isai. 48, 22.) Res tako zelo je zapustil mir narode, da se menda že izpolnujejo besede Odrešnikov: „Ker vstalo bode ljudstvo zoper ljudstvo, država proti državi; kuga, lakota, potresi bodo tu in tam vse na okolu.“ (Mat. 24, 7.) Pač tužni spremljevalci prepirov in nesloge!

Kam koli se tedaj ozremo, se prepričamo, da je življenje brez miru veliko breme, a mir božji že tu na zemlji predpodoba rajskega veselja!

II.

K zunanjemu miru pa je neobhodno potrebno, da stopi še notranji, isti mir, katerega človeku daje njegova mirna vest, ... mir v lastnem s r c u (1.), katerega Bog

v nas ljubi in tako zelo želi, da mir srca pomenja ob enem z Bogom (2.) mir.

1. Mir srca, mir s samim seboj! Misli enkrat nazaj na dan svojega prvega svetega obhajila. Kako se ti je tistihdob dozdeval lep svet še tisočkrat lepši in zdelo se ti je, kakor da ne čutiš lastnega telesca in bi mogel poleteti do nebes. Vse te je veselilo, kar si pogledal; tako blaženi občutki so te obdajali in tako slovesno se ti je zdelo v domači borni koči, kakor da bi bival v božjem templju. Nisi si vedel raztolmačiti, kako je to, da je tako sladko ganjeno tvoje srce, — glej to je bil tvoj notranji mir, mir tvojega nedolžnega srca! — Čas je kmalo minul in solnce tvojega življenja stopilo je na poldan; dovršen je veliki del tvojega življenja poti. Če se nazaj ozreš, prepričaš se, da si na marsikateri postaji ostajal predolgo, da si se mudil samo rad tam, kjer bi ti mogel škode rešiti le urni beg; zadel si ob marsikaterega „prijatelja“, „prijateljico“, ljudi, ki niso bili tako nič hudega sluteč kakor ti, ki so v svoji zlobnosti te prijeli za roke in te potegnili v temo strasti in odtod v prepad. Kak razloček v tebi med sedaj in nekdej! Spomin na celo vrsto hudobij te vedno spremlja stopinjo za stopinjo in te kar noče zapustiti. Zdravje peša, truplo hira, oglašajo se ti v udih že poslanci bele žene. V družbi dobrih ljudi res si še vesel, prijeten, dobre volje, ako si sam, tedaj se ti potakajo svetle solze

kakor veliki biseri navzdol po bledem licu. Zakaj? Ker je zgubljen pravi srčni mir, katerega ti goljufiva navidezna ravnodušnost ne more nadomestiti.

Pa ali bi moglo drugače biti? Ali ni to bilo že leta in leta pričakovati? Ali hočeš biti ti sam izjema starega pravila in slabo voditi, pa dobro voziti?! Ne bode! Hude misli, grešna poželjenja, strasti se ugnezdijo v srce, kakor govori prerok: „Vseh ljudi srce je hudobno in nerazumljivo; kdo bi ga mogel zapopasti?“ (Jerem. 17, 9.) Koliko jo ljudi, ki bi si želeli sramote pogrezniti se v zemljo, če bi nakrat morale očitne postati njih slabe misli, poželjenja in grešne strasti. To pa so ravno tiste skrite korenine, iz katerih prirašča strupena črna roža¹, katere že pogled nekje omami; to je tista zalega, od koder se vzdigujejo strupene mušice², ki ne dajo miru trudnemu popotniku. „Iz src prihajajo, pravi Odrešenik, hudobne misli, uboji, prešestovanja, tatvine, krivo pričanje, bogokletstvo.“ (Mat. 15, 19.)

Blagor torej njemu, ki uspešno kroti neprava hrepenenja svojega srca, on vživa pravi svoj notranji mir!

2. Z notranjim srčnim mirom človeka pa stoji in pada tudi njegov mir z Bogom, t. j. soglasje volje stvari z voljo stvarnikovo. Nič na svetu se ne da najti, kar bi moglo

¹ Asphodelos; Grkom in Rimljanom znamenje smrti.

² Mosquitos.

človeka bolj osrečiti, kakor to-le: spolniti vedno in povsod le voljo božjo in ne prestopiti nobene božje zapovedi. Vsako veselje tega sveta, vsa časna sreča mine ali se človeku ostudi, samo spolnjevanje volje božje (mir z Bogom!) je trajen zaklad, edino dobro, katerega ne uničijo ne čas, ne okolščine, ne nobena nezgoda, rja se ga ne prime, tat ga ne more vkrasti, pač pa daje to dobro človeku v najobilnejši meri tolažbe in čudovit pogum v vseh zopernostih. — Ali mi pa povej, s katerim drugim veseljem bi ti hotel zamenjati svojo dobro vest in mir z Bogom, katero srečo ceniš više, kadar si pri trezni razsodnosti in ne od strasti zaplenjen? — Kaj je še čez tisto srečo, katero si občutil, ko si prvokrat s polno zavednostjo zaslišal v zakramentu sv. pokore: „Idi v miru, odpuščeni so ti tvoji grehi!“, si potem sprejel svojega Boga v srce in si tako s polnim prepričanjem mogel vsklikniti: „Jaz živim v svetem miru s svojim Bogom!“ — Ako je slej le enkrat razbil smrtni greh ta lepi mir, si kmalo bitko občutil, da si si nakopal na glavo nevarnega sovražnika — Boga, ker „strašno je priti v roke živemu Bogu!“ (Hebr. 10, 31.)

Sklep.

Krščanska duša, dobri otroci Marijini! Ako je tudi katerega izmed vas zadela taka nesreča, da morate živeti v prepiru v vaši hiši, v vaši rodovini, ali pa da ste zgubili s

smrtnim grehom mir srca in obenem z Bogom mir, o tedaj se pa le zatecite k vaši nebeški Materi, ki jo imenujemo škrinjo miru in sprave, da naj ona pomiri sovražna srca in posreduje med vami in med razžaljenim Bogom! Obenem pa njo krepko podpirajte v njenem podjetju tudi s tem, da živite v miru in ljubezni med seboj in da krotite svojo poželjivost, svoja huda nagnenja, da se potemtakem k zunanjem in notranjemu miru na zemlji enkrat po smrti še pridruži večni mir. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

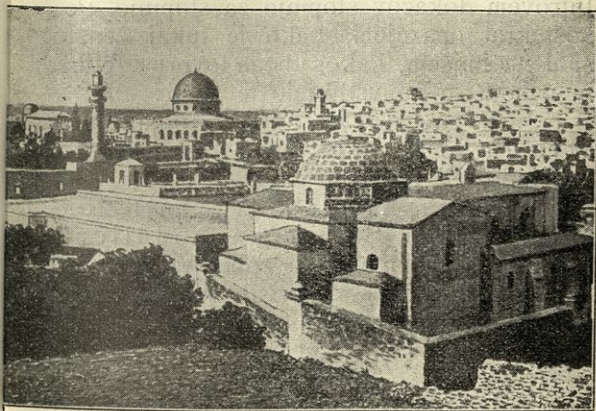

8.

Stanje ženskega spola na Jutrovem.

„In ženi je rekel Bog: Pomnožil bom tvoje težave in tvoje bolečine. Pod oblastjo moža boš in on bo gospodoval nad teboj.“
(Gen. 3, 16.)

Na potovanju smo iz Nazareta v Jeruzalem. Kmalu bo minulo 1900 let od tistih dob, ko je hodil kot dvanajstletni deček —

**Cerkev sv. Ane v Jeruzalemu
(na mestu rojstne hiše Marijine).**

Jezus naš Gospod to pot, odkar je začela krščanska vera dobrodejno vplivati na človeško družbo. Pa že so tukaj, kakor marsikje drugod, izbrisani blagodejni sledovi

krščanstva. V prvih časih to ni bilo tako. Milijoni so tudi v teh krajih (kjer zdaj hodimo!) novo blagovestje radostno pozdravljali in padale so verige sužnosti, kjer je zadonel glas odposlancev Jezusovih. Pred vsem pa so se razveselili nad evangelijem brezštevilni sužnji in pa celi ženski spol, ki je dobil nazaj svojo mu od Stvarnika podeljeno veljavo. Kjer se je pa zopet zatrla vera Kristusova, tam zatrle so se tudi pravice ženstva. Zato nahajam ravno tu na Jutrovem dokazov stopinjo za stopinjo. Pogostokrat opazujem, kako je tukaj ženski spol na hujšem, kakor uboga tovarna živina, in nehote se mi vsiljujejo te misli:

1. Žalostna je bila usoda ženstva in je še, kjer se je krščanstvo izpodrinilo, ali pa še ni zavladało.

2. Jezus Kristus je vrnil ženstvu mu od Stvarnika podeljeno čast in vrednost; a zopet bo zabredlo isto na kriva pota, če prisili vun čez meje, katere je določil Kristus sam.

I.

Trd za Evo, a zaslužen bil je usodepolni ukaz Stvarnika: „Pod oblastjo moža boš in on bo gospodoval nad teboj!“ — „Pomnožiti hočem tvoje težave in tvoje bolečine!“ Huda je bila ta obsodba, a še hujše so njo tolmačili razni narodi. Naj le navedem nekaj vzgledov! Neverjetni se Vam bodo zdeli, ali so le gola resnica!

Konfucij¹, prastari zakonodajec Kitajcev je tako učil: „1. Žena je od moža tako drugačno bitje, kakor je razlika med nebom in med zemljo. 2. Mož spada v vrsto YANG, žena k YIN. 3. Smrt in vse druge nezgode na svetu izhajajo iz YIN; življenje in druge dobrote pa prihajajo odtod, da je YIN pokoren suženj YANG-a; tedaj je postava narave, da žene nimajo nobene svojo volje nasproti možem. 4. Sicer so tudi žene stvari božje, pa spadajo v nižjo vrsto in nimajo z moži iste vrednosti. 5. Namen ženske vzgoje bodi: popolno podjarmljenje njene pameti, ki se ne sme gojiti in razvijati. 6. Žena ne sme doseči sama zase nobene sreče, ona mora le za moža živeti in robotovati. 7. Samo kot mati tvojega sinu more se žena ogniti nekoliko svojemu ponižanju in doseči nekaj pravic, pa to le med štirimi stenami tvoje hiše in v gospodinjstvu. 8. V prihodnjem življenju je stanje žene isto, kakor tukaj, ker tudi tam vladajo isti naravni zakoni.“²

V kako strašno stanje sužnosti moralo je priti ženstvo tam, kjer so se dejansko izvajali taki trdi nazori! Če se je v starih časih na Kitajskem narodilo dete ženskega spola, se tri dni zanj nikdo čisto nič ni zmenil; pustili so ga ležati v starih cunjah

¹ Kungfutsen je živel 562—479 pred Kr. kot cesarski minister na Kitajskem. Kitajcev je danes nad 400,000.000.

² Weiss, Weltgeschichte I, str. 59—74.

na tleh zraven ležišča matere. Tretji dan vzel je oče otroka v naročje in ga moléč na kratko v rokah obdržal. A če se je narodil deček, vladala je takoj radost, ki bi imela obenem biti izraz zaničevanja do ženskega spola.

Po obširnih pokrajinah Indije vladajo enaki verski nazori budhizma še dandanašnji. Neki misijonar¹ poroča posebno o indijskih vdovah tako-le: „Če je v Indiji ženski spol že v obče tako zaničevan, da ga krščanstvo le z neznanskimi trudi povzdiguje k človeški veljavi, je tam še le vdova tako ponižana, da je predmet najgršega zaničevanja vsakomur. Stariši omožijo deklice še zelo mlade, da celo 3 in 4 leta stare; a če „mož“ umrje, se taka „vdova“ ne sme več omožiti. Vezana ja na vdovski stan kot na versko dolžnost po starodavnih šegah in navadah. Manu (bukve postav) učijo: „Nikdar ne sme vdova izgovoriti imena drugega moža; tista pa, katera z drugim zakonom zaničuje pokojnega moža, naj se obsiplje v življenju s sramoto, po smrti pa naj bo izključena iz občestva z njim!“ — Iz starodavnih časov vladala je tukaj še pred malo leti navada, da so na gromadi, kjer se je zažigalo truplo pokojnega moža (tu se namreč mrlič v obče sežigajo!), tudi sežgali živo vdovo (tudi 3 do 4 letno!). Če so bili otroci v rodovini,

¹ P. Tissot, generalni predstojnik misijonov v škofiji Nagporé v Prednji Indiji. Prim. „Kathol. Missionen“ 1891. str. 150.

tedaj so imeli ti pravico, ogenj podnetiti! Navado, zažigati žive vdove, je (dal Bog za vselej!) odpravila angleška vlada, pa le premnogo je vdov, ki nji za to ne ve nobene hvale in zahvale. Saj njim je le predobro znano, da je dolgi vdovski stan včasih strašnejši, kakor sama smrt na gromadi. „Vdove“ (ukazuje že imenovani zakonik Manu) naj se mrtvičijo in naj se prostovoljno zavežejo, zavživati samo zelišča, korenje in sočivje!“ In še dandanes sme tukaj vdova na dan le enkrat jesti in se posti mesečno dvakrat celih 24 ur. V tem času se ji prepoveduje še požirek vode. Če ji je zavoljo prevelike vročine žeja že neznosna, sme se ji v uho vlti malo vode. Kinčati se ji je strogo prepovedano. Debela platnena rjuha je vdove edino oblačilo. Hitro po smrti moža pridejo vdove v oblast kakega sorodnika, ali že v nadlego ali pa v izkoriščanje kot sužnjice, na katerih je cela skrb za hišne potrebe. Edino plačilo njim je pogosti tepelj. Že ime „vdova“ samo je tako zaničevalno, da se ga poslužujejo šele, ko je že izčrpal vso zalogo svojih psovkn nasproti ženi: „Ti si vdova (manda)!“ --- Prigodi se že tudi mnogokrat, da dobrosrčni sorodniki spravijo vdove svoje rodovine v varno zavetje, tudi krščanska ljubezen jim je postavila že obilno zavetišče (s primernimi delalnicami), a tem globlje padajo zopet druge, ki so se hotele rešiti suženjstva pri sorodnikih s pobegom. Take postanejo namreč

potepuhinje in nečistnice po primorskih mestih. „Ena takih nesrečnic nam je prišla po cesti nasproti (tako nam poroča predstojnica katehistinj v Nagporé), pa ne kakor zavržena Hagara, kateri je še vsaj ljubezen do sinčka dajala pogum. Res, ko bi ne vedela, da ima tudi to bitje v umazanih cunjah neumrjočo dušo, zgražala bi se pred njo, tako ostuden je njen obraz, poln sledov najpodlejših strasti!“ — V Nagporé živi približno 4000, a v Kalkuti še 55.000 vdov. Premnoge zatečejo se k zadnjemu rešilnemu sredstvu, v samo-umor, ako si z grehom ne morejo več zaslužiti živeža.“

Tako poroča misijonar iz Indije današnjih dni.

Ako se pa ozremo zopet nazaj v stare paganske čase, ne najdemo za ženski spol nič bolj ugodnejših razmer, niti pri Rimljanih ne, ljudstvu, ki je vendar zapovedovalo celemu takrat znanemu svetu. Bistvo zakonske zveze obstojalo je v tem, da so pripeljali nevesto zvezano v hišo ženino in je tako postala neomejena njegova last. Vsled te lastninske pravice smel je čisto po svoji volji z njo ravnati, njo kaznovati, mučiti, njo dati iz hiše, kakor ostalo svoje blago. Po starorimskem pravu dobival je mož torej le pravice brez dolžnosti, a žena le dolžnosti brez pravic. Čast moža se je smatrala pač oskrunjena po nezvestobi žene, ni pa bila ona oškodovana po njegovem prešestvu. Ako bi n. pr. šla žena v gledališče

brez dovoljenja moževega, mu je bil to postavni vzrok, nji dati slovo. Če je mož rekel: „Odpuščena si!“ bil je zakon takoj postavno ločen. Tako so cenili poganski Rimljani žensko bitje.

In kako so Judi, ki so nam ohranili spomin na raj in vero v edinega Boga, kako so ti razlagali postavo Stvarnikovo: „Pod oblastjo moža boš!“? Tudi oni ženi niso pripoznavali enakopravnosti z možem. Zakonska zveza jim je bila ravno tako malo sveta in nerazdružljiva, kakor Rimljanom. Žid stare zaveze smel je peljati svojo ženo pred sodnika in ji dati pismeno slovo. (Deut. 24, 1.—3.). A to se ni godilo morebiti zatogadel, kakor da bi Mojzesova postava to že kot samoumevno naprej dovoljevala, ampak prisiljen je moral to dovoliti Mojzes „zavoljo njih trdosrčnosti“ (Exod. 3, 7). Tako očita Judom tudi Jezus Kristus njih ločitve zakonov: „In njim reče: Mojzes je zavoljo trdih vaših src vam dovolil odpuščati svoje žene; v začetku pa ni bilo tako!“ (Mat. 19, 8.). — Mnogoženstvo pa je bilo itak v navadi tudi že pri očakih stare zaveze. Saj je znano, da je očaku Abrahamu njegova žena Sara pripeljala še svojo služabnico Hagaro v zakon, in očak Jakob, ki je imel 12 sinov, imel je dve ženi: sestra Lijo in Rahelo, a vzel je postavno v zakon še dve služabnici svojih žen.

Kakor nekdanj, godi se še dandanes slabo ženskemu bitju na Jutrovem, tam,

kjer se je krščanstvo zopet moralo umakniti „moški trdosrčnosti“ z njenimi starimi šegami in verskimi nazori. Svobodni ob-jordanski beduin trdi nam v obraz še dan-danes: „Ženska nima duše!“ in je tako strog v tem svojem prepričanju, da bi ga, če mo-goče, umoril, kdor mu v tem ugovarja vpričo ženskega bitja. Za delo ima ženo, zanj bi bila sramota delati. Zanj je le lov, boji in počivanje! Tako je beduinka pod moževim šotorom prva njegova tovarna žival. „Saj nima duše!“ tako zagovarja svojo trdosrčnost. Ako bi mu žena iz kakega-koli vzroka več ne ugajala, ima pravico, njo umoriti, „saj nima duše!“ — Nič bolje se ne godi ženskam pri stalno naseljenih kmetih v sveti deželi (felâhah). Kakor zunaj v puščavi pri beduinih, tudi tu ni navada, dajati deklicam doto; nevesto kupi mož, kupnino pa vza-mejo njeni bratje, da si i oni kupijo žene. Kar je kupil, pa tudi izkoristi. Često se vidijo prizori, ki so nam čisto nenavadni, n. pr. da ena žena vleče plug na njivi, druga zanj drži, med tem ko mož počiva v senci bližnjega oljkeinega drevesa. — Tužno stanje ženskega bitja videl sem tudi označeno v nekem sicer neznatnem prizoru, ali bil je isti neposreden vzrok in povod pričujočega premišljevanja. Prijezdili smo romarji v malo vas, Burka imenovano, kake pol ure pred vasjo Šomeron (Samarija). Ob potu stala je revna felâhinja, da se je človeku v srce smilila. Rekli so, da je še mlada. V

borna obleko, ali bolje v eno samo dolgo cunjo zavita, imela je na desni rami sedečega nagega otroka, na drugi rami in pod pazduhama pa je nosila butare suhljadi za kurjavo. V naši romarski trumi bili ste tudi dve gospe. Zagorela revica je kar v nje zijala, nje občudovala in zavidala, rekoč: „O kako ste srečne, žene Frankov¹, da vas vaši gospodi ne priganjajo vedno samo k delu in da smete z njim iti na božjo pot!“

Tako žalostna je bila in je še vedno usoda ženstva brez krščanske vere.

II.

1. Jezus iz Nazareta izgovoril je slednjič za tlačeno ženstvo rešilne besede: „Ali niste brali, da, ki je vstvaril človeka, je vstvaril moža in ženo in je rekel: Zato bo zapustil človek očeta in mater in stopil z ženo v družbo in bodeta dva v enem telesu; tako da nista dva več, ampak eno telo. Kar je tedaj Bog zvezal, naj človek ne razdružuje!“ (Mat. 19, 4—6.) S tem besedami je odločil božji Učenik, da mora biti zakonska zveza nerazločljiva. In tako šele postala je žena zopet prava pomočnica in družica moža. Odslej ne pripušča krščanska vera več razlike delati med žensko in moško dušo. Na mesto ženskega suženjstva in moške krutosti, postavilo je krščanstvo

¹ Franke imenuje Jutrovec sploh vse ljudi iz Evrope.

zakonsko ljubezen in zvestobo. Možje, ljubite svoje žene! kliče sv. apostol Pavel vsem krščanskim možem in jih zagotavlja: „Kdor ljubi svojo ženo, samega sebe ljubi!“ (Ephes. 5, 25. 28.) — Bil je težaven kos apstolskega dela, dokler da se je vdala moška „trdosrčnost“ in mnogokrat so morali še apostoli nasproti možem braniti veljavo krščanske žene. (1. Cor. 6, 16. Ephes. 5, 31.) A ko so po svetu v obče obveljali ti nauki Kristusovi, izginilo je iz krščanskih dežel (pa le samo iz teh!) ajdovsko mnogoženstvo in žena je dobila zopet nazaj svojo prvotno človeško veljavo, kakor je Stvarnik to v raju odločil. (Gen. 2, 24.)

Tako je pa tudi prav lahko razumeti, zakaj se je ravno ženstvo v prvih časih krščanstva s tako gorečnostjo poprijelo nove vere, da so skoraj mučenice žene in device (sv. Katarina, sv. Neža, sv. Cecilija i. dr.) prekosile v prenašanju muk moški spol. Da, še dandanašnji je ženstvo iz večine evangeliju Jezusa Kristusa zvesteje ostalo, kakor moštvo in celo v cerkveni molitvi se slišijo besede „pro devoto foemineo sexu — pobožni ženski spol!“ Naj bi se ženstvo krščanski veri vedno tako hvaležno skazovalo!

2. Pa isti apostol, ki se je tako potegoval za ženskemu spolu od Boga odmerjeno veljavo, tudi opominja: „Žena naj spoštuje svojega moža!“ (Ephes. 5, 33.). V novejših časih sliši se pa semtertje tudi go-

voriti o tako imenovani „ženski emancipaciji“, ki ni nič drugega, kakor zopetno zapuščanje krščanskih načel na od ajdovstva nasprotni strani. Zahtevajo namreč nekatere „popolno svobodo ženstva“, vsled katere ono pozablja, zanemarja, zaničuje dosedanji delokrog ob domačem ognjišču in ob strani moža, ter sili vun v javnost, v viharne boje mož. Žene naj bi bile odslej poslanci, uradniki, — ministri! Na tak način pa bi se kar pokoncu postavil uveden red v človeški družbi, nastalo bi nekako novo poganstvo, katero bi vam uničilo najlepši pozemeljski vir sreče, t. j. rodbinsko življenje.

Sklep.

Čujte torej, krščanske device in žene, in še posebno ve vdove! Veselite se, da niste rojene na Jutrovem, kjer so na evangelij Jezusa Kristusa zopet pozabili, — ali na Kitajskem, ali v Indiji, kamor še ni prisijala dovolj močna luč svete vere. Veselite se, da vas ne zaničuje svet kot sicer še božje stvari, a „brez duše“, da niste sužnje, ali kot vdove predmet gnjusa, marveč da ste kristjane, z moži enako pravni otroci nebeškega Očeta. Veselite se tega, pa ne pozabite, da se za to hvaležne skažete!

Komu pa morate najprej skazati to svojo hvaležnost? Pač njej, Devici iz Nazareta, ki nam je rodila „Jezusa, ki je imenovan Kristus.“ (Mat. 1, 16.) Ne brez vzroka so slavile žene vseh časov tako goreče De-

vico Marijo. Njih srce se je rado klanjalo njej, po kateri so dosegle svojo prvotno veljavo zopet nazaj.

Pa Marija ni zadovoljna samo z zahvalnimi besedami, ona hoče dejanske zahvale, želi si iskrene ljubezni v delih od vas. — Krščanske device, ve najpoprej, varne v očetovi hiši, ki bolj čislate stan popolnosti, kakor vso posvetno srečo, ohranite tudi zanaprej ljubezen in zvestobo vašemu nebeškemu ženinu, ki vas more neizmerno osrečiti! — In ve krščanske žene in matere, bodite dobre, zveste pomočnice svojih zakonskih mož, skrbne gospodinje sredi vaših rodovin; odgojite svojo deco za dobre otroke Marijine!

Na tak način ste vse lepo skupaj podale Mariji najlepši dokaz hvaležnih svojih src! In vse to po Jezusu Kristusu, Gospodu našem! Amen.

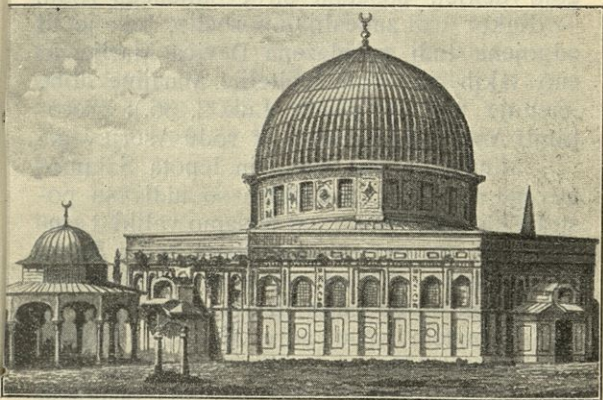
10.

Marijina dekliška leta v jeruzalemskem templju.

(O dekliških šolah redovnic.)

„Tisti pa, ki so bili razsvitljeni, bodo se svetili kakor svit nebeškega oboka, in ki so mnoge vzgojili v pravičnosti, kakor zvezde na veke vekomaj.“ (Daniel. 12, 3.)

Kdo še ni slišal o Salamonovem templju v Jeruzalemu? Bila je to krasna

Omarjeva moskêja v Jeruzalemu
(na mestu Salamonovega templja).

stavba, veličastna hiša božja. Za vsakovrstne potrebščine službe božje bilo je tu bogato poskrbljeno. Tu je bil šotor Go-

spoda vojskinih trum, tu škrinja zaveze, tu altarji za klavne daritve. Tempelj v Jeruzalemu bil je obenem zakladnica in hranilnica vsega judovskega ljudstva, bil je središče, srce vse duhovne in deželne oblasti in pravice, kakor se spodobi v državi, katere vrhovni poglavar je sam osebni Bog! Na tempeljskem prostoru bilo je tudi veliko poslopje, podobno samostanu, kamor so se podajale odličnih rodovin pobožne gospe, in kjer so teh nekatere z vedno molitvijo Bogu služile, druge so se pa bavile z odgojo deklet, posebno sirot odličnega rodu. — Kakor trdi zanesljivo poročilo, bila je tu odgojena tudi preblážena Devica Marija in eno takih pobožnih učiteljic Marijine dobe imenuje tudi sv. pismo (Luk. 2, 36.): prerokinjo Ano, hčer Fanuela iz rodu Aserjevega.

Minula je vsa slava in lepota Salamonovega tempelja, razdejana so tudi vsa postranska poslopja, ostal je samo veliki tempeljski prostor, kjer imajo sedaj Turki tri molilnice. Izmed teh je posebno svetoznana Kubbet-es-sahra (tempelj na skali t. j. na skalnatem vrhu gore Morije). Turška moskeja el-Aksa pa nekje zaznamuje danes tisti prostor, kjer je stala ona šola za judovske deklice, namreč proti jugozapadnem kotu velikega tempeljskega prostora. (Tako mi je vse to razložil moj pobožni spremljevalec frančiškan.)

Dolgo stal sem tu in se zamislil v domovino. Mislil sem na premnogo dekliških

šol, katere vodijo slovenske redovnice, da vzgojijo iz slovenskih deklic tudi pobožnih žen in mater slovenskih. Mislil sem na pre-mnoge trude teh učiteljic in jih v duhu blagoslavljal! Koliko njih že počiva v hladnem, le preranem grobu! Poglejte si enkrat na pokopališčih v Mariboru, v Ljubljani, v Celju i. dr. dolge vrste imen, imen onih, „ki so bile razsvetljene,“ „ki so mnoge podučevale v pravičnosti,“ katerih skromna imena naj se svetijo v naši domovini „kakor zvezde na veke vekomaj.“ — Mislil sem tudi na nekega župnika, ki v neznanskih trudih tudi pripravlja tako dekliško šolo, kjer bodo poučevale pobožne redovnice v srečo ženstva cele fare! — Mislil sem slednjič, kako srečne so take deklice, ki se odgajajo kakor Devica Marija v tempelju!

Samostanska dekliška šola! Je pa to tudi res kaki dobiček, kaka sreča za faro? O, da, se ve, a še bolj bomo to spoznali, če zaslišimo odgovor na sledeči vprašanje:

1. Komu se tukaj deklice izročijo v odgojo?

2. Kaka korist je od samostanske dekliške šole z božjo in starišev pomočjo pričakovati?

I.

Ljudje so sicer vedno bolj prebrisani pa srca mnogih postajajo za nebeško hrepenenje mrzla vedno bolj in bolj. Le preveč

jih je, ki so že docela izgubili vso ljubezen do Boga, hrepenijo le po časni sreči, in le tedaj se dobro počutijo, če se ugodni njih časni poželjivosti, v posvetnem veselju edino mislijo, da je vsa sreča. Da potem zadostijo svojim strastem, ni njim nič več sveto na zemlji, celo najnežnejši nedolžnosti se ne prizanese. Tako pa vera in nравnost veliko silo trpita. Cerkevni redovi pa dandanes še prav krepko v besedi in delih zastopajo tisto nebeško hrepenenje, zaslužiti si s pozemeljskimi trudi večno plačilo; posebej še so redovnice na premnogih krajih res angeli v človeški podobi. Posvetnemu veselju so se odrekle, odpovedale se vsemu, kar svet srečo imenuje, da bi tem gotoveje postale deležne nevenljive sreče v nebesih. Ni mala reč, storiti taki sklep in težavno je včasih, vbran se staviti občnemu toku poželjivosti. Pa glejte, slaba ženska bitja tvegajo jaderno to, za kar moškemu spolu zmanjkuje poguma. Dvojne časti toraj so vredne redovnice naših dni in brez skrbi njim lahko izročite, stariši, v odgojo in pouk vaše hčerkе!

Ali pa mar te redovne učiteljice delajo za posvetno plačilo? Bog varuj! Redovna obleka, edino, kar potrebujejo, je kaj trpežna raševina, a redovno življenje je polno prostovoljnih postov in često pomanjkanja. Redovnice so se učile delati le za svojega nebeškega ženina Jezusa Kristusa; plačila sveta ne samo da ne pričakujejo, marveč še strah jih je posvetnega plačila.

Plačilo sveta namreč za nje je le nehvalež-onst, če ne preganjanje iz dežele v deželo. Ali te junakinje krščanske ljubezni prešinja in tolaži sladko upanje na obilnejše plačilo v nebesih po srečno dokončanem delu in prestanih trudih na zemlji. — Kdor pa za tako plačilo dela, temu se sebičnost očitati pač ne more, pa mu tudi ne jemlje poguma in veselja sovrastvo sveta; takega delavca opravilo je tedaj vsikdar vestno in natančno. Tedaj tudi v tem obziru z mirno vestjo lahko izročite blagim šolskim sestram svoje hčerkice.

Tudi zaradi posvetne znanosti v redovnih dekliških šolah smete biti brez skrbi. Težavne so študije redovnic, ki se hočejo posvetiti pouku mladine, in ne lahke so skušnje, ki jih polagajo pred duhovnimi in posvetnimi možmi znanosti. Dobro poučenim učiteljicam tedaj prepuščate svoje otroke, če jih pripeljate v šolo redovnicam. Nepričakovano hitro namreč so se razširile njih dekliške šole po celem svetu. V velikih mestih poučujejo hčere plemenitašev in bogatinov, na deželi najde najrevniša sirotka v samostanski učiteljici materinsko ljubeče srce in v njenem krilu varno zavetje. Ali pa se podajmo v duhu tje med zamorce afrikanske, med divjake Amerike, v daljno Indijo, na Kitajsko, onkraj velikega oceana na otoke daljne Avstralije, povsod jih bomo našli, učiteljice-redovnice, ki v nam celo nezapopadljivih trudih žrtvujejo svoje mlado življenje v pouku ajdovske mladine

divjakov — le „za božji lon“. Svet včasih začudjen gleda in kar ne more zapopasti, kako je to mogoče, ako semtertje pride tudi v naše kraje glas o izvanrednem junaštvu in velikanskih uspehih naših misijonark. Pa je res tudi občudovanja vredno početje ženskega spola, prenašati nezaslišane težave, biti v vedni smrtni nevarnosti pred ljudmi in divjo zverino, in se tako za Boga žrtvovati med divjimi zamorci! — Pa tudi na Jutrovem vzdržujejo dekliške šole edino le naše redovnice. Razna so njih imena in njih cilji, njih upi so isti! Boromejanke delujejo v Aleksandriji, gospe od dobrega pastirja v Kahiri, gospe nazarenske, sestre sijonske, šolske sestre in usmiljenke, sestre sv. Jožefa, frančiškanke nahajate tu in tam po celi sveti deželi, v Jeruzalemu, sv. Janžu v gorovju, v Nazaretu, Betlehemu in drugod. — Če se pa sedaj zopet na to spomnimo, kar smo šlišali včeraj o stanju ženskega spola na Jutrovem, če pomislimo, kako male cene je ženska duša v očeh Jutravca, kateri tedaj tudi za nepotrebno smatra izgojo deklice in čisto nič za njo žrtvovati noče, — tedaj še le bomo prav zapopadli, koliko težav in pomanjkanja morajo prestati te blage učiteljice ravno na Jutrovem. In vendar je tam že nepregledna vrsta ubogih deklic, katere so najšle pravo pot k časni in večni sreči po dobri izgoji samostanske dekliške šole. — Tako odgovarja romar na vprašanje: K o m u se tukaj izročujejo deklice v odgojo?

II.

Dolžan je nam pa še odgovor na vprašanje: Kako korist prinašajo imenovane šole? Odgovor ni težek!

1. Pobožnost v samostanski šoli izgojene deklice je navadno prav pristrčna, globoko vkoreninjena. Do solz gane odrasle ljudi pogled na tako žensko mladino, ki je dober porok in začetek še lepše bodočnosti. Iz teh deklic vzrastejo krepostne device, ali dobre matere in skrbne gospodinje, — mnogokrat tudi mučenice, ki s svojim verskim pogumom ohranijo za ljubega Boga cele rodovine, ki bi se sicer pogubile.

2. Nadalje v samostanski šoli izgojene deklice, ne samo da so tam obvarovane vseh slabih vzgledov, ki so drugod naravno nezogibni, se ložje zoperstavljajo zapeljivosti sveta, ker so bolj poučene tudi v duhovnem krščanskem življenju. Zakaj propade toliko mladenk v cvetu svojih mladih let? Zakaj zvenijo kakor rožice na žgočem solncu? Zato, ker so žgoči žarki slabega vzgleda le prerano v njih zadušili kali iskrene pobožnosti. Naj še bolj jasno povem. Ker obžalovanja vredne deklice niso zapopadle besede opominjajočega dušnega pastirja o dolžnostih duhovnega boja in ker niso imele čisto nič sreče in priložnosti, slišati svarečega glasu duhovne matere. V samostanski šoli izgojene deklice pa imajo še tudi tedaj, ko so že zapustile šolo in stopile v svet, še

vedno v svoji nekdanji samostanski učiteljici modro svetovalko ob strani, in njo obiskujejo, pri kateri priložnosti zopet sprejemajo njih starosti primerne nauke in se tako¹ tudi ob najboljšem vzgledu samem utrdijo v vseh čednostih.

3¹. Pa predragi! Stariši, ki hočejo, da njim prinese domača samostanska šola navedene koristi, morajo z učiteljicami skrbno sodelovati. Krščanske matere, če ste po redovnicah zadobile tako izborno pomoč pri izgoji naših hčerâ, tedaj je tudi dolžnost vaša, z učiteljicami marljivo sodelovati, da si ohranite nedolžne duše vaših otrok, o katerih bode enkrat morale račun dajati pred večnim sodnikom! Naj vam bode vedno vzgled sv. mati Ana, ki je tudi svojo hčerko, preblazeno Devico Marijo, v prvi njeni mladosti sama učila bogoljubnosti, a njo že rano tudi izročila v vzgojo pobožnim ženam v jeruzalemskem tempelju.

4. Svojo srečo znajo prav dobro ceniti tudi same deklice, izgojene od pobožnih učiteljic. Brati je nekje sledečo mična prigodbica. Prišla je neka bogata gospa v samostansko šolo po svojo hčerko, da njo odpelja na dom. Deklica pa ni hotela iti, hitela je proč od svoje prave matere v krilo matere predstojnice, katero začne otrok milo prositi: „Mati, mati, prosim lepo, naj pri

¹ Ta odstavek se lahko izpusti, kjer v fari ni dekliške samostanske šole.

V a s o s t a n e m !“ Žalostna je odhajala še tokrat prava mati, žalostna pa brez skrbi in strahu za svojega otroka; vedela ga je hranjenega v varnem krilu. Kaj pač bil je vzrok, da se je deklica branila iti na dom s pravo materjo? Kdor bi to hotel imenovati samo otroško kljubovalnost, ta ne pozna skrivnostij otroškega srca. Kljubovalnost človeškemu srcu ni prirojena lastnost, je le priučena strast, in strastij ne uči samostanska šola. Hvaležnost, prekipeča hvaležnost je bila, ki se je pojavila v otroškem srcu s tako močjo, da je otroče za nekaj trenutkov pozabilo celo na prirojeno mu ljubezen do svoje prave, navzlic preteči hudi ločitvi od dobrotljive duhovne matere.

S k l e p.

O Marija, kraljica majnika, ne morem, ne smem dalje govoriti, ker bojim se žaliti one, katerim so bile moje besede še itak doslej zoprne! Pa ti, o Marija, poslušaj pohlevno prošnjo romarja jeruzalemskega in usliši ga! Izprosi blagoslov svojega božjega Sinú čez vse redovne učiteljice in čez njih lepo delo, ki ga neutrudljivo izvajajo v nedolžnih dekliških dušah! Blagoslovi še posebej delo vseh marljivih redovnih učiteljic po naši ljubi slovenski domovini! — Izprosi pa obilnega blagoslova od Boga tudi čez one, ki žrtvujejo svoje imetje, blago in denar za dekliške šole redovnic; pa tudi čez one, ki se morajo prav vojskovati z velikimi

zaprekami pri ustanovitvi takih šol, kjer bi se imele vzgajati krščanske deklice tako, kakor ti, o Marija, v jeruzalemskem tempelju! — Molimo k sklepu vsi s sv. cerkvijo: „O Marija, stoj ob strani nesrečnim, tolaži jokajoče, prosi za svojo ljudstvo, bodi priprošnica duhovnemu stanu, zagovornica Bogu posvečenemu ženskemu spolu; vsi, vsi naj občutijo tvojo pomoč, ki tvoje svete praznike obhajajo“. Amen.

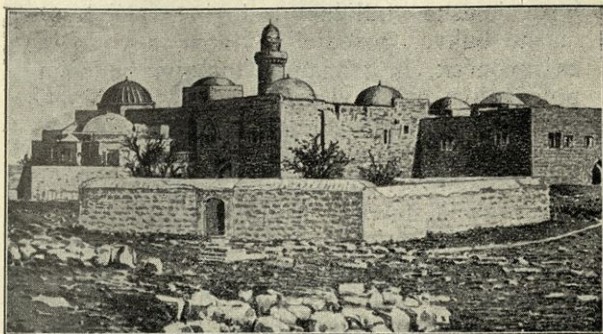

11.

V obednici na gori sijonski.

„In ko so tje prišli, stopili so v gornjo dvorano . . . Vsi pa so ostali zbrani v molitvi, z ženami vred in Marijo materjo Jezusovo in njegovimi brati“.

(Act. 1, 13. 14).

Sijon!

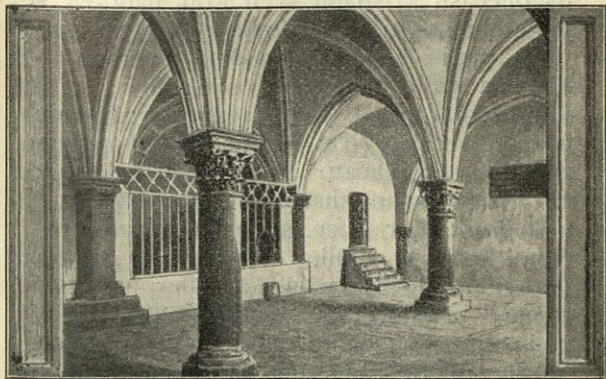
Samostan dervišev z minaretom.

Nikjer se bolj ne občuti, kakor ravno na svetih krajih, kako zelo je Gospod svoje duhovnike odlikoval pred vsemi verniki s tem, da jim je naročil opravljati najsvetejšo daritev sv. maše. Občutki najslajšega veselja in zopet svetega strahu božjega pa obhajajo posebno duhovnika-romarja, če v najodličnejših svetiščih sv. dežele obhaja sveto daritev. Nikjer pa te prednosti ljudstvo duhovniku

bolj jasno ne pripoznava, kakor ravno tu v Jeruzalemu; v tihi, goreči pobožnosti se mu pridružujejo verniki in kleče vstrajajo ob njegovi strani, dokler ne pride trenotek, da sprejmejo iz njegovih rok Telo Gospodovo. — Prigodilo se je romarju posebno v cerkvi Božjega groba prav pogostokrat, ko se je pripravljaj v zakristiji frančiškanov na sv. daritev, da je prišel kak odrasli mladenič iz jeruzalemske odlične rodovine, prijel sa mašne bukve, posodici z vinom in vodo in za zvonček, in z znanim turškim rudečim pokrivalom na glavi peljal ga je, s krepkimi pestmi sredi natlačene množice ljudstva prostor delajé, do zaželjenega oltarja, tam pri sv. maši stregel in sprejel sv. obhajilo. Vren strežnik hotel je pač v osebi neznatnega in neznanega tujca počastiti le njegovo duhovniško čast in dostojanstvo.

Prišel je željno pričakovan veliki četrtek. Ta dan sicer romar po cerkvenih postavah ni mogel opraviti daritve sv. maše, a že davno bil je odločen ta dan za obisk obednice na gori sijonski, tiste „gornje dvorane“, kjer je Jezus Kristus pri zadnji večerji postavil najsvetejšo daritev. Pot pelja skozi južna (sijonska) vrata mestnega ozidja jeruzalemskega na goro Sijon. Le puste razvaline spominjajo na nekdanjo slavo tega kraja. Tu je stala sploh prva cerkev krščanska. Imenovali so jo tedaj apostolsko, sijonsko, poznej tudi Marijino. V 4. stoletju dal je Konstantin Veliki namesto neznatne stavbe

sezidati novo veličastno baziliko. A ta je bila od mohamedanov celo razdejana. Za časov križarskih vojsk postavili so novo. Opustošeno zopet njo je najšel sv. Frančišek Asiški, popravil njo je in nji prizidal za svoje mali samostan. V 14. stoletji so tukaj oo. frančiškani postavili novo hišo božjo, ki je imela

Dvorana zadnje večerje

(Coenaculum). V ozadju male stopnice peljajo navzgor v molilnico, kjer je grob Davidov.

spodnje in zgornje prostore, pač z ozirom na poročilo djanj apostolskih o „zgornji dvorani“. Davno so že morali se umakniti varihi sv. krajev iz tega svetišča, ostanki njihove cerkve, spodnje in zgornje, pa so last fanatičnih turških dervišev in vsi poskusi preteklih stoletij, te kraje vsaj deloma zopet

pridobiti za krščansko bogočastje, bili so zamanj. V zgornji dvorani, trdijo derviši, je grob preroka (kralja) Davida, katerega visoko častijo, in tega kraja že stoletja ni več videlo krščansko oko. Spodnja dvorana, ki jasno kaže cerkveno - stavbeni zlog, pa je prazna in to dajajo pohlepni derviši pogledati kristjanom za drag denar. Menda navlašč, da onečasti kristjanu sveti kraj, napravil si je turški gospodar poslopja na ozkem dvorišču pred vhodom v spodnjo dvorano — hlev za svoje kamele in oslice in čez velik kup gnoja moral sem stopati v dvorano zadnje večerje. Dovoljenje za vstop sem moral drago plačati, prepovedalo se mi je ob enem vsako znamenje bogočastja, tudi pokrižanje, ker sicer me bojda zopet zapodijo. Ne ve se, koliko stoletij se tu ni več opravljala služba božja. — Tiho prebirajo romarji iz evangelija sv. Lukeža (22, 1—20) pomenljivo dogodbo o zadnji večerji, medtem ko se pričujoči derviši, ki jih za trenutek ne pustijo samih, deloma na glas krohotajo, deloma že nestrpno čakajo, da odidejo „gjauri“ (zaničevani kristjani). Kljubu vsemu onečastenju je vendar ta kraj neizmerno častitljiv. Tukaj v obednici zadnje večerje, v „zgornji dvorani“ stala je dolga miza: prvi oltar nove zaveze, na katerem je Kristus sam, **duhoven in hostija ob enem**, prvokrat obhajal daritev nove zaveze, in se sam podal v hrano svojim apostolom.

Kakor nam poročajo svete knjige (Act. 1, 13. 14.) zahajali so prvi kristjani z apostoli, nekaterimi pobožnimi ženami in Marijo, Materjo božjo tu-sem v „zgornjo dvorano“, deloma k skupni službi božji, deloma se skrivat pred svojimi preganjalci. — Postojmo v mislih tudi mi malo na tem svetem kraju in premišljujmo velike milosti, katere so se kakor velika reka razlile iz tega, zdaj tako onečastjenega kraja po vsem širokem svetu.

I.

Velika sreča za vse krščanstvo je, da je Jezus Kristus postavil mašno daritev. Res že Kajn in Abel, Noč, Abraham in Melhizedek stavili so oltarje in Mojzes je tudi svojemu ljudstvu natanko določil način darovanja. V bukvah stare zaveze beremo o žgavnih in spravnihi, o spokornih in zadoščevalnih daritvah, o daritvah jedil, o daritvah pijač. Davno že so minuli ti časi, kakor je prerokoval prerok Malahija (1, 11): „Nimam več dopadenja nad vami, tako govori Gospod, in ne sprejemem več nobene daritve iz vaših rok. Ker od solnčnega izhoda do zahoda bode slavno moje ime med narodi, in na vseh krajih bode se mojemu imenu darovalo, darovala čista daritev“. — In tukaj v tej dvorani izpolnile so se na oni čudežev polni prvi veliki četrtek pri zadnji večerji besede preroka. Odslej tistih, ki verujejo v pravega Boga, ne vežejo več krvave daritve stare zaveze, ker dana njim

je nova čista daritev. Čast in slava bodi za to „Angelu nove zaveze“, Jezusu Kristusu!

Če si živo predstavljamo grozno mesarjenje živalij, goved in drobnice v tempelju jeruzalemskem, in kako se je žgala tolšča in drob kozlov in volov, kako je tekla raz oltarjev kri telet, jagnjet in ovnov, se z otožnim pogledom obračamo proč in rečemo, da takega bogoslužja si ne želimo. Bolj se je pa približevalo v teku časa odrešenje človeškega rodu, tembolj je tudi izginjalo iz judovskega bogoslužja ono sveto navdušenje Mojzesovo za slavo svojega Boga, tembolj pa je postajalo tudi judovsko darovanje le priprosto klanje živalij. In ko je tako enkrat zginil duh, zapuščajoč le tam svojo lupino, ali je mogel, to vprašanje se nam nehoté vsiluje! — ali je mogel takrat človek, ki je prišel v tempelj molit, iti zadovoljen iz svetišča? Ali je mogel biti prepričan, da je storil bogoljubno delo, če je tam prav veliko število dobro pitanih goved pobil in daroval? Ali mu niso velikoveč prihajali hudi dvomi o veljavnosti in koristi svojega daru, posebno še, če se je spominjal besed preroka Malahija: „Nimam več dopadenja nad vami Ne sprejemem več klavne in žgavne daritve Pripravlja se mi od izhoda do zahoda čista daritev!“

Predragi mi njo imamo, to čisto daritev, obstoji že blizu devetnajst sto let. Ako si pa zdaj vnovič predstavljamo vrišč ljudi, mukanje, beketanje živalij in šumno delo me-

sarjev v starem tempelju judovskem, in se ob tem zopet spomnimo svetega miru in zbranosti duha, ki vlada okoli naših oltarjev, na serafinsko gorečnost duhovna in na pobožnost okoli njega ponižno klečejočega ljudstva, ako se na to vse spomnimo, potem začnemo zapopadati le poto naše čiste daritve!

In če se spomnimo, da se tukaj ne daruje le kako jagnje iz črede in s pašnika, marveč da je isti Jezus Kristus, ki je za nas na križu umrl in ki se pri sveti maši pod podoboma kruha in vina vedno na novo za naše grehe daruje svojemu nebeškemu Očetu, potem bomo tudi spoznali veliko vrednost naše čiste daritve.

Spomnimo se slednjič še glasu iz nebes: „Ta je moj ljubljani Sin, nad katerim imam dopadenje!“ (Luc. 9, 35) in kako ravno ta isti ljubljani Sin božji pri sveti maši za naše grehe zadostuje svojemu nebeškemu Očetu, spomnimo se te skrivnosti in jasna nam bode neskončno velika korist naše čiste daritve!

Kolika sreča tedaj, da imamo daritev sv. maše in presrečni tisti, ki so poklicani njeni varihi in čuvaji oltarjev novega zakona!

II.

Pa če se duhovnik po pravici raduje svoje sreče, nima vzroka žalovati verno ljudstvo; ni namreč ono izključeno od čiste daritve in njenih oltarjev, marveč prav tesno je navezano na nje. Kako začenja prelepa

evangeljska prilika? „Neki človek pripravil je veliko večerjo in jih je mnogo povabil“. (Luk. 14, 16.) Ta velika večerja je Jezus Kristus sam v najsvetejšem zakramentu. Sam nam je namreč zatrjeval: „Moje meso je res hrana in moja krv je resnično pijača“ (Joan. 6, 56.) in zvest tem besedam se je samega sebe dal svojim vernikom kot duhovno hrano v sv. obhajilu do konca dni.

Kakor je to navada sv. obhajila v krščanskih cerkvah dandanes, tako je bilo že v prvih časih krščanstva. Čisto blizu dvorane zadnje večerje je precej velik raven prostor, pokrit z razvalinami stare cerkve¹. Na enem tu ležečih kamnov vklesan je priprost križ, ki po verjetnem starodavnem ustnem sporočilu zaznamenuje kraj, kjer je stala tista hiša v kateri je prebivala² preblažena Devica Marija po smrti svojega božjega Sinu. Hiša bila je last sv. apostola Janeza, posinovljenca Marijinega, iz katerega rok je Preblažena tudi do svoje smrti vsaki dan sprejemala sv. obhajilo.

¹ Romarji v novejšem času najdejo prej tako pusti kraj, katerega so oo. frančiškani po starodavnem sporočilu vedno imenovali „dormitio“ (spalnico preblažena Device), sedaj zelo spremenjen. Dasi so se derviši silno protivili, prodal je vendar turški sultan v Carigradu ta kraj nemškemu cesarju, kateri ga je o svoji navzočnosti leta 1899 v Jeruzalemu slovesno podaril katoličanom svojega cesarstva. Sedaj tukaj že stoji veličastna Marijina cerkev in samostan benediktincev iz Beurona.

² Glej 16. den te knjige.

Ó spoznajmo, preljubi, tedaj tudi mi prav, kako velika sreča za nas je sv. obhajilo. Gospod nebes in zemlje sam nas obiskuje, sam večni Bog je, ki z nebes prihaja k nam, da prebiva v naših srcih, kolikokrat koli vredno stopimo k mizi velike večerje. Sin božji sam se tistokrat tesno združuje z nami! O neskončnost ljubezni Odrešenikove! — To so spoznali verni kristjani vseh časov in koprnili so po priložnostih, kolikrat le mogoče zavživati ono dragoceno hrano. In dandanes? O tudi dandanes — hvala Bogu! — verniki radi hitijo k mizi Gospodovi, dobro vedoči, da postanejo s tem deležni sreče, ki je celo angelom zabranjena.

K o n e c.

V take misli zatopljen, hodi romar na veliki četrtek po vrhu gore Sijonske. O kako čudovito upliva nanj sveta Sijonska gora in nje „zgornja“ dvorana zadnje večerje, in ne minejo ga vkljub vsemu onečaščenju občutki tihega ginjenja in svete spoštljivosti. Čisto nič ga ne moti nadležnost dervišev, niti vrišč otročaje, niti smetišče z velblodi in oslicami na svetem kraju, in neizrecno srečnega se čuti, da ga je previdnost božja pripeljala za nekaj trenutkov semkaj! Le ena želja ga je navdajala: Oh, da bi se vendar na Sijonu kmalu zopet postavili oltarji za čisto daritev! In da bi vsaj dvorana zadnje večerje enkrat za vselaj bila vzeta iz rok nevernikov, ki si njo že stoletja po krivici lastijo!

Tam na prostoru, kjer je stala hiša sv. Janeza in kjer jo je Marija sprejemala vsaki dan sv. obhajilo, pa se je vsedel naš romar in zapisal v dnevnik sledečo molitvico :

Molimo! O sveta Devica Marija, najboljša vseh mater! Sprosi vendar nam, svojim otrokom milost od Boga, da bomo sveto obhajilo vedno z čistim srcem prejemali in tako malo popravili sramoto, katero delajo neverniki dvorani zadnje večerje. — O Marija, ki si tukaj na gori sijonski vsaki dan iz rok svetega Janeza prejemala Telo svojega božjega Sinu v podobi sv. hostije, pomagaj nam s svojo mogočno priprošnjo v nebesih, da postane sveto obhajilo vsem v resnici „sveta večerja, kjer se Kristus prejema, se duša polni z milostmi in se podaja zagotovilo večne slave v nebesih“. Amen.

12.

Sv. Peter na gori sijonski.

„Peter pa je šel vun in se je bridko zjokal“. (Luc. 22, 62.)

Med mnogoterimi svetišči sredi sijonskih razvalin se romarju pokaže tudi „hiša višjega duhovna tistega leta“, Kajfeža, kateri se Jezusa kakor navadnega hudodelnika zaslišaval, medtem pa je v predvežju apostol Peter trikrat zatajil svojega učenika. Na prostoru Kajfežove hiše stoji dandanes cerkvena armenskih razkolnih kristjanov, „dvorišče“ t. j. predvežnje sodne dvorane Kajfežove pa zaznamuje kamenit steber s starodavnim napisom. Odtod je Peter vun šel in se bridko zjokal potem, ko je tako hudo grešil. Spomini na Petrovo nezvestobo so menda najbolj krivi, da se ta kraj dozdeva romarju neizmerno žalosten. —

Stal je tam v „dvorišču“ ob spominskem kamnu tudi romar, dušni pastir iz Evrope, in si prav živo predstavljal kraj ognja, kjer si je Peter grel roke, a čegar srce je postajalo mrzlo vedno bolj in bolj. In ta romar zamislil se je na dom in v sredino svojih vernih, porabil je hitro ponujajočo se mu priliko, in v duhu in v mislih se je pogovarjal s svojimi ovčicami, nje svaril, kregal, opominjal, trudil se, da bi se mu vsaj tukaj na Sijonu, pri spominu na ogenj v Kajfežovem dvorišču vendar enkrat posrečilo vžgati lju-

bezen do Boga v mlačnih srcih. Poslušajte danes tudi vi te besederomarja jeruzalemskega!

Da res, ime človeka je slabost; ko bi vendar ne bilo tako! Pa še bolj žalostno je, da mnogi sicer sledijo Petru grešniku (1.), a mu nočejo slediti spokorjenemu. (2.)

I.

„Duh je voljan, pa meso je slabo“. (Mat. 26, 41.) Nekaj uric prej, predno so Jezusa ujeli tam na oljski gori¹, tedaj Peter resničnosti teh besed kar ni zamogel zapopasti. „Vsi vi me bode to noč sramotno zapustili!“ rekel je z žalostnim glasom Učenik. „O nikar!“ ugovarja Peter. „Če te vsi zapustijo, jaz ne, nikdar! Ali Jezus, kateremu je bila vsa prihodnost jasna kakor beli dan, poreče, dasi je gotovo Petru v srce videl in dasi gotovo tudi ni nikakor dvomil nad dobro voljo svojega bodočega namestnika na zemlji, še le bolj otožen: „Peter, ne bode še minula jutri rana ura, ko petelini drugokrat pojejo, in ti me bodeš že tretjokrat zatajil!“ — „In če bi mi bilo s teboj umreti, ne bom te zatajil!“ roti se svojeglavno naprej Peter, Gospod pa je obmolknil.

Mine polnoč in po nji malo uric. Gospod stoji na Sijonu pred velikim duhovnom Kajfežem; Peter pa se — prav tú! — v dvorišču greje ob žerjavici. Pa poslušajte le junaka

¹ Raz Sijona je proti izhodni strani krasan razgled na oljsko goro!

od oljske gore, poslušajte ga, kako kolne in prisega: „Kaj vendar mislite! Jaz naj bi bil učenec tega Jezusa? Jaz?“ — „Da, da, ti si!“ se mu rogajo. — „Ne razumem vas, kaj govorite! Pri živem Bogu vam prisegam, da tega človeka ne poznam!“ V bližini zapoje petelin, hripav glas njegov pa doni kakor zaničevalno krohotanje na onega človeka, ki se je toliko zanašal na svojo lastno moč. Kdo je tedaj pravo trdil, K^rist^us ali P^eter?

Peter v svojem padcu je živa podoba premnovega ponesrečenega življenja. Izprva se zanaša človek na lastno moč in noče pomoči milosti božje, misli, da je močnejši kakor železna navada s svojimi železnimi verigami, misli si, da je pametnejši kakor grešna priložnost, modrejši kakor skušnjava. A ko se je enkrat strmoglavil v prepad pogubljenja, tedaj se raduje pekel in s škodoželjnim hripavim krohotanjem pozdravlja novega privrženca, novo svojo žrtev ob grobu njenih upov.

Hočete vzgledov? Tu jih imate iz vaše lastne sredine!

Duhovnik uči: Matere, imejte skrb na svoje hčere! Varujte nje slabe tovaršije! Dajte je vpisati v Marijino družbo! V tej družbi bodo prejele marsikatero zrno lepih nauk in dobrega vzgleda, veselje bodo dobile do čednosti, napredovale bodo v bogoljubnem življenju in to bo vaša čast in sreča vaših otrok! — Pa matere so gluhe! Reče se:

Zakaj to „pranganje“, ta bela obleka je sama prevzetija! Čemu toliko pobožnostij! Človek je tudi brez njih lahko dober! — Vsaki človek pa mora nekako veselje imeti. Le prehitro se tedaj deklicam začenja dopadati slaba tovaršija, ker njim je zabranjena dobra v Marijinem društvu. Par let mine. Tedaj tarna in se joka nesrečna mati in oče preklinja od žalosti in jeze nepokorno razujzdano hčer! — Kdo je tedaj pravo trdil, Kristus ali Petrus?

Drugi vzgled! Mladenič je, zdrav, čil bistre glave. Pa vedno mora in sme svojo voljo imeti. Učitelj in katehet mu ne smeta skriviti lasa. Doma se vsaki njegovi zahtevi ugodi, da ostane le pri dobri volji in se lepo razvija. Pač se oglašajo semtertje sosedi, žlahta, znanci, da iz tega fanta ne bode kaj prida, a odgovarja se njim samooblastno: „Mi že vemo, kaj delamo!“ Tako je postal komaj star 18 let in že je tako razvit, da je pričujoč pri vsakem pretepu, skrivaj od matere mu pritaknjen denar po gostilnah razmetava, doma razbija in noče delati, — zavlekel je že enkrat očeta do praga! — Kdo je tedaj pravo trdil, Kristus ali Petrus?

Vedno in vedno se pridiguje: Ples je škodljiva, nevarna zabava, nevarna za dušo in telo! Tako imenovana „svobodna plesišča“ ra so naravnost pirovanje satanovo! Mladi, ki take plese obiskuje, hodi v roboto hodiču za dorno plačo! Plesišče je grob

sramožljivosti deviške, plesna godba pa je mrtvaška pesem pri pogrebu nedolžnosti! ... Pa izdajo kaj take besede? Ne! Oče in mati pravita nasprotno: Tudi mladi ljudje morajo imeti nekako veselje! — Mine malo let, včasih še let treba ni, in že se je mladini „potrebno“ veselje spremenilo v sramoto za celo rodovino, če nji ni, — sramoti namreč — prerani grob in negotova večnost napravila žalostnega konca. — Kdo je tedaj pravo trdil, Kristus ali Petrus?

Marsikateri oče se zaničljivo posmehuje, če se mu verska vzgoja sina kot dolžnost v srce polaga. Ne razume, kaj bi za vzgojo blagega značaja in srečnega človeka na zemlji mogli koristiti krščanski nauki! Čemu te nadležne spone preostrega katoliškega naziranja!! — Tako raste mladenič brez vere in Boga in se uči uživati življenje. Njegove lepe duševne zmožnosti se rano zadušijo v nezmernosti in pohotnosti; ko so pa tudi zanj prišla leta, da bi kot mož še le moral začeti delovati za vero, za domovino, tedaj je že — življenjasiti starček. — Kdo je tedaj pravo trdil, Kristus ali Petrus? Vedno Kristus, ki uči, da moramo previdni biti nasproti skušnjavam in zaupati na Boga; a nikdar Peter, ki je tistokrat na oljski gori bil mnenja, da si je sam dovolj, brez vere, brez Boga!

II.

Tako zaupajo mnogi kristijani na svojo lastno moč in ravno zategadelj spreminjajo

se tudi mnoge krščanske hiše, kjer je prej prebivala sreča in zadovoljnost, v dvorišča Kajfežova, kraje, kjer se zatajuje, zaničuje Kristus in njegov nauk. — In kaj potem? Ali naj vedno tako ostane?

Ko je Petru v ušesa zadonel grozen petelinov glas, šel je vun in se bridko razjokal. Kakor nam je bil Peter prej zopern, postaja nam sedaj zopet prijeten zavoljo lepega vzgleda spokornosti, katerega daje krščanskemu ljudstvu. O kako milostiv je Bog, ki dovoljuje grešni duši povrniti se zopet k njemu! Kako dober je Bog, ki podajo roko onim, ki so padli, da morejo zopet vsati!

„Mladenič, jaz ti rečem, vstani!“ rekel je Gospod mrtvemu mladeniču pred mestnimi vratmi v Najmu, in mladenič je vstal in se povrnil k svoji materi, — „Mladenič, rečem ti, vstani!“ Poslušaj še ti ta glas, mladi človek, ki si po svojih velikih grehih mrtev za vse dobro. Kristus noče smrti grešnika, tudi tvoje duševne smrti noče, hoče marveč, da se poboljšaš, zategadel te nujno opominja: „Človek, rečem ti vstani!“ Ne odbijaj od sebe dobre roke, ki te hoče vzdigniti. Ne ostajaj še nadalje duševno mrtev v svoji grešni tovaršiji, ki te kakor h pogrebu spremlja v večno pogubljenje. Vstani!

Smrtnobleda leži hčer Jajrova na mrtvaškem odru. Glej mlada grešnica, glej duševno mrtva hčerka nebeške nekdanj tudi tvoje matere Marije, glej tu svojo lastno sliko!

Teža tvojih grehov te tišči k zemlji, in ne da ti duška, da bi se mogla prav veseliti svojih mladih let. Umiraš! — Tedaj se je približal Jezus k hčeri Jajrovi, prijel za njeno v smrti odrevenelo roko, vstati ji je zapovedal, in deklica je oživila, je vstala, tako da se je vse ljudstvo čudilo. Uboga mlada grešnica, ki ti ne daje duška teža tvojih grehov in te vest hudo peče, glej, lepi majnik je okrog tebe, Marija se ti je približala, hoče te obuditi, te rešiti. Že je dobro znamenje, da si sploh semkaj prišla. Sedaj pogum! Še je čas! Poslušaj notranji glas svoje vesti, ki te k poboljšanju opominja. „Deklica, rečem ti, vstani!“ šepeta tudi tebi na uho Marija. Le srčno se okleni njene roke in vstani k pravemu poboljšanju. Naj te nikar ne strašijo zapreke! Spomni se Marije Magdalene, ki je bila velika grešnica, a se tako resno in odkritosrčno spokorila, da je bila vredna postati vedna spremljevalka Jezusa in Marije. — Uboga, zgubljena, zaničevana deklica, objokuj tedaj svoje zmote, poslušaj Jezusov mili glas, vstani! Ljubi njegov tolažilni nauk in potem bode Marija postala zopet tvoja mati!

Da nazaj, nazaj, vsi nazaj k Jezusa Kristusu!

Sklep.

Tudi mi, preljubi, ne zanašajmo se v skušnjavah preveč na lastno moč, ker ime človeka je slabost. Marveč oklenimo se prav

goreče besed učeče sv. Cerkve in poiščimo si pomoči tam, kjer nam je pripravljena. — Kje stojimo? V mislih smo na gori sijonski, zbrani okoli romarja jeruzalemskega, ob kamenitem stebru, ki zaznamnjuje kraj, kjer je Peter Jezusa zatajil. Ne daleč proč od tod je dvorana zadnje večerje in zraven hiša, kjer je prebivala Devica Marija po smrti Jezusovi dolgo let. Da, zares, zadnja večerja, t. j. sveto obhajilo in pa pobožnost do preblazene Device Marije, to nam je neusahljiv vir moči, da bomo mogli vkljub vsem skušnjavam s sv. apostolom Pavlom zaklicati: „Jaz premorem vse po njem, ki me dela močnega!“ (Phil. 4, 13.)

Varujmo se, predrzno na božjo milost grešiti, vsakomur se ne bode tako dobro steklo, kakor sv. Petru. Gospod ga je za velike reči odločil in ga je z enim samim pogledom pripravil do spoznanja samega sebe, da je vstal, vun šel in se bridko zjokal! Kje pa imaš ti zagotovilo, mladi grešnik, da se Odrešenik na te ne ozre v svoji sveti jezi in te nanagloma ne pokliče iz tega sveta!?

Prej ko tedaj danes oltar kraljice majnika zapustite, pokleknite semkaj in povzdignite k nji srca in roke. Kakor v spomladi nova moč puhti iz zemlje v vso naravo, tako naj se k Mariji vzdigujejo vaši vzdihi, vaši slavospevi, vaše prošnje in zahvale. Na glas njo kličite, vabite v svoja srca! In obljubite nji, ostati vsikdar zvesti njeni otroci! Molite radi; Češčena Marija! Češčena kraljica! Radi

prepevajte lepe Marijine pesmi, kinčajte njene podobe in oltarje, radi obiskujte njene cerkvice! Pred vsem pa v pravičnem, nedolžnem življenju posnemajte njene čednosti! Potem pa brez skrbi! Ker tedaj se vam ni več bati, da bi vas premotile skušnjave, da bi zatajili Jezusa, tedaj blagor vam, ker solze bridkega kesanja ne bodo namakale vaših lic! Amen.

13.

Križev pot v Jeruzalemu!

„Komu naj te primerjam? Kakor morje velike so tvoje bolečine“. (Jerem. Žal. 2, 13.)

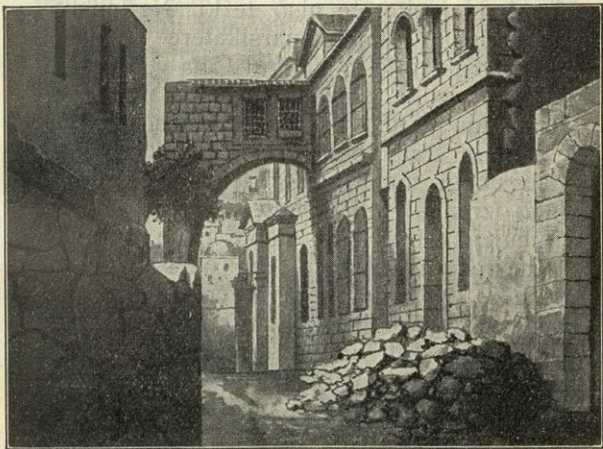
Za časa svojega bivanja v Jeruzalemu hodil sem večkrat na dan po ulicah, ki obsegajo sveti križev pot: via dolorosa, „cesto polno bolečin“, — in bolj kot kje drugod obhajale so me tukaj otožne misli, solze so mi silile iz očíj. Kdo bi tudi iskal veselih občutkov na tisti poti, po kateri je hodil naš ljubi Odrešenik, obložen s težkim križem in katero je on blagoslovil s curki svoje krvi! Zares človeka tukaj obhaja strah in groza in komaj more zapopasti strašne dogodke, ki so se vršili v teh ulicah jeruzalemskih. Dokler bode svet stal, česar tako izvanredno grozovitega, smrti Sinu božjega, ne bode več priča nobeno mesto, nobena ulica!

Na ti cesti bolečin pa nam prihajajo tudi misli na gorje, ki tare ves človeški rod. Zamislimo se na ono veliko reko grenkosti, v kateri plavamo sami in v katero se pogrezajo kratka leta velike večine ljudi. Recimo sami pri sebi:

1. Kako je pač ta križev pot v Jeruzalemu jasna p o d o b a človeškega življenja in človeškega gorja!

Pa čudovito! Cloveštvo vendar koraka pogumno naprej po odmerjeni poti življenja

križev in težav. Prigodi se celo, da se marsikateri pod težo svojih križev smehlja; raz bolniških postelj donijo slavospevi; vse otožnosti se otrese lice trpina! Kako naj to razumevamo? Ravno na križevem potu v Jeruzalemu, kjer je Gospod, zunanje po-

Križev pot v Jeruzalemu:

II. postaja.

doba samih bolečin, vendar hodil veselega srca, se romarju vsiluje vprašanje:

2. Kaj pač dela kristjanu križevo pot njegovega življenja ne samo prijetno in sladko, marveč celo vsega hrepenenja vredno? Na to naj vam danes da odgovor romar jeruzalemski!

I.

Kako zelo nas pač spominja križev pot v Jeruzalemu na celi trpeči človeški rod!

1. Težek bil je križ, katerega je Gospod nosil po ulicah jeruzalemskih. — Spomnite se pa tu ob enem bojev, trpljenja in težav, katere mora prenašati marsikateri človek in recite, če niso težki. Ne mislite, da je lahko stanje marsikatere izmučene hišne gospodinje in matere! Cela velika skrb za hišo, otroke, služabnike je na nji ležeča. Otroci nje ne ubogajo, so nepošteni, zagazijo v greh in sramoto in vse se ob enem v greh šteje ubogi materi. „Zakaj si otroke tako slabo izredila!“ nji očitajo ljudje. Služabniki kljubujejo, opravljajo slabo svoje opravke, — nesreče se razven tega oglašajo razne pri hiši. Mož je zapravljivec, pijanec, neusmiljen surovež! Tiho, brez pritožbe mora vse to prenašati uboga gospodinja. Pri tem ne more skoraj drugače biti, kakor da je sama bolena, z velikim trudom se vleče po svojih opravkih tako dolgo, dokler se ne zgrudi k počitku v hladno gomilo. Oh, to je bilo življenje! Ena sama križeva cesta!

2. Surova druha l spremljala je božjega trpina po ulicah jeruzalemskih, zmerjala ga in udarjala. — Kdo pač tudi šteje udarce, ki zadenejo premnogo človeško srce. Zlobnost, nezvestoba, zavist, raznovrstne nezgode se le premnogokrat združijo, skupno se vržejo na svojo ubogo žrtev in njo tirajo,

če le mogoče v obup. — Poln veselja do življenja in dela prevzel je priden mladenič dedščino od svojih starišev v svojo last. Nekaj časa mu je vse prav ugodno šlo od rok. Pa žena, ki si njo je izbral, noče biti, kar je pred oltarjem in pred namestnikom božjim obljubila, noče mu biti zvesta pomočnica; temveč še mora mož, da ohrani vsaj zunanji mir, mirno prenašati vso njeno zlobnost in trmo, da vsklikne mnogokrat: „Oh, to je življenje, da se Bogu smili!“ Prvi tej nesreči sledijo kmalu druge, križ za križem, postaja za postajo. Lažnjivi prijatelji od ene, strupeno-jezične prijateljice od druge strani trudijo se vedno in vedno na novo odpreti že skoraj zaceljene rane, tako da slednjič mine trpina res vsako upanje v boljšo bodočnost na zemlji. Slednjič se oglašajo še nezgode, nepričakovane škode, zgube v denarju in posesti. Tako je postal še pred nedavnim časom čili mladi mož prezgodaj sklonjeni starček, ki le pričakuje ure rešitve in zaželjenega miru v grobu. Oh to življenje!

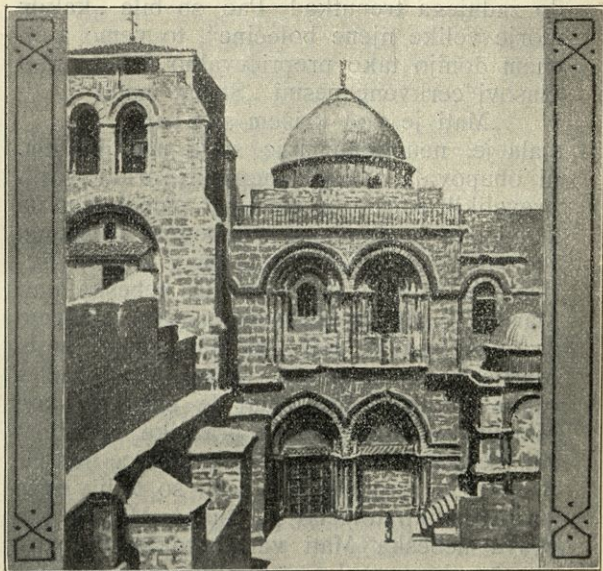
3. Trikrat je padel pod težo križa Sin Marijin, deloma ker je bila pot navzgor strma in kamenita, deloma ker so ga zapaščale telesne moči. — Tako nima vsak človek v sebi dovolj moči v nesreči vstrajati, on omaguje, pade. Enemu postane življenje celo neznosno, nevernik kakor je, uboga, kar mu svetuje ajdovski modrijan: „Če se ti gabi življenje, vrzi ga od sebe!“ in v samoumoru skončuje nekdam izvoljen

dedič nebeškega kraljestva. — Mnogo večja pa je naravno truma tistih, katere ugonobi stari sovražnik človeškega rodu s svojimi tremi pomočniki t. j. z trojno poželjivostjo, ki razgraja v človeških udih. Te strasti, poželjivost očíj, poželjivost mesa in napuh življenja so, ki delajo strmo in kamenito pot človeškega življenja, brez njih bila bi zemlja raj! — In prav kakor so ravnali brezsrčni rabeljni z nedolžnim Jezusom, — komaj se je vzdignil, začele so se nove muke! — tako ravnaajo strasti z človekom. V pogubo vleče ga sedaj napuh, sedaj lakomnost, na zdravje mu preži požrešnost, jeza se ga tako oklepa, da ga vrže ob tla, a komaj se vzdigne, zopet pade; ugonobljen na duši in na telesu priroma slednjič do svoje Kalvarije — do groba! Res življenje ni praznik, mnogo jih mora hoditi trnjevo pot skozi življenje, dasi mnogi po lastni krivdi, prostovoljno.

II.

Dasiravno vzbujajo ulice križevega pota v Jeruzalemu vernemu kristjanu neizmerno otožne spomine, obiskuje nje romar vendar vedno rad, rad v teh ulicah postaja, moli, premišljuje, slednjič se mu priljubijo tako, da se le težko loči od teh svetih postaj. — Enako je z življenjem našim. Pač skuša marsikteri sprva z vso odločnostjo se otresti mu nadležnih križev in težav, ali ker se mu to ne posreči, ali pa ker začne uvidevati njih korist ter voljo božjo, vstraja radovoljno

v vseh težavah; da, trpljenje zavaljo Boga se mu tako priljubi, da si še želi več trpeti, če bi bila volja božja. Kaj pač daja vernemu kristjanu toliko poguma? Kaj mu stori kri-

Vhod v veliko cerkev

Božjega groba v Jeruzalemu. Na desno stopnice v katoliško kapelico „Stabat mater“; zgornje okno : Kalvarija.

ževu pot njegovega življenja ne samo prijetno in sladko, ampak še celo vsega hrepenenja vredno?

1. Na križevem potu v Jeruzalemu onega strašnega prvega velikega petka spremljala je Marija trpečega svojega božjega Sinú in že s svojo nemo pričujočnostjo mu bila v veliko tolažbo. Ni stopila od njegove strani do zadnjega trenutka! Pač so bile „kakor morje velike njene bolečine“, to vemo, a ob enem donijo tako prepričevalno nam na uho glasovi cerkvene pesmi „Stabat mater“:

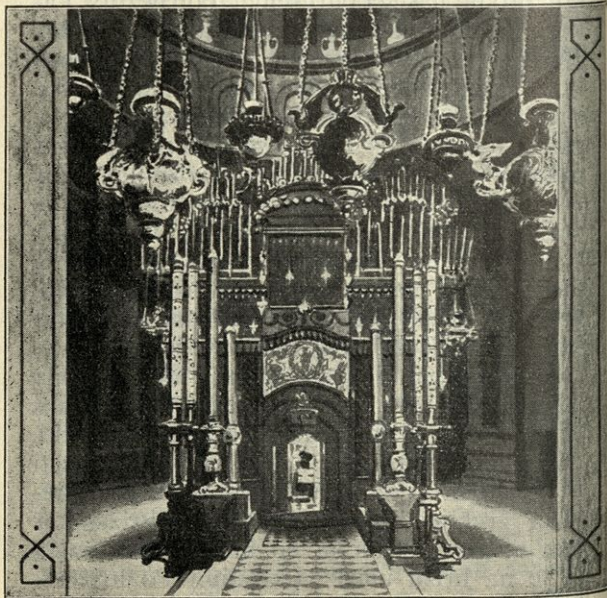
„Mati je pod križem stala, . . .“
stala je, neupognjena je stala pod križem, ni obupovala, ni padla morebiti zaradi svojih prevelikih dušnih grenkosti v omedlevico na zemljo, in je dajala s tem pogum trpečemu Sinu na križu. Velika tolažba v stiskah življenja je vsikdar tudi nam naša nebeška Mati Marija, če se z otroškim zaupanjem zatečemo k nji. Saj pa še tudi „ni bilo slišati, da bi Marija kogar zapustila, ki se je zatekel v njeno obrambo“. Ne tedaj le edino k slavi Marijini obhajamo njene praznike, žrtvujmo nji vse, kar imamo najboljšega, rožice in srce, marveč te majniške slavnosti so tudi v našo lastno veliko tolažbo in pomoč. Marija, kot prava nebeška Mati varuje tukaj svoje nji zvesto vdane otroke na zemlji in njih navdaja z vedno novim pogumom vstrajati na pravi stezi k zveličanju!

2. Rad tedaj prihaja romar jeruzalemski v ulice križevega pota, a ne zategadelj, ker je morebiti cesta gladka in lepi hrami, tega vsega ni, ulice so tako borne, ozke in umazane, kakor le morejo biti kjerkoli na

Jutrovem, ampak zategadelj se jih veseli, ker želi deležen postati velike sreče, na koncu te poti na Golgati počivati in tam moliti, kjer je naš ljubi Odrešenik obstal s svojim križem, se nanj pribiti dal in potem povišati kot orodje našega odrešenja. Potrpežljiv kakor jagnje, katerega vlečejo v mesnico (Jerem. 11, 19.) korakal je po teh ulicah ljubi Jezus, dobro vedoč, da se mu le tako izpolni edino hrepenenje cele njegove duše, naše odrešenje! — Enako se godi zemljanom-trpinom! Samoobsebi pač to življenje ni vredno tolikih muk in takih trudov, ako bi ne segali naši cilji onkraj groba v večnost; ako bi nas ne prešinjalo veselo upanje, da tisti križ, ki nam ga bodo na grobu zasadili, bode ob enem zagotovilo veličastnega vstajenja in boljšega življenja v večnosti, katerega si po naukih naše svete vere moremo najprej zaslužiti v „potrpljenju“. Tako nas učijo sveta pisma, tako cerkveni učniki. „Kristjan mora celo svojo življenje viseti na križu in si zapomniti, da tu ni časa izvleči žrebljev iz ran in stopati s križa, ker tudi njegov učenik ni bil nikdar brez križa in je na križu umrl“. (S. Aug.) Po križu k luči! Gor k nebeški luči nas vedno mika, a sredstvo, do nje priti, so križi in trpljenje. Sicer se more pravičen človek zveličati tudi brez trpljenja, a vendar pravične duše brez trpljenja so podobne zlati rudi, a duše, vajene križev, so pravo, v ognji očiščeno zlató za nebesa. Da, nebesa, na katera se zanašamo,

so vzrok, da nam nobeden križ ni pretežaven, da rečemo še „hvala Bogu!“, kadar nas zadene njegova roka.

3. In če tako romar jeruzalemski po do-

Kapela božjega groba
v veliki cerkvi v Jeruzalemu.

XIV. postaja.

končanem križevem potu obstoji na Kalvariji, tam, kjer so se končale muke Sinu božjega, privije se mu često iz globočine prs boječe

vprašanje: „Kedaj, o Gospod se konča tudi moje trpljenje, moji križi, kdaj?“ In dobri Učenik govori mu v takih trenutkih s križa doli: „Bodi srčen! Še danes — le že malo časa! — bodeš tudi ti, če do konca zvest ostaneš, z menoj v raj!“ Velika tolažba v tej dolini solz nam je sveta resnica, da v primeri z nebeško slavo je trpljenje naše vse le kratko, komaj spomina vredni trenotki.

„Vojska je kratka, pa večna je krona!“

Sklep.

To, ljubi kristjani, so nekatere misli, k polnijo srce jeruzalemskega romarja, ki hod po križevi poti do cerkve božjega groba, k pa ob enem tudi tolažijo vsakega vernega kristjana, da pogumno stopa po mu odkazani trnjevi poti in se je še veseli. Nikdar in v nobeni sili ne smemo obupati. Ako je naš Gospod in Učenik tako voljno nosil svoj križ, katerega mu je nedolžnemu naložil človeški rod, tedaj je le prav in pravično, da tudi mi voljno prenašamo le prezaslužene križe, katere nam pošlje naš Oče nebeški. Služabnik namreč ni več, kakor njegov gospod, in učenec ni nad učenika, kakor nam zatrjuje naš Odrešenik: „Kdor ne nosi svojega križa in mi ne sledi, ne more moj učenec biti!“ (Luk. 14, 27.) — Ako pa tu na zemlji voljno z njim trpimo, imamo vsaj to zanesljivo upanje, da se bomo enkrat z njim veselili, ker nam je obljubil, ako z njim trpimo, bomo tudi z njim kraljevali!

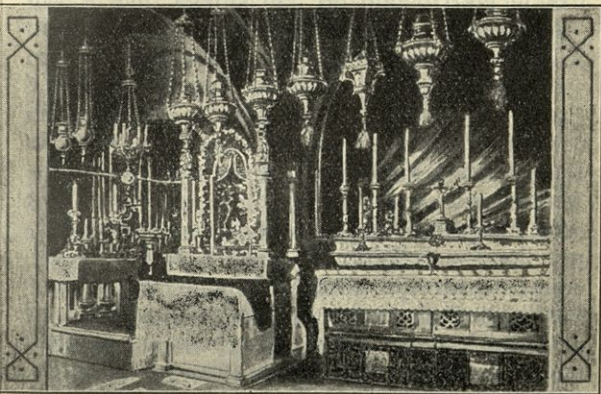
Molimo! O Marija, morje polno bridkostij in bolečin, tebe išče zopet in zopet moje oko v ozkih, krivih ulicah jeruzalemskih, — išče te v zmotah in težavah tega življenja! O tolažnica žalostnih! Kakor si nekda j na križevem potu svojega Sinu mu že pri tretji postaji prihitela nasproti in ga spremljala na vrh Kalvarije, tako hiti tukaj na zemlji nasproti nam, svojim zvestim otrokom in pomagaj nam, da ne omagamo in pripeljay nas slednjič vse skupaj do našega goreče zaželjenega cilja, prek Kalvarije tega življenja v nebeško domovino! Amen.

14.

XIII. postaja sv. križevega pota.

„Ne imenujte me Noëmi, lepo, ampak Marijo, t. j. grenko, ker z grenkostjo me celo obdal Vsemogočni“. (Rut. 1, 20.)

Na Kalvariji.

XII. postaja. XIII. postaja.

XI. postaja.

Hodili smo včeraj v duhu z Marijo po jeruzalemskih cestah križevega pota in njo z globokim sočutjem spremljevali po desetih postajah do velikih vrat cerkve božjega groba. Če hočemo obiskati še ostale štiri postaje, moramo vstopiti. Mimogrede zapazimo v cerkvi na vzvišenem prostoru tik vhoda na levo trumo Turkov, ki na svojih blazinah po-

čivajo in se kratkočasijo po svojem, kavo pijó in pušijo tobak. Ti imajo ključe od najimenitnejšega krščanskega svetišča! Večer zapirajo vrata in nje v jutro odpirajo, po dnevu pa dačo od romarjev pobirajo. Naj nas to ne moti v naši pobožnosti. Tako je že bilo za časov, ko je sv. Frančišek serafinski obiskoval Božji grob in je tako ostalo do današnjega dne. Kakih 20 stopinj naprej od vhoda na levo peljajo ozke, strme mramornate stopnice visoko navzgor v precej obširno kapelo, — vrh gore Kalvarije. Kapela je obrnjena na severno stran. Tri oltarje zagledamo vštric pred seboj. Desni je last katoličanov in zaznamenuje prostor, kjer so Odrešenika z žreblji pribili na njegovo trdo smrtno posteljo, — na križ: XI. postaja. Kakih 12 stopinj na levo je drugi oltar na tistem najimenitnejšem pozemeljskem prostorčku, kjer je stal križ Jezusov: XII. postaja; ta oltar je last razkolnih naših bratov po Kristusu, Rusov in Grkov. Med tema dvema oltarjema pa je še tretji majhen oltarček: XIII. postaja, t. j. tisti prostor, kjer se je Marija vsedla, ko so nji mrtvo truplo njenega božjega Sinu položili v naročje.

O kraj grenkostij in dušnih bolečin! Nevem, ali svete radosti ali od prevelike grenkosti srca, katera me je obhajala, ko sem na tem oltarju opravljal daritev svete maše in v rokah držal tistega, katerega je tukaj Marija v svojem naročju objemala, — ali

solze so me oblivale. In vsakokrat, kadar vidim podobo Matere božje z mrtvim telom Jezusovim v naročju, odhitijo moje misli zopet v Jeruzalem, na Kalvarijo, pred ta oltar „Marije sedem žalosti“.

Pokleknimo v duhu, preljubi, danes tudi mi okoli oltarja XIII. postaje in premišljujmo:

1. Kako velike so pač bile dušne bolečine, katere je prestala tukaj Mati božja, in

2. Kdo je zadjal najboljši materi toliko zlo?

I.

Eden dan in toliko gorjá! Marija je zvedela strašno novico, da so na vrtu Getze-
mani kakor razbojnika vjeli in zvezali njenega božjega Sinú in iskajè ga blodi po ulicah jeruzalemskih, kakor je o nji že pro-
rokoval kralj Salamon: „Po cestah in ulicah
hočem hiteti in ga iskati, njega, katerega
ljubi moja duša; iskala sem ga in ga nisem
našla“. (Cant. 3, 2.) Izpolnile pa so se tudi
besede preroka Jeremija: „Gorje, kakor
morje so velike tvoje bolečine!“ (Žal. 3, 13.)

— Strahoviti vrišč iz ulice, ki pelja od
sodne hiše rimskega oblastnika, doni sedaj
na njeno uho; njena duša pa ne sluti nič
dobrega. Da, že nji je jasno vse zlo, ki njo
ima zadeti, ker ljudstvo vpije in rohni:
„Križaj, križaj ga!“ (Mat. 27, 22.) Kar se
je odslej godilo, si imamo tako predstavljati:
Kalvarija je bila takrat zunaj mestnega ozidja

na zapadni strani, na strani solnčnega izhoda je oljska gora. Ulica tedaj od oljske gore in mimo sodne hiše Pilatove do Kalvarije pelja od izhoda na zapad. Marija je na Sijonu, po sijonski ulici hodi od južne strani proti severu. Tam, kjer se križata sodna in sijonska ulica, Marija obstoji. Kričečo množico zagleda prihajati sem od sodne hiše, in v nje sredini obsojenec, . . . s težkim križem obložen, . . . opljuvano je njegovo moško-lepo obličje, . . . počasi hodi, noge se mu šibijo, komaj se drži po koncu, . . . Kaj je bilo to? Z velikim ropotom pade dolgo bruno na kameniti tlak, . . . in božji trpin leži pod njim! (III. postaja.) A birič z bambusovo dolgo palico prisili ga, da zbere zadnje svoje moči in se zopet vzdigne. Ko še kakih 50 stopinj naprej pritava, ugledata se Sin in Mati (IV. postaja), pa veliki Bog, kako je to svidenje! O tem srečanju se je že naprej žalostil z globoko bolje v srci prerok Izaja: „Zagledali smo ga, a ni bil pogled vesel, ker spoznati ni obličje njegovo!“ (Iz. 52, 23.) — Odslej Marija Mati žalostna ni več zapustila svojega Sinú, spremljala ga je na goro mrtvaških glav in bila tam priča grozovitega prizora, kako ga ne bode več gledal človeški rod: Kako so umorili Boga!

Kaj je občutilo in trpelo tisti prvi veliki petek ubogo srce Marije matere, kdo bi znal in mogel to popisati v primernih besedah! Ako si mati tukaj, ki si odgojila

otroka in si ga ljubila iz cele svoje duše, pa ti ga je iz naročja iztrgala nemila smrt, spomni se one strašne ure, ko se je pred teboj tvoj otrok v bolečinah zvijal in milo proseče ročice k tebi povzdigoval: „Mati, ljuba mati, pomagajte mi!“ . . . Pri srcu ti je bilo, kakor bi ga kdo rezal z ostrim nožem, . . . ker nisi znala, ne mogla pomagati in si morala gledati, kako ti smrtni angelj davi ljubljeno dete, kako ugašajo ljubka očesca, kako trpetajoče blede ustnice — v slovo šepetajo še zadnji „pomagajte, mati!“ Teh ur se spomni, mati, spomni se, kako ti je bilo tedaj pri srcu, in imela boš slabo podobo bolečin, katere je pretrpela Mati božja, ko je njeni sin razprostiral roke in nje na križ polagal, pokoren groznim rabeljnom . . . Daleč na okrog zadonelo je kladivo, suhi les križa je odmeval od njega udarcev, še hujše pa je odmeval kladva glas v srcu božje Matere . . . Na križu povišani drži razprostrte roke, kakor bi hotel reči: „Mati, ljuba mati, pomagaj mi!“ . . .

In ko je jemalo slovo od Jeruzalema žalujoče solnce tistega dne, sedi kraljica mučenikov na zemlji zraven križa (XIII. postaja), držeča v rokah mrtvo telo Sinu božjega. — V nemi bolečini, s suhim okom gleda sedaj na malo družbo svojih zvestih, na Janeza, na Magdaleno, na Jožefa iz Arimateje, Nikodema, . . . potem zopet šteje rane, . . . nazaj misli na pretekla leta, na Nazaret, na Betlehem, na one srečne čase,

ko je Jezusa še kot malo dete pestovala in pritiskala na svoje srce . . . O kolik razloček med tedaj in sedaj! Bridek meč bolečin se ji zabada v srce, kakor je prerokoval Simeon; . . . potem zopet se ozira po mimoidočih, kakor bi hotela reči: „O vi vsi, ki todi mimo hodite, postojte in pogledjte, ali je še bolečina, ki bi bila enaka moji!“ (Jerem. Žal. 1, 12.) — Tako njo je gledal v duhu že tisoč let poprej prerok Jeremija; tako so se tukaj spolnile njegove besede; tako si jo je tudi zlasti v kapeli nad goro Kalvarijo v cerkvi Božjega groba v duhu predstavlja romar jeruzalemski.

II.

Sicer priprosti oltarček s krščanskemu ljudstvu znano ganljivo sliko kraljice mučenikov, ki ima na kolenih mrtvo telo Zveličarjevo, zaznamenuje prostor pretresljivega prizora. Božja previdnost ni pripustila, da bi bil za vselej pozabljen ta kraj, marveč hotela je, da ostane v vednem spominu človeškega rodu, da tudi on nikdar ne pozabi na preveliki svoj dolg do svoje nebeške Matere.

Tudi mi smo dolžniki tvoji, o Marija, tudi mi, tvoji otroci, bratje Jezusa Kristusa, smo kakor nekdanj grozni rabeljni veliko boli zadjali tvojemu srcu s svojimi grehi! S prerokom Izajom pripoznavamo žalostnega srca: „Ranjen bil je zaradi naših hudobij,

zdrobljen zavoljo naših hudodelstev.“ (Iz. 53, 5.)

Le pomislite: vi preklinjevalci, ki z vašim bogokletjem Kristusa na novo psovate, opljuvate, . . . vi zaničevalci, evangelijskih nauk in ki lahkomiiselno prestopate zapovedi božje in cerkvene in s tem Jezusa na novo tirate vun na ulice križnega pota, . . . vi nezmerni v jedi in pijači, ki ga tako zopet z jesihom in žolčem napajate, . . . ti lahkomiiselna mladina, ki svojo mladost, moč, dušo in telo zapravljaš in uničuješ z grehi nečistosti, napuha, . . . in tudi vi malomarni stariši, ki mirno gledate svoje otroke v slabih tovaršijah in tako z judi vred vedno na novo ponavljate njih grozne besede: „Njegova krv naj pride čez nas in naše otroke! . . . in slednjič vi sramotilci svetišča, ki po nevredni spovedi kakor Judeži na novo izdajate z lažnjivim poljubom miru Sinu božjega in potem še po nevrednem obhajilu ga v vaše srce kot na ostudnejši kraj, kakor je bil prostor med razbojnikoma, potiskate, vi vsi ste ob enem hudi sovražniki Marijini in vsa razžaljenja Sinu božjega prenaša ona ž njim!

Veliki dolžniki Marije so tedaj kristijani, ki s svojimi grehi in strastmi Jezusa sramotno zopet na križ pribijajo in s svojim ostudnim življenjem ne pripuščajo, da bi bil slavljen in češčen Jezus zavoljo svojih vernih po celem svetu in da bi se

močnejše razširjalo kraljestvo božje na zemlji, in ne vidijo in ne slišijo Marije, ki sedi pod križem in zdihuje: „O nesrečneži, kedaj venčar se že enkrat usmilite vašega Jezusa! Kedaj se usmilite tudi mene, ki ž njim vred toliko trpim zavaljo vaše zlobnosti! . . . Kako strašen je pač greh, ki tako rani srci Jezusa in Marije!

Sklep.

Ljubi kristjani! Potrudimo se toraj prav resno, neomadeževane se ohraniti, da kolikor je na nas ležeče, po naši lastni krivdi na novo ne pribijamo Jezusa na križ. Hitimo v mislih in v duhu pokore tje v Jeruzalem in tam pred oltarjem Marije sedem žalosti na Kalvariji zakličimo:

„Sveta Mati to te prosim:
Rane Kristusa naj nosim
Vtisnjene mi u srce!

Daj da s teboj rad žalujem,
Svoje grehe objokujem,
Dokler tukaj še živim!

Poleg križa da prebivam,
In s teboj solze prelivam,
Z vsega srca to želim!“

Potolažimo svojo nebeško Mater s trdno oblubo, da hočemo zanaprej živeti kot zvesti njeni otroci, — in zjasnilo se bode

žalostno obličje dobre matere, in našli bomo tudi mi prostorček v materinsko ljubečem srcu. Potem nam pa bode ostala mila a mogočna varhinja do naše smrtne ure, da še onkraj groba nas ne bode pozabila, če bomo še potrebni njene pomoči.

Molimo! Najsvetejša Devica in Mati božja Marija, kraljica mučenikov! Deležna postala si našega odrešenja še posebno s tem, ker si prestala težav in muk brez mere in števila, ko si večnemu Očetu darovala svojega in njegovega edinorojenega Sinu kot klavno daritev za naše grehe! Ker si pa tudi že sedaj vedno pripravljena priti na pomoč svojim zvestim čestilcem s svojo vsemogočno priprošnjo, o prosi torej še posebno danes v ti slovesni uri pri svojem božjem Sinu za nas, da svoje življenje resnično poboljšamo in tako nikdar več s svojimi grehi ljubega Odrešenika na novo ne križamo, marveč v njegovi milosti do smrti ostanemo in po zasluženju njegovega trpljenja in njegove bridke smrti na križu večno življenje dosežemo, Amen.

15.

Na najsvetejšem kraju zemlje: ob Božjem grobu.

(XIV. postaja.)

„In mu reče Jezus: Ker si me videl, Tomaž, si veroval; blagor njim, kateri niso videli in so verovali.“ (Joan. 20, 29.)

Tudi najlepše rožice včasih nenadoma slana pomori; čez najlepše livade pripodijo se, Bog vé odkod, pogubonosne burje, ki je uničujejo, in čudovito! tudi po svetiščih božjih pobira včasih satan svoje snopje. Enako vti-hotapijo se v najboljše krščansko srce verski dvomi, Bog vedi odkod prihajajo, in mučijo glavo in srce. — Pa da bi se ti dvomi samo zbujali, človeka nekaj časa mučili in se zopet odpodili! Nikar! Slana in toča in satansko seme ob enem so za krščansko življenje in storé, da omaga dober duh, da zginja čednost, da obledi lepota svetega verskega navdušenja, zatrosijo pa se v srce kali prepovedanega strmljenja. — Verskim dvomom zaprèti duri v srca svojih učencev se je neizmerno trudil naš Gospod Jezus Kristus. Tomažu, ki je dvomil o njegovem vstajenju, prikazal se je na tako hrupen način, mu nevero očital na tako pretresljiv način, — „Taki si, moj Tomaž, šele ker vidiš, veruješ!“ ... — da je ta ves presunjen zlezal na kolena in je le jecljati znal: „Moj Gospod in moj Bog!“

Tisti tedaj, ki potlačeno rožo zopet iz semena obudi in pobite livade obdaja z novim lepim oblačilom, pozabil tudi ni svoje njive, krščanskega srca v njegovih verskih dvomih. — V dvomih se je že marsikateri romar približal Jeruzalemu in svetemu grobu, a kmalu je poln prepričanja vskliknil: „Moj Gospod in moj Bog!“ navzlic čudovito jasnim dokazom o zgodovinski istinitosti najsvetejšega tega kraja. (I.)

V verskih dvomih prišel je menda že tudi marsikateri romar-duhovnik k Božjemu grobu, a na tem najsvetejšem kraju zemlje postaja kmalu sam Gospodov grob njegovo srce, iz katerega zmagoslavno vstaja On in ga celo prevzame kakor svojo last. (II.)

O hiti moje srce tudi ti, pripraviti se za Veliko noč!

I.

O pristnosti vseh svetih krajev se je že dvomilo, a zadnja desetletja pretečenega stoletja spravili so se veliko si domišljujoči protestantski učenjaki tudi nad ta najsvetejši kraj, češ, ni pravi, ker Jezusa iz Nazareta pokopali so na gori Moriji, tam, kjer sedaj na starem tempeljskem prostoru stoji moskêja Omarjeva (Kubet-es-sahra). Da tedaj vidimo, kdo bode obstal pred zgodovinsko resnico, imenovani „učenjaki“, ali krščansko sporočilo!

Ali ste videli že enkrat veličastno hišo božjo gotiškega sloga? Kako hrepeni na kvišku mično stebrovje, dozdeva se, kot da ima kamen srce in kot da hoče opominjati vernike: „Kvišku, kvišku srca! — Sursum corda!“ Kot podlago teh veličastnih stebrov pa najdete včasih kaj čudne kamnene pošasti, široke neznane živalske in menda tudi človeške obraze in sključena telesa, kakor da bi z veliko težo nosila vitko k nebesom kipeče stebrovje. Pomen je: k slavi božji morajo se pokoriti in služiti celo peklenske pošasti! Na to bodete se spominjali, če bodete čisto na kratko zdaj zaslišali, kako se je na čudovit način celo po najsovražniših močeh ohranil nespremenjen Božji grob do današnjega dne. —

In tako je prišlo vse tisti veliki petek! Jožef Arimatejec imel je v svojem vrtu čisto tik Kalvarije¹ za se nov v skalo vsekan grob, a položil je vanj, vzemši ga iz naročja matere, truplo Jezusovo. Tedaj so Rimljani vladali v Jeruzalemu in po rimski postavi bil je vsak grob nedotakljiv in nikdo in nikjer ni smel motiti nagrobnih pobožnostij. Varih Božjega groba in škof v Jeruzalemu bil je apostol Jakob mlajši, katerega so Judje l. 63. po Kr. ubili. Naslednik bil mu je škof

¹ Zakaj tu? Po starem židovskem sporočilu bila sta namreč ob vnožju gore v neki votlini pokopana Adam in Eva. Celó čepinjo Adamovo so kazali tistih dob. Mnogi so si toraj želeli, biti tu pokopani, tudi Jožef Arimatejec.

sv. Simon, katerega je dal umoriti rimski cesar Trajan, vendar Božji grob so kristjani mirno obiskovali.

Februarja l. 70. pride vojvoda Tit pred Jeruzalem, ga oblegat. Kristjani, dobro se spominjajoči prerokovanja Odrešenikovega, „da sovražniki ne bodo pustili v Jeruzalemu ne kamena na kamenu, zato ker ni spoznalo časa svojega obiskovanja“ (Luc. 19, 44.), pobegnejo v mestece Pela onkraj Jordana. — Po dolgem hudem obleganju poruši Tit Jeruzalem; mar je zdaj zgubljen Božji grob? Nikar! Saj bil je takrat s Kalvarijo vred še zunaj mestnega ozidja in v varstvu rimske grobovne postave, tako da ga tudi razvaline mesta niso pokrivale in so ga lahko nespremenjenega našli vračajoči se kristjani. Tudi se je mnogo Judov tistih dob pokristjanilo in tako pomnožilo krščansko občino okoli Božjega groba.

Judje se zopet spuntajo proti Rimljanom. Leta 131 po Kr. pošlje tedaj rimski cesar Hadrijan svojega vojvodo Julija Severa v Palestino. Tri leta trajajo hudi boji, pol milijona Judov je pomorjenih, ostali so pa po svetu razškrupljeni, deloma umorjena, deloma razgnana je tudi krščanska občina. — Pa bode vsaj sedaj do cela zginil spomin na Božji grob? Cesar Hadrijan zapove na jeruzalemskih razvalinah postaviti mesto in ga imenovati „Elija Kapitolina“. Da bi se ne vrnil več semkaj noben Jud, denejo nad mestna vrata podobo praseta, a da bi kri-

štjani ne lazili zopet okoli svojih svetišč (grob razdejati je prepovedovala postava!), da postaviti na Kalvariji velikansko podobo ajdovskega najvišjega boga Jupitra, a v vrtu poleg božjega groba postavi tempelj boginje nečistosti Venere. Ni tedaj kristjana več v Jeruzalemu, da bi čuval Božji grob, a glejte, čudovito! ajd sam zapoveda svojim na pol že pozabljenim „bogovom“, da nam varujejo naš najsvetejši kraj! Ali se tu ne spominjate onih pošastij, ki so podlaga veličastnemu cerkvenemu stebrovju?

Tako je v vrtu tik Božjega groba našla cesarica Helena tempelj boginje nečistosti in boga-prešestnika na Kalvariji. Mahom je očistila ajdovske gnjusobe svete kraje, cesar Konštantin pa zapové postaviti čez Božji grob cerkev, katero so blagovolili l. 335. Bujno razcvitajoče se krščanstvo bilo je odslej 300 let skrben čuvaj najsvetejšega kraja in romarji, priče tega, prihajali so iz celega tedaj znanega sveta.

Leta 636 po Kr. r. premaga saracenski kalif Omar Jeruzalem in tudi ključe cerkve Božjega groba si prilasti; a proti visoki plači prepušča kristjanom tam opravljati službo božjo. Glej! kakor nekdej ajdovska gnusoba, tako začjenja odslej kristjanom pomagati čuvati Božji grob mohamedanska pohlepnost po denarju.

Leta 1076 po Kr. pridejo romarji z žalostnimi pritožbami iz svete dežele: Seldčuki so se polastili Božjega groba, romarje pre-

ganjajo, morijo, neznansko veliko plačilo tirjajo od njih in mnogi revni umirajo lakote pred mestnimi vratmi. S pismom očaka jeruzalemskega Simeona prinese ta glas Peter Amijenski tudi k papežu Urbanu II. v Rim, ki strmé poslušá puščavnikove besede. Papež skliče veliki zbor v Klermont (1095) in križarske vojske se začnejo. 1096 odrine iz Evrope 100.000 konjenikov in 300.000 pešcev proti Jeruzalemu. Po triletnem hudem poto-
vanju po suhem čez Carigrad bilo jih je skupaj komaj 35.000 mož, ki so 9. junija 1099 raz holmcev emavskih ugledali prvo-
krat Jeruzalem. 15. julija vlomijo kristjani mestna vrata in vzamejo Seldčukom Jeru-
zalem; Bogomira Builonskega si zvolijo za kralja novega jnruzalemskega kraljestva in ga kronajo v cerkvi Božjega groba, kjer se še dandanes kaže njegov meč.

Bogomir podere pretesno staro cerkev Božjega groba in postavi na starem mestu novi veličastni tempelj, ki pokriva Božji grob z vrtom in Kalvarijo vred in ki se je gledé ozidja in glavne oblike ohranil nespremenjen do današnjega dne. Odslej ne more biti dvoma več, kje so pokopali Jezusa. Razven tega-le zanesljivega ozidja čuvali so nadalje njegov grob: najprej skozi 200 let hrabri vitezi križniki in johaniti (slednjih velikanskega gostišča za romarje razvaline so še sedaj videti tik cerkve, a so turška last!), l. 1322 pa se naselijo stalno prav v cerkvi poleg

Božjega groba oo. frančiškani. Krščansko kraljestvo jeruzalemsko trajalo je le 88 let, potem pa je ključ cerkve Božjega groba prešel zopet v turške roke, ki ga imajo še dandanes, cerkev večer zapirajo, jutro odpirajo, po dnevi pa jo vedno stražijo in vstopnino pobirajo. Tudi dobro! Najsvetejši kraj ostane tako nespremenjen, obvarovan tudi pred morebitno preveliko gorečnostjo naših in pred pohlepnostjo nevednih bratov razkolnikov.

Leta 1555 prenovili so kapelo Božjega groba. Gvardijan Bonifacij da staro kapelo do temeljev previdno razdejati in tedaj se pokaže tudi v skalo vsekani grob. Mnogoštevilni pričujoči romarji so bili ginjeni do solz. Ko so vzdignili velikansko alabastrovo ploščo, na kateri se je dotlej maševalo in ki je pokrivala kraj, kjer je počivalo truplo Jezusovo, pokaže se koritu podobna votlina in v nji kos lesa (gotovo od križa Kristusovega!), zavit v potni prt, ki je pa kar razpadel v prah, ko so se ga dotaknili, le nekaj zlatih nitij je ostalo. Tudi lesena deska z poškodovanim napisom se je našla zraven. Brati bilo je še le „HELENA MAGNI“, tedaj iz časov sv. Helene, velikega Konstantina matere!

Leta 1808 uničil je strašen požar veliki del cerkve. Streha kupole nad Božjim grobom bila je iz težkih svinčenih plošč in celi potoki talečega se svinca vlivali so se navzdol. Čudež se sme imenovati, da takrat ni bil

razdejan Božji grob in da niti niso zgorela lesena vrata do njega.

Tako nam je ostal ohranjen grob Zveličarjev do današnjega dne! Sedaj pa naj stopi semkaj protestantski „učenjak“ in naj poreče: „Božji grob ni tu, marveč na prostoru judovskega tempelja pod moskêjo Omarjevo!“ Tega mu pač ne verjame niti otrok za lepi dar, da bi Judje pustili tistokrat pokapati na tempeljskem prostoru in sicer v „Najsvetejšem“, kamor je bil vstop sploh le duhovnom dovoljen. Pa se izgovarja dalje, da tam pač ni stal stari judovski tempelj! O, za to pa nam je dokaz celo judovsko ljudstvo vseh preteklih stoletij, ki do današnjega dne niti za trenotek ni odjenjalo žalovati ob razvalinah tempeljskih.

To naj zadostuje. Spoštljivo približajmo se Božjemu grobu

II.

Dozdaj sem, pravi romar, lahko pisal in pripovedoval, sedaj mi začenja pero zastajati in ne morem tega izpeljati, kar sem v začetku napovedal. V srcu in glavi je polno misli in občutkov, pa zmanjkuje mi besed, vse spodobno izraziti; saj še moliti ne morem z zbranim duhom

Ali naj popišem Božji grob? Sredi cerkve, pod veliko kúpolo, od koder prihaja svetlo, stoji na samem precej velika kapela. Vstopimo v malo predvežje. Peter je priletel sem, a vstopiti se ni upal, Janez, ki za njim

prihaja — to je bilo v jutro one prve velikonočne nedelje! — vstopi in za njim so vstopile pobožne žene. Ta prostor se imenuje „angelska kapelica“. Tam leži še velik kos mlinskega kamena, ki je bil pred duri groba zavaljen. Angel je na tem kamnu pri vhodu odprtega groba sedel, ko je sporočil pobožnim ženam vstajenje Odrešenikovo. Vhod v grobni prostor sam je komaj za en meter visok. Pripognimo se in vstopimo v malo kapelico. Komaj troje romarjev nas ima v nji prostor stati. Notri zagledamo najprej kamenito ploščo, menda kakih šest čevljev dolgo, dva in pol široko in toliko vzvišeno. Pod to ploščo je najsvetejši naš kraj, kjer je počivalo mrtvo truplo Jezusovo. Tesno dupljo razsvetljuje, če se ne motim, 27 velikih svetilk; oskrbujejo nje katoličani, grški, koptiški in armenski razkolniki. — Oh, kako je pusto in suho to moje pripovedovanje!....

Ali naj zdaj še le iščemo dokazov, da je Jezus tu od mrtvih vstal? Kdor ne veruje, naj vzame v roke evangeljske bukvice, naj posluša sv. Janeza, „tistega, ki zatrjuje, da je videl, da pričuje in da je resnično njegovo pričanje, in ki vé, da govori resnico, da tudi vi verujete“. (Joan. 19, 35.) — Naj posluša nevernik besede vstalega Odrešenika samega: „Potipajte in pogledjte, saj duh nima mesa in kostij, kakor vidite, da jaz imam!“ (Luc. 24, 39.) In Tomažu reče „Vloži svoj prst semkaj in poglej moje roke; in podaj semkaj

svojo roko in položi njo v mojo stran, in nebodi neveren, ampak veren“. (Joan. 20, 27.) K učencem pride pri zaprtih durih, nje pozdravlja z „Mir vam bodi!“ (Joan. 20, 19.), se pogovarja z njimi; pomaga njim pri ribjem lovu (Joan. 21, 1.—11.); z njimi jé; spremlja dva učenca v Emavs in njima „zgine izpred očíj“. (Luc. 24, 31.)

Še ne verujete? Mene premagujejo sveti občutki! Dovolj!

Malo čez polnoč je, pripoveduje nadalje romar, in velikonočna nedelja! Aleluja! Turki so večer ob 8. uri zaprli cerkvena vrata, prebedel sem na Kalvariji. Ljubi brat frančiškan me poišče, da me popelja v zakristijo, obleče v mašna oblačila in odvede maševat na Božji grob. Kakor dete sem se dal voditi....

„Cor mundum crea in me Deus....“ Zdaj, o Gospod, zdaj! „čisto srce vstvari v meni, o Bog, in pravega duha prenovi v mojem osrčju“. (ps. 50, 12.) — Ali si morete misliti grozno zver v podobi katoliškega duhovna, ki bi se drznil, vedoma z omadeževano dušo in nečisto vestjo stopiti k Božjemu grobu, darovat Bogu čiste daritve? Ne, ne morete si predstavljati tako ostudne pošasti, hvala Bogu!

Da, to je pravi altar, ali nima vzdanih ostankov kakega mučenika.... Saj ni jih treba! Tu pod mramornato altarsko ploščo

počival je sam Jezus, „ne more se pa položiti noben drugi temelj, kakor ki je položen, in ta je Jezus Kristus“. (1. Cor. 3, 11.)

— — — — —

Ali skušnje ima ta ljubeznjivi frater, ki je pred menoj pač že mnogoterim drugim duhovnim romarjem stregel pri sv. maši! S prstom mi kaže od besede do besede v mašni knjigi. Čas je odmerjen in hiti, hiti... Zunaj pa že čaka morebiti nestrpno drugoverec, kopt, armenec, da opravi za menoj svojo mašno pobožnost!

— — — — —

Po vsakem svetem obhajilu postaja naše srce kraj, kamor položijo Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa. Če koga sprejmemo, ga pač ne bomo z gnjusobo in neredom žalili, zasramovali! — **Nov** grob, — prenovljeno srce ponudimo toraj Jezusu, kakor je to storil Jožef Arimatejec. Nikdar ne smemo tedaj sprejeti svetega obhajila z omažeževanim srcem, slišite, nikdar! „Naj toraj človek sam sebe presodi in tedaj še le naj je od tega kruha in pije od tega keliha. Kdor namreč nevredno je in pije, je in pije v se prokletstvo“, uči sv. apostel Pavel. (1. Cor. 11, 28. 29.) — **V skalo** vsekanemu grobu Jožefa iz Arimateje enako mora biti nadalje naše srce, ki sprejema svojega Gospoda, močno, trdno, plameneče za božjo slavo in nobena peklenska moč ga ne sme nikdar premagati, pripravljeno mora biti, zavaljo Boga „vse pretrpeti, vse verovati,

vse upati, vse prenesti.“ (1. Cor. 13, 4.) S sv. apostolom Pavlom si moramo „svestiti, da ne smrt, ne življenje, ne angeli, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnje, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, katera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem“. (Rom. 8, 38. 39.) — In pred duri našega srca, ki je sprejelo svojega Boga, zavalimo **težek kamen**, t. j. vedni spomin na naš cilj in konec, spomin smrti, sodbe, pekla, nebes. „Vseh svojih delih spominjajmo se poslednjih rečij in vekomaj ne bomo grešili.“ (Sir. 7, 40.)

Sklep.

Napočila je zora krasnega pomladanskega jutra. Turki odpirajo vrata cerkve Božjega groba, notri pa vrejo trume kristjanov veselih obrazov in glasen Aleluja! Aleluja! odmeva od sten in dol iz kupole nad grobom. — Da zares! Aleluja! Aleluja! Velikonočno jutro je in mi smo že obhajali Velikonoč. Hvala Bogu! Prvotna ginjenost mineva romarja, solzice mu ne silijo več v oči, a na njeno mesto stopa nekako sveto navdušenje, ki z močjo sili na dan, ne v besedah samo se pokazati, marveč ki hrepeni po dejanjih v čast in slavo božjo. „Kakor je Kristus vstal od mrtvih, tako tudi mi hodimo v novem življenju.“ (Rom. 6, 4.) Spomlad prenavlja in pomlaja obličje zemlje in vse

se veseli! Tudi naše srce radosti poskakuje, Aleluja! Aleluja! Slušaj, Jeruzalem, in bodi priča naših trdnih sklepov:

Edino Bog naj bode odslej naš cilj in konec! Jezus Kristus naj nam bode vzgled! Vsako našo misel, vsako naše dejanje, vse naše ude in moči, vsako stopinjo in še zadnji zdihljaj obrnemo odslej le k časti božji in zveličanju neumrjočih duš! — Kako si se ti za nas daroval, tako se odslej darujemo za te: O Jezus, tebi živimo; — o Jezus, tebi umrjemo; — o Jezus, tvoji smo živi in mrtvi!

Kvišku tedaj srca! in na noge, v boj z molitvijo in mečem dejanj za sveto cerkev Jezusovo na zemlji!

Molimo! O Marija, tebi se je ljubi Jezus po svojem častitljivem vstajenju najprej prikazal, k tebi naravnost od Božjega groba pribežimo tudi mi! Glej naše prenovljeno, verno in goreče srce in bodi naša mati, naša varhinja! Sledila si svojemu Sinu v nebeško slavo; o ne pozabi še nas tam pred božjim prestolom, marveč prosi, kakor zaslužimo, goreče za nas, da v naših dobrih sklepih ne omagamo in tako skoz tvojo priprošnjo tudi naše častitljivo vstajenje enkrat v nebesih na vse veke obhajamo. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

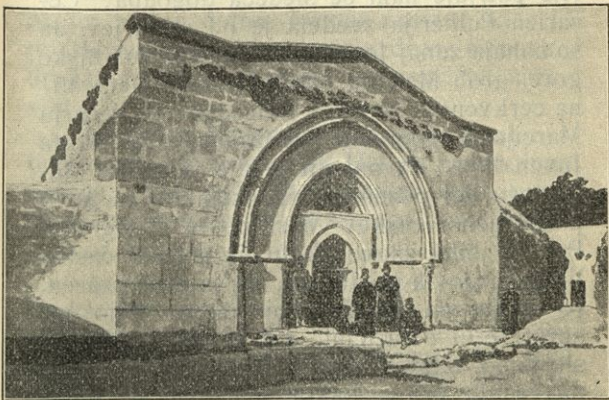

16.

Na grobu Device Marije.

„In slavljen bode njegov grob.“ (Iz. 11, 10.)

Marija je cilj svojega življenja dopolnila se svojim božjim Sinom vred na Kalvariji. Pa vendar starodavno krščansko

Marijin grob.

sporočilo trdi, da je še dosegla starost 72 let. O njeni smrti nam sporočajo pobožni stari pisatelji enoglasno, da je po kratkem smrtnem spanju tudi s telesom bila v nebo vzeta in praznik vnebovzetja¹ Marijinega

¹ „Assumptio“ ne „Ascensio“ (vnebohod)!

obhaja se v krščanski cerkvi najmanj že od časov papeža Dámaza I (366—384). In papež Benedikt XIV. razlaga: „Telesno vzetje blažene Device v nebesa ni sicer določen člen vere, pač po pobožno in verojetno mnenje, o katerem dvomiti bi ne bilo samo zlobno in brezbožno, marveč nepremišljeno in nespametno.“

To ustno sporočilo o smrti Device Marije potrjuje nam še sledeča dogodba: Cesarica Pulherija zvedela je od romarjev, da se nahaja zunaj Jeruzalema ob vnožju oljske gore grob Marijin. Dala je tedaj leta 451 na cerkvenem zboru v Kalcedonu po cesarju Marcijanu poprositi jeruzalemskega škofa Juvenalis-a, da naj nji pošlje iz groba Marijinega del pozemeljskih ostankov za novo postavljeno cerkev Marijino v Carigrádu. Pač je bilo znano škofu iz poročil častitljivih njegovih prednikov, da je grob prazen, pa vendar da pokaže svojo dobro voljo nasproti želji cesaričini, dal je domu prišedši slovesno odpreti grob. Našli so le nekaj mrtvaških prtov, kakor so isti mesto krste na Jutrovem že od pamtiveka v navadi, in od teh prtov je poslal škof kose cesarici Pulheriji z opominom vred, ali nji mar ni znano, da je preblážena Devica bila tudi s telesom v nebo sprejeta.

O zgodovini groba Marijinega pa vemo toliko:

Po smrti Jezusovi prebivala je Marija na Sijonu v hiši svojega posinovljenca sv.

apostola Janeza, čisto blizo dvorane zadnje večerje. Tu je tudi umrla in sv. apostol Janez nji je zatisnil oči.¹ Dal njo je pa pokopati na oljski gori vštric vrta Getzemani. Pot od Sijona tje je ista, katero je hodil Odrešenik s svojimi apostoli po zadnji večerji: pelja najprej navzdol v dolino Jozafat, potem skozi dolino kraj potoka Cedron odtod čez most kakih 300 stopinj navzgor ob vznožju oljske gore. Še dandanes se kaže na tej poti v dolini Jozafat prostor, kjer je po starem sporočilu skušala drzna židovska druhal motiti in zasramovati pogrebni sprevod Marijin.

Na grobu Marijinem nahaja se dandanes prostorna, od cesarice sv. Helene postavljena cerkev. Vsi razkolni kristjani imajo tukaj svoje prostorčke in oltarje za svoje bogo-

¹ Drugo novejšje poročilo hoče vedeti, da je Marija umrla v Efezu, kjer je bila domovina sv. Janeza in kjer je isti tudi umrl. V novejšem času so neke izkopine pri Efezu hoteli spoznati za grob Marijin. A ta vest je naravnost v najsprotju s sporočili vseh, tudi razkolnih cerkvà krščanskih na ra Jutrovem. Nastala je pa pomota menda tako, ker mnogi stari cerkveni pisatelji imenujejo bivališče sv. Janeza v resnici samo mesto Efez in Jeruzalema ne omenjajo. Pa ta potežkoča se lahko razvozla, če se reče, da se je Janez še le po smrti Marijini preselil v Efez, kjer je po svoji visoki starosti še itak lahko bival blizu 50 let. Pomota se je v novejši dobi najbolj razširila posebno po knjigah Katerine Emerich, ki v resnici imenuje Efez kraj Marijine smrti, ali knjige Katarine Emerich nimajo nobene zgodovinske veljave.

služje, celo Turki so si tudaj napravili svoj mihrab, t. j. votlino v steni, h kateri so pri molitvi obrnjeni, in tudi vsaki petek trumoma semkaj poklekajo počastit „sitti Miriam“ (gospo Marijo), samo katoličanu je tu zabranjeno opravljati sv. daritev. Bog vedi od katerih dob se je zgubila ta pravica. — Nem gledalec stal sem romar nekega dne mirno pri dolgotrajni glasni maši armenskih kristjanov razkolnikov na grobu Marijinem. Pozabivši na vrvenje ljudskih množic skoraj iz celega sveta okolu sebe, zatopil sem se v svoja premišljevanja in čudapolni prizori stopali so pred moje duševno obzorje. — Mislil sem, kako dobro je bila pač Marija pripravljena za zadnjo svojo smrtno uro. O da bi bila tako srečna tudi naša zadnja ura, in naš konec tak, kakor je bil Marijin!

1. Človeku, ki živi le za ta svet, vzame smrt vso upanje in že spomin na grob greni mu življenje. Zategadel pač vlada taki strah pred belo ženo — neusmiljenko! Marija tega strahu ni poznala. S telesom sicer hodila je po smrti svojega Sinu po ulicah jeruzalemskih, a z duhom bila je že v nebesih. Tam že so bile vse njene misli in želje, vsi občutki njenega srca so koprnili tja. Za smrtjo hitelo je vedno njeno hrepenenje, bližanje smrti bilo je njeno veselje, odlaganje smrti Marijina žalost. Zdihovala je s kraljevim prerokom Davidom: „Gorje meni, ker bivanje moje tu se je podaljšalo“. (ps. 119, 5.) —

Slednjič je vendar tudi za Marijo napočila rešilna ura. Priplava angel smrti iz neba na goro Sijon v hišo Janeza iz Efeza in se dotakne trudnih udov božje Matere, da smrtno odrevenijo. Ne hiti še sicer njena čista duša gor v nebesa, pa raduje se že in prepeva z Davidom: „Razveselila sem se čez novico: šli bomo v hišo Gospodovo!“ (ps. 121, 2.) — Po kratkem smrtnem spanju v grobu vzdiguje se najčistejša duša s svojim telesom vred, ki je nosilo Odrešenika sveta, gor k svetim nebesom.

Zategadel tedaj bilo je v smrti obličje Marijino tako lepo, rajskomilo, brez sledov strahu in groze. Njeno dušo obdajale so le najlepše slike! Če se je spomnila preteklega svojega življenja, — venec najlepših čednostij zaznamenoval je njeno pot na zemlji, celo brez vsega madeža! In ako je pogledala v prihodnost, ni gledala pred seboj ostrega sodnika, ki bo preiskoval njeno življenje in njena dejanja šele pretehtaval, presojeval! Nikar! Marveč gledala ga je že v duhu naprej, koprneča po njem, svojega ljubega Sinu sedeti na desnici božji, — kako vstaja, kako nasproti hiti svoji — Materi polni milosti, kako njo pelja pred prestol nebeškega Očeta, njo, ki je „Gospodova bila v začetku svojih potov“. (Prov. 8, 22.)

Tako je bila Marija vzeta v nebo, gor v nebeško domovino, da so strmeli angeli in svetniki in se začudeni povprašovali: „Kdo je ta, ki sem gor prihaja, enaka mire in

kadila prijetno dišečemu oblaku“ (Cant. 3, 6.) — Tako si je predstavljal romar ob grobu Marijinem v Jeruzalemu njenega življenja častitljivi sklep in konec na zemlji.

2. Sedaj še premišljujmo in gledajmo v duhu, kako se približuje Marija večnim vratom nebeškega Jeruzalema, kako slovesen vhod se ji pripravlja. Brezštevilne trume blaženih duhov hitijo nasproti Materi božji in po neskončnih rajskih višavah odmevajo slavospevi. Sv. Janez nam v svojem skrivnem razodetju prikazanje Marijino v nebesih tako popisuje: „In glej, veliko znamenje se je prikazalo na nebu: žena oblečena v solnčno svetlobo, mesec pod njenimi nogami, na glavi krona dvanajstih zvezd“ (Apoc. 12, 1.) „In kralj je vstal in je hitel nasproti svoji materi“, (3. Reg. 2, 19.) poroča o kralju Salomonu sveto pismo. Tako hiti božji Sin Jezus Kristus nasproti svoji Materi in njo popelja do prestola, kjer bo kraljica svetnikov kraljevala na vse vse veke vekomaj kot varhinja vojskujoče se cerkve na zemlji, ob enem izpolni njene goreče želje, biti tolažnica vernih duš v tužnih krajih trpeče cerkve. — Tako je zadobila Marija za svoje čednosti nebeško plačilo in za njene pozemeljske boje in zmage zaslužen krono v nebesih.

3. „Kako je življenje, taka je smrt!“ je resničen pregovor, ki se je skazal še najlepše resničnega v blaženi Devici Mariji. O da bi sveta resnica: „Kako ste živeli, tako

bodete končali!“ ostala enkrat stalno zapisana globoko tudi v naša srca, v srca vseh ljudi, in da bi njim postala rešilna zvezda, zagotovilo zveličanja vsem !

Vsem ? Mnogi nočejo. Vsem je dal Bog čas in življenje, vsem je pokazana pot tako jasno, da se nikdo ne more izgovarjati, češ, ne vem, kam in kodi ? Pa enim dela čednost rajsko veselje, medtem ko je drugemu strahovita muka. Tako se pa zgodi, da kakor iz ene in iste cvetke dobiva bučela strd in pajek strup, postane božji dar življenja enemu v zveličanje, drugemu v pogubljenje. Ta povračuje Bogu dobrote z nehvaležnostjo in živi vse svoje dni kot sovražnik božji. In da bi svoje grešno življenje mogel še nadaljevati, oprijema se, kadar se tudi njemu enkrat približa smrtna ura, za vsako slamico in travico ob robu groba, dokler se ne zvrne v temni grob, onkraj katerega mu je pripravljeno peklenško brezdno. — Moder človek pa spozna, kako neprecenljiv dar božji je to časno življenje, s katerim si moremo zaslužiti srečno večnost, in ga marljivo porabi k delom pravice in resnice. Pač si mnogokrat že tudi on želi, že skoraj rešen biti časnih spon, otožnost ga obhaja pri pogledu na premnoge boje, ki ga še čakajo, a od pravice in resnice ne odstopi. In če pride prej ali slej zadnja ura, zanj nima grob nič strašnega na sebi. Kogar življenje je bilo podobno Marijinemu, ta konča, kakor je sklenila Marija.

Sklep.

Izprašujte svojo vest, ljubi kristjani, kako je z življenjem vašim in kak bode konec vaš? V kakem stanu bodete se enkrat morali podati v hladni grob? Ali bode vaš grob tak, o katerem se sme govoriti s prerokom: „In častitljiv bode grob njegov“. (Isai. 11, 10.)?

Ako je življenje vaše tako, da nazaj gledajoči ne vidite drugega, kakor sledove grešnih svojih dejanj in se za vami vleče cela steza strastij in razvad, tedaj se že pred vami tudi odpira brezkončno brezdno gorja, v katero se bodete morali potopiti, ko vas bo objela večna noč. Braniti se — bode tistih dob zamanj!

Ako pa niste opustili, koder ste v življenju doslej hodili, svoje poti zaznamenovati s čednostmi in dobrimi deli, ako ste z odkritosrčno pokoro odstranili vsako zapreko, ki vam je zabranjevala pot do milosti božje, o tedaj, — naj bodo bolečine še tako hude, s katerimi se bode enkrat vaša duša ločila od telesa, nič ne de, ker v vas živi trdno prepričanje: Kako življenje, taka bo smrt! — in zveličavno upanje, da bodete dobili tudi vi svoj prostor v družbi brezštevila zveličanih duš v bližini trona kraljice nebes, blažene Device in ljube naše Matere božje Marije. Amen.

17.

»Turen Davidov«.

„Vrat Tvoj je kakor turen Davidov, tisočero škitov je shranjeno v njem, obramba močnih“. (Cant. 4, 4.)

Včeraj mudili smo se ob vznožju oljske gore nasproti izhodnim vratam trdnjave sve-tega mesta ob grobu Marijinem. Kam podamo se danes, iskat Marije? Zapustivši vznožje oljske gore stopa romar prek mosta cedronskega navzgor v mesto skozi vrata svetoš Stefanska, ide skozi celo mesto naravnost proti zahodni strani do jafskih vrat, od katerih pelja naprej cesta do mesta Jafe in k morju. Ne daleč od jafskih vrat se vstavimo, zagledali smo namreč na levo stran orjaško staro poslopje, in če vprašamo po imenu velikana, odgovarja se nam: „Turen Davidov!“ — Pri tem imenu spomni se romar svoje mile domovine, kjer je tolikokrat molil lavretanske litanije in Marijo nazival tudi s častnim naslovom „turen Davidov“, medtem ko se je v njegovem srcu budila želja, ta turen Davidov vendar enkrat nekje na svetu videti. Ta želja se mu je sedaj izpolnila!

Začetek mogočne stavbe je neznan, stal pa bode menda ta stolp do sodnjega dne. Pač le orjaki so morali biti, ki so to po 4 metre dolgo in po 2 metra široko rezano kamenje nagromadili, tako visoko sklad na

sklad naložili, da se še do dandanes ni omajalo niti za črtico. Ko je David, ki je bil v začetku samo kralj rodu judovskega, postal kralj vsega izraelskega ljudstva, preselil se je iz Hebrona (tam doli na jugu) sem gor v mesto Salem (Jeruzalem), ki je bila močna trdnjava ajdovskih Jebusitov; te je David premagal in pokončal. Takrat že je stal ta turen. David ga je olepšal, obdal z mnogoterimi poslopji in si ga izvolil za svoje bivališče. Takrat je tudi izginilo in se pozabilo staro ime stavbe, nazivali so njo odslej le „turen Davidov“ ali „mesto Davidovo“.

Ko je rimski vojvoda Titus leta 70 po Kr. razdejal Jeruzalem, pustil je turen Davidov neporušen v obrambo svojim vojakom. Ko se je križarska vojska leta 1099 po Kr. polastila Jeruzalema, branili so se še dolgo časa mohamedanci v turnu Davidovem. In ko so v 13. stol. skoraj do tal podrli mestno ozidje, ostal je sam neporušen turen Davidov; njegovo ozidje je pač kljubovalo vsakterim uničevalnim pokusom.

Tako stoji ta častitljivi orjak pred nami, ta turen Davidov! Kolikor ozidja in poslopij koli je v pretečenih stoletjih kakor gob zrastle okrog njega, vse je v teku let zopet propadlo, vse se zvrnilo v prah in pepel, — sam on je preostal iz neznanih starih časov. — Dandanes je stavba sama dolga 20 metrov, približno tudi tako visoka in široka, ali zavoljo svoje vzvišene lege na skali se vidi daleč na okrog; turško vojaštvo ima v njem

svoja skladišča. V precejšni visočini kažejo okno, ki osvetljuje tesno čumnato, tako imenovano molilnico (oratorium) Davidovo. Po turški pravljici je to isti kraj, kjer se je David poželjivo ozrl po ženi svojega soseda; tu je delal ostro pokoro in spisal večino svojih psalmov. Tudi slavnostna dvorana se še kaže, kjer je baje stal prestol Davidov in Salamonov.

V spodnjih delih turna so že za časov Davidovih shranjevali vojaško orožje, in druge bojne obrambne priprave v veliki množini so bile tu naložene; — kdor je bil na vrhu turna, imel je razgled po vsi okolici, in raz njega se je obvladalo celo mesto, tudi okolica se mu je morala pokoriti. Tako je bil v davno preteklih časih turen Davidov 1. močna obramba tistim, ki so prebivali v njem in 2. ob enem bil je gospodar in poveljnik mesta in okolice. Z ozirom na te lastnosti pač prispodablja sveta cerkev v lavretanskih litanijah turen Davidov mogočni Devici Mariji in to po vsej pravici. Le poslušajte!

I.

1. Nikdar premagan, nikdar razrušen ali razdejan, podajaš turen Davidov obrambo vsakemu, ki se zateče v tvoje ozidje, — kako lepa podoba si preblazene Device Marije! Marija bila je prosta izvirnega, pa tudi vsakega osebnega greha, tako da stari sovražnik človeškega rodu nikdar in

niti za trenutek ni imel nobene oblasti čez Njo, ki je obenem mogočna obramba svojih zvestih častilcev, kakor moli sveta cerkev, „da še nikdar ni bilo slišati, da bi Marija koga zapustila, ki je nje pomoči prosil, se zatekel pod njeno obrambo!“ — Kaj vendar dá moč in pogum premnogi bogoljubni duši, da vkljub vsem burjam in skušnjavam sveta in satana ostaja stanovitna v dobrem kakor nerazrušljiva trdnjava, pravi turen Davidov? Mogočno varstvo Marije je, ki čudovito krepí sicer slabe, ki dela iz nježnih devic junakinje, da zastonj nad njimi skušajo svoje moči peklenške oblasti. Marijin prst je, ki pohotnežu zažuga, da se plaho obrne od cilja svojih poželenj —! Res, mogočno Marijino varstvo je neprecenljiva dobrota, ki brani pojedinca, ki pa varuje tudi sveto cerkev božjo pred peklenškimi napadi.

2. Ščitov in bojnega orožja bilo je za časov Davidovih vse polno nakopičeno v turnu Davidovem, — prava orožnica junakov. Da zares, ponujajo nam vzgledi, besede in dejanja Marijina ščitov in orožja v preobilnem številu, s katerimi se more človek, če le hoče, vspešno zoperstavljati sovražnikom božjim in nje premagati.

Device uči s svojim lepim vzgledom Marija: ponižnosti, čistosti, prave ljubezni božje; matere opominja, da so pravi angeli varuhi svojim rodovinam in da zdržujejo svoje v strahu božjem; nizke uči zadovolj-

nosti v svojem stanu; mogočne opominja, se ponižati!

Vsem, vsem je Marija mogočna podpora!

Veselemu je ona vzrok njegovega veselja, — saj je tudi nam pripravila lepo majniško pobožnost! — žalostnim je tolažnica, resno svari tudi obupajoče: „Vi hudo skušani, pridite v svojih težavah semkaj in pogledjte še na moje bolečine!“ „Marija ni bila nobeden dan, nobeno uro, noben trenotek brez bolečin“, trdi Tomaž Kempčan. In ali smejo otroci tirjati, da bi se njim bolje godilo, kakor materi?!

Ubogim pravi Marija: „Potolažite se! Tudi jaz sem bila revna; v hlevu na slami je moralo ležati moje božje dete!“

Če te preganja svet, . . . kaj za to? Tudi Marijo je svet pregnal iz domovine in z detetom božjim vred!

Oče, mati, v skrbah sta si za časni blagor in večno zveličanje svojih otrok, . . . o zatecita se k božji Materi Mariji, ki je tudi svoje dete v velikih skrbah iskala, . . . ona pozna skrbi dobrih starišev, podpira in tolaži nje!

Vsaki stan, kristjani vsake starosti imajo na Mariji svoj uzor, najlepše zrcalo bogoljubnega življenja. Posebno še ženski spol zateka se k nji rad z vso gorečnostjo. Imenuje se zategadel ženski spol tudi „pobožni spol“ in to po vsi pravici tako dolgo, dokler živi po najlepšem vseh vzgledov, po

vzgledu Marijinem. Imenuje se pa ženski spol tudi „slabi spol“ in to tedaj po krivici, če je oborožen z orožjem iz „turna Davidovega“, ker takrat je nježna devica močna nasproti navalom satanovim, močna je takrat v svoji brezkončni potrpežljivosti slabotna hišna mati nasproti najhujšim burjam življenja. Izmed vsega orožja pa iz „turna Davidovega“ je krščanska ponižnost tista zlata čednost, z katero obdaja Marija ženski spol in ga stori tako zmagovalnega nasproti vsem silam strasti in greha!

II.

Turen Davidov v Jeruzalemu ponuja iz svojih visokih lin krasen razgled po vsi okolici, ob enem je v resnici tudi gospodar vse okolice, — lepa podoba svetovne nadvlade Marijine. Že ime „Maria“ samo pomeni: „vladarica“, „gospa“. Pač po naredbi božji je dobila Marija tako ime, s katerim se je že naprej označila njena prednost v vsem stvarjenju božjem in njena nadvlada po vsej bodočej krščanski zemlji.

1. Vse se voljno pokori, kar je krščanskega, gospej Mariji. Kje je najti dežela, ki bi se bila mogla uspešno ustavljati tej mogočnej vladarici src! Na Kitajskem žolti mož, v Sudanu črnuh-zamorček, . . . rudeči Indijanci Amerike, . . . bledolični Polinezi, . . . molijo z navdušenjem: „Ave Maria!“ — Narodi Egipta, ki so nekdej božjo čast izkazovali rastlinam in živalim, glejte jih kle-

čati pred podobo „sitti Miriam“ — gospe Marije !

Po vsem katoliškem svetu pa posebno v teh dnevih slavno vlada kraljica majnika. Nepopisna je lepota in blesk njenih oltarjev po velikih mestih in to tudi v sredini drugovercev, v Berlinu, v Londonu, v Carigradu, pa tudi borne pogorske cerkvice naše Njo slavijo in Nji z veseljem daruje ljudstvo cvetje svojih vrtov in misli in občutke svojih vernih src; da celo katoliški jetnik v Sibiriji si je rešil iz vsega svojega imetja le podobico Marijino za majniško pobožnost !

Otroci in potomci nekdanjih ljudožercev rajajo v bornih svojih cunjah okoli Marijinega oltarčka !

Mnogi imajo premagovati velike potežkoče. Glejte divjake severne Amerike, kako z daleč prihajajo v svojih šibkih čolnih po deročih rekah in čez široka jezera k hišici misijonarja, da se udeležijo majniške pobožnosti ! — Pa nič manjše, kakor teh daljnih Marijinih častilcev, bode tudi plačilo naših pridnih služabnikov in poslov, ki morajo zelo rano vstajati, da se morejo udeležiti majniške pobožnosti, ne da bi zanemarjali svoje stanovske dolžnosti in opravke.

Tako se kristjani vseh jezikov, vseh dežel shajajo in se bodo vedno shajali k slavi gospe Marije, — „turen Davidov“ je premagal svet !

2. Da je pa ta svetovna nadvlada Marijina bila človeškemu rodu vsikdar le v veliko korist, kdo bi hotel to še tajiti!? Kaka je gospa, taka so njena povelja in tako se tudi izvršujejo! Ker je pa le samo blago, dobro, bogoljubo, kar Marija od svojih častilcev zahteva, zategadel njo ljubijo in radi sledijo njenim stopinjam. In nasledki tega? Izobilje božjih milosti po celem svetu, prenovljenje src, da — prenovljenje obličja zemlje!

Sklep.

Tako je postala Marija „turen Davidov“, močna obramba celega krščanstva, da po pravici trdi sv. Anton Padovanski: „Vsi sovražniki bežijo, če prihaja kraljica nebes!“ — Vzgleđ Marijih čednostij je kristjanom najboljše orožje in njena nadvlada najslajši jarem krščanstva.

Preljubi! Zaupajmo torej za Bogom in Odrešenikom najbolj v našo nebeško kraljico Marijo in storimo radi, kar nam svetuje veliki oznanjevalec Marijine slave, sv. Bernard: „V nevarščinah in v stiskah, v vseh dvomih spomni se Marije, kliči na pomoč Marijo! Njeno ime naj ne zmanjka nikdar v tvojih ustih, naj ti pa bode zapisano tudi v srce! Da pa boš zares dosegel njeno priprošnjo, glej na vzgleđ njenega življenja na zemlji! Če temu vzgleđu slediš, ne zablodiš nikdar na postranska pota; če se k Mariji zatečeš, ne bode ti nikdar obupati; če te ona pelja,

ne boš opešal; če ti je le naklonjena ona, bodeš gotovo dosegel cilj svojega potovanja!“

Da bodemo tedaj vredni spoznani varstva Marijinega, vzdihnimo iz globočine src danes in vsikdar, kadar molimo lavretanske litanije :

Sveta Marija, turen Davidov, prosi za nas ! Amen.

18.

Na prostoru žalovanja Judov v Jeruzalemu.

„In če bodete vaše roke na široko razprostirali, bodem vendar proč od vas obrnil svoje oči; in če bodete tudi mnogo molili, vas vendar ne bodem uslišal.“

(Iz. 1, 15.)

Južno-izhodni kot trdnjave jeruzalemske je tako imenovani tempeljski prostor, kjer je stal nekdanj glasoviti judovski tempelj. Visoko ozidje obdaja prostor čveterokotno. Turki imajo sedaj tu tri svoje krasne molilnice, kraj pa imenujejo „haram-eš-šerif“ (prostor sodne hiše). Kristjani, ki si hočejo ogledati turške molilnice, morajo imeti pismo dovoljenje — drago plačano! — od paše jeruzalemskega, Judom pa je vstop na tempeljski prostor sploh prepovedan. Pač se priplazi semtertje po noči skrivaj na tempeljski prostor kaki posebno goreči Židov, a ga s kamenjem pobijejo, če ga zasačijo turški derviši. — Vhod je na zahodni strani iz judovskega mestnega dela. Na desno roko zunaj tega vhoda je staro-davno visoko ozidje iz mogočnega rezanega kamna (gotovo še iz časov kralja Salomona!) in prostor pred njim se imenuje „kraj žalovanja Judov v Jeruzalemu“, Tukaj se shajajo Judje vsaki petek popoldan ob 3. uri — čudovit slučaj, ob uri smrti Kristusove! Njim

pomenja pa sicer ura samo predvečer sobotnega počitka; — in žalujejo po izgubljeni svoji slavi, a tako nehoté vendar izpolnujejo besede, katere je govoril Jezus jokajočim ženam: „Jokajte se čez sebe in svoje otroke!“

Hoditi na ta kraj žalosti, je v Jeruzalemu starodavna navada Judov. Ko je rimski vojvoda Titus l. 70 po Kr. r. razdejal mesto Jeruzalem in tempelj, da „ni ostal kamen na kamnu“, izgnal je tudi vse Jude, ki so ostali živi; dovolil jim je le o gotovih dnevih prihajati za kratek čas žalovat na porušeno ozidje tempeljna. In 300 let pozneje piše sv. Jeronim ravno o tem „prostoru žalovanja“: „Do današnjega dne je prepovedano Judom priti v Jeruzalem razven žalovat in jokati“. (S. Hier. in Sophon. 1, 15.)

Na kraj toraj žalovanja Judov v Jeruzalemu! Bilo je veliki petek popoldan, ko se je podajal romar tja na pot. Gnalo ga je gledat bolečine, sočustvovat z boljo, ki že skoraj dvatisoč let razjeda najboljše izmed pravovernih židovskega ljudstva. Tu na tem kraju žalovanja videl je može, žene, otroke, sive starčke, židovske ljudi iz vseh stanov, iz vseh dežel sveta, kako si zakrivajo v preveliki bolesti obličje, kako na glas vpijejo, popevajo psalme, molijo svoje litanije in zopet nemo roke vijejo, se gladkega zidovja oprijemajo, z glavo ob zid udarjajo, tolažbe iskajoči v svoji tugi. Glej tu nekdanje izvoljeno ljudstvo božje, ki zdaj brez domovine blodi po svetu na okrog, enako Kajnu,

brez miru, kakor mu je (ljudstvu) bilo pre-rokovano: „Mnogo, mnogo dni boš brez kralja in kneza, brez daritve in oltarja.“ (Osea. 3, 4.) — Mnogi zopet sključeni sedé na zemlji in tiho se solzeči premišljujejo o zgubljeni slavi svojih očetov. Vse je tu tako otožno, ganljivo, srce pretresujoče, zdi se, kakor da bi se moral pad tempeljna ob-jokovati z ravno tolikimi solzami, kakor se je v njem nekdanj prelilo krvi na oltarjih klavnih daritev.

In vendar zastonj je vse, zastonj! Mika me, da bi stopil tje k častitljivemu starčku rabinu, ki kakor otrok tarna, in ponudil mu bukve preroka Jeremija z opominom, saj je dovolj učen, naj bere rajši in razloži tudi svojcem tote besede: „Kaj vpiješ čez svoje uničenje! Neozdravljiva je tvoja bolečina! Zavoljo množine tvojih hudobij in zavoljo velikih tvojih grehov sem tebi to storil, tako govori Gospod.“ (Jerem. 30, 15.)

Zastonj je ves jok, prazni vsi upi pravovernih Judov. Enega edinega izvoljenega naroda več ne bo nikdar; marveč vsi narodi zemlje, ki stopijo v cerkev Kristusovo, so skupaj eno izvoljeno ljudstvo božje. Pravoverni Judje, le berite preroke vaše, v njih najdete zapisane te besede ti-sočkrat!

Ganljivo, a ob enem jako podučljivo za nas je to jokanje Judov na prostoru žalosti v Jeruzalemu. Pokusimo toraj danes tukaj v duhu takorekoč pelin Judov (1.) in

skušajmo iz te grenke rastline pripraviti za kristjane (2.) hasnovito zdravilo.

I.

Poglejmo tam trumo Judov tik ozidja pod vodstvom še mladega rabija s črno brado, črno dolgo halio ima prepasano okoli ledij. Otožno začenja rabi na glas: „Zavoljo tempelja, ki je razdejan!“ — Srce pretresujoče odpeva ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo palače, ki je osamljena ...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo ozidja, ki je porušeno ...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo slave našega ljudstva, ki je minula ...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo slavnih naših mož, ki so ponižani ...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo naših duhovnov, ki so umorjeni ...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo naših kraljev, ki so zaničevani ...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Tam na drugi strani molijo 79. psalm Davidov. Nekaj besed razumevamo:

2. „Ki vladaš Izrael, usliši nas, ki kakor jagnje vodiš Jožefa; ki sediš nad kerubimi, pokaži se!“

3. Pokaži se pred Efraimom, pred Benjaminom in Manasetom; pokaži svojo moč, o pridi, reši nas!
4. O Bog, o Bog pokaži nam obličje svoje; in rešeno bo tvoje ljudstvo.
5. O Gospod naš močni Bog; kako dolgo se še huduješ nad molitvijo svojega služabnika?
6. Za hrano dajaš nam kot kruh solze; pijača spet je polna kupa solz.
7. Mogočni Bog, ozri se na nas, pokaži nam obličje svoje; in rešeni mi bodemo!“
Po kratkem molku in odmoru ponavljajo se zopet prve litanije:

Rabi: „Zavoljo tempelja, ki je razdejan...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo palače, ki je osamljena...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Rabi: „Zavoljo ozidja, ki je porušeno...“

Ljudstvo: „Sedimo tu sami in jokamo!“

Tako grozno donijo nam ti pevski zbori na uho! Pa je res tudi žalostno, to nekdanj izvoljeno ljudstvo božje gledati v takem ponižanju, gledati ga že 19 stoletij zavrženega od Vsemogočnega zavoljo svoje trdovratnosti. Ganljivo je poslušati te zveste duše svoje vere, kakor zdihujejo in poljubujejo ozidje, ki je bilo nekdanj priča lepših dni, velikanskih slovesnostij in očividnih božjih milostij. Zmes pa se nam zopet dozdeva, kako da slišimo votli glas preroka

Jeremija: „Kaj vpijete čez svoje uničenje! Neozdravljiva je vaša bolečina! Zastonj, zastonj! Zavoljo mnogih vaših hudobij in zavoljo velikih vaših grehov sem vam to storil, tako govori Gospod!“ — Tako so se izpolnile besede najgrozніше kletve, — in kletve se tudi izpolnjujejo! — ki so njo kedaj blebetale človeške ustnice: „Njegova kri naj pride čez nas in naše otroke!“ (Mat. 27, 25.)

Bridek je bil kelih, katerega je moral piti Jezus naš Gospod, a grenka je tudi kupa pelina, katero je Bog pripravil za preostale izvoljenega ljudstva.

II.

„Njegova kri naj pride čez nas in naše otroke!“ Teh besed sicer kristjani niso klicali in ni se nam toraj bati, da bi se nad nami tudi izpolnjevale. Pa če se spomnimo brezštevilnih krivic, ki se v resnici delajo krvi Jezusa Kristusa, če pomislimo razžaljenja, katera mora pri kristjanih v cerkvi in zunaj cerkve, v srcih ljudi prenašati Jezus Kristus, — tedaj mora opravičen strah obhajati vernega kristjana: Kako se bo vse to še enkrat končalo?! Judi so Kristusa enkrat križali, brezštevilokrat ga križajo na duhovni način njegovi spoznavalci! Poznajo ga dobro, kakor ga ni poznala zapeljana judovska množica, in vendar ga križajo! Zategavoljo se je bati, da bode prišel tudi za kristjane čas, o katerem govori prerok: „Takrat me bodo klicali na pomoč,

pa jih ne bom uslišal, povori Gospod.“
(Jerem. 11, 11.)

Pač so trdna podlaga našega upanja besede Gospodove: „Jaz ti rečem, ti si Peter, t. j. skala in na to skalo bom zidal svojo cerkev in vrata peklena je ne bodo premagala!“ Bog ne bode vzel zemlji svoje cerkve ali nje do cela dal ponižati, pač pa imamo v zgodovini vzgledov dovolj, kako strašno je včasih kaznoval nezvestobo pojedinih deželâ, katerim je za mnogo stoletij odvzel sveto vero in njeni blagodejni upliv, ob enem pa tem obilniše potoke svojih milostij razlil drugod. Sveta dežela sama in Jeruzalem sta nam tega živi priči in glasen opomin! Za cesarja Konstantina začelo se je tu črno razvijati krščanstvo, ali cvetelo je komaj 300 let in sedaj deželo in prebivalce že tako dolgo stiska turški jarem!

Ljubi kristjani! Tudi v naših krajih pokazuje se strahovita nezvestoba do vsemočnega Boga. Kdo nam je tedaj porok, da njegova mogočna roka ne vzdigne šibe in nas ne kaznuje tako, da se bodejo, ki pridejo za nami, huje jokali in zdihovali, kakor današnji ostanki judovskega ljudstva!? Mogočno povzdigujejo sovražniki svete vere svoje glave in mnogi kristjani njim pridno strežejo, njim pomagajo pri njih peklenškem delu, zgodi se pa lahko, da bodo enkrat njih potomci jokali in zdihovali:

„Zavolj naših lepih cerkvâ, ki so razvaline, —
Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo naših lepih praznikov, ki so pozabljeni, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo tiste vere, katero so sramotili naši očetje, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

Zavržena, zaničevana, le še tolažba revnega ljudstva in bolnikov je na mnogih krajih naša največja skrivnost: sveto Rešnje Telo. Veliko je število očitnih sramotilcev te verske skrivnosti, a tisočkrat večje je število nje skrivnih sovražnikov, ki njo bogoskrunsko sprejemajo v svoja srca. Bati se je zelo, da bodo enkrat pozni vnuki tarnali:

„Zavoljo tabernakelja, ki je onečaščen, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo daritve svete maše, ki nam je odvzeta, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo naših otrok, ki ne dobivajo več angelskega kruha, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo naših umirajočih, ki so brez svete popotnice, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

Prostozidarji, ki so prisegli smrt cerkvi in njenim duhovnikom, smrt tudi krščanskim kraljem in oblastnikom, povzdigujejo vedno ponosneje svoje glave; kristjani pa, nekateri vedoči, drugi nevedé, pomagajo njim, ker podpirajo njih podjetja, kupujejo njih časnike in knjige. Potomci takih kristjanov bodo enkrat morali zdihovati in jokati:

„Zavoljo naših mašnikov, ki so umorjeni, —
Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo krščanskih kraljev in poglavarjev,
ki so pregnani, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

„Zavoljo božje pravice, ki je iz sveta izginila, —

Sedimo tu sami in jokamo!“

Kristjani! Delajmo torej, dokler je še dan, ker ako so enkrat stalno zmagale čez našo vero in nравnost, čez pravico in resnico sovražne moči, potem bodo tudi one vladale, k škodi pa bode prišlo čez naše lepe pokrajine še prokletstvo božje.

Sklep.

K Mariji se zopet hočemo obrniti v vseh teh naših mračnih slutnjah, k njej se zateči, o kateri poje v preroškem duhu sveta cerkev: „Veseli se, Marija Devica, vso krivovero na celem svetu si ti sama premagala!“ — O, naj vendar Marija ogreje za sveto vero mnogih kristjanov trda srca, — naj vzdrami mlačneže in oživi zopet v njih spomin nam krščansko pravičnost; zmede in uniči na naj vse naklepe sovražnikov, da tistim, ki prihajajo za nami, ne bode trebalo jokati in zdihovati, vpiti in tarnati po zgubljeni sreči, marveč da se veselimo napredka Cerkve božje na zemlji in do konca veseli slavimo njene praznike.

Molimo! Vsemogočni, večni Bog, ki tudi nezvestega judovskega ljudstva ne izključuješ

popolnoma iz svojega usmiljenja, marveč k tvoji slavi prav mnoge izmed njih pripelješ k pravemu spoznanju resnice, usliši to našo prošnjo, s katero tudi za nje k tebi kličemo, da bi enkrat spoznali resnico tvoje luči, Jezusa Kristusa, in se rešili iz svoje teme in zmot.

O Marija tudi ti, pomočnica kristjanov, ki vse ljudi objemaš z materinsko svojo ljubeznijo in nikogar pogina ne želiš, ozri se v ti slovesni uri posebno še na tiste duše, ki od satana zaslepljene, bivajo v naši sredini; razsveti jih, da bodo zapustili svojo krivovero in vse svoje zmote in prišli do pravega spoznanja Boga in njegove svete Cerkve. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

19.

V dolini Jozafat.

„Vzdignite se in pridite v dolino Jozafat; ker tam bodem sedel, da sodim vse narode na okrog!“ (Joël. 3, 12.)

Med Jeruzalemom in Oljsko goro je ozka globoka dolina, razprostirajoča se kake pol ure hoda od severa navzdol na jug; ljudstvo imenuje dandanes dolino „wadi Silwan“, to je — dolina Jozafat. Po dolini se pretaka le v deževnem času dereči-potok Kidron (Cedron, po naše „Črna“), čez starodavni kameniti most se pride iz mesta na goro. Čez ta most je hodil vedno Odrešenik, če je od jordanske izhodne strani prihajal v Jeruzalem, ali če se je podajal ob večerih ven iz mesta tje za Oljsko goro v vas Betanijo večerjat in prenočit v gostoljubno hišo Lazarjevo. — O tej dolini prerokoval je prerok Joël: „In zbral bodem (tako govori Gospod!) vse narode in peljal jih bodem v dolino Jozafat, in se bodem tam pogajal z njimi“ (Joël. 3, 2.) In zopet kliče prerok v imenu Gospodovem: „Vzdignite se in pridite v dolino Jozafat; ker tam bodem sedel, da sodim vse narode na okrog!“ (Joël. 3, 12.)

Tukaj v tej dolini obstal sem nekega dne, prišedši skozi svetoštefanska vrata iz Jeruzalema. Obraz proti jugu obrnjen imam pred seboj na desni veličastno ozidje mesta, na levi strani zelení se Oljska gora, tla in

obe strani doline Jozafat pa ste gosto posejani z nagrobnimi spomeniki iz starodavnih časov. Pač malo je krajev, ki vzbujajo v romarju toliko resnih misli in občutkov, kakor ravno ta dolina. Sveti mir vlada na okrog in nič ne moti naših premišljevanj. Kakor plaha srna se res tu ali tam prikaže v rjuho zagrnjena človeška postava, pa nagloma zgine, ko zagleda tujca; menda so gobovi, ki se todi potikajo v podzemeljskih votlinah.

Dolina solz je dolina Jozafat: solzeč se begal je po nji kralj David, ko se je moral umakniti iz Sijona svojemu puntarskemu sinu Absalonu. — Dolina smrti je tudi dolina Jozafat: mimo teh nagrobnih spomenikov nosili so k pogrebu tudi blaženo Devico Marijo. — Dolina Jozafat je kraj, kjer je človek lahko zbranega duha. Po tej dolini hodeval je marsikteri prerok, z neznosno bolje v svoji trudni duši! Da, todi je hodil tudi Odrešenik zadnjokrat — od zadnje večerje, tu, potem tam čez most, malo navzgor, tje v vrt Getzemani, kjer je trpel neznosne dušne muke, kakor poroča evangelist: „In potne njegove srage so bile kakor kaplje krvi, kapa-joče na zemljo“. (Luk. 22, 44.) — Tu je zares pripraven kraj za sodnji dan, kakor ga je v preroškem duhu gledal Joël. Dozdevalo se mi je, kakor da gledam pred seboj preroško njegovo častitljivo postavo in misli na poslednjo sodbo so pretresale mojo dušo: Tu nekje bode tudi tvoj prostor na sodnji dan!

I.

Vsakteri bode stal na sodnji dan tam, kjer je stal v življenju, za katero stran se je odločil živ in kako je umrl. Tam bode le dovršena ločitev duhov, ki se je pričela že tu na zemlji. Efrem iz Edese piše o ti resnici tako - le: „Tedaj bodo ljudje ločeni na vekomaj, otroci od starišev, prijatelj od prijatelja. Po dovršeni ločitvi bodo pogubljeni vpili za odhajajočimi zveličanimi: Srečno! Srečno ostanite na vse večne čase, vi svetniki in služabniki božji! Srečno Marija! Molili ste za naše dušno zveličanje, mi pa po lastni krivdi se nismo hoteli zveličati. Srečno križ, znamenje zveličanja! Srečno rajsko veselje, srečno dežela izvoljenih! Srečno vi vsi, videli vas več ne bomo! Zginjamo v prepadu polnem bolečin in muk, zginjamo v brezdnu, iz katerega na vekomaj ni upati rešitve!“

S temi besedami cerkvenega učenika iz davno preteklih časov so rešeni tudi moji dvomi, kje da bodem stal na sodnji dan! — Ako sem zvesto spolnjeval božje zapovedi in cerkvene, stal bodem v vrstah onih, ki bodo zaslišali tolažilne besede: „Pridite vi blagoslovljeni mojega Očeta in sprejmite v svojo last kraljestvo, ki vam je pripravljeno od vekomaj!“ (Mat. 25, 34.) Gledal bodem tedaj svojega Odrešenika v njegovem veličanstvu tudi jaz, ne bodem točil več nobene solze, tedaj ne bode mi več treba s skušnja-

vami se vojskovati in ne več se greha bati. In vse to, o radost prevelika, bode trajalo tak vekomaj!

Ako sem se pa v življenju družil s sovražniki božjimi, bodo tudi meni veljale grozne besede Odrešenikove: „Poberi se spred mene, ti prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim privržen-
cem!“ (Mat. 25, 41.) Gorje, gorje, kako strahovita obsodba! Milijon gromovih udarcev bi bilo lažje prenesti, kakor te besede! Toda skončano je! Moral bodem na kraj trpljenja in muk, v tisto strašno temo, kjer je jok in škripanje z zobmi! In vse to bode trpelo večno, na veke vekomaj! Kazalec ure stoji še vedno mirno tam, kjer je obstal, ko se je duša odpravljaja iz sveta v večnost: spremembe ni na večne čase!

II.

Ko sem tako ob potrtem židovskem nagrobnem spomeniku v dolini Jozafat premišljeval o sodnjem dnevu, zazdelo se mi je, kakor da bi se začelo gibati pusto skalovje, kakor da bi pokojni starodavnih časov iz grobov povzdigovali svoje glave in kostenjake, zdelo se mi je, da slišim glas: Kje ti sedaj stojiš? O človek, pomisli, sedaj, ko še živiš, imaš še vedno čas spremeniti svoje stališče, sedaj še ti je mogoče pobegniti od leve na desno stran, v večnosti ti to ne bode več mogoče!“

Kje ti sedaj stojiš, nevernik, bogataj? Oh, na levi strani si, „ker kdor ne veruje, je že sojen!“ (Joan. 3, 18.) A jaz te prosim, če ti je ljubo zveličanje tvoje duše, postavi se, dokler je še čas na to-le mojo desno stran!

In kje stojiš ti, zaničevalec službe božje? Tudi na levi! Ti nočeš moliti skupno z drugimi kristjani, in vendar govori božji Učenik: „Kjer sta dva, ali kjer so zbrani trije v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi!“ (Mat. 18, 20.) — Nočeš k spovedi, ne k obhajilu, prazna ceremonija se tebi dozdeva daritev svete maše! Dobro, zategadel pa tudi stojiš sedaj že na levi strani, kjer bo tvoj prostor tudi sodnji dan!

Kje pa stojiš ti, ki krivo obsojaš svojega bližnjega? Na levi strani! In zakaj? Kristus pravi: „Po tem bodo ljudje spoznali, da ste moji učenci, če se ljubite med seboj.“ („Joan. 13, 34.) Ker si tedaj ti s tvojim strupenim jezikom izvržen iz družbe učencev Jezusovih na desni strani, moral si stopiti na levo stran in tam bodeš, če se ne poboljšaš, stal še sodnji dan!

In kje stojiš ti sužnik pohotnosti? Na levi, na levi! Za te prostora ni na desni strani, ker si ostuden onim, ki so čistega srca. Zategadel bodeš pa tudi na sodnji dan tu v dolini Jozafat poln osramočenja in divje boli vpil na levi strani v groznem zboru: „Hribi padite čez nas, gore, pokrijte nas!“ (Luc. 23, 30.)

Naj se nikdo ne zanaša, da bode utekel sodnjemu dnevu. Vsi, vsi bodemo morali pričujoči biti, kadar bode Gospod prišel sodit živih in mrtvih. In tista ura, tisti trenotek se bo odločilo o vseh nas srečni ali nesrečni večnosti! Kdo bi se upal dvomiti o tej verski resnici? Vzemimo si torej resno k srcu opomin prvaka apostolov: „Bratje, potrudite se, Vaš poklic in Vaše zveličanje si zagotoviti. Ker le tako bode se vam odpiral vhod v večno kraljestvo našega Gospoda in Odrešenika Jezusa Kristusa“. (2. Petr. 1, 10.)

Sklep.

Pa čemu se trudiš, zakaj tako zavzemaš, ubogi romar v dolini Jozafat? Ali ne vidiš, da si sam in da le kamenju pridiguješ? Vzdrami se in poglej kvišku! Tam pred teboj precej vzadi na levi južni strani doline Jozafat je znana „kolonija gobovih“, tistih vsega pomilovanja vrednih ljudi, ki so izvrženi iz človeške družbe zaradi njih strašne nalezljive bolezni, ki gnijejo na živem telesu in za katere na svetu zdravila ni. Oddaleč že dozdeva se ti, da slišiš njih milo vpitje (kakor pripoveduje o deseterih gobovih sveto pismo): „Jezus, sin Davidov, usmili se nas!“ (Luk. 17, 13.)

Postoj, poslušaj! Ali ni to žuborenje hladnega vira? Da res, to je na desni strani doline Jozafat, nasproti naselbini gobovih: „Ain Sitti Miriam“ — studenec Ma-

rijin! Hvala ti, nebeška Mati, za to okrepčanje v tej resni uri! K Marijinemu studencu tje se čem podati, se vsesti, namočiti žejno grlo in okrepčati svoje trudne ude!

Ljubi kristjani! Dal Bog, da bi se kedaj na sodnji dan ne znajšli v koloniji gobovih, — gobova bolezen je podoba greha! — tam kjer bodo zavrženi neuslišani, nerazumljeni zaštonj upili: „Jezus sin Davidov, usmili se nas!“ Ampak daj Bog, da se veselo snidemo na desni strani doline Jozafat tu ob Marijinem studencu! Zato pa le pobožno vsikdar počastimo našo ljubo Gospo, tedaj bodemo smeli, ko se bodemo iz tega sveta ločili, zaupljivo klicati: Srečno, oče, srečno, mati! Srečno, otroci, žena, brati, sestre, srečno! Na veselo svidenje na sodnji dan ob Marijinem studencu v dolini Jozafat!“
Amen.

20.

Ob grobu Absalonovem — v dolini Jozafat.

„Oko, ki zasramuje svojega očeta in mater, ki ga je rodila, naj izkljujejo krokari od potokov, ali naj ga požrejo mladi orli.“
(Prov. 30, 17.)

Kolikorkrat le more, zapušča romar jeruzalemsko ozidje in hiti proti solnčnemu izhodu iz mesta, kjer ga pozdravlja iz bližine Oljska gora s svojimi premnogimi imenitnimi svetišči. Kakor včeraj, tako idimo tedaj tudi danes skozi svetoštefanska mestna vrata, podajmo se odtod navzdol do potoka Kidrona, a nam že znanega starodavnega častitljivega mostu tudi danes ne prekoračimo, ampak zaobrnimo se tu zopet na jug. Po kratkem romanju po dolini Jozafat dospemo do starodavne, našim kapelam podobne stavbe s streho v podobi ostrega stolpiča. To je grob Absalona, prvorojnega sinu Davidovega. Sveto pismo pravi, da je bil mož izvanredne lepote in ljudstvu priljubljen, a da je bil puntar, ker je hotel pregnati svojega očeta raz kraljevega prestola in sam postati kralj, da je udaril z veliko vojsko na Jeruzalem in da je kralj David moral pobegniti pred njim. Nad 3000 let

že pač stoji ta spomenik, katerega si je dal Absalon postaviti za svoj pokop.¹

V spomeniku najdemo celi kup kamenja, tudi stene od zunaj se vidijo precej oškodovane. Čemu to kamenje? Kdo ga meče semkaj in poškoduje grob Absalona sinu Davidovega? —

Tiho, glejte ravno prihaja mala družba. Spredej hodi mož visoke postave in suhega obličja, — očevidno je arabski beduin iz puščave od nekod daleč okraj Jordana. Na glavi nosi svitek iz pisane rute (turban), tenki beli plajšč se okoli njega vije in deloma po zraku plapola. Običajno dolgo puško nosi v roki. Dolga polna brada dela obličje ob enem resno in častitljivo, — tako in nič drugače je izgledal pač sam očak Abraham. Dva mladeniča, tudi oborožena, sledita mu. Pred grobom Absalona obstojijo. Sedaj po-

¹ Sicer pa Absalon prvotno ni bil tu pokopan, marveč onkraj Jordana na planjavi efrajimski, kjer sta se prijeli vojski Absalonova in Davidova. Po zgubljeni bitki pobegnil je Absalon pred svojimi sovražniki, a medpotoma obvisel je s svojimi dolgimi lasmi za hrastovo vejo; živinče pa, na katerem je jezdil, oddirjalo je izpod njega naprej. Joab, vojvoda Davidov, najde Absalona na drevesu viseti in ga na mah prebode s sulico. Truplo položili so v bližnjo jamo in ga s kamenjem zasuli. (2. Reg. 18, 17.) Zelo verjetno je pa stare judovsko sporočilo, da je kralj David dal pozneje truplo svojega nesrečnega sina odkopati in semkaj v dolino Jozafat prenesti, ker sicer bi se ljudsko mnenje, da je tukaj pokopan Absalon, ne ohranilo skozi vsa minula stoletja tako živo.

tegne oče kamen izpod svoje obleke, — od daleč onstran Jordana morebiti ga je prinesel seboj! — vzdigne ga z desnico visoko in govori: „Sinova moja! To je grob kraljevega sinú, čegar oko je zaničevalo svojega očeta. Proklet naj bo njegov spomin!“ Izgovorivši zažene z močno roko kamen proti grobni kapeli Absalonovi, enako storiti morata sinova in ne da bi nadalje kaj govorili, ide družba tiho svojo pot naprej.

Sedaj nam je pač jasno, odkod ti kupi kamenja, odkod te razpokline na zidovju. Pač menda že 3000 let imajo očetje navado tu-sem peljati svoje sinove, da njim na očividni in pretresljiv način vsadijo globoko v srca pomen četrte božje zapovedi.

Eno sem si tudi jaz želel takrat, ko sem stal pred „grobom Absalonovim“, vas krščanski mladenči in hčere želel sem namreč tu-sem pripeljati. Da, v duhu vas hočem danes tako rekoč za roke poprijeti in vas peljati v dolino Jozafat pred grob Absalonov! Kamenja sicer ne bomo metali na Absalonov spomenik; ali pa, — kdor izmed vas se ni nikdar pregrešil zoper očeta in zoper svojo mater, ta naj vstane in naj reče, da tudi on hoče zagnati kamen v Absalona! — vsi pa poslušajte moje besede:

„Pridite otroci, poslušajte me; strahu Gospodovega vas hočem učiti!“ (ps. 33, 12.)

1. „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji!“

Če bi tega Bog ne bil zapovedal, bi moral človek sam priti do spoznanja, da to že narava sama zahteva. Spomnite se vsak svoje matere! Kako dobra je bila, ko ste bili še slabotni! Kako potrpežljivo je prenašala za vas ves trud! Kako dolgo, dolgo traja, da si otrok ne more sam nič pomagati, in mati mu je strežnica v vseh vsakdanjih potrebah, dekla mu je — brez plače! — Spominjajte se skrbnega očeta! Zaradi vas, svojih otrok se je trudil in potil od rane zore pozno v noč in ni počival, dokler da vas ni oskrbel s potrebnim za prihodnje življenje. Po pravici vsklikne sv. Auguštín: „O sin, kako hudo sodbo si pripravljaš sam, če svojega oslabelega očeta ne hraniš in mu ne povračuješ s svojo ljubeznijo ljubezni njegove.“ In modrijan sv. pisma uči: „Spoštuj svoje stariše v dejanju, v besedah, pa v vsi potrpežljivosti“. Nasproti svojim starišem nima otrok tirjati nobenih pravic. Vedno ste, vedno ostanete otroci svojih starišev! In ni okolščin, ni vzroka na svetu, ki bi vas mogla odvezati od te dolžnosti! — Je že mogoče, da včasih z vami prestrogo ravnajo, pa sv. pismo vas opominja: „Rahli odgovor zatere jezo!“ (Prov. 15, 1.) — Je že tudi mogoče, da marsikaj bolje razumete, ker ste se učili, in da bi menda bolje bilo, če bi po vašem šlo, pa Bog vas ni postavil za učnike svojih starišev in od vas otrok Bog ne bode računa tirjal za vaše stariše, pač pa zapoveda, da spolnite voljo svojih starišev.

2. Otroci morajo biti vsikdar radost svojih starišev. Če se otrok na svet narodi, se čestita starišem — in prav je tako! Ali ni ganljivo gledati nežnega črvička, kako kmalu začne spoznavati svoje dobrotnike in nje razločevati od tujcev. Še ne more otroče stati na lastnih nogah, a ročice že povzdičuje k mami, objema njo, njo poljubljuje, se stiska k maternemu srcu in nji skuša napraviti veselje, kakor pač zna. In mati je neizrecno zadovoljna v svoji sreči!

Potem otrok odraste, postane mladenič, deklica. Stariši so upali, še večje veselje kakor v mladosti, bodo na svojih otrocih doživeli v poznejših letih, pa le prepogosto se zgodi, da so si izgajali — gada, ki pika njih ljubeče srce. Mislili so pomoč in obrambo imeti v otrocih na stara leta, pa zrastle njim je zmaj, ki spušča zadnje kaplje njihove krvi. Pa taki otroci naj si dobro zapomnijo besede sv. pisma: „Oko, ki zasramuje svojega očeta in svojo mater, ki ga je rodila, naj izključejo krokarji od potokov, ali naj ga požrejo mladi orli!“

3. Otroci imajo v stariših najboljšo podporo celo svoje življenje. Le misli n. pr. nazaj na tiste čase, ko si se vil v velikih mukah na bolniški postelji. Hudo je bilo, a trpeli so dobri tvoji stariši s teboj, ti postreči in pomagati njim je bila svetla marsikatera dolga noč. — Ali ko je hudoben človek ogoljufal tvoje srce za vso srečo na zemlji in za zveličanje, ko si postala, deklica,

žrtev brezvestnega zapeljivca, ko si pred vsem svetom stala osramočena, v posmeh tvojim znancem, kdo bil je tistokrat, ki je s teboj trpel? Ljubi stariši, mati tvoja je bila, ki je noč in dan prelivala bridke solze za nesrečno svoje dete; oče se je togotil, a srce mu je krvavelo za zgubljeno tvojo srečo in poštenje. — Nevaren je čas izvolitve stanu. Mladi človek stoji tukaj kakor na razpotju, potov je več, a kateri je za njega pravi? Svet postopa sedaj sebično z mladim človekom, skuša se na njem in njegovih vrlinah okoristiti in zategadel, če svetuje, svetuje pač le sebično. Ne tako stariši! Svetu torej modri mladenič ne zaupa brezskrbno svojih ciljev, svojih dvomov, pač pa sme hčerka zaupati in zaupa vse skrivnosti svojega srca, vse svoje mlado hrepenenje ljubi materi! In kako je ponosen oče, kako srečna mati, če moreta biti prva in edina svetovalca sinu, hčere!

4. Otroci so tedaj pa tudi veliki dolžniki svojih starišev. Preljubi! koliko mater umerje v velikih bolečinah zavoljo svojih novorojencev. Ali se ne prigodi večkrat, da položijo novorojeno dete v naročje očetovo, mater pa v hladni grob!? Na cesti, ki pelja iz Jeruzalema na jug, že blizu Betlehema stoji ob desni strani priprosta kapela, „grob Rahele“, žene očaka Jakoba, one pomilovanja vredne matere, ki je umrla pri porodu Benjamina, najmlajšega brata egiptovskega Jožefa. Jakob je takrat prihajal iz Mezopota-

mije in je tu pred Betlehemom razprostrl svoje šotore ter počival z vsemi svojimi ljudmi in čredami. Tu se mu rodi Benjamin t. j. „sin bolečin“, ker mater, svojo ženo, za katero je služil Labanu v Hauranu 12 let, mora tu pokopati. Grob nesrečne matere Rahele, pa še dandanes po 4000 letih ni pozabljen, Židinke, Arabljanke, Turkinje in kristjanske žene nahajamo tu vedno v iskrene molitve zamišljene. Glej tudi židovska in mohamedanska mati uči svoje hčerke, kakor oče ob grobu Absalonovem, da rade povračujejo z otroško ljubeznijo materi velike prestane bolečine in skrbi.

In še nekaj pomislimo! Živali dobijo od Stvarnika že pri rojstvu svoje srajčice in svoje suknjice, na svet si je seboj prinesejo, ne tako človek! In črvič in pišče, ribica v vodi in srnka v planini si zna kmalu poiskati svoj živež; kako daleč pač za temi zaostaja tolike skrbi potrebno človeško mlado bitje! Kako dolgo traja, da zna vsaj že samo jesti — in potem šele, kedaj se nauči, si dobiti hrano samo! Dotlej pa gre vse od trudov matere, od žuljev očeta in velikanski so včasih izdatki starišev za svoje otroke. Otroci! kako brezsrdno bi pač bilo, starišem njih skrbi ne hoteli vračati z ljubeznijo in hvaležnostjo!

5. O ljubi otroci! Ne pozabite pa še tega nikdar, nikdar. Dobri otroci so starišem na stara leta boljši lek, kakor vsa zdravila, krepkejša pomoč v težavah starosti,

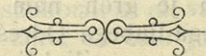
kakor vsak življenski balzam. Otroška ljubezen pomladi stariše, ohrani njim zdravje, podaljša njihovo življenje. Stari oče pri veselju, ki mu ga delajo dobri otroci, pozablja na težo svojih let, in solzice radosti igrajo mu v očeh, ko stopa rahlo proti hiši božji molit, prosit blagoslova božjega za svoje ljube. Vsemogočni pa rad usliši njegove prošnje, saj pravi sv. Duh: „Blagoslov očetov zida otrokom hiše“, (Eccli. 3, 1.)

K o n e c.

Zdramite se krščanski otroci sedaj in se spomnite, kje smo: pred grobom Absalonovim v dolini Jozafat, kjer bo se enkrat vršila poslednja sodba. Morebiti ste do sedaj mnogokrat grešili zoper 4. božjo zapoved in ste bolj vredni prokletstva, kakor blagoslova svojih starišev!! — Še ne doni trobenta sodnjega dne danes na vaše uho, še se bode in sicer kmalu zopet vrnili vsak na svoj dom, k svojim opravičilo, v bližino svojih starišev. Pa poprej kakor mi zapustite ta kraj (današnja majniško pobožnost), storite mi trden sklep, zanaprej biti in ostati dobri otroci svojih starišev, kjer le mogoče jih razveseliti, kakor je ljubi Jezus delal veselje svoji sveti materi, da ne bode enkrat tam pred grobom Absalonovim v dolini Jozafat donele na vaše uho, hujše kakor grom iz gore sinajske, strašne besede prokletstva večnega sodnika.

Molimo!

O Jezus, ki nisi bil pokoren samo svo-
jemu nebeškemu Očetu, pokoren do smrti na
križu, marveč ki si celih 30 let svojega
dragocenega življenja v to porabil, da si z
najpopolnejšim spolnjevanjem vseh dolžnostij
tudi do svoje pozemeljske matere Marije in
rednika sv. Jožefa dal najlepši vzgled krš-
čanskim otrokom poznih let, razsveti danes
tukaj zbrano mladino, gani njih otroška srca,
da bodo trdno sklenili, 4. zapoved božjo
vedno in povsod z veseljem spolnjevati in
da bodo v tem sklepu ostali stanovitni do
konca. Amen.

21.

Mrtvo morje.

„Ako rečemo, da nimamo nobenega greha, tedaj se sami sebe ogoljufamo in resnica ni z nami“. (1. Joan. 1, 8.)

Mnogokrat se sliši govoriti „Greha ni! To vse ni tako, ni tako strogo razumeti, kakor razlagajo duhovniki!“ — Ali je to res? Ali je tisto, kar mi priprosti ljudje imenujemo greh, res kaj tak slabega? — res taka, večne kazni vredna hudobija? Da, je, žal, da! Žalosten dokaz za to so nam najpoprej že časne in večne kazni, katere si grešnik nakoplje, ker slabo seme more le slab sad obroditi in hudoba more svoje služabnike poplačati le s hudim. — Še jasniši dokaz, kako strašen je greh, nam je pa bridko trpljenje našega ljubega Odrešenika, nad katerim zdihuje njegov najljubši učenec: „Ranjen bil je zavaljo naših hudobij, tepen, umorjen zavaljo naših grehov!“ (Joan. 53, 5.)

O hudobiji greha prepričamo se še bolj, ako se ozremo na pojedine strasti posebej. Ali je napuh res greh? Da, to nam jasno dokazuje grozna kazen prevzetnih angelov: Iz svetlih nebeških duhov postali so ostudne peklenske pošasti!

Ali je nečistost greh? Da, to nam jasno priča grozna kazen božja, ki je zadela mesti Sodomo in Gomoro, to je: tiste kraje, kjer

se dandanes razprostira mrtvo morje. (1. Mojz. 19.) Nekdaj bil je to najkrasnejši del doline jordanske s polji, vinogradi in sadonosniki zlatih jabolk, kraj rajskolep, sveto pismo ga imenuje „gojzdno dolino“, ki je podajala se svojimi palmovimi gozdi, hrano in senco trudnemu potniku. Pet cvetočih mest: Sodoma, Segor, Seboin, Gomora in Adama kinčalo je nekdanj gojzdno dolino.

In glejte, . . . kako žalostno je tu sedaj! Velika bila je tedaj lepota teh krajev, a še večja bila je hudobija njih prebivalcev, posebno ostudni pa ste bili mesti Sodoma in Gomora v svoji nečistosti, v tistem grehu, kateregu katekizem imenuje mutasti ali sodomski greh. In zadela je kazen Sodomo, kakor zadene kazen vsakega velikega grešnika! Preveč hudobno, preveč pokvarjeno namreč bilo je to ljudstvo, kakor da bi še zmožno bilo, spokoriti se ali vsaj eno dobro misel obuditi, tako, da celo priprošnja pravičnega Abrahama ni mogla odvrniti preteče nesreče, ker niti 10 pravičnih ni bilo najti v gojzdni dolini. „Tedaj je Gospod dal čez Sodomo in Gomo deževati žveplo in ogenj iz nebes in je uničil mesta in vso okolico, vse prebivalce mest in vse rastline na zemlji“ (1. Mojz. 19, 24.) Velika voda, napita žvepla in smole (nafta), to je dandanes mrtvo morje, ki krije v svojih globočinah nekdanjo rajskolepo gojzdno dolino. Jordan reka se izliva tu sem, od koder ne odteka več, najbrž scela izhlapi.

Obhodil sem precejšnji del obali mrtvega morja, kopal sem se v njegovi kristalno-čisti vodi in premišljeval sem marsikaj, ali ene misli se nisem mogel nikakor otresti, vedno in vedno mi je prihajala ta misel namreč: Kako natančna podoba velikega grešnika je pač ta skrivnostna mrtva voda!

Le poslušajte!

1. Kjer je dandanes mrtvo morje, bile so nekdej krasne livade in cela okolica, tudi dandanes tako pusto bližnjo sivo gorovje je bujno zeleňelo. Sedaj ni videti daleč, daleč na okrog nič drugega, kakor golo skalovje, kar je ravani, je peščena puščava in solnce strahovito pripeka! — Neizmerno lepa so mlada leta nedolžnosti, rajskim livadam enaka, zbirališča nebeških krilatcev. Če se pa mladi človek zakoplje v velike grehe, izginejo mu izpred oči naenkrat livade mladosti t. j. milost božja, pred njim se začenja razprostirati nedozirna puščava, kjer solnčni žarki (slabe vesti) hudo pripekajo, tedaj se prične dolga, dolga vrsta tistih pustih dni, v katerih je ubogemu trpinu življenje le velika butara, katero, če le more, proč od sebe vrže!

2. Z žveplom in smolo nasičena voda mrtvega morja razširja svoj neprijeten duh daleč na okrog. Že davno prej ko romar more zagledati mrtvo morje, čuti neprijetno nje bližino. Prav tako veliki grešnik! Njegova usta so žrelo, iz katerega izhlapuje

neprenehoma mnogo pohujšanja in prej še, ko si videl njega samega, spoznal si, da je blizu, po govorih in obnašanju tistih, ki stanujejo v njegovi hiši. — Zaničnega gospodarja spoznaváš, ne da bi videl njegovo žalostno postavo, spoznaváš ga že zunaj na dvorišču, v vrtu, na vseh štirih oglih njegove bajte, ki propada. Tako ni potreba, da si grešnika dobro ogledáš iz bližine, ker že zdaleč se spoznajo na marsikaterem človeku sledovi njegovega nenravnega življenja, in ne dajo se ti nikakor odpraviti ti nesrečni sledovi, kakor se ne da pregnati iz mrtvega morja silni smrad njegovega žvepla in nafte!

O, ljuba mladina, glej, tebi v korist je Stvarnik to vse tako odredil, tebi v opomin! Varuj se tedaj vsega, kar je hudo in beži iz krajev, kjer se žali Bog, da te sovražniki božji ne oropajo sreče nedolžne tvoje duše!

3. Če pogledáš tje čez površino mrtvega morja, vidiš vodo lepo čisto in prozorno kakor steklo. Greh se tudi mnogokrat slika kot nekaj lepega, koristnega, potrebnega. Tako namreč očita svet mlademu človeku? „Zakaj prežiješ svoja mlada leta v tako žalostni samoti!“ (Ali modri ga zavrača: „Samota z mirno vestjo ni žalostna, ampak je košček rajskega veselja!“) — Nadalje opominja svet: „Išči si v mladosti razvedrila v veseli družbi!“ (Ali krepotni mladenič pravi: „Vesele družbe nočem, če ni poštena družba!“) —

Človek se mora enkrat izdivjati!“ („Pa ali je človek neumna žival, brez pameti, brez proste volje!?“) — „Bolje je, če se človek v mladosti izdivja, kakor da se oznori v starosti!“ („Pa ali mora to storiti? Kdo ga sili?“) — „Tvoje ostro in spokorno življenje je škodljivo zdravju, je nenaravno!“ („Post in pokora še ni nikogar umorila, pač pa se jih po nezmernosti, pitju, brezumnem plesu le premnogo mladih ljudi zvrnilo v prerani grob!“)

Tako in še na stotero drugih načinov vabi svet mladino v greh! (Tako ga pa tudi zavrača z vso odločnostjo modri mladi človek, zvest si, da greh ostane, kar je, greh, veliko zlo, zaničljivo pred Bogom in pred ljudmi!)

4. Površje mrtvega morja je vsled velike teže vode čisto mirno, nobenega še tako malega valčka ne opaziš, če ti sicer tudi jutranja sapa v lice pihlja? Glej podobo navidezno mirnega grešnika, le navidezno zadovoljni in srečni njegov obraz! Ali ta mir in ta zadovoljnost pogostokrat ne izvirata iz čiste vesti, ampak človek le hlini mir srca, ker vesti sploh več nima, ker njo je zamoril z neštetimi svojimi hudobijami. — V srce res nikomur ne vidimo, zategadel se varujmo predrzne sodbe. To pa uči vsakdanja skušnja, da v marsikaterem srcu gloda črv nemirne vesti od zore do mraka, od mraka do dne, svet pa da tega ne more prebrati iz vedrih lic in svetlih

očij. O mladina skrbi torej, da bode tvoji veselosti vedno primerna čistost tvoje vesti!

5. Globoko na dnu mrtvega morja se vidi semtertje razmetano belo kamenje, morebiti razvaline nekdanjih stavb, tedaj pogreznjenih mest ostanki, ki nas tako živo spominjajo razvalin zgubljene sreče in podrtin zgubljene nedolžnosti. In naj si tudi mlada deklica po grehu še zadobi čast, odlično mesto, denar, recimo zlate gradove, in si s tem še tako trudi ozaljšati razvaline svoje nekdanje sreče nedolžnih let, vse zastonj! Poštenje zgubljeno, zgubljeno za vselej! Zapravljena nedolžnost enkrat, zapravljena na vse večne čase! Razvalina ostane razvalina, če tudi njo zimzeleni bršljan opleta od tal gor na vrh!

6. Nič živega ni najti v mrtvem morju, ne ribe, ne rastline, vse je mrtvo, gluho. Tako je duša velikega grešnika mrtva, mrtva namreč za Boga, mrtva za vse lepo in dobro, mrtva za vsako nedolžno veselje. In kako iz cele duše zoperna je marsikateri grešnici nedolžnost njenih vrstnic! Nesrečnica ne miruje, ne zanemarja nobenega sredstva, ne opusti nobene priložnosti, ki se ji ugodna zdi, da ubogo jagnje in bodi to njena lastna nedolžna sestra, ali že z dobrega ali z zvijačo, prilizovanjem, ali celo na pol siloma potegne doli k sebi v blato hudobije. Oh, da bi se to res nikdar, ali da bi se vsaj tako gosto ne prigodilo!

7. Po kratki neprijetni kopelji v mrtvem morju, — storil sem to iz same radovednosti! — bile so mi roke dolgo časa kakor s smolo prevlečene in skelelo me je. Tako veliko mladih ljudi zabrede v greh le iz radovednosti, iz poželenja vse videti, vse slišati in povsod biti. So pa posebno nekatere strasti, ako je v nje zabredel mladi človek, iz katerih se potem še težko kedaj izkoplje; hujše kakor smola se ga oprijemajo spomini na prepovedana pota in nehoté ga vedno in vedno nosijo noge zopet tje nazaj. Uči se iz tega, ljuba mladina, ogibati se prvega greha! Boj se grešnega začetka!

8. Reka Jordan se izliva v mrtvo morje. Ako se zaleti ribica iz Jordana preblizu izliva, tedaj njo ob svojem koncu silno deroča in široka reka potegne za seboj v mrtvo morje, kjer mora uboga živalica takoj brez rešitve klaverno poginiti. Pač nji žveplena in smolnata težka voda ne da več dihati. — Tako se zgodi s premnogo mlado nedolžno dušo, ki se pogumno podaja v slabe tovaršije! Marsikatera deklica tako dolgo ni hotela verjeti, da je nevarno grešno znanje, ponočni shodi in plesi, dokler se ni za svojo nevero bitko pokorila.

Ljuba mladina, ne hodi torej iz varnega Jordana, ki je tebi hiša starišev in hiša božja, ne bodi radovedna, kako je v mrtvem morju t. j. v grešnih priložnostih in

slabih tovaršijah! Zapomni si žalostno usodo jordanske ribice, ki se je iz same radovednosti dala od valov gnati preblizu smrtne nevarščine, potem pa, ko se je velike nevarščine že zavedala, bila je uboga ribica že preslaba, ni mogla več nazaj in za seboj se njo potegnili močni valovi v pogin!

9. Nekdaj bilo je mrtvo morje še širše in globokejše kot dandanes, to je videti na pobrežju, in menda tudi smrad bil je še hujši kot dandanes, ker stari pisatelji pripovedujejo, da je iz morja tu vstajal vedno tak sopar, da tice, ki so letale čezenj, niso prišle do obrežja onstran, marvč so popadale omamljene med potom v vodo. — Da res, mladi človek, ni dobro za tebe, če se tudi le za kratek čas podaš v slabo tovaršijo in si misliš: „Meni to ne more škoditi; jaz sem močen dovolj in vem, kaj delam!“ Sv. Avgustin namreč to trdi: „Videl sem padati celo cedrova drevesa libanonska!“ In tudi kralj David je padel! Ti pa nisi močnejši kakor orjaki dreves, niti svetejši kakor tisti, katerega si je Bog sam izvolil še kot pastirčeka za kralja izraelskega ljudstva! Bodi si tedaj kdorkoli, ki to slišiš, vedi, v grešni nevarnosti velja stokrat več „Ne hodi blizu!“ ali „Pobegni!“ kakor pa predrzno zaupanje na lastno moč in v lastne čednosti!

Sklep.

Dobri otroci Marijini! Sedaj pa le hitimo proč, za vselej proč od obali mrtvega morja! Naj vam nič ne bode težavna ta ločitev! In le prosimo sedaj in vsikdar prav goreče Marijo, da nas na vse večne čase obvaruje smolnatih vod mrtvega morja, — greha in grešnih priložnosti!

Blagor duši, ki nikdar ni gledala mrtvega morja pregreh! Äko pa je kdo bil vendar tako nesrečen, o tedaj pa naj le proč hiti, gnan od ostudnega vzduha, ki tam veje, kakor romar proč hiti od obali mrtvega morja tje k vedno zelenim bregom jordanским, tje tudi, kjer je kraj krsta Jezusovega v reki Jordanu! Tam v valovih jordanških naj se skoplje in odmije z rok in nog skelečo smolnato skorjo, t. j. naj obžaluje svoje nesrečne zmoto in naj se nikdar več ne vrne k mrtvememu morju, t. j. v poprejšnje grehe nazaj!

O Marija! Ti pa nas vse pokrepčaj v naših dobrih sklepih, in razbistri naše duhovno oko, da bomo že zdaleč vedno spoznavali grešno nevarnost, se tako varovali tudi vsakega videza greha in po tem se gotovo ognili peklenskemu večnemu mrtvememu morju, po Kristusu Gospodu našem. Amen.

22.

Reka Jordan.

(Obnovitev naše krstne obljube.)

„Idite in učite vse narode in krščujte je
v imenu Očeta in Sina in svetega Duha!“
(Mat. 28, 19.)

Z blaženimi čuvstvi svetega strahu navdajajo romarja posvečeni kraji svete dežele. Če le priprosti ostanek kamenitega stebra še zaznamnjuje mesto takega evangeljskega dogodka, ali če celo nobenega vidnega znamenja več ni in se je prostor svete dogodbe le ohranil v spominu ljudi, je vendar po samem spominu ohranil kraj in okolica še vedno svojo čudovito moč, ki vzbuja blažena verska čutila in nam sveto dogodbo živo naslika pred naše duševne oči. In kar romar morebiti poprej nikakor ni mogel zapopasti, postaja mu jasno na kraju svete dogodbe samem tako, da radostno vsklikne: „Zopet sem se za nekoliko približal spoznanju re-snice!“ To hrepenenje podi tudi romarja vedno naprej, naprej!

Romar, ki je v Jeruzalemu, želi si videti še sveto reko Jordan. Najbližja pot do cilja tja pelja „iz Jeruzalema v Jeriho“. Zunaj Jeriha, sedaj revne beduinske vasi ob Jordanu, je tudi tisti brod, na katerem je pridigal dolga leta sv. Janez Krstnik, in tisto

mesto, kjer je Jezusa krstil. Jordan priteka tu sem od severa, za eno uro hoda se na jugu že izliva v mrtvo morje in izginja za vselej. Ali tam zunaj Jeriha teče skozi rodovito ravan. Sveti mir vlada vse na okrog in ginjen posluša romar za hladnega pomladanskega večera milo petje jordanških slavčkov (bül-bül), ki prebivajo in gnezdiijo v gostem grmovju pokraj reke. In ko se isti romar drugo jutro k hladilni kopeli pogrezne v motno valovje jordansko in se za nekoliko krepkih udarcev kmalo nahaja v sredini dereče vode, o kako srečnega se čuti tedaj! Poln svetega navdušenja spusti se pod vodo, da zmoli apostolsko vero ponavljajoč svojo krstno zavezo s presveto Trojico. Zares je to navada mnogih romarjev, ponavljati v valovih Jordana svojo krstno obljubo!

V imenu Očeta in Sina in svetega Duha smo krščeni. Če tudi človek ne bode mogel nikdar zapopasti visoke skrivnosti presv. Trojice, tukaj na mestu krsta Jezusovega — bi rekel jaz, — občuti njo bolj kot kje drugod nekako v globočini svojega srca in njo gleda v duhu tako, kakor se je tukaj nekdanj razodela človeškemu rodu kot Oče, Sin in sv. Duh. Zategadel se tudi vsak veren kristjan še tukaj prav posebno spominja velike milosti sv. krsta, katerega nas je deležna storila presv. Trojica prej še, kakor smo sploh znali za kako milost prositi.

I.

Eden je Sin božji in po njem postali smo vsi otroci božji, ker pri svetem krstu nas je sprejel Sin božji vse za svoje brate in sestre, storil nas tako otroke božje in dediče nebes. Kolika čast, koliko povišanje!

Če se reče, cesar ali kralj sprejema ubogo tuje dete za svoje, ki ima postati tudi dedič celega cesarstva ali kraljestva, kaki je to izvanredni dogodek! Sedaj pa pomislite, preljubi kristjani, Gospod nebes in zemlje sprejema po svetem krstu zgubljene Evine otroke v resnici za svoje otroke, za dediče svojega kraljestva in na tem spoznajte in pretehtajte veliko srečo svetega krsta! — Tisti trenutek, ko je namočil val krstne vode teme tvoje glave, bili so odplavljeni tudi vsi madeži tvoje mlade duše: najprej izvirni greh, pa tudi vsi osebni, pred krstom storjeni grehi se odraslemu v tem trenutku naprosto odpuščajo. Kako angelsko čista, celo lepa je bila takrat tvoja duša! O da bi se nam še le enkrat vrnili tisti časi, in da bi mogli takrat s telesnimi očmi gledati čistoto in blesk naše duše, kako neizmerno srečne bi se čutili!

Ne brez vzroka trdi pobožno staro krščansko sporočilo, da je vsakdanje oblačilo Odrešenikovo bilo dolga bela halja, s pasom okoli ledij, kakor se še dandanes nosijo moški ob Jordanu. V vidno znamenje tvoje popolne krstne brezmadežnosti oblekla

se je tudi tebi bela krstna obleka, to krščansko znamenje nedolžnosti, medtem ko te je dete ogovarjal duhovnik s pomenljivimi besedami: „Sprejmi belo obleko in prinesi jo neomadeževano pred sodnji stol Jezusa Kristusa, da bodeš dosegel večno življenje!“

In kakor so se pri krstu Jezusovem v Jordanu odprla nebesa, odpiralo se je tudi nad teboj nebo in veselile so se brezštevne trume nebeških prebivalcev, ker zopet je bil zaseden eden prostor zavrženega angela!

V tem trenutku se je spremenilo celo tvoje stališče! Prej si stal pod oblastjo hudega duha, bil si omadeževan pred Bogom, njegov sovražnik; po krstu si postal opravičen in svet. — Pred krstom nisi bil ud Kristusov, bil si enak divjaku tistih dežel, kamor še ni stopila noga krščanskega misijonarja; ali krst te je tesno združil z Jezusom Kristusom, kakor razlaga to že sv. Papež Leo I. Veliki (440—461) tako lepo: „Vsakdo, ki postane prerojen po svetem krstu, odreže se tako rekoč kakor mladika od debla starega s prokletstvom obloženega človeka in se vcepi kakor novi človek v Kristusa. Ne računi se v cerkvi več kakor potomec pozemeljskega očeta, marveč kot mladika Odrešenikova, ki je samo zategadel hotel postati človek, da moremo mi postajati otroci božji“.

Kako velika sreča in kako izvanredna milost torej je sv. krst! Vsi grehi, vse kazni za greh so izbrisane, duša je pre-

rojena, prenovljena, posvečena, iztrgana iz oblasti satana in kakor najžlahtnejša roža presajena v božji vrt, ki je sveta cerkev Jezusova na zemlji! Ob enem so dobile verne duše v vicah enega priprošnjika na zemlji več, svetniki v nebesih pa novega častilca in posnemovalca!

II.

Sedaj se pa v duhu še enkrat vrnimo nazaj na pobrežje svete reke in pogledjmo si to deroče valovje jordansko natančneje. Libanonsko pogorje na severu pošilja vedno obilno vode v jordanske nižave, na pomoč mu prihitijo še potoki iz Haurana na izhodu, ali zlasti, kadar se daleč gori na severu začne v spomladi le malo tajati večni led snežnikov visokega Hermona, tedaj Jordan ni samo hladna, marveč tudi nevarna reka za najspretnjšega plavalca. Kakor bi trenil, objame ga vrtinec, ga potegne v globočino in zanese v mrtvo morje — mrtveca.

Taka je le prepogosto osoda krščencev. Namesto da bi jim bil zakrament k zveličanju, postane jim vzrok pogubljenja; mesto da bi jim na stežaj odpiral nebesa, zagrebe jih docela v peklensko brezdno, — če se namreč človek nevreden skaže pri krstu podeljenih milosti. Dasi je namreč vsem dobro znana prislovica: Ime človeka je slabost, je vendar vedno dovolj ljudi, ki si enaki najdrznejšim plavalcem vse dovo-

ljujejo, karkoli prija in ugaja njih čutom, če tudi je isto naravnost v nasprotju s krstno pogodbo!

Malo jim je mar, da se imenujejo in so otroci božji, bratje in sestre Jezusa Kristusa, tako malo jim je ravno zanj mar, da ga zatajijo kar pri prvi priložnosti!

Mnogi zopet se svoje žive dni niti ne zavedajo milosti odpuščanja izvirnega greha pri svetem krstu; kakor bi nikdar ne slišali nič o lepoti po svetem krstu očiščene človeške duše, omadežujejo jo vsak dan, vsako uro z grehi in pri tem še čisto nič več ne vznemirjajo!

Pa ne samo da odrasli v blato tepta svojo krstno nedolžnost, marveč, kar je še bolj žalostno, mnoge dušice, komaj da jim minejo otroška leta, že postajajo žrtve dušnih morilcev. Veselje svetnikov nad novim častilcem trajalo je le kratek čas in sam ostaja in otožen angel varih na zapuščenem prostoru svojega varovanja!

Ljubi zbrani kristjani! Tudi vi vsi ste krščenci, na duhovni način posvečeni v valovih Jordana. Varujte se torej prav skrbno vrtincev življenja, da vas proti vaši volji ne potegnejo v neznane globočine in odplavijo v žveplene širjave mrtvega morja in da se nad vami ne izpolnijo besede apostola: „Prišel bode pa dan Gospodov, kakor tat (po noči)!“ (2. Petr. 3, 10.) Nagloma lahko vas pokliče Gospod iz te zemlje in pri tem se vam lahko prigodi, da ne pri-

dete prej k zavesti, kakor na dnu peklen-skega brezdna!

Sklep.

Sklenimo torej vsi danes hvaležne se skazati trojedinemu Bogu za tisto milost, katere nas tako živo spominja prostor ob Jordanu, kjer je bil Jezus krščen. V duhu se le večkrat zamislimo tja in tam v valovih posvečene reke ponovimo svojo krstno obljubo in našo pogodbo s presveto Trojico.

K naši ljubi nebeški materi Mariji pa se hočemo še posebej zateči sedaj v lepem času majniškem, da nam je priča naših dobrih sklepov, tu ob njenem oltarju, kjer hočemo, kakor bi bilo ob reki Jordanu, danes ponoviti krstno obljubo.

O Marija, mi tvoji otroci, pa ne slaba, nerazsodna deca, ampak dobro poučeni katoliški kristjani želimo danes v popolni zavednosti na novo sprejeti od Cerkve božje vero, ki da večno zveličanje. Pomagaj nam, o Mati, da nas to znamenje svetega križa (†) reši za vselej iz oblasti satana in da ostanemo vedno tempel božji! Tedaj!

Mi se odpovemo hudiču! — Mi se odpovemo vsem njegovim delom!

Mi se odpovemo vsemu njegovemu napuhu!

Mi verujemo v Boga Očeta, vsemo-gočnega Stvarnika nebes in zemlje! Mi verujemo v Jezusa Kristusa, Sina njegovega

edinorojenega, Gospoda našega, ki je bil rojen in je umrl! Mi verujemo v svetega Duha, eno sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov, odpuščenje grehov, vstajenje mesa in večno življenje. Mi verujemo vse to, ker vemo in smo prepričani, da kdor ne veruje, bo pogubljen!

O Marija, sliši naše trdne sklepe, glej našo dobro voljo in izprosi nam za vse to milost stanovitnosti, da bodemo vsaj odslej naprej se svoje krstne obljube zvesto držali, da se bodemo odslej naprej celo čisti ohranili od vse gnusobe grešne požljivosti, da bodemo vsaj odslej naprej, kakor nam je zapovedal Gospod, z veseljem služili svojemu Bogu v sveti Cerkvi, tako v dobrem od dne do dne naraščali, napredovali. Po istem Kristusu gospodu našem. Amen.

23.

Tri spokornice v sveti deželi.

„Ko se pa je zravnal, ji reče Jezus :
 „Žena, kje so ti, ki so te tožili? Ali te
 nikdo ni obsodil?“ In ona mu odgovori:
 „Nikdo, Gospod!“ Tedaj ji reče Jezus:
 „Tedaj te tudi jaz ne bodem obsodil. Idi
 in ne greši več!“ (Joan. 8, 10. 11.)

Sveta dežela! Radosti mi mogočno bije
 srce, kadar te raz Oljske gore pogledujem
 na vse strani! Pač si kamenita, pusta in ne
 moreš več ob lastni moči preživiti svojih
 otrok; mnogi izmed njih nimajo niti po-
 žirka hladne vode, ker usahnili so nekdej
 slavni tvoji studenci! — A kaj žeja, kaj
 glad! Hujši še je turški jarem, ki stiska
 revne tvoje otroke, hirajoče duševno in
 telesno, prava tovarna živina neusmiljenih
 gospodarjev!

O sveta dežela! Ali veš, kaj si dan-
 danes? Rozga si, ki je odrezana od trte,
 odrezana in daleč proč zavržena od žlaht-
 nega trsa Jezusa Kristusa, sinu tvojega
 ljudstva in Odrešenika tvojega! — O da,
 nekdej so tvoji otroci počivali na najsve-
 tejšem srcu, — srcu Jezusovem, on jih je
 čudežno hranil, on jih blagoslavljal, on sam
 jih je sprejel za svoje brate in jih prve
 storil otroke božje! Njih potomci pa so se
 nevredne skazali svojih srečnejših prednikov

in koprni jo ali za Mojzesom, ali izvečine za Mohamedom!

Terra santa, sveta dežela! Napojena nek daj s krvjo Odrešenika sveta, kako globoko si padla! Res strašna je osoda tvoja! — In vendar, vendar, vkljub vsi tvoji nesreči, vkljub vsemu ponižanju, ki te je zadelo, še te moram blagrovati in srečno imenovati! Terra santa, lepa si še tudi v vsi nesreči svoji!

Resnično, nikdar ne more miniti slava dežele, ki se sme ponašati s tolikerimi čudeži, kateri so se v nji godili! Ne mislimo tu v prvi vrsti na slavne čine glasovitih kraljev Davida, Salamona, in tudi ne na mnogoštevilne čudeže stare zaveze; dežele najlepši kinč, največa slava je **Marija z detetom Jezusom**, Marija, žena in devica, čista brez madeža, kraljica angelov. — Zategadel blagrujemo te, o srečna dežela, ker si bila izmed vseh krajev svetà edina obljubljena, edina izbrana, da postaneš domovina Marije Device!

Za Marijo Devico, kraljico vseh svetnikov, v dolgi vrsti blaženih svete dežele zagledamo pa tudi tri spokornice, ki so svoje dni javno in hudo grešile, po svoji očitni in ostri pokori pa za svoja dejanja dosegle milost, da so prištete svetnikom svete katoliške cerkve. — Romar, kateremu je zgodovina svetnikov svete dežele le količkaj znana, se pač nehoté spominja v Betaniji velike spokornice sv. Marije Mag-

dalene; tik pred vhomom cerkve Božjega groba se nam oživlja spomin na Marijo Egiptovsko, in zunaj svetega mesta pokraj skalnatih votlin ob vznožju Oljske gore pripovedujejo nam poučno zgodovino življenja sv. Pelagije.

Pač veliko je bilo, kar je moral božji Odrešenik odpustiti tem dušam, ali usmilil se jih je vendar, kakor se je usmilil prešestnice v evangeliju; ker izvanredno velika je bila tudi njih pokora. Poslušajte!

I.

Iz Jeruzalema pelja nam že dobro znana pot skozi vrata sv. Štefana proti solnčnemu izhodu: najprej strmo navzdol k potoku Cedronu, čez most, po tem se vije cesta navzgor, mimo vrta Getzemani, odtod čez sedlo za Oljsko goro, . . . po dveurnem hodu smo v Betaniji, malem mestecu, kjer je naš Gospod pogostokrat prenočeval. Če je namreč prihajal od jordanske strani pozno na večer proti Jeruzalemu, ostajal je v Betaniji čez noč; ali če je v jeruzalemskem templju učil, čez noč navadno tudi ni osajal tam, zvečer je odhitel v Betanijo odpočinit si, v premožno hišo prijatelja Lazara in njegove sestre Marte, ki je bratu gospodinjala. Lazar in Marta pa sta imela še mlajšo sestro Marijo, katero so pozneje navadno Magdaleno imenovali. Te ni bilo več v rodni hiši v Betaniji. Zapeljana najprej pač po lastnem napuhu, potem pa tudi

po medenih besedah kakega dušnega morilca, ki si, kakor znano, najrašji poiščejo ravno najčistejše duše za svoje žrtve, menda ker so ji bili tudi zoperni vedni opomini pobožne in delavne starše sestre Marte in strogega brata Lazara, pobegnila je bila Marija že v prvih dekliških letih proč iz varne hiše svojih sorodnikov v široki svet. Prebivala je na to večji del svojega zelo pohujšljivega življenja v Magdali, lepem ali razuzdanem mestu ob galilejskem jezeru, nedaleč od Kafarnauma. — V ravno tem času se je prikazal v teh krajih nov prerok s svojimi čudeži in s svojimi božjimi nauki, novi prerok Jezus Kristus. Pač ga je prihajala semtertje poslušat tudi grešnica iz Betanije, pa ne učit se pokore in bogoljubnosti, ampak le iz same radovednosti in da bi se mogla pred velikimi množicami pokazati v svoji lepoti. Enkrat pri taki priložnosti pa se je tudi na njo, na to veliko grešnico ozrlo oko Odrešenikovo, polno nebeške milobe in tega pogleda, polnega najmilosrčnejšega sočutja in bezkončnega usmiljenja Marija Magdalena ni pozabila nikdar več.

Da zares, to je bil tisti pogled božjega Odrešenika, kateri pozneje zadene tudi nezvestega prvaka apostolov v dvorišču višjega duhovnika na Sijonu, na kar „je Peter šel vun in se bridko zjokal“. (Luc. 22, 62.) Tako je takrat tudi Magdalena presunila milost božja. Spokorna se vrne

nazaj v hišo svojega brata in svoje sestre, v duhu pokore obdrži ime po mestu svojih grehov in ona, ki je prej — po besedah svetega pisma — „pila greh kakor vodo“ (Job. 15, 16.), bila je odslej polna nepremagljive gorečnosti za božje nauke Jezusove. To je potem ona ista Magdalena, o kateri pravi evangelij (Mat. 26, 6...), da je pristopila k Jezusu, ko je bil v Betaniji v hiši Simona Gobovega, in je „razlila drago mazilo na njegovo glavo“, — po besedah Odrešenika samega — „v njegov pogreb“. To je ona ista Marija Magdalena, o kateri poroča sv. evangelist Marko, spremljevalec in učenec sv. Petra, da je Jezus „iz nje izgnal sedem hudičev“ (Marc. 16, 9). Da, to je tista Magdalena, katero celo nasproti njeni vedno skrbni in pobožni sestri Marti hvali Odrešenik zavljo njene gorečnosti v poslušanju besede božje z neizrečeno tolažilnimi besedami: „Marija — Magdalena namreč — izvolila si je najboljši del, ki ji ne bo odvzet.“ (Luc. 10, 42.)

Magdalena je postala v družbi še drugih pobožnih žen vedna spremljevalka svojega Gospoda na njegovih potovanjih in je njemu in njegovim apostolom stregla kakor ponižna dekla; spremljevala je kakor služebnica Marijo Devico na križevem potu in je ostala zvesta v svoji ponižni službi gor na vrh Kalvarije. Magdaleno je doletela potem pa tudi velika sreča, da je prva videla Odrešenika po njegovem vstajenju. — Ol-

tarček ne daleč od kapele Božjega groba še dandanes zaznamenuje pomenljiv prostor prvega prikazanja od mrtvih vstalega Jezusa.

II.

Drugi vzgled velike spokornice v sveti deželi je Marija Egiptovska. Živela je koncem IV. stoletja v egiptovskem pomorskem mestu Aleksandriji, — v pohujšanju in prešestovanju. Ko se enkrat odpravi iz Aleksandrije velika truma romarjev v Jeruzalem, obiskat in počastit Božji grob, pridruži se jim tudi očitna grešnica Marija, pa nikakor ne iz svete verske gorečnosti, ampak da v svoji satanski zlobnosti še med romarji, če bi bilo mogoče, nadaljuje svoje grešno življenje. Romarji pridejo v Jeruzalem. Pred vhodom v cerkev Božjega groba stoji tudi Marija grešnica. Pa koliko krat poskuša prestopiti prag veličastnega svetišča, vsakokrat ji neka čudovita skrivna moč zabrani vstop in jo poriva nazaj. Sram je postaja pred vsem ljudstvom. V svoji stiski ozre se kvišku in zagleda nad vhodom podobo žalostne matere Marije. V tem trenutku zadene žarek božje milosti srce ostudne grešnice. Na kraju, kjer stoji, stori obljubo se poboljšati in od tistega trenutka ji je bil tudi prost v svetišče vstop.

Marija Egiptovska je svojo obljubo zvesto izpolnila. Živela je še 40 let in ves

ta čas prebila je v samoti onkraj Jordana v bližini kraja, kjer je bil Jezus krščen. (Tu je namreč že menda od časov Abrahamovih do današnjega dne brod čez reko Jordan!) Ko se je Mariji spokornici približala smrtna ura, pripelja previdnost božja todi mimo sv. opata Cozima, ki jo spove in ji podeli sveto popotnico. Čez leto dni so našli mrtvo njeno telo, od ostre pokore in postale še slabo človeško podobo iz kože in kosti. Pokopali so jo v neki dupljini blizu Jordana. Cerkev časti Marijo Egiptovsko kot svetnico.

III.

In še tretji podoben zgled! V prvih stoletjih krščanstva je bilo po Jutrovem veliko puščavnikov; tudi duplje Oljske gore pri Jeruzalemu so dajale zavetje mnogim pobožnim samotarjem. V V. stoletju je v neki dupljini čisto blizu onega podzemeljskega svetišča, kjer je Jezus krvavi pot potil, živel čisto neznan puščavnik. V njegovo celico vstopiti je bilo vsakomu zabranjeno. Vsaki dan pa je iz nje donela čudovita spokorna pesem, tako mila, srce pretresujoča, da se je sprva ljudem dozdevala angelska. Le enkrat v tednu se je odvalil kamen, ki je od znotraj zapiral vhod; tedaj je prišel puščavnik na svetlo iskat si zelišč in korenin za hrano in vode zajemat. To je tako trajalo štiri leta (453—457 po Kr.). Ko nekega dne ni več bilo slišati spo-

korne pesmi, odprli so sosedi siloma duri celice neznanega samotarja in tedaj je postala očitna vsa skrivnost. Mrtvi puščavnik v celici bila je velika spokornica sv. Pelagija, nekdanj glasovita, a zlogasna gledališčna igralka in pevka v mestu Antijohiji. — Zavaljo njene izvanredne lepote obče občudovana, ji je bilo pri njenem ogromnem bogastvu mogoče živeti pred Bogom in ljudmi tako ostudno življenje, da je po svoji spreobrnitvi sv. škofu Nonu sama priznala: „Če izprašujem svojo vest, ne najdem nobenega sledu takega dobrega dela v celém svojem dosedanjem življenju, moji grehi so številnejši kakor pesek v morju in njih teža je strahovita moji duši!“

Ko je bila krščena, birmana in je tudi sprejela Telo Gospodovo, izroči Pelagija vse svoje premoženje in vse dragocenosti antijohenskemu škofu Nonu, ki je darove sicer sprejel, a prepovedal, da bi se ti zakladi, ki so bili ali priča ali plača tolikih grehov, porabili v cerkvi in za cerkvene potrebe; marveč vse se je poprodalo in denar se je razdelil med uboge in vdove. Pelagija je izginila iz Antijohije; po štirih letih so jo kot — mrtvega puščavnika spoznali, kakor sem povedal, ob vznožju Oljske gore.

Katoliška, kakor vse jutrove cerkve časté Pelagijo kot svetnico.

Sklep.

To je čudoviti tok življenja treh žen, ki so veliko grešile in ki so v sveti deželi našle odpuščenje grehov in mir srca. Pa ali je to res kaj čudovitega? Kak je to čudež, spreobrnjenje take grešnice? Sv. Krizostom pravi: „Večji čudež je spreobrniti grešnika, — grešnico, kakor mrtvo telo obuditi k življenju.“

To se je tako dozdevalo svetniku, vendar čudovita so pota božje milosti in nikomur ni obupati. Molimo tedaj:

O Marija, kraljica majnika, tebi danes posebno priporočamo vsa tista pomilovanja vredna bitja ženskega spola, ki so zgrešila pravo pot, kakor Marija Magdalena, Marija Egiptovska, Pelagija! Priporočamo ti, o Marija, vse tiste, ki so tem sledile na potu pogubljenja, da jim ti, o Devica, izprosiš pri Bogu milost prave pokore. — O, saj niso dnevi pokore le dnevi grenkosti, to nas učijo Marija Magdalena, Marija Egiptovska in Pelagija! Prava pokora napolnjuje temveč dušo in srce z nebeškimi sladkostmi! — Če si se tedaj le ti, o Marija, pribežališče grešnikov, enkrat usmilila zapeljanih sirot, potem bodo jim dnevi pokore le hladilni balzam za njih bolne duše in najlepši trenotki njih sicer zgubljenega življenja. Amen.

24.

Marija nasproti mohamedanskim zmotam.

„Veseli se Devica Marija, vse krive vere na svetu si ti sama uničila.“ (Brev. Rom. 1. Ant. III. Nocturn. in fest. B. M. V.)

Pogostokrat povprašujejo verni kristjani romarja jeruzalemskega, katera vera je prav za prav vladajoča v tistih svetih krajih. Romar pa, ki je v sveti deželi gledal toliko zmot drugovercev, toliko krivoverstva in prazne vere, ne more drugače, kakor da odgovarja z žalostnim srcem sledeče:

„Ko je rimski cesar Konštantin (306—337 po Kr. r.) podelil krščanski veri popolno svobodo, ko je njegova mati sv. Helena očistila svete kraje in jih otela pozabljivosti, na Golgoti pa zopet povišala „kraljevo znamenje“ sveti križ, tedaj je od enega konca svete dežele do drugega donela čast in slava Jezusu Kristusu in božji materi Mariji. Iz Konstantinovega mesta Bizancija, imenovanega sedaj Carigrad, razlivalo se je obilnim solnčnim žarkom enako tistokrat po vsem Jutrovem brezmejno navdušenje za Jezusovi nauki; cerkve so se zidale vse na okrog; romarske trupe zbirale so se v Nazaretu, v Jeruzalemu, v Betlehemu in ob Jordanu; imenitni cerkveni učeniki zasedli so škofijske sedeže, in Mala Azija, Sirija, Egipt in celo

Arabija smejo še dandanes ponosne biti na svoje mnogoštevilne svetnike tistih dni. Imenujemo jih le nekaj: sv. Atanazij, sv. Bazilij Veliki, sv. Gregorij Nacijanski, sv. Gregorij Nisenski, sv. Janez Zlatoust, sv. Epifanij, sv. Anton puščavnik, sv. opat Pahomij, sv. Sava, sv. Pulherija, sv. Marija Egiptovska, sv. Pelagija, sv. Katarina, to so slavna imena iz zlate dobe krščanstva na Jutrovem. Celo od daleč so prihajali, kakor sv. Jeromin, sv. Paula in njena hči Evstohium v bogoljubnosti sklepat življenje v sveti deželi. — V tistih časih svetega navdušenja poniževale so se kraljeve osebe tako, da so gologlave in bosonoge stopale na goro Golgato.

Pa le kratko je trajalo to versko navdušenje, komaj 300 let, potem se je oprijela mlačnost, prepirljivost in duh razkolništva src naslednikov nekdanjih tako gorečih kristjanov. Ravno v za se ugodnem času l. 622 po Kr. r. začel je Mohamed sejati seme svojih zmot in razpošiljati svoje vojskine trume, ki naj bi, koder pridejo, v zemljo popteptale vse, kar se krščansko imenuje, in izbrisale krščanstva zadnji sled. Tedaj so se začele na Jutrovem rušiti krščanske cerkve, krv kristjanov je tekla v potokih; kar se je moglo pravočasno rešiti, pobegnilo je v puščavo, izginili so cerkveni učeniki, izginil križ na Jutrovem. Le prenatanko so dovršile razdivjane tolpe nalogo svojega Mohameda, tako da še dandanes zdihuje Jutrovo pod turškim jarmom in rešitelja

še ni od nikod! Z velikimi trudi in v vedni smrtni nevarnosti zbirajo za Boga goreči misijonarji razškropljene ovce črede Jezusove; res že marsikaj se je doseglo k časti božji, ali še vedno je krščanska vera v sveti deželi le pastorka, očitno in tajno preganjana od brezvestnih gospodarjev dežele. O žalostno je, žalostno v verskem obziru v sveti deželi!“

To je, kar more odgovoriti romar na vprašanje, katera vera je poglavitna v sveti deželi? Mohamed in njegov ál-korán!

In rešitelja ni od nikod? Ali bode tedaj vedno tako ostalo? Ali ne sme vsaj krščansko-katoliška cerkev na Jutrovem nikdar več upati zlate slobode? Ali ravno na svetih krajih, kamor se obračajo srca in oči kristjanov celega sveta, ali ravno tu ne bode nikdar več krščanskega življenja starih lepših dni? — Da, en pogled k Mariji, ki jo imenujemo „pomoč kristjanov“, spominja me marsičesar tolažilnega iz preteklih dob, ki bi moglo postati žarek upanja za prihodnje dni.

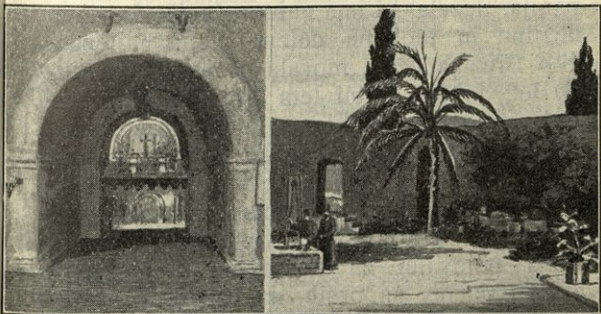
Le pomislimo!

1. Res sicer je prepustila božja previdnost celo sveto deželo izlamu (t. j. mohamedanski veri) in oblasti Turkov, pa vendar v Evropo, na sedež poglavarja katoličanstva, izlam prodreti ni mogel, očitvidno se mu je postavila nasproti mogočna pokroviteljica svete cerkve Marija, ki je tako po-

stala dejanska mogočna varhinja krščanskega zapada.

2. To pa dela mnogim tudi na Jutrovem pogum in jih napolnjuje s sladkim upanjem, da bode enkrat prišel čas, ko se bo Marija spomnila tudi stiskane cerkve na Jutrovem in ji kot ljubeča mati podala v rešitev roko.

Le poslušajte in ne dvomite!

Cerkev obiskovanja D. M.

na mestu hiše Caharijeve pri Sv. Janezu Krstniku v „Gorah“ (Ain Kârim). Na levo oltar »Magnificat«.

I.

Ko se je mohamedanstvo razširilo po Aziji in Afriki, bil je sklep storjen podjarmiti tudi krščansko Evropo. Kakor roparska zver išče krvave sledove pred njo begajoče uboge žrtve, tako je sledil Mohamed vedno Kristusu. Najprej so vdrli mohame-

danski Mavri iz Afrike v cvetoče pokrajine Španije (l. 711 po Kr. r.) in jo večinoma podjarmili. Odtod so hoteli prodirati tudi v današnjo Francijo. Vojskoval se je proti Mavrom Karol Veliki, ki je prisilil kalifa Harum-al-Rašid-a, da je sklenil z njim mirovno pogodbo, v zahvalo zadobljene zmage in miru pa je sezidal Karol veličastno Marijino cerkev v Ahenu, kamor so še pred 300 leti romali tudi Slovenci. A Španija, dežela, ki ima najgorečnejše častilce Marijine in tudi na celem svetu najlepšo sliko Brezmadežne, morala se je vojskovati 800 let, dokler ni bil leta 1492 pod kraljem Ferdinandom Katoliškim in Izabelo premagan zadnji vojvoda Mavrov, stari Boabdil, in izgnan iz mesta Granade. Strahoviti so bili boji s sovražnikom krščanskega imena in ganljivo je brati v zgodovini, kako so se hrabri bojevalci za domovino priporočali varstvu Marije, na prsih, na banderah nosili njeno podobo; pogum in slednjič zmago podalo jim je ime Marijino.

Sedaj so Turki skusili v Evropo prodrati na drugi strani. Leta 1453 (po Kr. r.) padel jim je v roke Carigrad, odtod pa so začeli razsajati po avstrijskih deželah in divjali tu nad 300 let. V svoji preveliki stiski so se zatekli naši predniki v varstvo Marijino in premagali so mnogokrat sovražnika, ki je pa pritiskal vedno huje z novimi močmi. Ena najsijajniših zmag krščanstva je bila leta 1456 pri Belemgradu. Da

se izprosi zmaga krščanskemu orožju, odločil je papež Kalist III, da se molitev „Angel Gospodov“ moli tudi opoldan, (ker v jutro in večer se je molila že poprej, zlasti od 14. stoletja naprej po celi katoliški cerkvi, najbolj po prizadevanju frančiškanskega reda). — Najlepša cvetka Marijinih zmag pa je ona pod sv. papežem Pijem V. prvo nedeljo v oktobru (sedmi dan) leta 1571. Turki so poslali veliko ladij z vojaki čez morje, da si podvržejo Italijo in Rim, tedaj sunek v — srce katoličanstva! Papež jim nasproti zbere v bran vso krščansko pomorsko moč pod vodstvom Ivana Avstrijskega. Pri otoku Lepantu v sredozemskem morju je prišlo do krvave pomorske bitke, medtem ko so v istem trenutku vse rožnovenške bratovščine v Rimu in drugod Marijo na kolenih prosile, da s svojo mogočno priprošnjo reši kristjane. Sovražna armada je bila do cela uničena in ž njo tudi za vselej pomorska slava Turkov. V spomin na to zmago zapovedal je papež Gregorij XIII., da se obhaja prvo nedeljo v oktobru po vsem krščanskem svetu praznik „Marije od zmage“¹, ter da se v lavretanskih litanijah uvrsti med častne naslove Marijine še „pomoč kristjanov“! — In zopet ko je leta 1683 pridrvil turški paša Kara-Mustafa z 200.000 svojih janičarjev pred

¹ Pij VII. je praznik prestavil na 24. dan majnika z novim naslovom „Marije, pomoči kristjanov“.

glavno mesto Dunaj, mogli so mu Dunajčani nasproti postaviti samo 12.000 pravih vojakov pod poveljem grofa Gvidona Staremberga. V nedeljo po prazniku Marijinega rojstva prihitel je Dunaju na pomoč poljski kralj Jan Sobieski z 80.000 hrabrih vojakov, ki so z navdušenjem šli za Marijinimi zastavami. Z molitvijo svetega roženvenca pripravljali so se krščanski vojaki na boj in ko so šli možje v ogenj zoper Turka, bile so žene in otroci v cerkvah zbrani pred oltarji Marijinimi. Zmaga kristjanov je bila tako sijajna, da je pravzaprav od tistih dni bila strta turška moč, kakor leta 1571 na morju, tako sedaj na kopnem. V spomin na to slavno zmago uvedel je papež Inocencij XI. praznik „Marijinega imena“ za ves katoliški svet. — In ko je cesarja Karola VI. vojvoda princ Evgen na praznik „Marije Snežne“ (5. avgusta) 1716 Turke slavno premagal pri Petrovaradinu, medtem ko so kristjani v procesiji v Rimu in drugod za zmago kristjanov na glas molili sveti roženvenec, zapovedal je slednjič papež Klemen XI., da se praznik svetega roženvenca obhaja slovesno po vseh katoliških cerkvah. — In še ko je zadnjokrat pod cesarjem Jožefom II. Turke slavno premagal general Lavdon pri Belemgradu leta 1787, šli so naši v ogenj gotovo ne po naključju dne 15. avgusta — praznik Marijinega vnebozetja! — Groza nas tudi spreletava, ako beremo, kaj so imeli pre-

stati od turških napadov verni Slovenci ob Muri, Dravi in Savi. Tedaj so tudi v naših krajih puhtele goreče molitve brez nehanja k nebesom na čast Marije, pomočnice kristjanov. Mnogokrat je pomagala Marija na celo čudovit način in ohrabrila slabe device in žene, da so kakor nekdanja devica orleanska zagrabile meče umorjenih svojih bratov in možev in zapodile sovražnika v beg.¹

Tako je nas in naše kraje obranila Marija in obvarovala mohamedanstva!

II.

Jutrove dežele se ne morejo ponašati s tako očividnim varstvom Marijinim. Mar njo tam manj goreče, manj prisrčno častijo kakor pri nas? Skoraj bi človek tako modroval: Če se jemlje v poštev, kaj smo nedavno slišali o žalostnem položaju ženskega spola na Jutrovem, tedaj Jutrovec pač ne bode posebno častil še najboljše vseh žen. Pa temu ni tako. Samoumevno je, da sicer maloštevilni katoličani svete dežele z isto vnemo, kakor mi, obhajajo ljubke šmarnice in se radujejo praznikov Marijinih. In Turek, moslim? Kakor se satan na Mariji, brezmadežni, ni smel drzniti tudi za trenutek ne uničiti božjih pravic, ravno tako si tudi Mohamed ni upal kratiti časti Marijine. Marijo edino med ženami slavi vse Jutrovo! Spo-

¹ N. pr. v Radgoni (4. okt. 1718, v Turškem vrhu pri Zavrču, po Kranjskem na nekaterih krajih

štljivo izgovarja navadni Arabljan besede „Sitti Miriam“ (t. j. Gospa Marija) in vestno čuva Jutrovec vse, kar se nanaša na njen spomin, ki je bila visoko povzdignjena nad ves ženski rod. Virom hladne vode, studencem, ki so najdražje, kar Jutrovec pozna, prilaga pogostokrat ime Marijino. Tako je slaven studenec Marijin (ain sitti Miriam!) pri Nazaretu, v dolini Jozafat pri Jeruzalemu in drugod. — Na zahodni strani Jeruzalema ob vznožju Oljske gore je „Marijin grob“, sedaj cerkvica razkolniških Armencev. Pa tudi tu so si prilastili mohamedani odlično mesto, kamor hodijo opravljat svojih molitev, ker kalif Omar je neke molil tu. — Da še nekaj povem iz lastne skušnje! Južnoizhodni ogel tempeljskega prostora je globoko podzidan. Del teh podzemeljskih hodnikov imenujejo „hleve Salamonove“. Ko sem tu doli po stopnicah lezel, opazil sem precej velik malo vdolben mramornat kamen brez vsakega pomena ležati v kotu. Z otročjo postrežljivostjo prihiti potnike spremljajoči derviš, počene pri kamenu in razlaga: „To je zibelka Isa-ben-Mirijam (Jezusa sinu Marije)!“ — Verjami mu, kdor hoče; dokazati sem le hotel, da sta sveti imeni „Isa“ in „Miriam“ tudi nekrščanskim Jutrovcem dobro znani. Ali je navzlic temu drzno naše upanje celo neopravičeno, „Sitti Miriam“, Mati milostna, mogočna priprošnjica pred Bogom, bode se enkrat usmilila tudi tega ubogega ljudstva!?

Ne recite, vse to, kar sem navedel, so le malenkosti! Niso ne malenkosti tistemu, kdor je enkrat gledal z lastnimi očmi, kako korenito je iztrebil izlam vsak spominček na krščanstvo tam, kjer je postal gospodar! — In če bi navedena dejstva v resnici le bile malenkosti, mar naj to le uduši naše upe? Ne! Saj vemo, da je Bog mnogokrat izvolil ravno male in zaničevane reči, da so postale začetek in podlaga velikih sklepov božje vsemogčnosti.

Sklep.

Ne odjenjajmo torej, ljubi kristjani, nikdar v varstvo Mariji priporočati jutrovih dežel, od koder izhaja naša sveta vera. Sedaj vladajo tam mohamedani, privrženci tiste strašne vere, ki vsakega svojih odpadnikov s smrtjo kaznuje. O, da bi Marija obrnila svoje milostljive oči tudi v te dežele! Ona sama bode potem že tudi odstranila vse velikanske zapreke, ki se delajo krščanskemu imenu, in prej kakor more preračuniti človeška pamet, bode prišel čas, da bode na Jutrovem in pri nas „en pastir in ena čreda“. (Joan. 10, 16.) Tedaj bodo se spolnile tamkaj tudi proroške besede svete cerkve: „Veseli se, Devica Marija, vse krive vere na svetu si ti sama uničila!“

Molimo tedaj, kakor nas uči moliti sveta cerkev na praznik Marije, pomočnice kristjanov:

Vsemogočni in usmiljeni Bog, ki si v obrambo krščanskega ljudstva na čudoviti način odločil preblaženo Devico Marijo in v vedno pomoč; dodeli dobrotljivo, da varni pod tako voditeljico vojskujoči se v življenju moremo premagati hudega sovražnika še na smrtno uro. Po Kristusu Gospodu našem.

In ve, o jutrove dežele, ki imate Božji grob v svoji sredini, kaj se bojite se približati Mariji! Zatecite se k božji Porodnici, in z vami vred bodo njo za vas na pomoč klicale pobožne duše celega sveta. Tako bode vam prišla po Nji rešitev in po Kristusu Gospodu našem. Amen.

25.

Betlehem.

„In ti, Betlehem Efrata, sicer malo med tisoči Judovimi, iz tebe bo prišel vladar v Izraelu.“ Mih. 5, 2. (Mat. 2, 6.)

Kakor v Nazaretu, tako spreletava sveta groza romarja tudi, če se po cesti, ki pelja iz Jeruzalema na jug čez rodovitno planjavo Refaim, bliža blaženim livadam betlehemskim. To pot je hodila pred mnogimi letmi tudi sveta družina v Betlehem. — Naj pa ne pričakuje romar, da bo v tem kraljevem mestu gledal ponosne palače iz mramorja; hiše so nizke kamenitne stavbe brez streh. Pa tu prebiva z malim zadovoljno ljudstvo, sami katoliški kristjani, ki si skoraj brez izjeme vsi služijo boren kruhek z izdelovanjem rožnih vencev, križcev in drugih pobožnih spominkov iz znanih belih bliščečih se školjk.

Pa kaj je mar sedanjost, kaj današnje borne razmere onemu, ki v duhu gleda v davno, slavno in čudežev polno preteklost teh krajev. Tam malo zunaj mesta so bila širna polja bogatega Booca, ki je prišel pogledat za ženjicami in zasnubil pobožno Ruto, mater Jesejevo. Po teh rodovitnih livadah prepeval je pastirček David, sin Jesejev; tu je kralj Salomon stavil svoje palače, narejal si čudovite vrte, sadonosnike in vinograde. V duhu gleda romar na cesti

ob grobu Rahele častitljivo postavo preroka Miheja, ki se bliža mestu in prerokuje o njega slavnih dneh in o prihodu bodočega „vladarja v Izraelu“, namreč Odrešenika narodov.

Ni nam treba več prerokov, niti njih pogleda v bodočnost, mnoga stoletja že se razgrinja resnica pred našimi očmi, in kdor hoče, stopi v betlehemsko cerkev, v veličastno stavbo sv. Helene, ide po nizkih stopnicah navzdol v sveto votlino in poklekne pred oltarčkom, pod katerim se sveti velika srebrna zvezda z napisom: („Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est.“) — Tukaj je bil rojen od Device Marije Jezus Kristus! Dandanes je prostorček z latinskim napisom last grških razkolnikov; a nekaj stopinj odtod na „oltarju sv. treh kraljev“ opravljal sem tudi jaz presveto daritev. In ko sem solznih oči zajeceljal svoj „Gloria“ tam, kjer je veličastno zadonela prvokrat iz angelskih ust „slava Bogu na višavah!“, tedaj sem se čutil tako neizmerno srečnega in vzbudila se mi je posebno tu vroča želja, da bi vendar smel vedno tu ostati!

Z enakimi milimi občutki približevala sta se nekdanj pač tudi Jožef in Marija svoji rodni zemlji in mestu kraljevih svojih prednikov, a njuni upi so bili goljufivi in njuno veselje se je v žalost spremenilo. Od hrama do hrama, od duri do duri sta prosila prenočišča, pa njih sorodniki so ju pozabili, mesto bilo je tujcev, ki so istotako prišli

od daleč k ljudskemu štetju v svoj rojstni kraj, prenapoljeno; in če je še bil prazen tudi kak kotiček, siromaščini ni bil prihranjen. Neka votlina zunaj mesta, kamor so za časa slabega vremena zapirali pastirji svoje črede, podarila je slednjič tako zaželjeno varno zavetje in prenočišče sveti družini.

O ubogo človeško srce! glej v tem Betlehemu od tistikrat tvojo lastno sliko! Mnogo-, mnogokrat je že trkal Gospod na tvoje duri, milo prosil, da ga sprejmeš pod tvojo streho, mu daš počitka in zavetja, — pa vedno in vedno ga odganjaš proč, zametuješ ga in nočeš o njem čisto nič vedeti, kakor bi ne bil tvoj najbližji sorodnik, tvoj brat, samo zategadel, ker so se nastanili v tebi tuji gosti, bahata družba posvetnih radosti in Jezus mora dalje iti!

1. „Ali je to res, ali tudi mene kliče Gospod?“ vprašaš ubogo človeško srce. Da, čuj, kaj pravi skrivno razodetje sv. Janeza: „Glej jaz stojim pred vratmi in trkam; če bo kdo zaslišal moj glas in mi odprl vrata, bodem vstopil k njemu, bodem obedoval z njim in on z menoj, . . . in mu bom dal sedeti na svojem prestolu.“ (Apoc. 3, 20. 21.)

a) Na vaša srca, vi bogatini, trka Gospod, vi ki imate v izobilju dobrot tega sveta, ki se edino v teh srečne čutite in le želite, da bi vedno tako ostalo; medtem ko vam je vera malo mar, morebiti samo dobro-

došlo sredstvo, da množite posvetno svoje blago. Na vaša srca trka Gospod in govori: „Vse to bode te morali enkrat zapustiti! Ne morete Bogu služiti in ob enem vašemu bogastvu! (Luc. 16, 13.) — Jaz vam tedaj povem: Delajte si prijatelje s krivičnim bogastvom, da vas, ko bode šlo h koncu z vami, sprejmejo v večna bivališča!“ (Luc. 16, 9.) — Ne bogastvo, ne oblast, ne čast, ne slava, ne posvetna sreča, vse to ni naš cilj (tako nas uči dete božje v jaslicah), nas vseh cilj je onkraj groba v srečni večnosti. Zato tudi se Gospod ni prikazoval na zemlji v kraljevem blesku, v posvetni slavi in obilnosti, ne, prišel je v največjo revščino in ponižanje. Učil pa je človeški rod se odpovedati „krivičnemu mamonu“ in vsadil v srca čudovito milosrčnost in dejanjsko ljubezen do bližnjega. In tako je prišlo, da bolnik, revež, preganjana vdova, osamela sirota, da odslej nikdo ni brezpogojno več prepuščen svoji tugi in revščini, da najdejo vsi ti pomoči in tolažbe tam, kjer so ljudje zaslišali glas deteta betlehemskega.

b) Na vaša srca trka Gospod tudi, vi mlačni in boječi kristjani, ki mislite, da je že dovolj, se imenovati „kristjan“, ki se vam dozdeva, da ste že pravični, samo če nikogar niste ogoljufali, nikomur življenja vzeli, — ki se sramujete iti k službi božji, ki vas je sram očitno moliti, pred ljudmi k spovednici pristopiti in pripoznati tam odkritosrčno svoje zmote in slabosti, očitno

dati čast Najvišjemu. Na vaša srca trka Gospod in govori: „Kdor koli me bode pred ljudmi spoznaval, tega bodem tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih; kdor me pa bode zatajil pred ljudmi, tega bodem tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih!“ (Mat. 10, 32. 33.)

c) Na vaša srca trka Gospod, vi sovražniki vere, ki govorite: „Vera in pobožnost je le za priprosto, neuko ljudstvo!“ ali pa ki celo z besedo in dejanjem, na lažnjiv način, ali z grehi, ki bi se med kristjani niti naj ne imenovali, skušate iztrgati vero iz src narodov. Na vaša srca trka Gospod in govori: „Gorje človeku, po katerem pride pohujšanje! (Mat. 18, 7.) — Proč, proč od tod; ne mučite, ne preganjajte, ne morite uboge moje, že itak omamljene črede!“

d) Na vaša srca trka Gospod, vi stariši in gospodarji, posebno vi, ki zanemarjate dolžnosti svojega stanu. Medtem ko vaši posli živijo brez Boga ob nedeljah in praznikih, medtem ko so sinovi, vaše hčere same v slabi tovaršiji na ponočnih grešnih plesih, pa vi mirno počivate na vaših ležiščih, kot bi ne imeli ne otrok, ne poslov. V takih trenutkih se vam posebno pogostokrat približa Gospod, trka na vaša srca in govori z resnim obrazom: „Iz vaših rok bodem enkrat s strahovito strogostjo tirjal po vaši krivdi zapeljane duše vaših otrok in služabnikov!“

e) Na vas vseh srca trka Gospod, ki se tako ustavlja njegovim milim naukom. Povejte mi vendar, kaj vam je kedaj tako dobrega skazal hudi duh, da mu tako zvesto služite? Kaj tako nedosegljivo zveličavnega vam je obljubil, da tako za njim drvite? Ali res tako dobro plačuje satan, da mu tako zvesto služite in vam sedaj še niti v misli ne hodi, mu kmalo službo odpovedati? Neki stari pridigar je sicer malo hudomušno, pa prav resnično namesto vas že davno odgovoril na moja vprašanja tako: Hudi duh da svojim zvestim služabnikom dve polni vreči, zraven pa še eno prazno. Prva vreča je polna nemira in sramote, v drugem so bolezni in trpljenje, tretja vreča pa je beraška malha revščine in pomanjkanja, ki sledijo služabnikom hudega duha! — Kaj pa vam je kedaj hudega storil Jezus, da mu kljubujete, da ga odganjate od duri svojih src!?

2. Pa ni samo Gospod, ki stoji pred durmi naših src in trka in prosi vstopa; Marija ga tudi spremlja, da celo, kakor nekdanj v Betlehemu, na svoje rame jemlje vse težavne priprave za njegov prihod in sprejem. Res, po priprošnji Marijini in po njenih navdihih je že brezštevila grešnikov sprejelo Jezusa v srce, sklenilo s svojim Bogom mir in srečno prišlo v svojo pravo domovino!

Kaj drugega je tudi naše romanje po sveti deželi, naša majniška pobožnost,

vse to mило zvonjenje, vse te svitle zore, jasna jutra, vse te cvetlice, vse to mило petje, vsa ta gorečnost nedolžne mladine, vse to pomlajenje starih src, kakor delo Marijino, s katerim vabi krščanski svet v templje božje, da ljudje poslušajo glas pridigarjev njenega Sinu, da se v grehιh zastarela, v trdovratnosti zakrknjena srca odpirajo ljubemu Jezusu in njegovim milim naukom in zapovedim !?

Sklep.

O ljubi kristjani! Res Marija sama je, ki danes tudi na vaša srca trka, in sprejema prosi za se in za svojega sina Jezusa. Ne bodite taki, kakor nekda j Betlehem, ki je pred svojim Bogom zapiral vrata. Ne gonite ga naprej, če danes zaslišite njegov glas, ne zakrknite svojih src, kakor nekda j ponosno mesto Davidovo. — Če bi sedaj res vedno ne hoteli slušati nebeškega glasu Odrešenikovega in materinih opominov Marijinih, bode moral priti enkrat čas, ko bode te sami brez voditelja, brez pomočnika stali pred durmi v večnost in v ono strašno noč, ko nikdo več ne more delati, — ko bode te v smrtnih mukah klicali Marijo, ali ona bode morala odgovarjati: „Resnično, resnično vam povem, ne poznam vas!“ (Mat. 25, 12.)

Molimo!¹ O Jezus Kristus, ti tolažnik

¹ Povzeto iz maše, ki se bere „ob jaslicah“ (ad praesepe).

ubogih, ti veselje ponižnih, ki si, da bi nas učil, ubog v tem prenočišču in ponižen v sredini živalij ravno v teh jaslicah se prikazal na svet; mi te prosimo, dodeli nam to milost, da tukaj na zemlji tvojim stopinjam sledimo in se enkrat v nebesih v večnih prebivališčih v sredini blaženih angelskih trum veselimo.

O Marija, naša skrbna mati, pomagaj nam iskati in srečno najti večna prebivališča v nebesih. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

26.

Sv. Jeronim.

„V večnem spominu bo ostal pravični“.
(Ps. 111, 7.)

Ako bi bil na svetu človek, ki bi mu bili sicer dobro znani vsi veličastni nauki krščanstva, o sveti deželi, pa bi ne bil doslej nič ne slišal, in bi semkaj prišedšemu se reklo: „To je tista blažena dežela, kjer sta hodila nekdanj Jezus in Marija!“ začudil bi se neizmerno in nehoté bi vskliknil: „Kaj? Iz teh razvalin, iz teh puščav, teh votlin, kjer prebiva to ubogo ljudstvo, od tod naj bi bili izšli tisti vzvišeni nauki, ki so prestvarili zemljo? To nikakor ni mogoče!“ — Zares, strahovito je divjal sovražnik na svetih krajih, strašna je gnjusoba razdejanja svetih mest; in vendar ravno tu je vsklila naša sveta vera!

Sveta dežela je postala puščava še le, ko so prihrule vojaške trume Mohamedove (za l. 622 po Kr. r.), se polastile dežele, opustošile mesta in cvetoče livade spremenile v puščavo. A vkljub vsemu temu ostanejo ti kraji še vedno sveta dežela, o kateri se lahko reče, da se je dobro seme v nji ne samo vsejalo, temveč da je tudi žlahtni sad prinašalo. Z veliko trumo krščanskih svetnikov se lahko ponaša sveta dežela, h katerim se šteje tudi sv. Jeronim, eden izmed četrero ve-

likih cerkvenih učenikov. Dasiravno ni rojen v sveti deželi, preživel je vendar skoraj ves čas svojega ostrega spokorjenja v Betlehemu v votlini tik svetih jasic in je tukaj sklenil svoje bogoljubno življenje.

„V večnem spominu bo stal pravični!“ sme se z vso pravico reči o sv. Jeronimu. Kateri romar pač, ki je vesel opravil ob zibelki Gospodovi svojo pobožnost, ne pogleda še malo na okrog po svetišču in se pri tem ne spominja tudi sv. Jeronima, slavnega moža, ki nam ostaja vedno vzor moške kreposti in odločnosti (1) in ob enem sijajni vzgled moške spokornosti (2).

Pomudimo se še tedaj tudi mi nekoliko trenotkov v ljubkem betlehemskem svetišču v deželi Judovi, stopimo v molilnico sv. Jeronima in si ga oglejmo v njegovi dvojni slavi, kot slavnega učenjaka in kot velikega spokornika.

I.

Jeromin porodil se je l. 346 po Kr. r. za gotovo v današnji Avstriji. Eni trdijo da mu je rojstno mesto Strigonium v Dalmaciji drugi pa z večjo verjetnostjo, da Štrigova v Medjimurju (v takratni Panoniji). Štrigova je bila namreč v rimskih časih precej veliko mesto, tod je šla od Ptuja proti Donavi velika rimska cesta; v Štrigovi je bil celo škofijski sedež. Svoje domovine se Jeronim vedno z veliko ljubeznijo spominja, dasi je živel večinoma daleč proč od nje.

Njegovi plemeniti in bogati stariši pošljejo ga dvajsetletnega v Rim v višje šole, kjer se je z mladeniškim ognjem poprijel naukov, posebno govorništva. Še kot mladenič bil je že pravi učenjak in imel zbrano veliko knjižnico. Vročekrvni mladi Jeronim pa se ni mogel zoperstavljeti nevarščinam svetovnega mesta in vdal se je razkošnemu življenju. V nečimurnosti, v lahkomiselnih veseljih družbah, deloma tudi v velikih grehih zapravil je tukaj nekaj svojih mladih let. Razuzdani ples bila je takrat najljubša zabava mehkužne rimske mladine.

Pa kmalu se je obudila v Jeronimu nemirna vest, ki ga je tirala daleč proč od Rima. Preromal je tedaj velik del Evrope, prišel v Trevirje ob Reni na visoko šolo, živel nekaj časa med učenimi oglejskimi duhovniki, obiskal Carigrad, Egipt, sveto deželo . . . Od leta 374 živel je pet let v kalciški puščavi (med Betlehemom in mrtvim morjem na jug se razprostirajoči). V ostrem spokornem življenju iskal in našel je Jeronim notranji mir, preživil se je z delom svojih rok, po malem pričel pa tudi zopet z učenimi preiskavami. Po povabilu papeža Damaza prišel je l. 381 k cerkvenemu zboru v Rim. Papež, s katerim sta skupaj prebiralasveto pismo, želel si ga je za naslednika. Po smrti sv. Damaza († 384) pa se je Jeronim zopet vrnil v sveto deželo nazaj l. 385, kjer se je slednjič stalno naselil v Betlehemu, v bližini svetih jaslí v povečani

votlini in je tu tudi kot veliki spokornik umrl l. 420 po Kr. r. Njegovo truplo in svete jaslice bile so pozneje prenešene v Rim in shranjene v cerkvi Marije (Maggiore).

Betlehem, svoje druge domovine, se sv. Jeronim v svojih mnogobrojnih pismih tako-le spominja: „Mestece Jezusa Kristusa je čisto priprosto. V svetem miru, ki vlada tu, se sliši semtertje le popevanje psalmov. Kamorkoli se obrneš, prepevajo ljudje, in kmet, ki za plugom hodi, peva svojo Alelujo! Kateri v potu svojega obraza žanjejo, okrepčujejo se s petjem; viničar reže trte z zakrivljenim svojim vinjekom in poje zraven kako Davidovo pesmico.“ Je že tako! Čistemu je vse čisto (Tit. 1, 15.), mirnemu vse mirno! In tako je pač tudi slika, katero nam podaja o Betlehemu sv. Jeronim, podoba njegovega lastnega dušnega miru in srčne zadovoljnosti po storjeni pokori.

Kajpada so tudi v teh nekdanj posvetni nečimurnosti tako zelo udanih prsih včasih divjali hudi srčni boji. Tako piše Jeronim sam o sebi: „Mnogokrat se mi je dozdevalo v tej strašnej od solnca izsušeni puščavi, kakor da sem sredi rimskih veselíc. Moja koža bila je že suha in začrnela, . . . huda bol me je razjedala. Iz strahu pred peklom pregnal sem se sam tu-sem v prebivališča škorpíjonov in divje zverine, — in vendar dozdevalo se mi je, kakor da sem v duhu zamaknjen k plesnim veselícam. Moje obličje je bledele od posta, in vendar je žgoča po-

željivost kakor ogenj prešinjala moje mrzlo telo . . . Vpil sem včasih neprenehoma noč in dan in vdarjal ob svoje prsi, dokler da Bog ni pomiril burje in mi zopet vrnil mir moje duše . . . Bog je moja priča, kadar sem prelival mnogo solz in dolgo povzdigoval oči k nebesom, dozdevalo se mi je, da sem povzdignjen v sredino angelskih korov, in začel sem poln svete radosti prepevati slavospeve Gospodu.“

Tako se vojskuje naš Jeronim zoper svoja slaba nagnjenja, — tako se premaguje kot mož, — tako zmaguje kot junak; — sijajni vzgled moške odločnosti in kreposti! Še je videti kraj dušnih bojov in zmag svetnikovih. Votlina rojstva Jezusa Kristusa je, kakor ste že slišali, videti dandanes pod starodavno cerkvijo betlehemsko, baziliko sv. Helene. Nekako sredi cerkve se ide „k jaslicam“ po 16 stopnjicah navzdol. V teku časa so to votlino pobožni puščavniki razširili, podaljšali in v pečino izklesani hodniki vodijo (vse globoko pod cerkvenim tlakom!) k pojedinim celicam, katerih največja se imenuje še dandanes „molilnica sv. Jeronima“. Večjih dokazov prostovoljne pokore tako svetega in ob enem visoko učenega moža kakor ta kraj, ta molilnica, pač ni videl več noben kraj na svetu!

II.

Tako je skrbel sv. Jeronim za svoje zveličanje in besedi: pekel in nebesa mu

nista prazen glas. Kot drugo nalogo svojega življenja spoznaval pa je v tem, z učeno stjo služiti cerkvi božji. V vseh strokah izurjen, prebral je vse pisatelje svoje dobe in ki so bili pred njim. Šele v Betlehemu, že nad 40 let star, šel je k judovskim učnikom se učiti staro-hebrejskega jezika, v katerem je zvečinoma pisano sveto pismo, prepotoval je celo sveto deželo, se učil iz ostankov starih časov in iz šeg in navad ljudi razumevati izraze in dogodke svetega pisma, v katerem je postal s časom tako dobro poučen, da ga je celega prevedel na latinski jezik tako mojstersko, da ga je hvalil ves krščanski svet, da je to prestavo „Vulgata“ imenovano še ednajststo let potem kot edino veljavno potrdil veliki tridentinski cerkveni zbor, in je ista še dandanes vedno v rokah katoliških in nekatoliških učenjakov. Papež Damaz klical je Jeronima v Rim, da je z njim skupno prebiral sveto pismo in poslušal njegovo razlaganje. — Pa Jeronim ni le prevajal svetega pisma, spisal je tudi k vsaki knjigi obširno razlago, popisal natanko hribe, doline, vode, jezera in celo zgodovino svete dežele, cerkvene praznike judovske in ajdovske ter šege in navade svojih dni, tako da je vse to še dandanes učenikom svetega pisma neprecenljive vrednosti.

V drugih knjigah zopet razlagal je po strogo znanstvenem načinu nauke svete cerkve, branil pravo vero in zavračal mnc-

gošteviline krive nauke svojih dni, ter se skazal v tem tako spretnega in poučenega, da sta ga celo papež Damazus in sv. škof Avguštín povpraševala za svet v cerkvenih zadevah. Spisal je tudi mnogo životopisov svetnikov in slavnih mož. — Mnogoštevilna in poučna so tudi pisma, katera je naš svetnik pošiljal takim osebam, ki so ga poprosile navodila na poti h krščanski popolnosti. — Tako je bila v sveti cerkvi v obče pripoznana učenost velikega spokornika betlehemskega, da so ga v naslednjih časih uvrstili med štiri velike cerkvene učnike.¹

Še dandanes obiskujejo oo. frančiškani, junaški čuvaji svetih krajev vsaki dan, ko so odmolili ob oltarju jaslic Gospodovih, tudi molilnico sv. Jeronima in opravljajo po obredih svete cerkve tam sledečo molitev:

„O najboljši učenik, luč svete cerkve, blaženi Jeromin, razlagavec postave božje, prosi za nas pri Sinu božjem.

V. Usta pravičnega razlagajo modrost!

R. In njegov jezik govori, kar je pravica!

Molimo! O Bog, ki si v svoji prečudežni previdnosti za razlago svetega pisma izvolil sv. Jeronima, svojega spoznavalca in velikega učenika; prosimo te dodeli, da mi po priprošnji njegovih zasluženj vse, kar je učil v besedi in dejanju, istotako s tvojo

¹ Veliki cerkveni učniki zapadne cerkve so: sv. Ambrozij, škof milanski na Italijanskem († 397); sv. Avguštín, škof hiponski v Afriki († 430); sv. Jeronim († 420); sv. Gregor Veliki († 604).

pomočjo izpolnjevati moremo. Po Kristusu, Gospodu našem.“

Sklep.

O Marija, kraljica majnika! nalašč je romar jeruzalemski danes porabil priložnost, še posebej krščanske može in mladeniče peljati v duhu v sveto deželo in obuditi tam njih zanimanje za moškemu spolu važne resnice. Hvala Bogu, če se mu je posrečil namen! Mimo jaslic Gospodovih šli smo v molilnico sv. Jeronima in videli, kako lepo se more družiti duh pokore z veliko učenostjo in kako tudi moža diči in ublažuje pobožnost.

O Marija, mati milostna, sedaj po dovršiti započeto delo! Razsveti in daj moč krščanskim možem in mladeničem, da bodo tebe kraljico apostolov in spoznavavcev začeli ljubiti, da bodo prav zapopadli nauke tvojega Sinu, potem pa se ogibali pastij nevere in goljufivih načel samo pozemeljskega uživanja. — O pomagaj, Marija, da se tudi naši krščanski možje in mladeniči po vzgledu svojega svetega deželana Jeronima zopet trumoma oklenejo krščanske vere, krščanskih načel in življenja po veri, v vzgled še poznim rodovom! Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

27.

**»Zapečaten studenec¹« — pred-
podoba Brezmadežne.**

„Kako lepa si ti, prijateljica moja, kako lepa si ti! — Z zidom zavarovan vrt si ti, sestra moja, nevesta moja, zaprt vrt si, zapečaten studenec!“ (Cant. 4, 1. 12.)

Dobro uro hoda iz Betlehema na jug po cesti, ki pelja v Hebron, mesto Adamovo in Abrahamovo, precej na desno zraven razvalin starega gradú stoji kapeli podoben nenavaden star spomenik, čegar pomen nam nikdar ni jasen na prvi pogled. Malo nižje v ozki dolini pa vidimo tri velike štirioigate, z rezanim kamenom ograjene ribnike, tako drugega nad drugim, da se voda lahko steka skozi nje in naprej. To so „ribniki Salamonovi“, a spomenik nad njimi je „zapečaten studenec“, katerega omenja Visoka pesem Salamonova. Stopimo v kapelico. Po 25 stopnicah pridemo v velik podzemeljski prostor, kjer se skupaj stekajo trije izvirki hladne vode koj v začetku v močnih valovih, ki skupno pod zemljo odtekaajo deloma v ribnike Salamonove in deloma po vodovodu v Betlehem; — nekdanj je peljal ta vodovod celo doli v Jeruzalem na tempeljski prostor in polnil tudi „bronasto morje“, velikansko bronasto posodo za običajna umivanja judov

¹ „Fons signatus“, — arabsko : Râs- el-Ain.

pri njih službi božji. Voda ribnikov Salamonovih pa še služi do današnjega dne za namakanje dolinice, ki sega tje do Betlehema. Veličastno lepa je še dandanes, dasi hudo zanemarjena, vsa ta okolica; sveti mir vlada po nji in vernemu romarju se dozdeva, kakor da sliši na sveto noč prepevati po teh livadah angelske trume njihovo „Slava Bogu na višavah . . .!“

Tu je bilo najljubše bivališče kralja Salamona. Po teh tratah sprehajal se je pač tudi, ko je speval veličastno svojo Visoko pesem. Tu nekje na prijaznem hribčku sredi vinogradov je pač stal, ko je začel njeno 4. poglavje: „O kako lepa si ti, prijateljica moja, kako lepa si ti! enaka lepim mojim vrtom tu doli, čudovita kakor tam gor zapečaten studenec!“ V preroškem svojem navdušenju gledal jo je v daljni prihodnosti, kakor bi mu stala živa pred očmi, prijateljica njegova, najlepša rožica njegovega rodu, Marija brezmadežno spočeta. Po vsej pravici namreč obrača sveta cerkev navedene lepe besede kraljevega preroka na Njo, samo na Njo, ki je imela biti spočeta brez madeža izvirnega greha.

Tudi jaz sem stal ob „zapečatenem studencu“ in dozdevalo se mi je, kakor da bi se bolj kod kedaj približal duhu kralja-modrijana. Sveti strah me je obdajal, ko sem se spomnil vse lepote, vse slave, vseh čudovitih dohodkov, katere so gledale nekdanje solnčne livade. Ob „zapečatenem studencu“

vglobil se je moj duh tako, kakor nikdar prej, v premišljevanje vzvišene skrivnosti brezmadežnega spočetja in kakor da bi našel kak dragocen zaklad, vskliknil sem h kraljevemu pesniku Salamonu: Prav! Prav si imel slavni praded! Ta vir je res lepa predpodoba tvoje slavne pozne vnukinje Marije, bodi-si da ga gledam

1. v njegovem začetku in odtoku; bodi-si z ozirom

2. na njegov namen in vpliv po vsej okolici.

I.

1. Čudovit je v svojem začetku že „zapečaten studenec“. Globoko pod zemljo se zbirajo že v začetku močni potočki; pod zemljo skrivnosten je tudi njih odtok. Če Jutrovec že vsak navaden vir visoko časti, mu je ta studenec pod kapelo, katere vhod je bil pač za časov Salamonovih ne samo močno zaklenjen, ampak še s kraljevim pečatom zaznamovan, mu je ta studenec naravnost skrivnostno svetišče, kateremu se sme v spoštljivosti bližati le bosonog. — Ravno tako je Bog čudovit v svetnikih svojih (ps. 67, 36.), posebno pa še v Mariji brezmadežno spočeti. Kakor Salamon nad svojim studencem, čula je nad njo previdnost božja. Vsi otroci Adamovi podedujejo Adamov greh, vse zadene tudi kazen za hudo-bijo prvih starišev, samo ne pobožne hčerke Joakima in Ane tako, da je bila že od za-

četka sveta, da čez njo samo ni imel nikdar nobene oblasti duh laži, da nje same od vseh Adamovih otrok ni zadelo prokletstvo božje po zgubljenem raju.

Tako so jo že davno v duhu gledali preroki, mater in devico, tako jo je opeval Salamon prijateljico svojo, nevesto svojo, svojo ljubko pastarico, golobičico v skalnatem zavetju, iskal jo po zelenih livadah betlehemskih in obstal slednjič ob „zapečatenem studencu“ in jej zapel sijajni slavo-spev, poln najdrznejših prispodob bujne jutrovske domišljije: Visoko pesem!

In kar je Salamon gledal tisoč let naprej v prihodnosti, to je dne 8. decembra 1854 papež Pij IX., veliki častilec Marijin slovesno raz apostolske stolice dvomov polnemu svetu poklical v spomin s svojo določbo: „Nauk cerkve, da je bila preblazena Devica Marija od prvega trenutka svojega spočetja po posebni od Boga nji podeljeni predpraviči obvarovana vsakega madeža izvirnega greha, nam je od Boga razodet in se ga morajo tedaj vsi verniki s trdno in živo vero okleniti“.

O čudapolni dan 8. dec. 1854! V nebesih je zavladalo nepopisljivo veselje; Salamon in vsi preroki oznanjevali so slavo in zahvalo vojskujoči se cerkvi na zemlji, stara peklenska kača pa, na katere glavi stoji noga mogočne Device, majala se je in strupene jeze sikala; celi svet se je razveselil; prepeval radosti čast Brezmadežni in iz milijonov

grl in v stoterih jezikih zadonelo je po katoliških deželah na okrog: „Ave regina, sine labe originali concepta! — Zdrava bodi, kraljica, brez madeža izvirnega spočeta!

2. Ko primerjamo Brezmadežno glasovitemu viru Salamonovemu, moramo se še spominjati drugih njegovih lastnosti, da bo prispodoba popolniša. V globokem rovu skriti so viri „zapečatenega studenca“, nad njim se povzdiguje močna stavba, vhod nepoklicanim zabranjujejo ključi, zapahi in pečat. Zakaj to skrivanje? Globoko v podzemeljskem prostoru se od treh strani zbira voda in pod zemljo skrivnostno naprej hiti. Ko gledamo te izvire, to malce hladne vode, zdi se nam vse prav neznatno, in skoraj ne moremo verjeti, da bi mogel ta studenec delati rodovitno vso okolico, ob enem že nad 3 tisoč let oskrbovati celi Betlehem z vodo, da je za časov Salamonovih za blaženih časov Kristusovih in še poznej polnil jeruzalemske shrambe vode, da je njegova voda celo hitela na veliko tempeljsko dvorišče in tam snažila krvave oltarje klavnih in žgavnih daritev. In vendar je vse to res in — čudovito lepa predpodoba skritega življenja Device Marije!

Kdo pač je v tistih časih, ko je Marija kot šibka deklica z vrčem vode na glavi hitela kakor plaha gazêla (srna) domu od studenca, ki se še dandanes imenuje po nji Marijin studenec, kdo Nazarenčanov je tedaj v nji slutil bodočo mater obljubljenega

Odrešenika? Kdo bi v tem rajskomilem obrazku spoznal mater prežalostno? Kdo bi mogel verjeti, da bodo siroto brez starišev, čisto ubožno potomkinjo sicer kraljevega rodu, kedaj slavili pozni rodovi kot kraljico zemlje in nebes? Kdo spoznava danes v mogočni Materi vseh revnih sirot ubogo tujko, ki prosi zastonj po Betlehemu prenočišča? — Tako je vedela Marija skriti njej izročeno veliko skrivnost, da se je po besedah sv. Jeronima¹ satan sam v nji zmotil in da ni spoznal v nevesti tesarja Jožefa deviške Matere. Tolika je bila ponižnost Marijina in njeno hrepenenje po skritem življenju, da bi svet celo nič ne zvedel o prihodu obljubljenega Mesija, če bi bilo samo na njej ležeče. Saj angel je moral poučiti o Marijinem poklicu Jožefa, ki jo je že nameraval skrivaj zapustiti, angeli so morali pastirjem, zvezda modrim, Simeon in Ana v templju ljudstvu oznanjati rojstvo Odrešenika; Marija je molčala, kakor — „zapečaten studenec“ molči in se svetu kaže celo neznatnega in si le globoko pod zemljo na skritem zbira svoje moči.

II.

Tako se nam kaže Salamonov vir že v svojem čudovitem začetku in odtoku kot jasna predpodoba Brezmadežne. In če se je Salamon potem ozrl še dalje ni gledal in pre-

¹ V razlagi 1. poglavja Mat.

mišljeval, kako „zapečaten studenec“, ko je enkrat na svetlo stopil, daja tratam, vrtom in poljanam betlehemskim sam on rodovitnost, kako celo hiti v Jeruzalem na širne dvore tempeljske, da tam, sam čist, očiščuje služabnike božje in ljudstvo, pač ni mogel drugače kakor tudi v tem zagledati še jasnišo predpodobo Marije Device in vsklikniti poln navdušenja: „Mladike tvoje so celi paradiž . . . granatnih jabolk in žlahtnih sadežev v obilnosti . . .!“ (Cant. 4, 13.) — Rajskolepe so livade, po katerih se sprehajaš, in je oživljaš ti, prijateljica moja!“

In zares!

1. Marija je ravno po svojem brezmadežnem spočetju postala zvezda-juternica, ki pred solnčnim vzhodom še jasno sije, ko so že vse druge zvezde morale obledeti. Edino kot Brezmadežna mogla je postati vzhajajoča jutranja zarja (Vis. pes. 6, 9.) novega velikega dneva, ki je zapodil strašno noč ajdovskih zmot. Samo kot Brezmadežna mogla je biti mati tistega, ki ne oživlja samo betlehemskih livad, marveč ki je „prenovil obličje zemlje“. (Ps. 103, 30.)

2. In glejte! Na ti po Brezmadežni obnovljeni zemlji, o kako začenja vse kliti, zeleneti, bujno rasti in cveteti. In ker je studenec milosti Brezmadežne neusahljiv, glejte! kako žlahtno sadje se pokazuje! Poglejte neštete trume krščanskih mučenikov, dolge vrste pogumnih spoznavalcev, spokornikov, brezkončne procesije

deviških duš hoditi po vrtu, katerega namaka „moč vseh vrto, studenec žive vode“. (Vis. pes. 4, 15.) Ta vrt je namreč sveta katoliška cerkev in vrtnarica v njem je brezmadežna Devica!

Vse to je gledal tisoč let naprej v pre-roškem duhu kralj Salamon, in da je vse tako gledal, tega trajen spomenik nam je njegova Visoka pesem, ki bi nam sicer ostala nerazumljiva!

Sklep.

Hitimo torej, ljubi kristjani, v duhu radi k Salamonovemu skrivnostnemu „studencu žive vode“, da isti, kakor oživlja polje in gaj okolice betlehemske, namoči tudi naše suho srce, da bodo tudi v tem nerodovitnem vrtu zacvetele cvetlice lepih krščanskih čednosti, da bode naše življenje enako rodovitnemu drevesu polno sadov dobrih del.

V ta namen priporočimo se pa še posebno danes in za vse večne čase v varstvo Brezmadežne. Zatecimo se k nji, ker vse-mogočna je njena priprošnja! Naj si je tudi veliki sovražnik človeškega rodu od začetka sveta po izvirnem grehu, ko smo stopili v svet, imel oblast čez nas, smo bili vendar po svetem krstu oprani vseh madežev. Če tedaj tudi ni bil brezmadežen začetek naš, o naj bi bil vsaj brez greha naš napredek in konec. Kakor se je končaval potok iz „za-pečatenega studenca“ še le sredi templja pozemeljskega Jeruzalema, tako bode, upajmo,

po priprošnji naše nebeške zagovornice Vse-
mogočni tudi nam skazal svojo milost, „ki
je mogočen in čegar ime je sveto“ (Luc. 1,
49) in nam enkrat odprl, ko bode z nami h
koncu šlo, vrata nebeškega Jeruzalema.

Molimo s sveto cerkvijo tako :

„O Bog, ki si po brezmadežnem spo-
četju Device pripravil svojemu Sinu vredno
prebivališče; mi te prosimo, ki si njo zavoljo
že odločene smrti svojega Sinu naprej ob-
varoval vsakega madeža, dodeli, da tudi mi
po njeni priprošnji čisti in neomadeževani k
tebi priti moremo“. Po tistem Kristusu Go-
spodu našem. Amen.

28.

»Zaprta vrt« — predpodoba Marijinega čistega življenja.

„Kako lepa si ti, prijateljica moja, kako lepa si ti. — Z zidom zavarovan vrt si ti, sestra moja, zaprta vrt si, zapečaten studenec!“ (Cant. 4, 1. 12.)

Sprehajali smo se včeraj po livadah betlehemskih in navzlic še vedno veličastnih razvalin in ostankov nekdanjih stavb sklepali na minulo rajsko krasoto okolice. S Salamonom stali smo zamišljeni ob »zapečatenem studencu« in zagledali smo v njem resnično predpodobo Brezmadežne. — Stopimo malo naprej, mimo velikih ribnikov Salamonovih po ozki globoki dolinici, imenovani dandanes mlinski dolini (wadi Tawahîn). Po kratki hoji vstavi se dragoman, pokaže na še precej lepo obdelan vrt in reče: »Hortus conclusus, — zaprta vrt!“ Last je to posestvo bivšega juda, sedaj strastnega protestanta. Dolinica je kaj rodovitna in zakaj bi ne, saj jo greje vedno vroče solnce in ob enem jo vedno namaka potoček iz zapečatenega studenca in voda iz ribnikov Salamonovih. Na okrog stoji nekaj bornih človeških bivališč in ljudje trdijo, da dobivajo na isti njivi v enem letu petkrat podzemljice. Verjami, kdor hoče...

Pa kaj sedanjost! Naš duh hiti nazaj v davno pretekle čase. Po starokrščanskem in judovskem sporočilu so bili ravno tu glasoviti vrtni Salamonovi, o katerih govori on sam: „Napravil sem si slavná dela, zidal sem si hiše, zasadil vinograde, napravil si vrtove in sadonósnike, in sem jih zasadil z drevjem vsake vrste; pozidal sem velike ribnike, polne vode, da je namakala gaje bujnéga drevja“. (Eccl. 2, 4.—6.) V visoki pesmi se spominja Salamon zopet svojih vrtov, kakor jih more v taki krasoti oživiti le južno podnebje, imenuje jih „zaprte vrte“ (hortus conclusus)! „Z zidom obdan vrt (moj) si ti, o prijateljica moja, zaprt vrt si!“ (Cant. 4, 12.) — Iz teh besed sklepamo, kar je pač tudi samoumevno v bližini arabske puščave, da so bili vrtni Salamonovi obdani z močnim ozidjem, ki je branilo vstop vsakemu zunanjemu sovražniku. Znotraj pa je vse bujno rastlo, dišalo in cvetelo, bila je taka krasota, da se je kraljica iz Sabe tako zavzela, da ji „je zastajala sapa“. (2. Reg. 10, 5.)

V te nasade je zahajal pač rad kralj Salamon; tu je speval tudi svojo „Visoko pesem“ svoji pozni potomkinji Mariji. Ob njenem spominu, ki je imela postati začetek lepših časov, se je oziral na okrog po svojih krasnih vrtnih, in najlepšemu, kar je gledalo oko, primerjalo jo je pač srce, polno duha božjega, tako: „Z zidom zavarovan vrt si

tudi ti, o sestra moja, nevesta moja, zaprtemu vrtu si enaka!“

O kako primerne so te besede Salamonove z ozirom na preblazeno Devico Marijo !

1. Iz „zapečatenega studenca“ se steka hladna voda v „zaprte vrte“, ki jih namaka in jim podeljuje rodovitnost in sadonosnikom bujno rast. Brez onega čudovitega studenca bi ne bilo vrtov Salamonovih; studenec še le daja življenje in lepoto vrtu! Če nam je pa včeraj bil „zapečaten vir“ predpodoba brezmadežnega spočetja Device Marije, nam je danes „zaprta vrt“ istotako predpodoba njenega celon dolžnega življenja. Saj brezmadežno spočetje je bilo prvi in glavni pripomoček volji Marijini, da se je mogla obvarovati tudi vsakega osebnega greha. Le brezmadežen vir daja čisto vodo, Brez brezmadežnega spočetja bi tudi v Mariji ne bila lahko mogoča prostost od vsakega osebnega greha, ali vsaj ugovarjati bi se dalo brezgrešnosti, ako bi bil tudi le za trenotek imel satan po izvirnem grehu oblast čez Mater prečudežno.

2. Zaradi močnega zidovanja na okolu ni bilo mogoče ne tatu, ne divji zveri vlomiti v zaprte vrtove Salamonove in tudi valovi nalivov so zastonj pljuskali ob nje; vsaki le mogoči nevarščini in vsaki le mogoči škodi vedel je v okom priti njih modri gospodar. — Tako je po posebni milosti božji varna bila in ostala čista duša Marije Deviče ne samo vseh satanovih iz izvirnega

greha prvih starišev mu prihajajočih pravic, marveč na njeno srce je trkal tudi poznej satan zastonj, brezuspešno iskale so v čisto dušo Marijino vhoda skušnjave sveta, hudo poželjenje in nagnenje. Pač pa je delo božje v Mariji morala podpirati njena lastna volja, njeno skrbno sodelovanje z milostjo božjo, njeni vedni beg pred nevarščino in v mladosti skrbna vzgoja. Tako je ostala Marija tudi brez vsega osebnega greha, — neomadeževan vrt božje milosti!

Nas, ljubi kristjani, je zadelo vseobče gorjé izvirnega greha. Pa li naj zategadel obupamo? Nikar! In če smo tudi bili otroci hudobije pri vstopu v svet, razlila se je vendar krstna voda po naših glavah, nas očistila izvirnega madeža, in sprejeli smo obleko nedolžnosti iz rok krstitelja, ki je tako govoril: „Sprejmi belo obleko in pri-nesi jo neomadeževano pred sodnji stol našega Gospoda Jezusa Kristusa, da zadobiš večno življenje!“ — Če tedaj tudi v našem začetku nismo bili podobni Mariji, bili smo kakor ona vsaj po našem krstu. Oh, da bi tudi poslej bili taki ostali! O, da bi tudi naše srce bilo vedno enako zaprtemu vrtu nepristopno strastém in skušnjavam!

3. Vrta Salamonovi bili so neizmer-
lepi. Vse, kar je nekdam rodila sveta dežela
lepih cvetlic in žlahtnih dreves, vso bujno
krasoto vrtov na Jutrovem združil je Salamon
v svojem vrtu, — predpodobi Marijini v
duhovnem pomenu! Kje so se kedaj lepše raz-

cvitale lilije nedolžnosti, kakor v srcu Marijinem ? ! Kateri hladni gaj je kedaj prinašal lepših vijolic ponižnosti, kakor srce Marijino ? Kje so prijetniše duhte vrtnice do Boga in do bližnjega, kakor tam, kjer je bivala Marija ? ! — Kakor je vsaka rožica dobila svoj prostorček v Salamonovih vrtih, tako je bilo odprto srce Marijino vsakoršni čednosti, da so že sedaj po preteku 19 stoletij, ko je ona že zdavno odhitela iz te doline solz k nebesom, njene čednosti nedosegljiv vzor, po katerem zastonj hrepenijo najplemenitiša srca na zemlji, najlepši kinč so vrta božjega, ki je sveta katoliška cerkev na zemlji. Pač to lepoto Marijinih čednostij gleda Salamon v svojem preroškem zamaknjenju, ko pri popisovanju vrtné lepote z navdušenja kipečim srcem na glas zdihuje: „Vzdigni se o veter od severa, pridi jug, pihljajte lahni vetriči po mojem vrtu, da se bodo razširjale njegove dišave“. (Cant. 4, 16.) Visoka pesem v svetem pismu nam je trajna priča, da je Salamonov duh že zapopadal lepoto svoje pra-pravnuke Marije in da je s koprnenja ranjenim srcem hrepenel po časih, ko bode ona kakor zvezda — juternica v blesku svojih čednosti zasijala národom !

4. Še enkrat poglejmo v vrte Salamonove, katere mogočno zidovje obdaja. Zid je v obrambo. Zraven milosti božje bila je najboljša obramba čednosti Marijinih pač njena trdna vera, njeno neomajano zaupanje v Boga. Ni dvomila o besedah angela Gabrijela,

verjela je in njena vera bila je dopadljiva Bogu. Niti pri pogledu ubogega deteta v betlehemskih jaslicah, niti ko je morala bežati v Egipt ni dvomila, da je to njeno dete pravi Bog; da, njena vera v božje poslanstvo svojega Sinú nje niti ni zapustila na Kalvariji, ko ga je gledala viseti na križu med dvema razbojnikoma in za to njeno neomahljivo vero dobila je slednjič najlepše plačilo ob praznem grobu od mrtvih vstalega Odrešenika!

Taka trdna vera je vsakemu kristjanu najboljša obramba v skušnjavah življenja; posebno še neizkušeni mladini je živa vera močen zid, ki brani mir srca. Krščanski stariši, ako je tedaj vaša trdna volja, vaše otroke tako pobožno in čednostno vzgojiti, kakor je bila Marija, tedaj obdajte njih srca z močnim ozidjem žive vere. Saj vam je znano, kako je prisiljen morilec nedolžnih duš najprej podreti ograjo vere, prej ko more pohoditi v vrtu cvetlice ponižnosti in lilije nedolžnosti. Takó je primoran govoriti zapeljivec: „Saj to ni greh! Saj ni vse tako kakor duhovniki govorijo! Duhovniki sami niso boljši!“ in do tisočkrat mora tako govoriti, prej ko se začne majati trdnjava, t. j. prej ko začne nedolžna duša dvomiti o veri in postavah božjih. — Ako je pa vrtno ozidje vere dovolj trdno, da ga ne morejo zrahljati zlobni napadi, potem so tudi varne v vrtu lilije in rože in vijolice! Vera je in ostane mogočna obramba nedolžne mladine!

*

*

*

Sklep.

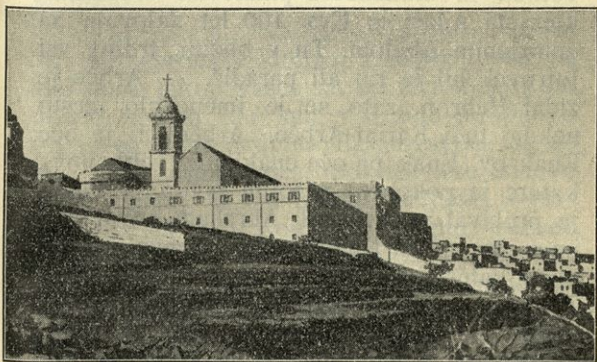
Hitimo torej, kristjani, k vrtu vseh čednostij, k Mariji! Posebno pa še ve, krščanske matere, priporočajte nji v pobožnih molitvah in zdihljivejših svoje hčere, da si ohranijo čednosti, ki kinčajo in sladijo mladostna leta. Vaša čuječnost bodi za nje enaka močnemu ozidju vrtov Salamonovih! Božje blago so vaši otroci in njih duše bode oster sodnik tirjal enkrat iz vaših rok! Pazite toraj in čujte, da vam kak pomočnik peklenške pošasti ne podere v srcih vaših otrok obrambe vere in ob enem v tla ne pomandra cvetlic nedolžnosti, ponižnosti in bogoljubnosti.

V Mariji pa imate najboljšo pomočnico v svojih trudih in skrbéh. Mnogo premore pri Bogu priprošnja pravičnega! „Kaj pa še le bode“, vsklikne sv. Alfonz Ligvori, „pred Bogom dosegla priprošnja Marijina, če je že molitev njegovih svetnikov tako mogočna!“

Zatecite se tedaj le prav zaupanja polni k Mariji in njo pristrčno prosite, naj sprejme tudi vaša srca z vsem njegovim hotenjem in nagnjenjem v svoj močno obvarovan vrt, v svojo mogočno obrambo. In veselimo se in radujmo se prav iz celega srca, da imamo tako mogočno pokroviteljico, molimo goreče k nji tako:

Od vseh strani pribežimo k tebi, o Marija, in te prosimo obrambe pred ostro sodbo pravičnega Boga! K tebi, o kraljica, pov-

zdigujemo svoje solzne oči, k tebi kličemo v svojih srčnih stiskah, da ti potolažiš jezo Gospodovo, katerega smo razžalili s svojimi grehi. Glej, o Devica, zaupljivo ti odkrivamo vse svoje reve in težave, ker te častimo kot Gospo brezkončnega usmiljenja. Kdo bi pač tudi drugi mogel govoriti k srcu našega Gospoda Jezusa Kristusa tako, kakor ti, o blažena Devica! Govori tedaj, o mati, za nas, saj tvoj Sin te posluša in, za kar koli bodeš prosila, bodeš nam tudi dosegla. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Betlehem.

Spredaj samostan frančiškanov s cerkvijo sv. Katarine.

29.

Nekaj o nravnosti mladine na Jutrovem.

Hebron! (El-khalil) mesto očakov! Pozdravljam te! Najstarejše med vsemi mesti na zemlji je Hebron (šest ur hoda od Betlehema na jug mimo „zapečatenega studenca“ in „ribnikov Salamonovih“). Tukaj je še „rudeča zemlja“, iz katere je (tako trdi starodavna pravljica) Bog ustvaril naše prve starše. Nedaleč odtod ti kažejo njivo, kjer je Kanj ubil svojega brata in poleg njive je votlina in studenec s palmovim drevesom, kjer sta Adam in Eva 100 let žalovala za umorjenim Abelom. Tu v bližini, trdijo vsi Jutrovci, bil je raj ali paradiž. — Arbêe je zidal Hebron, zato se je imenovalo mesto nekda j tudi Kariat-Arbêe. Arbêe bil je oče Enak-ov, Enak pa oče enakimov (velikanov), katere je pokončal vesoljni potop. — Tukaj je prebival poznej rod Abraham, (Arabljani imenujejo ga El-Khatil, t. j. ljubljene c, namreč božji, katero ime dajejo dandanes tudi mestu.) Tukaj je sklenil pobožni oča k z Bogom pogodbo obrezovanja, tu se je rodil od Agare njegov sin Izmael, oče vseh beduinov puščave. Pri Hebronu bila je ona dvojna votlina Mákpelah, katero je z njivo okoli nje vred kupil Abraham od Efrona za „400 siklov srebrnih pravega denarja, ki je bil v navadi“

(1. Mos. 23, 16), ko mu je umrla žena Sara, 127 let stara, v Arbêe in njo je tudi pokopal v isti votlini. In ko je „Abraham se ločil in umrl (okoli leta 1821 pred Kr. r.) v visoki starosti (175 let), star in sit življenja, pravi sveto pismo, pokopala sta ga Izak in Izmael, njegova sinova zraven Sare v isti votlini Mákpelah v dolini Mambre“. (1. Mos. 25, 9). Pozneje so bili tu pokopani še Izak in njegova žena Rebeka in Leja žena Jakopova (1. Mos. 35, 49). — V okolici hebronski prebival je očak Jakop, ko je poslal svojega sina Jožefa za čredami pogledat proti Sihemu, kjer so „sanjalca“ vrgli lastni bratje najprej v suh vodnjak, a ga slej prodali potujočim Madijanitom.

Iz hebronske doline Mambre poda se slej stari Jakop vesel, da še živi njegov sin Jožef, z vsem, kar ima, v deželo faraonov; ko je pa očak čutil na Egiptovskem, da se mu bliža zadnja ura, pokliče vse sinove svoje skupaj, ki mu morajo obljubiti s prisego, da ga ne pokopljejo v Egiptu, marveč v domovini (1. Mos. 47, 29). In ko je umrl star 147 let, prenesli so sinovi truplo v deželo Kanaon, v dvojno votlino, katero je kupil Abraham od Efrona Hetejca (1. Mos. 50). — Kralj David je često tu prebival (2. Reg. 3, 16. — 4, 2.) in celo prvorojen sin njegov Absalon je tu-sem šel, si zbirat vojske, ko se je spuntal zoper svojega očeta Davida (2. Reg. 15, 7).

Pa ne samo, da je Hebron najstarejše izmed vseh mest; mohamedanski njegovi prebivalci, svesti si slavne preteklosti svojega domovja, slujejo še dandanes kot najbolj pravoverni vseh častilcev prerokovih. Kajpada pomenja vrhunec mohamedanske pravovernosti — skrajno nestrpnost nasproti drugovercem, tako da se razven zdravnika ne sme nobeden kristjan muditi del časa v mestnem ozidju. Grob „ljubljenca božjega“ Abrahama obiskati se ne dovoli ne kristjanu in ne judu. Celo odličnim osebam, ki so imele v rokah pismo dovoljenje sultanovo, se je že zabranil vstop.

S strogo pravovernostjo pa združujejo ti ljudje, in to mi dela odurne neznosneže vendar nekoliko prijetnije, — najstrožje pojme o n r a v n o s t i. Trdna njih vera jih v marsičem varuje pregrehe in zdržuje v mejah spodobnosti. Da se razumemo! Jaz tukaj ne govorim menda o n r a v n o s t i mohamedancev Turčije, in posebno še ne nje velikašev, mislim v prvi vrsti le na one, katere sem videl, na hebronske pa tudi na ostale Arabljane svete dežele, ki zaslužijo pohvalo. — In to zopet ne tako, kot bi mi neznano bilo jako hvalevredno življenje katoliških Arabljanov (saj imajo dobre varuhe in učnike!), marveč ker so mi znani nekteri n a r a v n o n e n r a v n i (nespodobni) verski nauki Mohamedovi, ravno zategadel občudujem vedno (1) zelo s p o d o b n o v e d e n j e teh priprostih ljudi, ter njih n r a v n o m i š l e n j e

in čutenje, ki bi moglo biti vzgled mnogemu olikanemu Evropejcu; skušal bom pa tudi (2) pojasniti vzroke te vesele prikazni.

I.

1. Arabljan je ponosen na to, če more reči, „da je svoje otroke dobro vzgojil“. Pa nikar, ljubi kristjani, ne mislite da ta polu-ajd in sovražnik Kristusovih spoznavalcev te besede o dobri vzgoji otrok tako razumeva, kakor naše dobre krščanske matere in skrbni očetje razumejo k Bogu voditi svoje otročice, ker jih uči krščanska vera: „Vaši otročiči so božja last; imeti jih toraj morate kakor v oskrbovanje izročeno dragoceno reč. Hišniki božji ste torej pri svojih otrokih; Bog sam je gospodar, on vam daja povelje in plačilo, če jih lepo k njemu privedete: iz vaših rok jih bode vsekakor nazaj tirjal sodnji dan!“ To je krščanski nauk, ki se gotovo ne sliši in ne prednaša v mohamedanskih molilnicah; pa tembolj je občudovanja vredna arabska mladina v svojem spodobnem vedenju in v svojem (lahko rečem!) neomadeževanem življenju, da bi mogla biti v marsičem vzgled tudi krščanski mladini. Mladeniče sem videl na deželi brez izjeme mirno in skrbno hoditi po svojih opravkih, uljudne celo nasproti drugovercu tujcu, deklice čez 14. leto pa tujemu človeku sploh ne pridejo pred oči. Grešno znanje, skrivne ljubimske zveze, očitno shajanje

mladine obojega spola je tu do cela neznana reč in bi se šteló v sramoto starišev, kar v resnici tudi je ne samo mohamedanskih ampak tudi — krščanskih starišev sramota. Nikdar na celem svojem potovanju po Jutrovem nisem videl ženske iz domačega ljudstva v prijaznem občevanju z moškim na cesti. Žene hodijo celo zavite same svojo pot, tihe, nepoznane, nenadležovane. Niti noče, da bi se za njo zanimal kedo, tako da celo obstoji in zijajočemu tujcu tako dolgo obrača hrbet, da gre mimo nje! Istotako ide mož sam, resnega obraza mimo te! Že družbinsko življenje kazati v javnosti, se dozdeva Jutrovcu nespodobno. Da bi pa celo neoženjeni osebi obojega spola, recimo napravili kaki skupni sprehod, kaj takega storiti se ne drzne v Arabiji najnesramniši, najpodlejša, ker bi se njima sicer bati bilo, da ju ljudstvo očitno kaznuje in kamnja. Javno nastopanje Evropejk in Evropejcev se pravovernemu mohamedanu studi in ta stud prenaša, žal! od oseb tudi na njih vero!

Naj povem iz rodbinskega življenja arabskega ljudstva en vzgled, za katerega resničnost se je moj arabski prijatelj in spremljevalec v okolici Jeruzalema zavezal s častno besedo: Pred dve in pol letom bilo je v vasi El-Valadži pri Sv. Janezu v puščavi, da so videli neko deklico javno z nekim moškim domačinom v prijaznem pogovoru. „Ona pa je bila dobro vzgojena!“ zatrjeval mi je resnega obraza moj Da-ud.

Ljudje so začeli o tem dogodku govoriti. Po preteku 14 dni je deklica izginila, obrekovani mladi mož pa je ostal v vasi, dasiravno se je vsem brezdvomno zdelo, da jo je on skrivaj odpeljal. Pa ni bilo res. Po dolgem času se je namreč zvedelo, da je deklino zabodel lastni oče. Govorjenje ljudi in pa sramota svojega otroka dozdevala se mu je neznosna!

Kaj porečete, krščanski stariši, o tem slučaju!? Posnemati ni, a poučljiv je vsekakor.

2. Možje stari znanci, ki se dolgo niso videli, pozdravljajo se na Jutrovem s poljubom. Odrešenik kara Simona gobovega, da mu, ko je stopil v njegovo hišo, ni izkazal po navadi starega prijateljstva. „Poljuba mi nisi dal!“ (Luc. 7, 45) mu očita. Pač pa ga je poljubil po stari šegi Judež Iškarijot in ga s tem izdal vojakom kot svojega prijatelja. Nikdar se pa ne vidi, da bi se s poljubom javno pozdravljali ljudje različnega spola, bodisi že žlahta ali znanci med seboj. — Očitaj vročekrvnemu, na „svojo čast“ čez vse ponosnemu beduinu, da ga je javno poljubila njegova žena, potem pa dobro pazi na življenje svoje in samokresa ne daj iz rok!

Menda so tudi v tem obziru trezni Arabljani bliže resnice, kaj se v javnosti spodobi, kakor kristjani v Evropi!

3. Nezakonskih mater je na Jutrovem prav malo; v velikem okrožju vasij

se povprek komaj vsakih 10 let narodi kako ubogo nezakonsko otroče. Zatrjevalo se mi je, da vladajo v tem obziru jako strogi nazori v Hebronu in okolici. Dragoman (vodja romarjev), ki pač mora dobro poznati razmere krajev, po katerih vodi tujce, mi je pripovedoval o hebronski okolici: Deklino ki je zgrešila pot poštenja in postala nezakonska mati, zabode lastni oče ali najbližji sorodnik; na hišo pa, kjer je bivala nesrečnica, razobesijo belo zastavo, ki ima pomen: „Čast naše hiše bila je doslej neomadeževana; da ostane tako zanaprej, morala je umreti naša nepoštena hči (sestra)!“ Tudi ta vzgled sem povedal ne v posnemo, pač pa v resni premislek! Mogoč in verjeten je tistemu, ki pozna vročekrvnega, in kar se tiče nazorov o osebni časti, neizprosnega Jutrovca, bodi-si že da biva v mestu, ali na deželi, ali v puščavi!

II.

Kje naj iščemo vzrok teh strogih nazorov? Kako je mogoče, da more sploh zavladati in se tisočletja obdržati vkljub popačenosti vere tako življenje?

1. Vse nam razložijo še iz časov Abrahamovih ohranjene brezmejne očetovske pravice nasproti otrokom, kajpada tudi sužnjim služabnikom. Oče je poglavar, duhovnik in kralj obenem v svoji rodbinski zadrugi in ima oblast tudi čez življenje in smrt svojih podložnih, neizvzemši žene in

otrok. Teh očetovskih predpravil si ne upa kratiti tudi nobena novejših deželnih oblastij, ker sam Mohamed jih je potrdil. Omenil sem že tudi neizprosno stroge nazore Jutrovca o osebni časti, katero oskruniš že, če moža primeš za brado, koliko bolj potem še le podkopava propalost lastnih otrok očetovo čast! — Kjer tedaj hišni gospodar strogo razumeva svoje p avice, se že more pri-petiti, da tudi umori hčer, ki mu s po-hotnostjo dela sramoto; da celo primoran je jo umoriti, ako noče brezčasten biti v zboru svojih vrstnikov.

Taka strogost je pač grozovitna, kri-vična; več ostrosti nasproti lahkomiselnim otrokom bi pa bilo pač želeti mnogim mehko-srčnim, popustljivim krščanskim očetom in materam!

2. Nadalje. Glavni vir in začetek re-nravnosti evropejske mladine, posebno mla-dine na deželi, tisti nesrečni plesi, — so na Jutrovem do cela neznani. Kdor tam pleše, je le glumač, burkež, ubogi človek, ki hodi od sejma do sejma si služiti s tem vsak-danjega kruha. Ko bi tak častitljiv starina iz Arabije prišel na katero naših veselic, kjer moški in ženske kakor brez pameti skačejo po sobi, čudom bi se čudil in poln globokega zaničevanja se obrnil proč. Le sila in glad pripravi tedaj Jutrovca, da pleše drugim v zabavo, sicer bi se pa, živeč v ugodnih razmerah, sramoval plesati.

Plese razločujemo navadno dvojne: dovoljene in grešne. Pa o obojih pravi sv. Frančišek Salezij: „Plesi so kakor gobe; najboljše so malovredne!“ Naravnost grob nedolžnosti pa so tisti plesi, ki se imenujejo „svobodni ali prosti“, kamor je vstop prost vsakomur in ki se vršijo v ponočnem času. Marsikateri mladenič bi se ne bil zvrnil cve-točih lic v prerani grob, in marsikateri človek bi ne imel tako težavne starosti, ko bi se na ponočnih veselicah in v mladosti v polni sapi ne bil nasrkal smrtnih kalí za pljučnico ali jetiko. Pa kaj zdravje! Kaj zapravljen denar? Kaj to kratko življenje! Da bi se ne zgubljalo na teh ponočnih plesih redno tudi poštenje, večkrat vsa bodočnost in večno zveličanje!

So pa tudi v navadi tako imenovani „častni plesi“. Menda niso čisto nič hudega, niso grešni! Strah me le obdaja plesati videti stare ljudi v pričo mladine! Starega človeka je že zapustil greh, odlično osebo brani duševnega propada njen stan, a mladina, ki se potem ravna, kar na njih gleda, nima nikogar in ničesar, kar bi jo za-drževalo, da se ne strmoglavi v propad pogubljenja!

Ker je tedaj mladina na Jutrovem ob-varovana vseh teh nevarščin, se tudi lažje vzdržuje v mejah spodobnosti in nramnosti.

3. „Naše grešne plese“ na deželi nadomeščajo po mestih gledališča, ker se zlorablajo, zastrupljajo srce in pamet ne-

dolžne mestne mladine. Tudi teh nevarščin za mladino Jutrovo ne pozna. Pač imajo tam po mestih tudi nekaj takega, kar se pri nas imenuje gledališče, in ni dobro, kar se vidi, a zahajajo tje samo možje, ne pa žene in otroci, ki ostanejo obvarovani strupa ne-nravnih predstav, — in odtod zopet pohvalno vedenje mladine na Jutrovem!

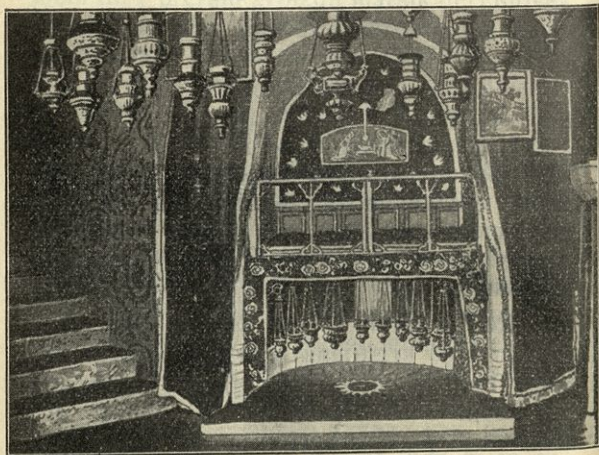
K o n e c.

Ljubi kristjani, posebno še vi stariši in občinski predstojniki lepe naše domovine, sploh veljavni možje, usmilit se nedolžne nespametne mladine in skrbite vselej in povsod, da se ne žali nikjer očitno dostojnost in poštenje.

Res je sicer, v prvi vrsti se mora pamet in srce kristijana poprijeti verskih nauk in trdna mora biti volja, je izvrševati, res krepost mora prihajati od znotraj, zunanost ni prva, ali pri vsem tem ne pozabite tudi na to, kar je zunanje dostojno v krščanskih šegah in navadah, — saj vam je znana velikanska moč slabega vzgleda!

Molimo! O Marija, Devica modra in zrcalo pravičnosti, poglej milostivo danes zopet dol na nas, na ta ubogi v poželjivost pogreznjen človeški rod in usmili se, usmili se ga! Daj, izprosi od Boga nazaj mladini ljubezen do

čednosti, in vrni starosti častitljivost in moč
dobrega vzgleda, da bodemo vredni tistega
krščanskega imena, s katerim se ponašamo.
Po Kristusa Gospodu našem. Amen.

**Sveti kraj Gospodovega rojstva
v Betlehemu.**

30.

Emavs.

(Na velikonočni pondeljek.)

„In sta ga silila rekóč: Ostani z nama,
ker mrači se in dan se je že nagnil!“

(Luc. 24, 29.)

Kateremu kristjanu pač ni znano ime Emavs in pa prekrasni evangelij velikonočnega pondeljka! Kdo še ni slišal besed: „Gospod, pri nas ostani!“ z njih raznovrstno razlago! Velikonočni pondeljek, kateri romar je pač v Jeruzalemu, ki ne obišče Emavs! Tudi jaz sem velikonočni pondeljek 1889 stal na prostoru, kjer so se besede „Gospod pri nas ostani!“ prvokrat izgovorile, prihajajoče pač iz dnu srca, obiskal sem namreč vas Kubebeh in razvaline cerkve, ki se je v starih časih postavila na prostoru hiše Kleofove, enega od emavških dveh učencev Gospodovih. V novejšem času so postavili tu novo cerkev in gostišče oo. frančiškani. Emavs-Kubebeh je od Jeruzalema oddaljen 60 rimskih štadijev (3 ure hoda). Stara pot, komaj še poznati, pelja tje po kameniti ozki dolini mimo svetišča preroka Samuela, tu navzgor in dalje po pustem skalovju; lega kraja sama pa se ne da lepše misliti.

Tu sta domu hodila dva učenca Jezusova na ono prvo Veliko noč, ko se je prigodilo, da se jima je pridružil, njune oči pa so bile zadržane, da ga nista spoznala.

„Kakšni so to pogovori, ki jih imata grede med seboj?“ ju vpraša malo radoveden tujec. Tedaj vsplamti Kleofa in povzdigne glas: „Da, ali si ti edini tujec v Jeruzalemu, ki ne veš, kaj se je zgodilo? Jezusa so nam umorili in proč so vsi naši upi!“ Vzpričo teh krivih nazorov o Odrešeniku vsplamti pa tudi tujec in začne govoriti o Mojzesu in vseh prerokih, kako ti govorijo o Mesiju in jima dokaže, kako je vse to tako moralo priti, ker je tako božja volja, po prerokih nam zdavna že oznanjena. Kakor olje hladi težke rane, tako se je potolažilo pri teh besedah razburjeno srce Kleofovo in njegovega mladega spremljevalca in nakrat je bilo udano njuno srce učenemu tujcu. Ko so pa prišli v trg, se nista mogla od njega ločiti, povabita ga k večerji. On pa je jemal slovo in hotel dalje iti.

Ljubi kristjani! Majniške pobožnosti čas se nam tudi nagiba h koncu! Marija, ki je bila v tem mesecu naša voditeljica po sveti deželi, nas je toliko lepega in za vso večnost koristnega učila, po svetih pesmih in pobožnih molitvah nam pripravila toliko duhovnega veselja, jemlje od nas slovo za eno celo leto nas hoče zapustiti. Oh, tedaj slovo moramo za letos kmalu vzeti od majnika in njegovih cvetlic, slovo od Marijinega oltarja, od Marijine podobe, vun v puščavo vsakdanjega življenja moramo spet, kjer nas čakajo le boji in skušnjave.

— O Marija, ozri se dol na nas, pri nas ostani, „ker mrači se že in dan se je že nagnil!“

Dozdeva se mi, kakor bi nas opominjala oltarska Marijina podoba: „Le pogum! Ne bojte se! Bojte se le tiste dušne teme, kadar začne pojemati vera (1.) in kadar začnejo zginjati (2.) krščanske čednosti!“

I.

Tretji dan (nedelja) po smrti Kristusovi je bilo, ko sta dva Gospodovih učencev z bridko žalostjo v srcu zapuščala sveto mesto Jeruzalem in se podajala domu v Emavs. Žalostni sta bili njuni srci, ker pač še nista nič slišala o velikonočnem veselju in o vstajenju Gospodovem. — Koliko je takih ljudi, kristjanov na svetu, ki ne poznajo velikonočne radosti! Pač so tudi oni slišali glas o vstalem Zveličarju, ali njihovo srce ne veruje, ne upa, ne ljubi, se ne raduje. Ljubša kakor prava luč vere, jim je medla svetilka dvomljivih naukov kakega nadutega učenjaka (to so tako imenovani razsvitljeni!); važniša kakor Velika noč, jim je njih kupčija, njih obrt (to so tisti, katerim je denar bog!) . . . V naših časih, se reče, so ljudje bolj razsvitljeni, bolj modri, ali s to večjo mero dozdevane luči v glavah ni prišlo več toplote v srca; nasprotno, mnogih srca so še mlačniša, da celo mrzla postala!

Zlobnosti na milost ali nemilost prodan je dandanes na mnogih krajih nauk Kristusov

in zaničevana so sredstva, ki so za to odločena, da ohranijo živo v srcih sveto vero. Tisti je pohvaljen, tisti slavljen, ki zna najbolj udariti po Kristusu. In kadar se je sovražnim močem posrečil dobro premišljen tak udarec, tedaj zavlada radost v narodih, ki sovražijo Boga. Na tak način se zbirajo nad našimi glavami oblaki od vseh strani in hude verske nevihte nam pretijo. Že semtertje otemneva solnce in dolge sence prihodnjih velikih dogodkov padajo na zemljo, kakor bi hotel res večer postati v verskih rečeh, kakor bi hotel rec Jezus dalje iti! — To je žalostna podoba današnjih brezverskih časov. Tako je vera res v nevarnosti, da opravičeno iz dnu srca zakličemo: „O Jezus, o Marija, ostanita pri nas, ker mrači se že, da nas ne objame tema novih zmot!“

Krščanski hišni gospodar, ki hočeš v resnici biti dober poglavar vseh v tvoje varstvo in oblast izročeni, poslušaj torej! Ako srečavaš sovražnike vere, kadar slišiš njih omamljive, sladke govore o zastarelosti svete tvoje cerkve, o grešnosti njenih služabnikov, o ničnosti presvete daritve, o nepotrebi svetih zakramentov, — če se ti brezverske knjige in časniki vsiljujejo v tvojo hišo; če te nevarni šuntarji nadlegujejo, oblegajo; o tedaj še le prav ostani trden, zvest in tiho govori v svojem srcu: „Jezus, Marija, pri nas ostanita!“ da te res ne objame tema novih zmot!

In krščanski mladenič, ki se brezšte-

vilakrat nahajaš v slabih družbah, bodi že samovoljno ali ne, tistokrat se spominjaj, da je v nevarnosti tvoja vera, najtrdnjša podlaga tvoje mlade sreče! Spomni se te resnice prej, kakor je prepozno, prej ko te je že objela temna noč nevere! Ozri se le pazno na okrog, glej svoje vrstnike, prijatelje od mladosti, kako divjajo, kakor ne-spametna bitja, in to celo ob nedeljah in najsvetejših praznikih! Slušaj, kako sramotilno govorijo o vseh dobrih naukih svojih dušnih pastirjev, kako z nogami teptajo zapovedi božje in cerkvene, a če jih gledaš in poslušаш, zgražaj se! Zgražaj se jih videti, kako opojni strup prilivajo svoji mladi vroči krvi in kako postajajo nezavestni! Oh, ti se s studom proč obračaš in zdihuješ: „Jezus, Marija, pri nas ostanita, ker noč se dela!“ Prav tako, moj mladi neizkušeni prijatelj, le hitro oči proč od takih prizorov, le v begu je rešitev, ker sicer bode objela tudi tebe tema novih zmot!

II.

S propadom vere nerazločljivo pa je tudi propadanje bogoljubnega življenja, ki obstoji v spolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi. „Ako hočeš iti v življenje, spolnuj zapovedi“ (Mat. 19, 17), je rekel Jezus in vedno in vedno povdarja tudi sveta cerkev te besede svojega Gospoda in jih kliče v spomin vernikom. Če pa človek proč od sebe vrže sveto vero in ne sluša

več cerkve, kdo bode ga še tedaj učil, kdo opominjal: „Varuj se greha! Stori dobro! Spolnui zapovedi!“ kdo? Nikdo ga več ne opominja in strastem in hudobijam je odprto njegovo srce široko na stežaj, kakor vrata, ki so vzdignjena iz svojih tečajev in na stran dejana! — Jasni dokaz te resnice bode na vse večne čase ostala svetu doba francoske revolucije. Francija je bila svoje dni vzgledna krščanska država in kralj se je imenoval s častnim naslovom: „najbolj krščanski¹ kralj. Strahovitih duševnih naporov je bilo treba, da so se podkopale v ti deželi podlage, katere je položil sv. Ludovik in njegova sv. mati Blanka. Še le ko je bila omajana trdna podlaga vere, ginevati je začelo krščansko življenje in za vsem tem še le je mogla priti prekucija in ž njo taka popačenost, ki je bila dotlej nezaslišana v krščanski zgodovini.

Pa čemu vzgledov iskati v tujini, saj postaja v domovini tema bolj in bolj! Vera, globoko versko prepričanje in sveto navdušenje za njo zginja iz glav, iz src, iz rodovin, iz občin, iz države; ob enem pa se množi pohujšanje in propada krščansko življenje v državi, v občini, po rodovinah in v poedincih! — Tožbe o propalosti, o razdivjanosti mladine, o vedno večjem številu ubojev, samoumorov, krivih priseg in goljufijah se množijo, in vzrok tega je, ker se je zavrgla

¹ „Rex christianissimus“.

vera. Pač še se razlagajo mladini krščanska načela bogoljubnega življenja, pač jih sem-tertje slišijo tudi odrasli, pa kaj! Dremajo, v stran gledajo, usta se zaničljivo na smeh drže . . . Zakaj? Zato, ker se zdi boljši oni nauk: „Ni greh, če tudi ravnaš drugače! Ni greha! Ni Boga! Ni večnosti! Ni pekla!“ — To je zopet žalostna slika današnjih nenravnih časov in včasih se dozdeva mislečemu kristjanu, kakor da je že vse zgubljeno, . . . da se Jezus ne dela samo, kakor bi hotel dalje iti, marveč da je na mnogih krajih že zdavna vzel slovo!

O krščanske matere, ki vam je mar blagor vaših ljubih, spoznajte, kako je v takih časih potreba podvojene pazljivosti! Odprite oči, kadar vam zapeljivec vaših otrok pride pod vašo streho. Učite in k dobremu napeljujte svoje hčere, usmilit se tudi svojih poslov in bodite jim kakor otrokom svojim dobre matere, da ne bode h koncu šlo z njih nedolžnostjo in poštenjem in da se ne bo storila nikdar tista noč, ko jih zapustita Jezus in Marija!

In ve device, ki ste vredne tega lepega imena, ki z mirno vestjo stopite v procesijo z belim oblačilom, zatekajte se rade, posebno še ob času skušnjav k Mariji, povabite jo k sebi, prosite njo, da naj ne hodi mimo vas in kličite v teh časih pohujšanja: „O Marija, pri nas ostani, ker mrači se že!“ Ako le ve same hočete, ne zapustita vas nikdar Jezus in Marija!

Sklep.

Tako zopet v duhu in mislih se mudeč pri svojih dobrih faranih približeval sem se sam vasi Emavs-Kubebeh, zadnjemu izmed svetih krajev, katere obiskati mi je bilo mogoče. Kakor pač vse na svetu konec najde, tako je potekel tudi moj čas romanja po sveti deželi in šteti so že dnevi mojega bivanja v Jeruzalemu in okolici. Kmalu se bode treba podati zopet na nevarno pot čez morje v drago domovino!

Mnogim izmed nas so tudi že šteti dnevi pozemeljskega romanja. Utrujeno je staro telo, utrujeno od dela in skrbi, na smrt utrujen je pozemeljski romar. Raznovrstne telesne bolečine se oglašajo kot predhodniki in poslanci smrti. Življenja solnce se nagiba k zatonu, napočil je življenja večer in nastopiti bo treba — brez obotavljanja! — daljno in težavno pot v neznano večnost! Za vse nas bode prišel enkrat ta trenutek, ko bomo se željno po Jezusu ozirali in ga klicali: „O Gospod, pri nas ostani, ker mrači se že!“

Gorje tedaj nam, če je že Gospod od nas slovo vzel in dalje šel!

Da se nam ta največja vseh nesreč še prav na zadnjo smrtno uro ne pripeti, obrnimo se zopet zaupanja polni k nebeški Materi ljubega Jezusa. Na glas jo kličite: Ave Marija (Zdrava Marija!) — Salve regina

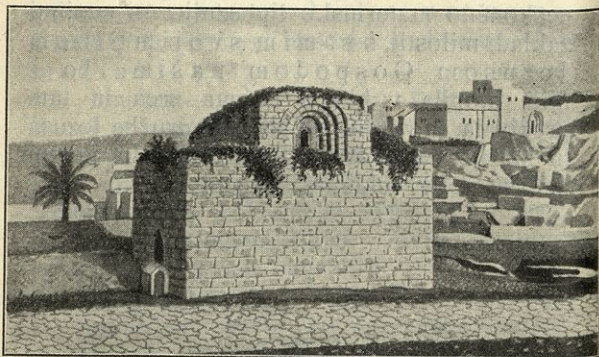
(Češčena Kraljica!)“ in jo vabite v svoja srca! Ne samo v majniku, vedno in povsod radi prepevajte lepe njene pesmice, kinčajte njene podobe in oltarje, . . . obiskujte veseli njene cerkve in kapelice . . . Pred vsem pa se trdno držite naše svete vere in v pravičnem, brezgrešnem življenju posnemajte njene čednosti, potem pa brez skrbi!! Prišla bo, prišla mirno, a osrečevalno v vaša srca, prišla bo z vso svojo neskončno materinsko ljubeznijo, s svojimi zakladi milostij, s samim svojim Sinom Jezusom Gospodom našim, bo ž njim stopila v hišico našega srca in tam prebivala, in veselili se bomo družbe Jezusa in Marije na strašno smrtno uro in potem na vse veke vekomaj. Amen.

31.

Slovo od Jeruzalema.

Minuli so dnevi nebeške radosti, ki sem jih užival na najsvetejših krajih krščanskih, v Jeruzalemu! Napočila je ura ločitve! Krčevito mi polje od boli srce! ko bi Oh,

Ob cesti iz Jeruzalema Jafo.

Grob preroka Jeremija (Jerem. 31, 22.)

ko bi ne prišla ura ta nikdar, nikdar! Ali pa da bi mogel prijeti za neprestano se vrteče kolo časa, ga vstaviti, zapovedati, kakor nekdanj izraelski vojvoda Jozua: „Solnce ne pomikaj se nasproti Gabaonu in luna ne v dolino ajalonsko. In obstalo je solnce in luna . . .“ (Jos. 10, 12.) — Pa moram, moram

proč, proč morebiti za vselej! Ne bodem te nikdar več videl, zelena Oljska gora! Ne bodem morebiti prej po tebi hodil, o dolina Jozafat, kakor kadar od mrtvih vstanem sodnji dan! Ne bodem te več gledal, častitljiva kupola cerkve Božjega groba, in zlatega križa na tebi, ki je bil marsiktero noč v jasni mesečini brezkončna moja radost! Z Bogom tedaj gora Karmel! Z Bogom Tabor! Z Bogom krvave rožice planjave ezdrelonske! Z Bogom galilejsko jezero! Z Bogom Jordan! Z Bogom solnčne livade betlehemske in vrti kralja Salamona! Z Bogom vi blagi mučeniki, učeni varihi svetih krajev, gostoljubni oo. frančiškani! Z Bogom prijatelji in znanci v Jeruzalemu in okolici!

Kakor danes, tako težka mi ni bila še nikdar v življenju ločitev!

Ljubi kristjani! Zadnji dan naše majniške pobožnosti je tudi napočil! O ko bi ne prišel nikdar tudi ta dan! O ko bi moglo vedno vse tako veselo, lepo in slovesno biti! O da bi mogli celo leto dan za dnevom vedno, vedno peti

„slavo Mariji prečisti Devici,
slavo ji peti veseli mi vsi,“

darovati ji naše misli in občutke, njene nauke poslušati! Pa koledar oznanja neusmiljeno, brez preklica: zadnji majnik! Eno leto spet je dolgi čas in mnogi se poslavljajo danes od majniške pobožnosti, poslav-

ljajo za vselej; na zemlji je ne bodo več obhajali!

Kaj bodi tedaj predmet današnjega pre-mišljevanja o slovesu? Kaj bi vam še imel povedati? — Kaj storijo ljudje, če jemljejo slovo? Tolažijo se, kakor se morejo, najbolj tolažilne pa so jim besede: „Da se zopet vidimo! — Na svidenje! Na svidenje!“

Tedaj pa naj bo: „Na svidenje!“ bodi danes naš majniški klic. Na svidenje! Te besede bodo lajšale bridkost ločitve tudi nam!

Pa na kako svidenje? V življenju je svidenje navadno dvojno: 1. žalostno, 2. veselo; ali pa je prazen klic „na svidenje!“ če ga več ni na zemlji!

I.

Veselo bode naše svidenje zopet o prihodnji majniški slovesnosti, če besedo božjo, ki jo slišimo, ne samo veselo sprejememo v dobrem in prav dobrem srcu, marveč tudi zvesto po sprejetih naukih živimo in svoje dobre sklepe uresničimo. Torej še enkrat stopite vsi stanovi okoli Marijenega oltarja, povzdignite k Nji srce in oči in slušajte glas vaše nebeške Matere!

Otroci najpoprej, ljubite očeta in mater, kakor vam vелеva črtrta božja zapoved in spominjajte se gostokrat kamenitega groba Absalonovega! Ako hočete biti srečni tukaj na zemlji, spoštujte svoje stariše! Huda beseda, lahko je izgovorjena in

pozabljena, pa kako boli ljubeče srce materino! Dobra beseda pa je zdravilo onemoglim starišem in tako cena!

Device, ki ste doslej ohranile neomadeževano svojo belo obleko nedolžnosti, darujte danes Mariji trden sklep: Z vencem ali pred altar, ali pa v grob! Nič na svetu, ne darovi, ne prilizovanje in puhla hvala hinavcev, ne grešna priložnost, naj vam ne iztrga vencev raz glav, Marija pa, „turen Davidov“, „zaprt vrt“ vam bodi v obrambo in v zgled!

Krščansko ženstvo v obče, le spomni se žalostnega stanja ženstva na Jutrovem, ki bi po mnenju Arabljana niti ne bi smelo imeti duše, skaži se vredno lepega imena, s katerim se te sveta cerkev v svojih molitvah spominja: „pobožni spol“ namreč! Le z največjo versko gorečnostjo morete vsaj nekoliko poplačati Isaju-ben-Miriam vaše odrešenje iz ajdovskih nečloveških spon.

Mladenci, oklenite se z vso močjo svojega mladega srca naukov vaše svete vere; proč z vso lahkomiselnostjo, proč z vsem, kar izpodkopuje zdravje in poštenje; sklenite in recite: mlada leta je treba Bogu darovati! Vzгляд pa vam naj bo celo mladina na Jutrovem s svojim resnim in spodobnim obnašanjem v javnosti! — Varujte se slabe tovaršije! Povsod, v mestu in na deželi, v gostilni, na cesti, v delavnici in tovarni, povsod je življenje nevarno za mladeniča,

ki se je odločil živeti po naukih svojih dobrih starišev in svojega dušnega voditelja in si ohraniti čisto srce in mirno vest, brez katere na svetu prave sreče ni, in ni!

Krščanske žene, matere in gospodinje, velika moč vam je dana! Ve morete postati ali vsa sreča ali vsa nesreča svoje hiše! Veliko tudi Bog od vas pričakuje: ne samo da rešite svojo dušo, ampak tudi duše moža, otrok in poslov, da vzgojite cerkvi božji novih vrednih kristjanov, državi novih koristnih državljanov in za nebesa novih svetnikov. Velike res so vaše dolžnosti, in težavne, pa tudi lepa krona vas čaka v nebesih.

Možje in gospodarji! Časi so jako resni postali in bolj kakor kedaj skuša satan omajati stebre svete katoliške cerkve na zemlji. Sveta cerkev sicer propasti ne more, pač pa zginiti iz posameznih krajev. Krščanski možje, ki ste kralji in duhovniki ob enem v svetiščih vaših rodovin, od vas pričakuje cerkev in domovina, da se krepko potegujete za vero svojih pradedov, doma in v tujini, v šoli, v občinski hiši, v dežel-nem in državnem zboru! To bodi vaša trdna volja: naj se vrši vse po krščanskih načelih, kakor je učil Jezus naš Gospod, da ne bodo kedaj (kakor žaluje dandanes v Jeruzalemu ob razvalinah svojega svetišča razkropljeno judovsko ljudstvo!) tudi vaši potomci žalovali na razvalinah naše nekdanj katoliške domovine!

In ti ljubo verno krščansko ljudstvo vse skupaj! Na Sijon se ozri, kjer Marija iz rok apostola Janeza sprejema vsaki dan sveto obhajilo, le rado sem priteci k studencem božjih milosti, posebno še k svetemu obhajilu. Starim je priprava na srečno zadnjo uro, zakonskim in predstojnikom je razsvetljenje, mladini pa najzdatniša podpora in orožje v duhovnem boju. Če se že trdi, da mladi človek še ni izgubljen, če še moli, smemo to tembolj trditi, če mladina vsaki mesec sprejema svetotajstva naše vere. Pri spovedi morete pod pečatom večne molčečnosti vse razodeti, kar muči in stiska vaša srca in kar bi si nikomur drugemu ne upali povedati. Tam tudi morete slišati opomine, ki bi vam njih sicer razven spovednika si ne upal podati nikdo drugi; nauke sprejemate tam, katerih bi v svojem ponosu sicer ne sprejeli od nikogar drugega na svetu, kakor ravno od svojega duhovnega voditelja. Po opravljeni spovedi pa stopite k mizi Gospodovi, kjer se vaše čiste ali očiščene duše na novo okrepčajo, z Jezusom zopet prav tesno združijo in se novega poguma napijejo za boj zoper skušnjave hudega duha.

Vredno sveto obhajilo je protistrup proti grehu; je sredstvo, ki če se prav porabi, uniči vse nakane satana; če ga tedaj radi rabimo, o kako bo enkrat veselo naše svidenje! — O, ko bi romar jeruzalemski imel to srečo, da bi mogel mnoge izmed vas,

mladeniči in dekleta, katerih sicer po obličju ne pozna, navdušiti za bogoljubno življenje z mesečnim prejemanjem svetih zakramentov kako veselo bomo se tedaj enkrat gledali in spoznavali, ko bomo vsi stali pred večnim sodnikom Jezusom Gospodom našim!

II.

Ako se pa ne držite naukov vaše svete cerkve in ne izvršujete njenih navodil o bogoljubnem življenju in tudi vse dobro, kar ste slišali ta mesec, pozabite, kakor bi bilo v veter govorjeno, o kako žalostno bode tedaj enkrat naše svidenje! Pa ne še le enkrat, po dolgem času, ampak prav kmalu! Če bodo stari grešniki in stare grešnice drugo leto zopet tako klečale okoli oltarja kraljice majnika, ne sicer z občutki dušnih radostij, marveč s pobitim srcem nazaj gledajoče na eno zopet hudemu duhu darovano leto in z malim upanjem na bližnjo spravo z Bogom, ker malo upanja na poboljšanje, — o, kako bode tedaj žalostno to svidenje z njihovo nebeško Materjo!

Pa še bolj žalostno bode, ako bodo tudi taki, ki so danes še čistega srca, do prihodnjega majnika zašli v zanjke satanove, če bodo postali njegovi prijatelji in sovražniki božji, — oh, ti ne bodo mogli drugo leto niti obstati pred majniškim oltarjem, niti prenesti pogledov kraljice nebes! Ljubši njim je bil greh in telo in kri Sinu božjega so z nogami teptali, zato jih je pa tudi

Marija zapustila, — jih ne brani več, — za nje ne prosi več, — jih ne ljubi več, — tistih ubogih, zapuščenih, nesrečnih duš. Gorje srcu, ki ga Marija zapusti!

Bog nas vseh varuj tako žalostnega svidenja!

III.

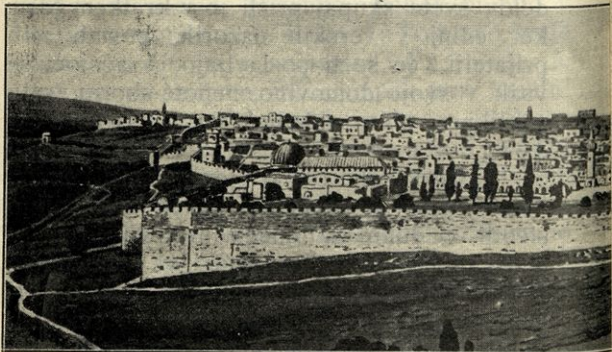
Rekli smo v začetku, da se želje do svidenja ne izpolnujejo vsikdar na zemlji. Če se romarji v Jeruzalemu, ki so iz vseh delov sveta skupaj prišli in v kratkem času, ker edini v verskih nazorih, postali mili prijatelji, če se ti poslavljaajo, vračajoči se vsak v svojo domovino, nehoté skoraj vsaki vsklikne: „Na svidenje! Na veselo svidenje v nebesih!“

Enako želi romar jeruzalemski vam, dobri otroci Marijini, ki ste mu tako voljno sledili v duhu od enega svetega kraja v drugega: Veselo svidenje v prihodnjem majniku in če ne tistokrat, vsaj veselo svidenje v nebesih! Ker bolje je, ne svidenja tu na zemlji in potem veselo svidenje v nebesih; kakor tu na zemlji: greh in tam v večnosti: brezkončne muke in trpljenje!

„Rajši bi vas enkrat, ljubi otroci, videl mrtve, kakor hudobne!“ tako se je s solzami v očeh poslavljal neki odhajajoči katehet od svojih ljubih šolarčkov. In romar jeruzalemski vam, ljubi Marijini otroci, ravno tako kliče za slovo: Rajši nikdar svidenja, kakor pa v nesrečni večnosti!

Sklep.

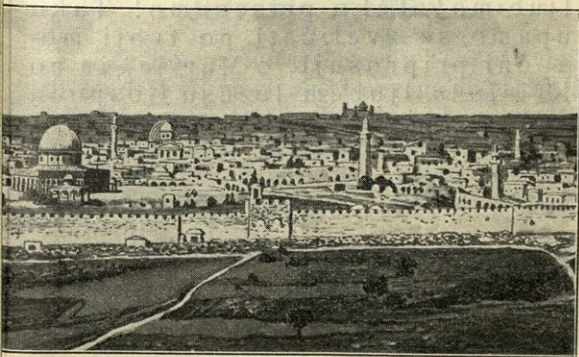
Toda h koncu! Že je zapustil romar sveto mesto, odhajajoč skozi jafska vrata, brezsrčni voznik neusmiljeno podi naprej sestradane konje, romarju pa se srce krči ob slovesu! Ne, ne naprej, govori sirota v otroški svoji onemoglosti. Za kako uro hoda vstavi voznik, kjer steza začne padati, se menda po stari navadi na romarje nazaj

Jeruza

ozre, kot bi hotel reči: „Le zdaj hitro zadnji pogled nazaj v slovo!“ in potem izstopi z voza, ga pripravljat za vožnjo navzdol po lepi dolinici terebint (wadi Hanina). Tudi romar se nazaj ozre, — zadnji pogled na Jeruzalem! Odslej mu bode Jeruzalem za vselej zginil iz obzorja; ali

tudi iz spomina? Vstane, se odkrije, solzica mu v očesu zaigra, trepetajoča roka pa prijema za bukve psalmov Davidovih, da odmoli iz njih 136. kraljevo pesem starih judovskih romarjev v Jeruzalem. Roko kakor k prisegi povzdignjeno, donijo iz globokih prs romarja besede svetega navdušenja: „Če na te pozabim, o Jeruzalem, tedaj naj bo pozabljena moja desna roka! Moj jezik naj suh obvisi na

em.

mojih dlesnih, kadar se tebe ne spominjam več, kadar Jeruzalema ne stavim več na prvo (mesto) svojih radosti!“ (ps. 136, 5. 6.)

Tako storite tudi vi, blagi častilci Marijini, ob koncu lepe naše pobožnosti. Obljubite nji, se vsikdar zvesto spominjati spre-

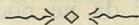
jetih nauk, kličite tako: „Če na te pozabimo, o Marija, tedaj zaslužimo, da nas tudi ti zapustiš! Jezik naš naj se nam posuši in desnica naj obnemore, ves mir in vsa dušna radost naj zgine iz naših src, kadar bi več tvoje slave ne prepevali, več ne kinčali tvojih altarjev, po tvojem vzgledu več ne živeli in tvojih praznikov več slovesno ne obhajali! Tako obljubimo! Tako prisegamo! Tako upamo se zveličati po tvoji močni priprošnji, o Marija, in po Kristusu, ljubem Jezusu Gospodu našem. Amen.

Slava Mariji brezmadežni!

Dodatek.

Molitve in pesmi v majniku.

Jutranja molitev.

Za ranega jutra sem se v Tebi prebudil,
o Bog! Prva moja misel novega dneva bodi:
„O Bog, moj Oče!“ V žalostnih in veselih
trenutkih, bodi mi vedno sveto tvoje ime.
„Kdor izpolni mojo voljo, ostaja vekomaj;
svet pa in vse radosti posvetne minejo.“
1. Joan. 2, 17.

Nebeški Oče, tvojo voljo izpolniti pri
vsakem delu in podjetju današnjega dne,
bodi moje edino hrepenenje. Tebe spoznati
in ljubiti bodi moja prva in edina radost!
Tvoja volja naj je tudi moja volja! Tebi
darujem svoje oči, katere si ustvaril, da bi
gledale tvoje veličanstvo! Tebi darujem svoj
posluh, ker Ti si mi ga ustvaril, da spreje-
ma tvoje glase! Tebi darujem te roke, katere
si ustvaril k dobrim opravilom! Tebi bodi
darovano še srce moje, ki ljubi Tebe sa-
mega! Tvoj sem celi s tem svojim telesom
in z dušo, katero si mi vdihnil!

Toda — šmarnice bodo danes! Ljubi nebeški Oče, hiteti moram toraj, da opravi svoja opravila, ki so mi naložena in da še šmarnic ne zamudim. — Marija, Mati našega Gospoda Jezusa Kristusa! Tvoja radost na zemlji bila je izpolnjevati le voljo božjo in se vselej in povsod kazati ponižno in zvesto deklo Gospodovo. Tvoj prelepi vzgled naj tudi mene vleče, da ne bodem tu na zemlji nič drugega iskal in si želel, kakor vedno bolj in bolj spoznavati voljo božjo in njo vedno zvestejše izpolnjevati. Amen.

Angel Gospodov.

Ÿ Prosi za nas sveta božja Porodica!

R Da postanemo vredni obljub Kristusovih.

Molimo.

Milost svojo, prosimo te, Gospod, v naša srca vlij, da ki smo po angelovem oznanjenju spoznali učlovečenje Kristusa, tvojega Sina, po njegovem trpljenju in križu dosežemo častitljivo vstajenje. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

(100 dni odpustka vsakokrat, če se po celi mesec vsaj enkrat vsaki dan moli, enkrat popolni odpustek po vrednem sprejetju svetih zakramentov in opravljeni molitvi na namen sv. Očeta. Benedikt XIII. 14. sept. 1724).

Očenaš. Češenamarija. Verujem v Boga.

Trdno sklenem nikdar grešiti in vseh grešnih priložnosti se ogibati!

Moj Jezus usmiljenje! (100 dni odpustka vsakokrat.) Pij IX. 24. sept. 1846.

O Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo! (100 dni odp. enkrat na dan.) Leo XIII. 15. marc. 1884.

Sladko srce Jezusovo, daj,

Da vedno bolj in bolj te ljubim vekomaj! (300 dni odp.; v mescu enkrat popolni odp.) Pij IX. 26. nov. 1875.

Sladko srce Marijino, bodi rešitev moja!

(300 dni odp.; v mescu enkrat popolni odp.) Pij IX. 30. sept. 1851.

Večerna molitev.

O Bog, moj Oče! Prešel je današnji dan, katerega si mi milostivo podelil. Hudo in dobro, vse je zapisano v knjigah, po katerih bomo enkrat sprejemali plačilo za vsa svoja dejanja. Ali smem, nebeški Oče, ta večer se zaupljivo k Tebi gor ozreti, ali moram osramočen pobesiti oči?

(Izprašuj svojo vest, misli, besede, dejanja in opuščenje dobrega.)

Odpusti, Oče, če sem grešil. Z otroškim zaupanjem se k Tebi obračam, skesan prosim Te odpuščenja in milosti:

„Moj Bog, vsi moji storjeni grehi so mi srčno žal, ker sem z njimi Tebe, svojega najljubeznivšega Boga, največjo in neskončno dobroto, katero iz celega srca ljubim, hudo razžalil. — Resno sklenem s pomočjo Tvoje milosti svoje življenje poboljšati in rajši vse, tudi smrt pretrpeti, kakor Tebe, svojega Boga, največjo dobroto še kedaj s kakim grehom razžaliti.

Dodeli mi milost, da izpolnim ta svoj sklep! Za to Te prosim po neskončnem zasluženju Tvojega božjega Sina, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa.

Angel Gospodov . . .

Spanec je bratec smrti in konec dneva je podoba večera življenja!

Molitev za srečno smrtno uro. Najdobrotlivši Jezus, zavaljo Tvojega grenkega smrtnega strahu in Tvoje zapuščenosti spomni se posebno bolnih in umirajočih. Pomagaj tudi meni, da se morem s pobožnim življenjem vredno pripraviti na srečno smrtno uro. — O moj Jezus, prosim Te, zveličaj in vzemi k sebi v svoje sveto kraljestvo vse tiste, ki se bodo to noč iz tega sveta ločili. Amen.

K angelu varihu.

Preljubi angel varih moj,
Povsodi mi na strani stoj!
Obvari greha vselej me!

V nebeški raj pripeljaj me! (100 dni odp.)

O Jezus, krotek in iz srca ponižen, stori moje srce enako svojemu! (300 dni odpustka. Pij IX. 25. jan. 1868.)

Najslajši Jezus, ne bodi mi strog sodnik, ampak odrešenik. (50 dni odp. vsakokrat; enkrat v mesecu popolni odp. Pij IX. 11. avg. 1851.)

Sladko Srce Marijino, bodi moja rešitev! (300 dni odp.)

Obiskovanje Jezusa v najsvetejši skrivnosti.

(Spomni se tabernakelja, posebno kadar za nekaj minut prerano prihajaš k šmarnicam.)

O moj Gospod Jezus Kristus, ki si iz ljubezni do ljudi noč in dan tukaj pričuješ v altarski skrivnosti in poln usmiljenja vse, ki te prihajajo obiskovat, pričakuješ, vabiš in sprejemaš: verujem, da si v najsvetejšem zakramentu resnično pričuješ. Molim te iz globočine svojega srca in se ti zahvaljujem za premnoge mi skazane dobrote, posebno pa še za to, da si se v ti skrivnosti tudi meni daroval in da si me klical, tebe obiskati v ti hiši božji.

Zato pozdravljam danes na novo tvoje ljubeznipolno srce in sicer s trojnim namenom: prvič da se ti zahvalim za ta tvoj preveliki dar; drugič da kolikor mogoče zadostim za vse krivice, katere moraš prenašati od svojih sovražnikov; in slednjič, da se združim z vsemi tvojimi častilci celega sveta in posebno še tistih dežel, kjer se tvoja čudapolna pričujočnost malo ali celo nič ne ne spoznava in časti!

O moj Jezus, ljubim te; boli in žalosti me, da sem tvojo neskončno dobroto do sedaj tako zelo zanemarjal; ali s pomočjo tvoje milosti trdno sklenem, v prihodnjič te nikdar več ne razžaliti; sedaj se pa vsega tebi darujem, dasi sem le ubogi grešnik, in odpovem se svoji volji, svojim željam in nagnjenjem in

vsemu, kar imam, le da se vrednega skažem tvoje ljubezni, da sem vdan celo v tvojo sveto voljo in da zadobim milost stanovitnosti do konca! — Priporočam ti še posebej verne duše v vicah, posebno tiste, ki so gojile vedno gorečo pobožnost do tebe v najsvetejši skrivnosti! — Priporočam ti tudi vse uboge grešnike na zemlji. — Slednjič, preljubi Zveličar, združujem vsa svoja pobožna čutila s čutili tvojega ljubeznipolnega srca in v takem združenju darujem nje tvojemu večnemu Očetu ter ga prosim v tvojem imenu, da nje iz ljubezni do tebe sprejme in usliši. Amen.

(300 dni odp. vsakokrat; kdo to molitev vsaki dan opravi, pa dobi popolni odpustek enkrat v mescu, pod navadnimi pogoji.)

Prošnja pred Jezusom v najsv. skrivnosti.

(Se more pred odhodom od šmarnic opraviti.)

Molim te v globoki spoštljivosti, o moj Bog in Odrešenik Jezus Kristus, in ljubim te iz celega srca, pravi Bog in pravi človek, pričujoč v najsvetejšem zakramentu, v za-doščenje za vse nespoštljivosti, onečastenja in bogoskrunska prejemanja, katera sem morebiti do sedaj zakrivil sam — in katera so zakrivali drugi — ali katera bi se še v prihodnjich zgoditi mogla.

Molim te, o moj Bog, ne sicer tako kakor si vreden, da te molijo vse stvari — ali vsaj tako, kakor morem; želim te pa

moliti in počastiti z vso popolnostjo, katere so le zmožna razumna bitja.

Obujam toraj ta namen, te moliti sedaj in vselej ne samo za tiste katoličane, kateri te ne ljubijo, marveč tudi za spreobrnjenje krivovercev, razkolnikov, bogatajcev, mohamedanov, judov in malikovalcev. O ljubi Jezus, usmili se jih in pomagaj jim, da te spoznajo, da te začnejo ljubiti in polni hvaležnosti častiti v najsvetejši božji skrivnosti. Amen.

Ÿ. Kruh z nebes si jim dodelil.

R. Kateri ima vso sladkost v sebi.

Molimo. O Bog, ki si nam v prečudenem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil; prosimo te, dodeli nam svete skrivnosti tvojega telesa in tvoje krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi občutimo. Ki živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

(100 dni odp. enkrat vsaki dan; popolni odpustek: na veliki četrtek, enkrat v osmini sv. Reš. Telesa in eden dan v letu po lastni izvolitvi.)

I.

Mašne molitve romarjev na vožnji po morju.

(Pri naših šmarnicah „Romarja jeruzalemskega“ se te molitve lahko rabijo prve 4 dni. Ako pa knjižica služi resničnim romarjem v Jeruzalem kot molitvenik in še posebno, če ti nimajo oltarja na ladiji, kjer bi se mogla služiti sveta maša, tedaj naj se opravi „suha maša“ ali „maša na ladiji“. Duhovni vodja

romarske trume čita namreč zbranim mašne moreve; med odstavki pa se lahko zapoje katera Marijina pesem.)

Priprava.

Pač nikdar še nismo občutili tako zelo svoje slabosti in pa Tvoje vsemogočnosti, o Bog, kakor ravno na ti zibajoči se ladiji sredi neizmernih vodenih širjav. Kaj je pač človek na teh nemirnih, nevarnih valovih morja! Eden močen sunek vetra zadostuje in ta z železom okovana ladija, ki se nam je sprva dozdevala tako velikanska, je razbita, kakor orehova lupina, nam preostaja pa le hladni grob v temnih morskih globinah. O Bog, bodi nam milostiv na nevarni morski vožnji!

Najljubeznivši Jezus, ki si za nas toliko trpeti, v tako sramotno smrt iti hotel; dodeli nam milost, da ta Tvoj dokaz božje ljubezni pogostokrat premišljujemo, posebno pa da v tem trenutku, ko se pripravljamo na daritev sv. maše, nekrvavega spomina Tvoje krvave daritve na križu.

O Marija, morska zvezda! bodi naša voditeljica po tej daljni morski cesti in pomagaj nam, da prav kmalu dospemo na naš tako zaželeni cilj, v sveto deželo. O vsaj te nesreče nas obvaruj, da bi se razbila naša ladija in bi tako blizu svojega cilja se morali pogrezniti v hladni grob.

Očitna spoved.

Obtožim se pred Bogom, vsemogočnim, pred Marijo Devico, pred Mihaelom nadan-

gelom, Janezom Krstnikom, apostoloma Petrom in Pavlom, vsemi svetniki in pred vsemi pričujočimi kristjani, da sem mnogo in zelo grešil z mislimi, besedami, dejanji in opuščanjem tega, kar sem bil dolžen storiti. O greh, o moj greh, o moj preveliki greh! — Pa ti o Marija, ti o sv. Mihael nadangel, o sv. Janez Krstnik, vi sv. apostoli Peter in Pavel in vsi svetniki, prosite za me, da Gospod usliši mojo molitev in mi odpuščenje mojih grehov podeli.

Kyrie eleison.

Gospod, usmili se nas!
Kristus, usmili se nas!
Kristus, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!

Gloria in exelsis Deo.

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje! Hvalimo Te, o Gospod, in Te slavimo, častimo te in molimo! Zahvaljujemo se Ti, da si blagovolil razodeti svoje veličanstvo. Ti sam si Gospod, mogočni Zapovednik, pravi Bog, Oče vse-mogočni. — O Jezus, Sin večnega Očeta, ti nedolžno Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta! Usmili se nas, reši nas! Ker Ti sam si neskončno svet, neskončno mogočen, sam neskončno vreden vse hvale in časti v edinosti s svetim Duhom, v veličanstvu Očeta. Amen.

Oremus! (Molimo!)

O Bog, ki veš, kako velikim nevarnostim in burjam da smo izpostavljeni in da jim se vspešno v bran staviti ne zadočujejo samo človeške moči; reši nas na duši in na telesu in dodeli, da to, kar za svoje grehe po pravici trpimo, s Tvojo pomočjo tudi srečno pretrpimo. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

Branje.

(O ljubezni do bližnjega. Rom. 13, 8—10.)

„Bratje! ne dolgujte nikomur ničesar, razven da se ljubite med seboj; ker kdor ljubi bližnjega, ta izpolnjuje postavo. Te zapovedi namreč: ne prešestuj; ne ubijaj; ne kradi; ne pričaj po krivem; ne želi, kar je bližnjega; in vsaka druga zapoved je že zapopadena v sledečem predpisu: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Ljubezen do bližnjega obvaruje nas vsega zla: ljubezen do bližnjega je tedaj vrhunec vseh zakonov.“

Evangelij.

(O zaupanju v Boga. Mat. 8, 23—27.)

„V tistem času je stopil Jezus v čolnič in njegovi učenci so šli za njim. In glej! nastal je strašen vihar na morju, tako da je valovje čolnič pokrivalo. On pa je spal. Tedaj pristopijo njegovi učenci k njemu, vzbudijo ga in mu porekó: „Gospod, reši

nas, sicer poginemo!“ In Jezus jim reče: „Zakaj ste boječi maloverneži?“ Potem vstane, zapove vetrovom in morju in nastala je velika tihota. Ljudje so se pa temu čudili rekoč: „Kdo je ta, da so mu pokorni celo vetrovi in morje?“

Vera.

Verujem v Boga Očeta, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje. In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinorojenega, Gospoda našega; ki je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device. Trpel je pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl je in bil v grob položen. Šel pred pekel, tretji dan je od mrtvih vstal. Šel je v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta vsemogočnega. Od koder pride soditi živih in mrtvih. Verujem v Duha svetega; sveto katoliško Cerkev; občestvo svetnikov; odpuščanje grehov; vstajenje mesa in večno življenje. Amen.

Darovanje.

Vsemogočni večni Bog, dasiravno nisem vreden, drznem se vendar približati se ti daritvi svete maše, ker moje srce je prepolno želj in občutkov: zadostil bi rad za svoje grehe; zahvalil bi se Ti rad, o Bog, za premnoge mi izkazane milosti in prosil bi Te, da bi ne bil na meni izgubljen sad bridkega trpljenja Tvojega božjega Sinu.

O Jezus, blagoslovi zdaj, blagoslavljalj vselej svojo sveto Cerkev in vse svoje verne

služabnike: svetega Očeta, našega škofa, vse naše dušne pastirje; blagoslovi krščanske kralje in oblastnike; blagoslovi celi svoj krščanski svet. — Spomni se, o Gospod, milostivo pa tudi svojih in mojih sovražnikov! Ne odtegni tudi svoje roke nevernikom in krivovercem! — Odpusti mi, o Jezus, vse moje grehe, s katerimi sem Te tako hudo razžalil. Sedaj mi je jasno, da vsa razžaljenja, katera sem moral pretrpeti od ljudi, so v primeri k smrtnemu grehu nič; ali usmili se me, o Gospod, ker tudi jaz sem že zdavno iz srca odpustil vsem, ki so me razžalili.

Slavospev (Praefatio.)

Približuje se presrečen trenutek, ko kralj nebes in zemlje vidno stopi med nas na zemljo. O Bog! sedaj me napolni z svetim navdušenjem, da pozabim na vse, kar je posvetnega in da imam v mislih le Tebe samega!

Sursum corda! Kvišku srca k Bogu! Hvalimo Gospoda in zahvaljujmo se mu iz celega srca! zares prav in dobro, potrebno in koristno je, Tebe, o Gospod, Oče, vse-mogočni večni Bog, vsikdar in brez nehanja častiti in proslavljati; pa tudi Tebi, Jezus Kristus, naš Gospod veljajo naši slavospevi, kakor se pred Teboj angeli in nadangeli, kerubini in serafimi v večnem zamaknjenju klanjajo in neprenehoma prepevajo.

Sanctus.

Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum! Nebo in zemlja sta polna njegovega veličanstva. Hozana na višavah.

Pred povzdigovanjem.

O Bog usmiljenja, ponižano padamo pred Tebe na kolena in Te prosimo, blagoslovi to sveto daritev in dodeli svoji sveti Cerkvi mir in edinost in razširjaj jo čez celi svet. Spomni se tudi, o Gospod, poglavarja svoje svete Cerkve, papeža J., našega škofa J., našega cesarja J., naših duhovnih in posvetnih oblastij, vseh naših bratov in sester v Kristusu, ki v veri na Tebe in v Tvoji ljubezni živijo, posebno še tistih za katere smo moliti dolžni, J. J., svojih služabnikov J. J. in dodeli nam vsem zdravje na telesu, dušni mir, svojo milost in večno zveličanje.

In sedaj se približuje trenutek največjega čudeža božje vsemogočnosti!

Povzdigovanje.

Jezus, v Tebe verujem!

Jezus, na Tebe upam!

Jezus, Tebe ljubim iz celega srca!

Sveta kri, očisti me!

Sveta kri, odreši me!

Sveta kri, izbriši vse moje grehe!

Po povzdigovanju.

Najljubeznivši Jezus! koliko milost nam skazuješ! Ponižal si se in si prišel za

nekoliko trenutkov v podobi svete hostije celo vidno sem med nas na oltar. Ali je še res človek na zemlji, ki bi Ti bil tako nehvaležen, da bi Te mogel še kedaj razžaliti? Oh, zares nikdar Te več ne razžalimo, kakor nikdar ne pozabimo vsega onega trpljenja, katerega je prestalo Tvoje sveto telo, tisto telo, ki sedaj vidno v podobah kruha in vina na oltarju počiva.

Blagoslovi torej, o Jezus, nas vse pričujoče. Usmili se pa posebno vernih duš v vicah; bodi milostiv, če potrebujejo še naše pomoči, našim pokojnim J. J.; zaradi te svoje svete daritve Te prosimo, olajšaj njih muke in pripelji jih kmalu do toliko zaželenih livad nebeške luči in večnega miru.

Oče naš.

Daj, o Jezus, da s Tvojim duhovnikom vred tisto molitev, katero si nas Ti sam učil, prav pobožno in goreče ponovimo: „Oče naš . . .!“

Agnus Dei.

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, daj nam svoj mir!

Obhajilo.

O ljubi Jezus, kako predrzne so te moje želje Tebe, če tudi le na duhovni način,

sprejeti v svoje srce. O Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša! Toda preveliko je moje hrepenenje Te sprejeti. Hlev zunaj Betlehema ni Ti bil preslab, preumazan, slama Ti slabemu detetu ni bila prebodeče ležišče, da bi ne hotel, za dobro je sprejeti, o ne zavrzi, prosim Te, še mojega ubogega srca brez vseh čednosti in sprejmi ga za svoje bivališče. — Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa obvaruje naj mojo dušo k večnemu življenju. Amen.

Sklepne molitve.

Kakor si se, o Jezus, Ti za me daroval, tako se hočem jaz tudi za Te darovati z vsem, kar sem in kar imam; vse naj služi k Tvoji božji časti in k slavi Marije nebeške matere! Ravnaj, o Jezus, z menoj po svojem dopadenju. Vsaki križ, vsako trpljenje celo smrt v morskih globočinah voljno na se vzamem, če bi to bila Tvoja sveta volja.

Pri blagoslovu mašnikovem.

O najdobrotlivši Jezus, blagoslovi in pokrepčaj moje sklepe! Ti sam vodi roko blagoslavljaljočega me duhovnika, da ne bodem odtod odhajal brez tvojega očetovskega blagoslova. V imenu Boga Očeta †, in Sina †, in Duha Svetega †. Amen.

Zadnji evangelij.

(Joan. 1, 1—14.)

„V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bil Beseda. Ta

je bila v začetku pri Bogu. Po njem je vse ustvarjeno in brez njega ni nič ustvarjenega, karkoli je ustvarjeno. V njem je bilo življenje, in to življenje je postalo luč sveta. In ta luč je zasvetila v tmine, ali tmine je niso zapopadle. — Bil je človek poslan od Boga, z imenom Janez. Ta je prišel za pričo, da bi pričal o luči, da bi vsi po njem postali verniki. Ali on sam ni bil luč, samo pričati je smel o luči. — Bila je prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki se narodi na svet. Na svetu je bil in svet je bil po njem vstvarjen, ali vendar ga svet ni spoznal. V svojo last je prišel, pa njegovi ga niso sprejeli. Vsem pa, kateri so ga sprejeli, je dal pravico, da so postali otroci božji, tem namreč kateri verujejo v njegovo ime, kateri niso rojeni po krvi, po volji mesa in ne po volji človeka, ampak ki so rojeni iz Boga. In Beseda je meso postala, (se prikloni), in je med nami prebivala. In mi smo bili priče njegovega veličanstva, in slave kot Edinorojenca iz Očeta, polnega milosti in resnice“.

II.

Mašne molitve romarjev v sveti deželi.

Priprava.

O Gospod Jezus Kristus! Celo zapopasti ne morem skoraj svoje prevelike sreče, po ka-

teri je toliko in toliko let koprnelo moje srce: stojim na tistem kraju zemlje, po kateri so hodile tvoje noge! Tu si ti počival na trdih tleh, tu učil, ta zemlja je pila rešnjo tvojo srčno kri; tukaj si dokončal veliko svojo spravno daritev na križu! — Tukaj (v Nazaretu, ob galilejskem jezeru, v Betlehemu) bom sedaj pričujoč pri daritvi svete maše, nekrvavem spominu tiste tvoje krvave daritve na Kalvariji.

O Gospod, pripravi moje srce še posebno na tem svetem kraju, da bom začel zapopadati tvojo neizmerno ljubezen do človeškega rodu; umiri in pripravi na te svete trenutke vse moje počutke; vodi moje misli in srce; očisti grehov mojo dušo. Ne spominjaj se, o Gospod, mojih hudobij, katere neizmerno obžalujem. Odpusti, kakor tudi jaz odpuščam iz celega srca vsem, ki so me kedaj žalili.

Očitna spoved.

Obtožim se pred Bogom vsemogočnim, blaženo vselej Devico Marijo, svetim Mihaelom nadangelom, svetim Janezom Krstnikom, svetima apostoloma Petrom in Pavlom, vsemi svetniki in pred vami bratje, da sem zelo grešil z mislimi, besedami, dejanji. (Se trikrat na prsa udari :) Moj greh, moj greh, preveliki je moj greh! — Zategadel prosim blaženo vselej Devico Marijo, svetega Mihaela nadangela, svetega Janeza Krstnika, sveta apostola Petra in Pavla, vse svetnike in vas, bratje, da prosite za me pri Gospodu, našem Bogu.

Vsemogočni Bog naj bode nam milostiv, odpusti nam naše grehe in naj nas pripelja k večnemu življenju. Amen.

Gloria in exelsis Deo!

Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem ki so dobrega srca! Tebe hvalimo! Tebe slavimo! Tebe molimo! Tebe poveličujemo! Tebi se zahvaljujemo; ker velika je dobrota tvoja, Bog naš Gospod! Kralj nebes! Bog Oče, vsemogočni! — Gospod Jezus Kristus, edinorojeni, Bog, naš Gospod! Jagnje božje, Sin Očetov, ki odjemlješ grehe sveta: usmili se nas! Ki odjemlješ grehe sveta: usliši naše prošnje! Ti, ki sediš na desnici Očeta: usmili se nas! Ker ti sam si svet, ti sam Gospod, ti sam najviši, Jezus Kristus, s svetim Duhom v slavi Boga Očeta! Amen.

Oremus! (Molimo!)

(Molitev sv. Frančiška Ksaverija za spreobrnjenje ajdov, krivovercev in grešnikov.)

Večni Bog, Stvarnik vseh reči! usmili se vendar nevernikov, krivovercev in grešnikov, katere si ustvaril po svoji podobi. Spomni se, kaj je Jezus, tvoj ljubljeni Sin za nje pretrpel in kako umrl za njih rešitev in zveličanje. — Prosim te, o Gospod, ne pripusti, da bi tvoj Sin še nadalje bil proklinjan in zaničevan od krivovercev, nevernikov in grešnikov. Glej, kako neprestano za nje prosijo tvoji izvoljeni in sveta Cerkev ljubljena nevesta tvojega Sinu! Pozabi njih

malikovanje in njih hudobijo in usmili se jih. Stori, da vendar enkrat spoznajo Njega, katerega si poslal, Jezusa Kristusa Gospoda našega, kateri edini je rešitev naša, življenje naše in vstajenje naše; po katerem smo odrešeni; po katerem se tudi zveličamo; Njemu bodi čast, hvala, slava vekomaj.

Ÿ. Razpošlji svojega Duha in prerojeni bodo.

R. In tedaj se prenovi obličje zemlje.

Molimo! Vsemogočni, večni Bog, ki hočeš, da bi bili vsi zveličani, in ne želiš pogubljenja nobenega človeka, ozri se milostivo na duše, ki so za pravo vero ogoljufane po zvijači hudičevi, in dodeli jim milost, da odložijo hudobijo nevere omamljena srca in se vrnejo zopet k spoznavanju tvoje resnice; po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Branje.

(Iz pisma sv. apostola Pavla Rimljanom 11, 33—36.)

„O kako neskončna je modrost in spoznanje božje! Kako nezapopadljivi so njegovi sklepi in nerazumljiva so njegova pota! Ker kdo je kedaj zapopadel misli Gospodove? Kdo je kedaj bil njegov svetovalec? Ali kdo mu je naprej česar dal, da bi potem sprejemal od njega le v povračilo, kar mu gre? (Nikakor ne! Marveč) iz Njega, po Njem in v Njem so vse stvari:

Njemu slava in čast na veke! Amen.

Evangelij.

(Mat. 28, 18—20.)

„V tistem času poreče Jezus svojim učencem: Meni je dana vsa oblast na nebu in na zemlji. Zatorej idite, učite vse narode in krščujte je v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha; učite jih vsega tega se držati, kar sem vam zapovedal; in glejte; jaz sem pri vas do konca sveta!“

Vera.

(Molitev vere, kakor jo je sestavil cerkveni zbor v Niceji l. 325.)

Verujem v enega Boga, vsemogočnega Očeta, stvarnika nebes in zemlje, in vsega, kar vidimo in česar ne vidimo. In enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina božjega. Rojen je iz Očeta pred vsemi časi, Bog iz Boga, luč iz luči, pravi Bog iz pravega Boga: rojen, ne ustvarjen, ravno tisti kakor Oče, po katerem je vse ustvarjeno. Kateri je zavoljo nas ljudi, in da bi nas zveličal, stopil iz nebes. In je telo sprejel po svetem Duhu iz Marije Device; in je človek postal. Bil je križan tudi zavoljo nas: pod Poncijem Pilatom je trpel in bil pokopan. In je tretjega dne vstal od mrtvih, kakor nam priča sveto Pismo. In je šel v nebеса; sedi na desnici Očeta. In zopet enkrat pride z veliko slavo: soditi žive in mrtve; njegovega kraljestva pa ne bode konec. — In v svetega Duha, Gospoda in oživljavca: ki iz

Očeta in Sina izhaja. Kateri se z Očetom in Sinom skupaj moli in časti; ki je govoril po prerokih. — In v edino, sveto, katoliško in apostolsko cerkev. Spoznavam eden krst v odpuščenje grehov. Pričakujem vstajenje mrtvih. In večno življenje. Amen.

Darovanje.

(Darovanje kruha.)

Sprejmi, nebeški Oče, vsemogočni večni Bog, to čisto daritev, katero sedaj daruje tvoj služabnik tebi, pravemu, živemu Bogu v zadoščenje tudi za moje neštevilne grehe, razžaljenja in opuščenja dobrega; za vse pričujoče in za vse kristjane, žive in mrtve, da bi jim bila ta daritev k zveličanju.

(Darovanje keliha.)

Darujemo ti, o Gospod, ta kelih zveličanja zaupajoči v tvoje usmiljenje, da bode ta daritev pred tron tvojega veličanstva k našemu zveličanju in k zveličanju celega sveta se kakor prijetna vonjava k tebi povzdigovala.

(Blagoslov čez kruh in vino.)

Pridi, vsemogočni večni Bog, ti ki edino v resnici blagosloviš in posvetiš, in blagoslovi in posveti te naše darove, katere smo pripravili na oltar k časti tvojega svetega imena!

Slavospev (Praefatio.)

Povzdignimo k Bogu srca! Hvalimo Gospoda, našega Boga! Zares prav in dobro,

potrebno in koristno je, da te vsikdar in povsod z vso hvaležnostjo slavimo, tebe, Gospoda vsemogočnega Očeta, večnega Boga; posebno veliko zaupanje in gorečnost pa še nas navdaja, ko ponavljamo svoj slavospev na ravno teh svetih krajih, ki še imajo na sebi znamenja in sledove tistega veličastnega dogodka, ko je Jezus Kristus tukaj tako pogumno v smrt šel in tako dovršil veliko delo zveličanja. Zategadel se tudi veselijo z nami trume angelov in nadangelov, kerubinov in serafinov, ki brez konca in brez kraja prepevajo :

Svet, svet, svet si, o Gospod, Bog vojskinih trum; nebo in zemlja sta polna tvoje časti! Slava tebi na višavah! Hvaljen bodi, ki pride v imenu Gospodovem! Hozana na višavah!

Pred povzdigovanjem.

Tebe tedaj, najdobrotlivši Oče, prosimo po tvojem Sinu, našemu Gospodu Jezusu Kristusu, in si globoko ponižani želimo, da blagovoliš milostivo sprejeti in blagosloviti te darove, to sveto, brezmadežno daritev. Darujemo Ti jo v imenu in v blagor Tvoje svete katoliške Cerkve, da ji Ti na zemlji mir podeliš, jo ohraniš, očistiš in vladaš; da blagosloviš svojega služabnika našega papeža . . . , našega škofa . . . , našega cesarja . . . in vse tiste, ki pravo, to je katoliško vero spoznavajo.

Spomni se, o Gospod, svojih služabnikov in služabnic . . ., vseh tukaj pričujočih, katerih vera in goreča pobožnost Ti je dobro znana; spomni se tistih, za katere se ta daritev še s posebnim namenom daruje, da bi bila njim in nam in vsem našim koristna na duši in telesu.

Povzdigovanje.

Jezus, Tebi živim!

Jezus, Tebi umerjem!

Jezus, Tvoj sem v življenju in v smrti!

O Jezus, bodi mi milostljiv!

O Jezus, usmili se me!

O Jezus, odpusti mi moje grehe!

Po povzdigovanju.

Jezus Kristus, naš Gospod, Sin živega Boga, ki si po volji Očeta in v moči svetega Duha po svoji smrti človeškemu rodu zopet zadobil milost večnega življenja, o reši tudi mojo dušo, in po svojem svetem telesu in svoji krvi očisti jo vseh grehov in napak, ter ji dodeli krepost, da bodem odslej zvesto spolnjeval tvoje zapovedi in se tako nikdar več od tebe ne ločil. Amen.

Zavživanje tvojega Telesa, katero se jaz sicer nevreden drznem sprejeti, naj mi ne bode, o Gospod, vzrok moje obsodbe in pogubljenja; marveč postane naj mi po tvoji dobrotljivosti mogočna obramba in koristno zdravilo telesa in duše. Amen.

Obhajilo.

O Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša.

Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa obvaruj mojo dušo k večnemu življenju. Amen.

Kri našega Gospoda Jezusa Kristusa pripelji mojo dušo v večno življenje. Amen.

Po obhajilu.

Kar sem sedaj z ustmi zaužil, hočem v čistem srcu ohraniti kot zdravilo k večnemu življenju. Telo Tvoje, o Gospod, katero sem sprejel, in Kri Tvoja, katero sem pil, naj me vsega prevzame; daj, da nobeden madež greha v meni ne ostane, ko me je enkrat ta sveta in neomadeževana skrivnost okrepčala. Amen.

Sklepne molitve.

(Priprošnja za romarje.)

O Bog, ki si nas milostivo obvaroval v vseh nevarščinah na morju, nas ohranil na kamenitih stezah puščave in nas skozi toliko po Odrešeniku našem posvečenih krajev srečno pripeljal na goro sijonsko in v sveto mesto Jeruzalem; ne zapusti nas še zanaprej, ki v Tebe zaupamo, in daj nam ravno tako srečno priti v nebeški Jeruzalem. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

O presveta Trojica, poglej z dopadanjem na to našo današnjo sveto daritev, katero smo sicer nevredni povzdignili pred obličje Tvojega veličanstva in dodeli po svojem prevelikem usmiljenju, da služi nam in celemu krščanstvu v zveličanje. Amen.

Molitev papeža Leona XIII. po sveti maši.

(Se moli kleče.)

Češčena Marija (trikrat).

Češčena bodi kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! K tebi vpijemo zapuščeni Evini otroci; k tebi vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Obrni torej, naša pomočnica! svoje milostljive oči v nas, in pokaži nam po tem revnem življenju Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa; o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

Ź. Prosi za nas, sveta božja Porodnica!

R. Da postanemo vredni obljub Kristusovih.

Molimo. O Bog naše pribežališče in naša moč, ozri se milostno na ljudstvo, k tebi vpijoče; in na priprošnjo častitljive in brezmadežne Device Marije, božje Porodnice, svetega Jožefa, njenega ženina, svojih svetih apostolov Petra in Pavla in vseh svetnikov, usliši milostno in dobrotno naše prošnje za spreobrnjenje grešnikov, za prostost in povišanje matere svete Cerkve. Po Kristusu, Gospodu našem.

Sveti nadangel Mihael, brani nas v boju; bodi nam v pomoč zoper zlobnost in zalezovanje hudega duha! Ukroti naj ga Bog, ponižno za to prosimo! In ti, vodnik nebeške vojne, satana in druge hudobne duhove, ki hodijo po svetu v pogubo duš, z božjo močjo v pekel pahni! Amen.

(300 dni odpustka vsakokrat.)

Presveto Srce Jeznsovo, usmili se nas!

(Trikrat.)

Spovedne molitve.

(Kdo se sam presodi, ne bode sojen! K naši največi tolažbi in v naše posvečenje nam je neskončna ljubezen božja podala zakrament svete pokore v odpuščenje grehov. Ali dobra reč se mora pridno porabiti! Mladini, ki je nestanovitna in pozabljiva, priporočam iti vsaki mesec k spovedi; odrasli naj odračunijo s svojim Bogom vsaj vsaki četrť leta. Porabi vestno tudi izvanredne priložnosti, velike praznike in sv. misijon! — Dokler si zdrav in pri jasni pameti, delaj svoj račun, ko bodeš enkrat opešal na telesu in bodo jele propadati tudi duševne moči, bode račun neresničen, nezanesljiv, morebiti hujši ko nič. Tudi malih grehov se izpovej in skušaj se otresti svojih slabih navad, da po malem, kakor slikar dela črto za črto lepo sliko, postaneš popolni človek!)

Priprava na spoved.

O presveta Trojica, Bog Oče, Sin in Sveti Duh! Sklenil sem sprejeti zakrament svete pokore, ker moja duša je potrebna očiščenja in moja vest miru. Učil sem se od svoje mladosti, da moč te skrivnosti vzdigne težo grehov, obvaruje pred peklom,

potrdi pa človeka v dobrih sklepih, ga z novimi milostmi obdaruje in tako vsa moja dela zaslužna stori za srečno večnost, če se vredno prejme ta zakrament. — Danes ga tedaj želim prav vredno sprejeti! O ljubi Bog, na kolena zato pred tebe padem in te ponižno prosim, dodeli mi za moj namen potrebno moč in pomoč! — Pridi sveti Duh, napolni moje srce in vžgi v njem ogenj svoje ljubezni!

O Bog, ki srca svojih vernih z razsvetljenjem Svetega Duha poučuješ, daj mi sedaj spoznati vse, kar je prav, in to spoved tako vredno opraviti, da mi ne bode v prokletstvo, ampak v blagoslov in zagotovilo večnega zveličanja. Amen.

Izpraševanje vesti.

(Dobro prevdari sledeče: Kedaj si bil zadnjokrat pri spovedi? Ali je bila ista veljavna? Ali nisi katerega greha navlašč zamolčal? Ali spovedi sploh zavoljo slabe priprave nemarno opravil? Ali si opravil naloženo pokoro? Ali si storil, kar si pri spovedi obljubil: povrniti storjeno škodo, — preklicati obrekovanje? Deset božjih zapovedi! Pet cerkvenih! Sedem poglobitnih grehov! Deset tujih! Šest grehov zoper Svetega Duha! Štiri vnebo-pijoče! Kaj te najbolj teži? Kako dolgo? Stevilo velikih grehov? Grehi iz navade? Grehi doma? Grehi v službi? Stanovske dolžnosti, si jih-li zanemarjal? Koliko dobrega si opustil?)

Kes in trden sklep.

O moj Gospod in moj Bog! ki si me ustvaril, da bi ti služil, odkritosrčno danes

obžalujem, da sem ti bil nepokoren in da sem te razžalil. O da bi se to ne bilo nikdar zgodilo! Oh, jaz nehvaležnež! tebe sem razžalil, ki si mi skazal toliko dobrot na duši in na telesu! Oh, jaz nespametnež! ki sem zaničeval tvoje zapovedi, dasi si mi zagotovil večno življenje, če je izpolnim! Pa danes, o Bog, obžalujem iz celega srca vse svoje grehe!

Usmili se me tedaj, o Gospod, in ne daj, da bi se večno pogubil. Usmili se me, in prenovi me, da ti bodem mogel zana-prej vredno služiti! Ti o Bog se me zares usmiliš, ker nočeš smrti grešnika, marveč da se spreobrne in živi, jaz pa se tudi v resnici hočem spreobrniti in živeti v tvoji milosti na zemlji! V ta namen se sedaj odpovem iz celega srca vsem grehom in grešnim priložnostim, jaz sovražim svoje hudobije, in groza me je samega sebe, ker sem Ti bil tako nezvest. Ali sedaj sklenem: rajše umreti, kakor te še kedaj več razžaliti! Iz ljubezni do tebe hočem zana-prej natanko spolnjevati tvoje zapovedi, greha in grešnih priložnosti se ogibati in svoje hudobije nadomestiti z dobrimi deli. O Bog, bodi mi zato milostiv in krepcaj me v moji slabosti, da morem izpolniti svoje sklepe. Amen.

Spoved.

(Spovedne molitve moli, če jih dobro znaš; nerazumljivega mrmranja se sramuj! Povej najpoprej, in ne daj se za to še le vprašati, kedaj si

opravi! svojo zadnjo spoved, in ne muči od govorjenja že itak oslabelega spovednika. Ne zahtevaj da te „izprašuje“ in ne bodi taka duševna reva! — Grehe pravi na kratko! Ne zagovarjaj grehov! Ne pomanjšuj grehov! Ne povečaj jih! Ne pravi, česar nisi krivega storil! Ne hlini se na nobeno stran! Spoved od tistih dob, odkar ti pravi vest, da se nisi več vredno in veljavno obtoževal, je neobhodno potrebna! Če mora biti tedaj dolga spoved, ne opravljaj lahkomišelnih kratkih! To je v resnici huje, kakor prazno slamo mlatiti! Ne zamolči danes zopet svojega starega greha! Ne boj se spovednika, ampak boj se Boga! Ne sramuj se pred spovednikom! Stopi proč od spovednice in pobegni rajši v drugo cerkev, v čisto drugi kraj, kakor da bi danes zopet zamolčal kaki greh! Ne laži se! Pomisli, da po nevredni spovedi ne zadobiš zaželjene odveze, ampak da vkovaš ubogo svojo dušo še v nove verige! Spomni se štirih poslednjih reči! Strah te bodi nagle in neprevidene smrti! Pogumno naprej!

Molitve po spovedi.

O moj Bog in moj Oče nebeški kako dober si! V sveti radosti utriplje moje srce, ker je zopet svobodno! O Bog, sedaj se te moja duša zares veseli! Kako me je prej k zemlji tiščala teža mojih grehov in kako mi je zdaj dobro na tvojem očetovskem srcu! Sedaj je zopet mirna moja vest! Sedaj uživam tisti dušni mir, ki ga svet ne more dati, in ki ga deli le nebeška moč zakramenta svete pokore! Raztrgano je moje dolžno pismo, o Bog, pred Teboj in mojo dušo kinča zopet tvoja milost! — Čast in hvala ti, o Bog, in večna slava za vso tvojo ljubezen in usmiljenje!

Iz dolžne hvaležnosti sedaj v svoji tihi sreči trdno sklenem, svoje življenje poboljšati, tvoje zapovedi zvesto, spolnjevati in te vedno ljubiti iz celega srca!

O Jezus moj Odrešenik! Po tvojem neskončnem zasluženju odpuščeni so mi moji grehi. Velika je za to moja ljubezen do tebe! Da bi le mogel tudi v tvoji ljubezni vedno ostati in v tvoji milosti živeti do zadnjega zdihljeja! Obvaruj me, o Jezus, le samo greha v skušnjavah in težavah! Daj mi stanovitnost in pogum v boju za moje dušno zveličanje! Tvoj nauk naj me vodi in ravna! tvoj vzgled naj mi bode vedno pred očmi! Po tvojih stopinjah hočem ti slediti, svoj križ voljno na se vzeti in vedno le za teboj hoditi!

O sveti Duh, razsvetljevalec duš, pregnal si temo tudi iz moje uboge duše! Naj se užge tedaj moje srce v ljubezni in hvaležnosti do tebe! Naj se razveže vez mojega jezika v tvojo čast in slavo! Daj, da moja duša vzplamti v ognju svetega navdušenja: hudega se vselej varovati in po dobrih činih koprniti! Razsveti, o sveti Duh, mojo pamet, da to pot spokornosti, katero sem danes začel, srečno nadaljujem, da postanem tempelj, v katerem ti prebivaš in tako srečno dospem v svojo nebeško domovino. Amen.

O Marija, božja Mati, ki si izprosila že tolikim grešnikom milost pravega spokornega duha, iz globočine svojega srca

se tudi tebi zahvaljujem za tvojo priprošnjo pred tvojim božjim Sinom Jezusom Kristusom, po katerem sem danes tako neizmerno srečen postal. — O moja Gospa! iz dolžne hvaležnosti podam se danes celo pod tvojo oblast, tvoji službi se vsega izročim! Sprejmi me, o Mati, v vrste svojih služabnikov. Goreče te hočem častiti, tvojemu vzgledu slediti in nobene priložnosti ne zamuditi, da bi ti ne skazal svoje ljubezni in zvestobe. Pomagaj mi s svojo mogočno priprošnjo, da ostanem zvest svojim dobrim sklepom v vseh skušnjavah, stiskah in težavah, izprosi mi od svojega božjega Sinu še posebno stanovitnost do konca! Pomagaj mi obvarovati si čistost svoje duše in ohraniti si v srcu ljubezen do Jezusa, da, ko se enkrat konča to moje romanje po zemlji, ga enkrat s teboj vred od obličja do obličja gledam in z vsemi izvoljenimi molim, hvalim in častim. Amen.

Večni Oče, darujem ti dragoceno kri Jezusa Kristusa v zadoščenje za svoje grehe in za vse potrebe svete cerkve! (100 dni odp. Pij VII.)

Moj Jezus, usmiljenje! (100 dni odp. Pij IX.)

Sladko srce Marijino, bodi moja rešitev! (300 dni odp. Pij IX.)

(Opravi naloženo pokoro, kolikor je le moreš, sedaj hitro, ker je ista k veljavnosti zakramenta neohhodno potrebna.)

Obhajilne molitve.

(„Kaj mi pomaga to v večnosti?“ Ako bi se kristjani vsakokrat pred sv. obhajilom s sv. Alojzijem tako vprašali, bi bila pač gorečnost ljudi pri sv. obhajilu večja in sadovi in korist iz mize Gospodove obilniša, očitniša. Saj vendar nič na svetu bolj ne pospešuje bogoljubnega življenja, kakor ravno zakrament presv. Rešnjega Telesa. To je hrana celo nadnaravne moči, čudoviti kruh z nebes, nebeška mana v dolini solz, po kateri potujemo v nebeško domovino. Po vredno sprejetem sv. obhajilu se nam pomnoži posvečujoča milost božja in odpustijo se nam mnoge časne kazni; koristimo pa lahko s svojim vrednim sv. obhajilom tudi vernim dušam v vicah.

„Ne dajajte svete reči psom in ne mečite biserov pred svinje!“ opominja naš božji Odrešenik svoje apostole. (Mat. 7, 6). Proč od mize Gospodove, proč, proč, če imaš veliki greh na vesti! Imej sam s seboj usmiljenje in ne oskrunjav Najsvetejšega! Zavoljo malih in brez tvoje krivde pozabljenih grehov obudi še enkrat kesanje, potem se pripravi na sveto obhajilo tako:)

Priprava.

Vsemogočni večni Bog, prišel je dan, prišla je ura neizmerno velike sreče za me, ker glej! približujem se skrivnosti tvojega edinorojenega Sinu, našega Gospoda Jezusa Kristusa. Želim si sprejeti ta kruh angelski s tako spoštljivostjo s takim čistim in verno vnetim srcem, kakor je to potreba k zveličanju moje duše. Dodeli mi o Bog le to moč, da ne samo zunanje sprejemem telo in kri našega Gospoda, marveč da sem tudi znotranje deležen njegovega bivstva in moči, da postanem vreden ud njegovega telesa, ki

je sveta katoliška cerkev, — in da ga tudi enkrat v resnici od obličja do obličja gledam, ki s teboj in svetim Duhom živi in vlada Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Vera.

O ljubi Jezus! za mene voljo prišel si na svet, prenašal si vso težo trudapolnega življenja in pretrpel si celo grozovitno smrt na križu, da se jaz vekomaj zveličam in vekomaj živim!

In se po svoji rešni smrti kaže tvoja skrb za me, ker na čudežen način podajaš se v hrano moji duši. Z živo vero spominjam se velikega dneva pred tvojim trpljenjem in smrtjo, ko si sedel se svojimi učenci pri zadnji večerji. Vzel si kruh, ga blagoslovil in podal svojim učencem rekoč: „Vzemite in jejte, to je moje telo!“ Ravnotako si njim podal kelih svoje krvi z besedami: „Pijte iz njega vsi, to je moja kri!“ Pokoren tvoji zapovedi obhaja krščanski svet to skrivnost in njo bo obhajal do konca dni. Tvoje telo in tvojo kri zavživamo, o Gospod! Kdo zapopade to skrivnost, ta očitni dokaz tvoje vsemogočnosti? Človeška pamet je preslaba! Zato pa nič manj trdno ne verujem, kar si ti porekel, ki si učenik pravice in resnice, da si tukaj v najsvetejšem zakramentu pričujoč, s krvjo in mesom, z dušo in telesom kakor Bog in človek. O ljubi Jezus, pomnoži mojo vero.

Upanje.

O Jezus, s to trdno vero prihajam danes k tvoji sveti mizi. Bil si na zemlji tako mil, tako ljubezniv nasproti ljudem in tvoja radost bila je izpolniti želje in upe revežev. Na tvojo obljubo se tudi jaz zanašam. Rekel si enkrat:

„Kdor jé moje meso in pije moje kri, bo živel vekomaj!“ Glej, o Jezus! vse moje upanje so te tvoje besede, na tvojo neskončno usmiljenje se zanašam, zaslug tvojega trpljenja si deležen biti želim. V tem zaupanju zdihujem k tebi: O Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo, in ozdravljena bo duša moja! Utrdi moje upanje!

Ljubezen.

O Jezus, vera in zaupanje v tebe užiga v mojem srcu tudi ogenj ljubezni do tebe. Ti se me prej ljubil in iz ljubezni do mene si krvavi pot potil, se dal zasramovati, bičati in s trnjem kronati, tudi za mene si nesel težek križ in se dal za roke in noge na križ pribiti. V duhu te gledam polnega ran, s krvjo oblitega razprostirati roke, kot bi v neskočni ljubezni svoji hotel stisniti na prsi svoje ves človeški rod. Umiraš slednjič za me na najstrašniši način. O Jezus, ti si me zares bolj ljubil, kakor se jaz ljubim samega sebe, ali odslej ti hočem povračevati tvojo ljubezen vedno bolj in bolj! Da, ljubim

te iz celega srce, iz vse svoje duše, iz vseh svojih moči. Močno te ljubim in nespremenljivo, o Jezus, pomnoži še danes to ljubezen mojo!

Počeščenje.

V globoki spoštljivosti padam na kolena pred te, moj Bog in moj Odrešenik, ki si tukaj v najsvetejšem zakramentu resnično pričujoč!

Molim te, kakor so te nekdam molili pastirci pri jaslicah v Betlehemu in modri iz jutrovih dežel. Molim te sedaj v ljubki podobi skritega Boga, Odrešenika in Pastirja dobrega, molim te v družbi angelskih trum katere so nekdam oznanjale tvoje rojstvo in mir ljudem, in katere te sedaj molčé obdajajo tudi tukaj v tem tabernaklu. — Že se bliža trenutek, da te sprejemem v svoje srce! Sprejel bom tistega, po katerem so preroki tako koprneli, ki je bil željno pričakovan od vseh narodov, luč sveta, moč slabim in tolažba žalostnim! O kako se, o moj Jezus, veselim tega trenutka, ko bodeš zopet začel prebivati v moji duši . . .

Hrepenenje.

„Kakor žejni jelen po požirku hladne vode, tako vpije moja duša po tebi, o Gospod!“ O pridi kmalu, ljubi Jezus, in imej me za vrednega, da smem občutiti blaženo bližino tvojo. Z vsemi svetniki in pravičnimi, ki so tebi dopadljivo živeli in vedno po

združenju s teboj hrepeneli, vpije k tebi moje ubogo srce: Jezus tebi živim! Jezus tebi umerjem! Jezus, tvoj sem v življenju in v smrti! Amen.

Ponižanje.

Pa ali se tudi smem drzniti priti k tvoji mizi, o moj Bog in moj Odrešenik? Najsvetejši človek na svetu pred teboj, sv. Janez Krstnik sam je pripoznaval, da ni vreden odvezati le jermenov tvojih črevljev!

In angeli se spoštljivo pred teboj do tal priklanjajo, jaz pa bi te naj celo sprejel v svoje srce! O Gospod, jaz nisem vreden, da ti k meni prideš! Ti si moj Bog, jaz reven človek; ti Gospod, jaz slab služabnik tvoj! Ti najsvetejši, jaz grešna stvar, ti Odrešenik, ki si me ljubil do smrti na križu, jaz nehvaležnež, ki sem te le žalil s svojimi grehi! O Gospod, jaz nisem vreden! — Ne upal bi se tudi ne stopiti k tvoji mizi, ko bi me ne bil ti sam povabil, celo zapovedal si mi priti in zažugal si mi, da me izključiš od večnega življenja, če ne zaužijem tvojega mesa in se ne napijem tvoje krvi! Iz pokorščine tedaj prihajam, o Gospod, in te milo prosim, ne spominjaj se več mojih grehov in slabosti, ampak ravnaj z menoj po svojem usmiljenju! Ne, kakor da bi vreden bil, prihajam, ampak kakor berač, ki prosi milodara!

Sprejmi me tedaj, o Jezus, in stori z menoj, kakor si obljubil. V tebe verujem, v

tebe upam, tebe ljubim! V svoji dragoceni, za me preliti sveti rešnji krvi očisti in posveti mojo dušo in obvaruj jo za večno življenje. Amen.

Obhajilo.

(Še je čas, da se ogneš božjega ropa, če smrtni greh teži tvojo dušo. „Naj torej človek samega sebe presodi in tako naj je od tega kruha in pije iz keliha. Kdor namreč nevredno je in pije, je in pije si prokletstvo!“ A če je mirna tvoja vest, se za te sedaj odpira tabernakel kot vir velikih milostij. Ko se je tedaj duhovnik obrnil, dela znamenje svetega križa čez pričujoče, moli tako:)

† Vsemogočni Bog, naj se me usmili, on naj mi odpusti moje grehe in me pelja v večno življenje.

Glejte Jagnje božje, glejte, ki odjemlje grehe sveta!

O Gospod, jaz nisem vreden da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša!

Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa obvaruje naj mojo dušo za večno življenje. Amen.

(Končano je!)

Po svetem obhajilu.

Duša Kristusova, posveti me!

Telo Kristusovo, nasiti me!

Kri Kristusova, napoji me!

Voda iz stranske rane Kristusove, očisti
me!

Dobrotljivi Jezus, usliši me!

V tvoje svete rane, skrij me!
Da nikdar od tebe ne ločim se!
Pred hudim sovražnikom varuj me!
Na smrtno uro zakliči me!
Da približati smem ti se,
S svetniki vsemi hvalit te
Na vse veke vekomaj. Amen.

(Vsakokrat 300 dni odp.; po sv. obhajilu vsakokrat odpustka 7 let in 7 kvadragen; če se vsaki dan enega celega meseca moli, popolni odpustek na dan obhajila enkrat v mesecu. Pij IX. 9. jan. 1854.)

Premišljevanje.

Kakor bi se pogreznil v celo morje radosti, se mi dozdeva, ko sem sprejel svojega Boga in sveti mir vlada na dnu moje duše. Res veliko je storil na meni On, čegar ime je slavno! Tisti, ki kraljuje v nebesih, ki je ustvaril nebo in zemljo, me je obiskal da prežene temo moje duše, da me razsveti s svojo lučjo, prežene mraz in mlačnost iz srca in ga ogreje s svojim božjim ognjem. Zdaj res živim, a ne živim jaz v svoji moči, ampak živi v meni Jezus moj Bog! — Kakor je vskliknil nekdanj radostno Cahej, ko je Gospod stopil v njegovo hišo, tako se radujem in kličem jaz: „Danes je v to hišo prišel blagoslov!“ ker obiskal me je Jezus, moje vse, moje veselje in moje zveličanje.

Zahvala.

Zahvaljujem si ti, vsemogočni večni Bog, ker si me blagovolil brez mojih za-

služenj, samo po neskončnem svojem usmiljenju nasititi z dragocenim telesom in krvjo svojega Sinu, našega Gospoda Jezusa Kristusa! Zahvaljujem se tebi, o Jezus Kristus, Jagnje božje, za vso ljubezen, ki si mi jo skazal, da te zdaj v svojem srcu nosim in moja duša sreče in radosti vesela poskakuje. Zahvalim se ti, o sveti Duh, za pomnoženje posvečujoče milosti, za razsvetljenje moje pameti in okrepčanje moje slabe volje!

O da bi mi to obhajilo ne bilo v pogubljenje, marveč v zveličanje! Naj mi služi v odpuščenje mojih grehov, v zaničenje vseh hudih nagnjenj, v pomnoženje ljubezni do bližnjega, potrpežljivosti, ponižnosti, pokorščine; naj mi bode v obrambo proti sovražnikom dušnega zveličanja, vidnim in nevidnim, da vedno stanoviten ostanem v sveti službi božji, da srečno svoj večni cilj dosežem in pridem k tisti večni veliki večerji, kjer se ti, o Bog, s Sinom in Svetim Duhom svojim izvoljenim sam prava luč, popolno nasičenje, večno veselje in sam njih neskončno veliko plačilo. Amen.

Prošnja.

O Jezus! z očakom Jakobom se te oklepam in upijem: „Ne izpustim te prej, dokler me ne blagosloviš!“ Blagoslovi me s tvojim svetim in bogatim blagoslovom! Z otroškim zaupanjem izročim v tvoje varstvo vse svoje zadeve dušne in telesne, vse svoje upanje in skrbi, veselje in žalost; uredi,

vodi ti vse moje po tvoji sveti volji k svoji časti in v zveličanje moje duše!

Ne zapusti me, o Jezus, posebno na mojo smrtno uro! Tvoje sveto telo bodi mi popotnica na dolgi poti v večnost; tvoja kri naj tistokrat poživi mojo utrujeno dušo, da bode smela stopiti v tvoje kraljestvo. Telo moje pa naj v miru počiva; in dodeli mu, ko zopet prideš, častitljivo vstajenje!

Tvoj nebeški blagoslov naj pride tudi čez moje ljube stariše, sorodnike, dobrotnike, prijatelje in sovražnike. Ti poznaš njih težave, njih muke, njih trpljenje in potrebe! — Usmili se tudi vseh tistih, ki so v znamenju zveličanja odšli pred nami in spijo spanje miru v hladni zemlji! Tvoj sveti blagoslov naj pride čez nas vse in naj ostane z nami vekomaj. Amen.

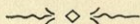
Molitev za odpustke pred podobo Križanega.

(Kdor koli to molitev po sprejetih svetih zakramentih, ali vsaj s spokornim duhom pred podobo Križanega pobožno opravi in moli na namen sv. Očeta za potrebe svete Cerkve, dobi popolni odpustek. Pij VII. 10. aprila 1821).

Glej, o moj dobrotljivi in ljubljeni Jezus! v tvoji najsvetejši pričujočnosti klečim tu pred tvojimi nogami in te milo prosim, da blagovoliš v moje srce vtisniti občutek vere, upanja in ljubezni, kesanja čez storjene grehe in trden sklep te nikdar več ne

žaliti, medtem ko z vso ljubeznijo in globokim sožaljem preišlujem tvoje petere rane in si pred oči postavljam, kaj je o tebi, o moj Jezus, prerokoval sveti prerok David rekoč: „Prebodli so moje roke in noge, prešteli vse moje kosti“. (ps. 21, 17. 18.)

Litanije vseh svetnikov.

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!¹

Bog Sin, Odrešenik svetà,

Bog Sveti Duh,

Sveta Trojica, en sam Bog,

Sveta Marija, prosi za nas!²

Sveta Mati božja,

Sveta devic Devica,

Sveti Mihael,

Sveti Gabriel,

Sveti Rafael,

Vsi sveti angeli in nadangeli, prosite za nas!³

Vse svete vrste zveličanih duhov,

Sveti Janez Krstnik, prosi za nas!⁴

^{1—4} Tako se primerno odgovarja pri naslednjih nazivih.

Sveti Jožef,
Vsi sveti očaki in preroki,
Sveti Peter,
Sveti Pavel,
Sveti Andrej,
Sveti Jakob,
Sveti Janez,
Sveti Tomaž,
Sveti Jakob,
Sveti Filip,
Sveti Jernej,
Sveti Matej,
Sveti Simon,
Sveti Tadej,
Sveti Matija,
Sveti Barnaba,
Sveti Luka,
Sveti Marko,
Vsi sveti apostoli in evangelisti,
Vsi sveti učenci Gospodovi,
Vsi sveti nedolžni otroci,
Sveti Štefan,
Sveti Lavrencij,
Sveti Vincencij,
Sveti Fabijan in Sebastijan, prosita za nas!
Sveti Janez in Pavel
Sveti Kozma in Damijan,
Sveti Gervazij in Protazij,
Vsi sveti mučenci
Sveti Silvester,
Sveti Gregorij,
Sveti Ambrozij,
Sveti Avguštin,

Sveti Hieronim,
Sveti Martin,
Sveti Nikolaj,
Vsi vseti škofje in spoznavavci,
Vsi sveti učeniki,
Sveti Anton,
Sveti Benedikt,
Sveti Bernard,
Sveti Dominik,
Sveti Frančišek,
Vsi sveti mašniki in leviti.
Vsi sveti menihi in puščavniki,
Sveta Marija Magdalena,
Sveta Agata,
Sveta Lucija,
Sveta Neža,
Sveta Cecilija,
Sveta Katarina,
Sveta Anastazija,
Vse svete device in vdove,
Vsi svetniki in svetnice božje,
Bodi nam milostljiv, —
 prizanesi nam, o Gospod!
Bodi nam milostljiv,
 usliši nas, o Gospod!
Vsega hudega — reši nas, o Gospod!¹
Vsega greha
Svoje jeze
Nagle in neprevidene smrti
Skušnjav hudičevih
Jeze, sovraštva in vse hude volje

¹ Tako tudi pri naslednjih prošnjah.

Duha nečistosti
Treska in hudega vremena
Šibe potresa
Kuge, lakote in vojske
Večne smrti
Po skrivnosti svojega sv. učlovečenja
Po svojem prihodu
Po svojem rojstvu
Po svojem krstu in svetem postu
Po svojem križu in trpljenju
Po svoji smrti in svojem pokopu
Po svojem svetem vstajenju
Po svojem čudežnem vnebohodu
Po prihodu tolažnika Svetega Duha
Na dan sodbe
Mi grešniki, — prosimo te, sliši nas!
Prizanesi nam, — prosimo itd.
Odpusti nam,
Pripelji nas k pravi pokori,
Vladaj in ohrani svojo sveto Cerkev,
Ohrani apostolskega pastirja in vse cerk-
vene stanove v svoji sveti veri,
Ponižaj sovražnike svete Cerkve,
Varuj našega cesarja,
Daj krščanskim kraljem in oblastnikom
mir in edinost,
Potrdi in ohrani nas vse v svoji sveti
službi,
Povzdigni naše misli k nebeškim željam,
Povrni vsem našim dobrotnikom z večnimi
darovi,
Reši duše naše in naših bratov, sorodnikov
in dobrotnikov večnega pogubljenja,

Daj in ohrani sad zemlje,
Daj vsem vernim dušam večni pokoj,
Usliši nas,
Sin božji,
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
prizanesi nam, o Gospod!
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usliši nas, o Gospod!
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usmili se nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, usliši nas!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Oče naš . . . (dalje tiho).

V. In ne vpelji nas v skušnjava.

O. Temveč reši nas hudega.

Ob praznikih

se lahko dostavi cerkvena molitev dotičnega dne.

Molitev k presv. Rešnjemu Telesu.

O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skvivnosti tvojega Telesa in tvoje krvi tako častiti, da bomo sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutili. Ki živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj.

O. Amen.

Navadne molitve po litanijah.

Psalm 69.

O Bog, pridi mi na pomoč; Gospod hiti mi pomagat.

Osramočeni naj bodo in naj se sramujejo, * kateri mi strežejo po življenju.

Zavrnejo naj se in sram jih bodi, * kateri mi hudo želé.

Zavrnejo naj se hitro osramočeni, * kateri se mi posmehujejo.

Radujejo in veselé naj se v tebi vsi, kateri te iščejo; * in kateri ljubijo tvoje odrešenje, naj vedno govoré: Hvaljen bodi, Gospod!

Jaz pa sem revež in siromak, * Bog pomagaj mi.

Moj pomočnik in moj odrešenik si ti, * Gospod, nikar se ne múdi!

Čast bodi Očetu in Sinu in Svetemu Duhu; * kakor je bilo v začetku, tako zdaj in veselej in vekomaj. Amen.

V. Bodi nam, Gospod, močen stolp.

O. Pred sovražnikom.

V. Nič naj ne opravi sovražnik pri nas.

O. In sin krivice naj se ne loti nam škodovati.

V. Gospod, ne ravnaj z nami po naših grehih.

O. In ne povračuj nam po naših hudobijah.

V. Molimo za našega papeža I.

O. Ohrani ga, Gospod, poživljaj in osrečuj ga na zemlji, in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov.

V. Molimo za našega škofa I.

O. Gospod, ohrani in varuj ga vsega hudega.

V. Molimo za našega cesarja I.

O. Ohrani, Gospod, našega cesarja in usliši nas na dan, ko kličemo k tebi.

V. Molimo za svoje dobrotnike.

O. Povrni milostno, Gospod, vsem, ki nam zavoljo tvojega imena kaj dobrega storé, z večnim življenjem.

V. Molimo za verne duše v vicah.

O. Gospod, daj jim večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti.

V. Naj počivajo v miru.

O. Amen.

V. Molimo za svoje brate, katerih ni tukaj.

O. Pomagaj svojim služabnikom, ki v tebe zaupajo, moj Bog.

V. Pošlji jim, Gospod, pomoč iz svetišča.

O. In váruj jih s Sijona.

V. Gospod, usliši mojo molitev.

O. In moje klicanje naj pride k tebi.

Molimo.

O Bog, ki ti je lastno, da vedno usmiljenje skazuješ in prizanašaš, sprejmi naše prošnje, naj nas in vse tvoje služabnike, katere veže grehov veriga, milostno odveže tvoje dobrotno usmiljenje.

Usliši, prosimo, Gospod, naše ponižne prošnje in odpusti nam grehe, ki se ti jih obtožimo, da nam z odpuščenjem vred dobrotljivi mir podeliš.

Skaži nam milostno, Gospod, svoje neizrekljivo usmiljenje, da nas vseh grehov odvežeš, in kazni, ki jih zanje zaslužimo, rešiš.

O Bog, ki te greh razžali in pokora potolaži, ozri se milostno na molitev svojega ljudstva, ki te ponižno prosi; in odvrni šibe svoje jeze, ki jih za svoje grehe zaslužimo.

Vsemogočni večni Bog, usmili se svojega služabnika, našega papeža I., in vodi ga v svojem usmiljenju po potu večnega življenja, da bo, kar je tebi prijetno, s tvojo pomočjo želel in z vso močjo izvrševal.

O Bog, pastir in vladar vseh vernih, glej milostljivo na svojega služabnika, našega škofa I., ki si ga za pastirja naši škofiji postavil; podeli mu, da bo tistim, črez katere je postavljen, z besedo in dejanjem koristil in tako s čredo, ki mu je izročena, dosegel večno življenje.

Prosimo, vsemogočni Bog, naj tvoj služabnik, naš cesar I., ki je po tvojem usmiljenju sprejel cesarsko vladarstvo, tudi v vseh čednostih, da bo, z njimi lepo ozaljšan, mogel greha se varovati, sovražnike zmagovati in k tebi, ki si pot, resnica življenje, v milosti dospeti.

O Bog, ki od tebe izhajajo svete želje, dobre misli in pravična dela, daj svojim služabnikom tak mir, ki ga svet ne more dati, da bodo naša srca tvojim zapovedim vdana, in da bodo časi po zatrtem strahu pred sovražniki s tvojo pomočjo varni in mirni.

Užgi, Gospod, naša srca z ognjem Svetega Duha, da ti bomo s čistim telesom služili in z neomadeževanim srcem dopadli.

O Bog, Stvarnik in Odrešenik vseh vernih, podeli dušam svojih služabnikov in služabnic odpuščenje vseh grehov, da usmiljenje, ki so ga vedno želeli, s pobožnimi prošnjami dosežejo.

Začni, prosimo, Gospod, naša dejanja s svojim navdihovanjem in spremljaj jih s svojo pomočjo, da se vse vaše molitve in vsa naša dela vselej po tebi začnó in po tebi začeta končajo.

Vsemogočni večni Bog, ki gospoduješ nad živimi in mrtvimi in se usmiliš vseh, o katerih veš, da bodo tvoji po veri in dobrih delih, ponižno te prosimo, naj vsi, za katere smo se namenili moliti, ki še živé ali pa so se že s sveta ločili, po prošnjah vseh tvojih svetnikov iz usmiljenja tvoje dobrote odpuščenje vseh svojih grehov dosežejo. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti Svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj.

O. Amen.

V. Gospod z vami.

O. In s tvojim duhom.

V. Vsemogočni in usmiljeni Bog naj nas usliši.

O. Amen.

V. In vernih duše naj po milosti božji počivajo v miru.

O. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. (Trikrat) Čast bodi.

Lavretanske litanije Matere božje.

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!¹

Bog Sin, Odrešenik svetà,

Bog Sveti Duh,

Sveta Trojica, en sam Bog.

Sveta Marija, prosi za nas!

Sveta Mati božja,

Sveta devic Devica, —

Mati Kristusova,

Mati milosti božje,

Mati prečista, —

¹ Tako se odgovarja pri naslednjih nazivih.

Mati brezmadežna,
Mati nedolžna,
Mati deviška, —
Mati ljubezniva,
Mati čudovita
Mati dobrega sveta, —
Mati Stvarnikova,
Mati Odrešenikova,
Devica najmodrejša, —
Devica častitljiva,
Devica hvalevredna,
Devica mogočna, —
Devica milostjiva,
Devica verna,
Podoba pravice, —
Sedež modrosti,
Začetek našega veselja,
Posoda duhovna, —
Posoda časti vredna,
Posoda vse svetosti,
Roža skrivnostna, —
Stolp Davidov,
Stolp slonokosteni,
Hiša zlata, —
Skrinja zaveze,
Vrata nebeška,
Zgodnja danica, —
Zdravje bolnikov,
Pribežališče grešnikov,
Tolažnica žalostnih, —
Pomoč kristjanov,
Kraljica angelov,
Kraljica očakov, —

Kraljica prerokov,
Kraljica apostolov,
Kraljica mučencev, —
Kraljica spoznavavcev,
Kraljica devic,
Kraljica vseh svetnikov, —
Kraljica brez madeža izvirnega greha
spočeta,
Kraljica presvetega rožnega venca,
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
prizanesi nam, o Gospod!
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usliši nas, o Gospod!
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usmili se nas!

(300 dni odpustka vsakikrat. Pij VII,
30. sept. 1817.)

Ob Marijinih praznikih

se lahko dostavi cerkvena molitev dotičnega dne.

K presv. Rešnjemu Telesu.

(Moli se, kadar je izpostavljeno str. 359).

Molitev k Materi božji.

Pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta
božja Porodnica, ne zavrzi naših prošenj v
naših potrebah, temveč reši nas vselej vseh
nevarnosti, o častljiva in blagoslovljena
Devica, naša gospa, naša srednica, naša be-
sednica! S svojim Sinom nas spravi, svo-
jemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas
izroči!

V. Prosi za nas, sveta božja Porodnica.

O. Da postanemo vredni obljub Kristusovih.

Molimo. Podeli nam, svojim služabnikom, prosimo, Gospod Bog, da se bomo vedno veselili zdravja na duši in na telesu, in da bomo po častitih prošnjah presvete Marije vselej Device sedanje žalosti rešeni in večnega veselja deležni. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

(Naslednja molitev se ob onih Marijinih praznikih, ob katerih se moli cerkvena molitev, za dotični dan lahko izpusti.)

Litanije presv. Imena Jezusovega.

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Jezus, sliši nas!

Jezus, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!¹

Bog Sin, Odrešenik svetá,

Bog Sveti Duh,

Sveta Trojica, en sam Bog,

Jezus, Sin živega Boga,

Jezus, osvit Očeta,

Jezus, žar večne luči,

Jezus, kralj veličastva,

Jezus, solnce pravice,

Jezus, Sin Marije Device,

Jezus ljubeznivi,

¹ Tako se odgovarja pri naslednjih nazivih.

Jezus čudoviti,
Jezus, močni Bog,
Jezus, oče prihodnjega veka,
Jezus, angel velikega sklepa,
Jezus najmogóčnejši,
Jezus najpotrpežljívejši,
Jezus najpokornejši,
Jezus krotki in iz srca ponižni.
Jezus, ljubíteľ čistosti,
Jezus, naš ljubíteľ,
Jezus, Bog miru,
Jezus, začetnik življenja,
Jezus, zgled čednosti,
Jezus, goreči ljubíteľ duš,
Jezus, naš Bog,
Jezus, naše pribežališče,
Jezus, oče ubogih,
Jezus, zaklad vernih,
Jezus, dobri pastir,
Jezus, prava luč,
Jezus, večna modrost,
Jezus, neskončna dobrota,
Jezus, naša pot in naše življenje,
Jezus, veselje angelov,
Jezus, kralj očakov,
Jezus, vodíteľ apostolov,
Jezus, učíteľ evangelistov,
Jezus, srčnost mučencev,
Jezus, luč spoznavavcev,
Jezus, čistost devic,
Jezus, krona vseh svetnikov,
Bodi nam milostljiv, — prizanesi nam, o
Jezus!

Bodi nam milostljiv, — usliši nas, o Jezus!
Vsega hudega — reši nas, o Jezus!¹

Vsega greha

Svoje jeze

Skušnjav hudičevih

Duha nečistosti

Večne smrti

Zanemarjanja tvojih navdihov

Po skrivnosti svojega svetega učlovečenja

Po svojem rojstvu

Po svojem detinstvu

Po svojem božjem življenju

Po svojih trudih

Po svoji smrtni bridkosti in svojem trpljenju

Po svojem križu in svoji zapuščenosti

Po svojih bolečinah

Po svoji smrti in svojem pokopu

Po svojem vstajenju

Po svojem vnebohodu

Po svoji ustanovitvi najsvetejšega Zakramenta

Po svojih radostih

Po svojem veličastvu

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
prizanesi nam, o Jezus!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usliši nas, o Jezus!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usmili se nas, o Jezus!

Jezus, sliši nas!

Jezus, usliši nas!

¹ Tako se odgovarja pri vsakem nazivu.

Molimo. Gospod Jezus Kristus, ki si rekel: „Prosimo in se vam bo dalo, iščite in boste našli, trkajte in se vam bo odprlo“, daj nam, te prosimo, gorečnost svoje božje ljubezni, da te bomo s celim srcem, z besedo in dejanjem ljubili in neprenehoma hvalili.

Daj nam, Gospod, da vedno v sebi ohranimo strah in ljubezen do tvojega svetega imena, ker nikdar ne nehaš voditi teh, ki jih utrdiš v stanovitnosti svoje ljubezni. Ki živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

(300 dni odpustka enkrat na dan. — Leon XIII. 16. jan. 1886.)

Litanije presv. Srca Jezusovega.

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!¹

Bog Sin, Odrešenik svetá,

Bog Sveti Duh,

Sveta Trojica, en sam Bog,

Srce Jezusa, Sinú večnega Očeta,

Srce Jezusovo, v Materi Devici od Svetega Duha upodobljeno,

¹ Tako se odgovarja pri vseh nazivih.

Srce Jezusovo, z Besedo božjo v osebi
zedinjeno,
Srce Jezusovo, neskončno veličastno,
Srce Jezusovo, sveti tempelj božji,
Srce Jezusovo, šotor Najvišjega,
Srce Jezusovo, hiša božja in vrata nebeška,
Srce Jezusovo, žareče ognjišče ljubezni,
Srce Jezusovo, posoda ljubezni in pravice,
Srce Jezusovo, dobrote in ljubezni polno,
Srce Jezusovo, globočina vseh čednosti,
Srce Jezusovo, vse hvale vredno,
Srce Jezusovo, kralj in središče vseh src,
Srce Jezusovo, v katerem so vsi zakladi
modrosti in vednosti,
Srce Jezusovo, v katerem biva vsa polnost
božanstva,
Srce Jezusovo, nad katerim ima Oče posebno
veselje,
Srce Jezusovo, iz čigar polnosti smo vsi
prejeli,
Srce Jezusovo, hrepenenje večnih višav,
Srce Jezusovo, potrpežljivo in neskončno
usmiljeno,
Srce Jezusovo, bogato za vse, ki te kličejo,
Srce Jezusovo, vir življenja in svetosti,
Srce Jezusovo, sprava za naše grehe,
Srce Jezusovo, z zasramovanjem nasičeno,
Srce Jezusovo, zavoljo naših hudobij potrto,
Srce Jezusovo, do smrti pokorno,
Srce Jezusovo, s sulico prebodeno,
Srce Jezusovo, vir vse tolažbe,
Srce Jezusovo, naše življenje in vstajenje,
Srce Jezusovo, naš mir in naša sprava,

Srce Jezusovo, daritev za grešnike,
Srce Jezusovo, zveličanje v tebe upajočih,
Srce Jezusovo, upanje v tebi umirajočih,
Srce Jezusovo, sladkost vseh svetnikov,
Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
prizanesi nam, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usliši nas, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, —
usmili se nas!

V. Jezus krotki in iz srca ponižni.

O. Upodobi naše srce po svojem Srcu.

Molimo. Vsemogočni, večni Bog, ozri se na Srce svojega preljubega Sina in na češčenje in zadoščenje, ki ti ga opravlja v imenu grešnikov, in po njem potolažen odpusti njim, ki prosijo tvojega usmiljenja, v imenu istega tvojega Sina Jezusa Kristusa, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti Svetega Duha, Dog od vekomaj do vekomaj. Amen.

(300 dni odpustka vsakikrat. - Leon XIII.)

[Kadar se molijo litanije samo do tukaj, se pristavi Oče naš, Češčena Marija (trikrat) in Čast bodi.]

Križev pot,

kakor ga frančiškani v Jeruzalemu molijo.

Priprava.

Molimo! Začni, prosimo, o Gospod, naša dejanja s svojim navdihovanjem in spremljaj jih s svojo pomočjo, da se vse naše molitve in vsa naša dela vselej po tebi začnejo in po tebi začeta končajo.

Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

(Pesem križevega pota.)

(Stabat Mater.)

O pridite, stvari.

1.

kaj, glejte, se godi,

edini božji Sin

strašno za nas trpi.

Mati je pod križem stala,

jokala in zdihovala,

kjer je visel njeni Sin.

Jaz uboga grešna stvar padam na zemljo in v najglobokejši ponižnosti te molim kot svojega Gospoda in Boga. V tebe verujem, v tebe upam, tebe ljubim čez vse, in zato mi je pristrčno žal, da sem tebe, največjo dobroto kedaj razžalil. K tvoji večji časti, k svojemu zveličanju, in da zadobim podeljene odpustke za svojo revno dušo, kakor tudi za vse verne duše v vicah, posebno pa za rajne . . ., pričenjam to pobožnost, ter nasledujoč žalostno Mater božjo Marijo v spremstvu svojega svetega angela variha nastopam s tvojo milostjo, o Bog, ta sveti križev pot. Amen.

Razbičan, zapljuvan

2.

in kronan, zasramovan
pred sodni stol zdaj gre,
nedolžen v smrt izdan.

Srce v žalosti vtopljeno
je pobito, prebodeno
z mečem dušnih bolečin.

Prva postaja.

Jezusa nedolžnega k smrti obsodijo.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Nedolžni Jezus, ki nikdar ni storil nič hudega, je obsojen k smrti, in sicer k naj-sramotnejši smrti na križu. Da bi bil Pilat spoznan za prijatelja cesarjevega, izda Jezusa volji njegovih sovražnikov, da ga morejo umoriti. Kolika hudobija — nedolžnost k smrti obsoditi in Boga žaliti, samo zavoljo dopadenja pred ljudmi!

Oh najnedolžniši Jezus, grešil sem in smrt sem zaslužil. Da pa živim jaz, jemlješ ti smrtno obsodbo voljno na se. Kako naj bi drugače še živeti mogel, kakor tebi samemu, o Jezus! Dokler se trudim dopadati ljudem, ne morem biti pravi tvoj služabnik. Zato si ne želim dopasti ljudem in svetu, da se dopadem tebi samemu. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Glej, križ mu nalože
na ranjene rame,
objame ga voljno
in nese vseh dolgé.

3.

O kaj žalosti prestati
morala je sveta Mati,
ktere Sin je rešil svet!

Druga postaja.

Jezus vzeme križ na svoje rame.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Ko je zagledal Jezus križ, iztegnil je po njem z največjim hrepenenjem svoje okrvavljene roke, ga je ljubeznivo objel, srčno poljubil in z veseljem vzel na svoje rame polne ran. In dasi je bil izmučen na smrt, se je vendar radoval in pogumno nastopil svojo pot.

Kako bi pač mogel jaz biti prijatelj Jezusa Kristusa, če bi bil sovražnik križa?

O ljubljeni, o dragi križ, objemam te, poljubljam te, z veseljem te iz božjih rok sprejemam. Nikdar nočem se veseliti v ničem drugem kakor v križu. Po njem naj mi bo svet in jaz svetu križan (in odvzet), da sem, o Jezus samo tvoj. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Opešal je v močeh,

podre ga križ, naš greh,
vtopljen v dolge svetá,
leži potrt na tla.

4.

Žalosno vzdihuje blede,
ko v trepetu Sina gleda,
ki trpi na les razpet.

Tretja postaja.

Jezus pade prvokrat pod križem.

V. Molim te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Ko je moj ljubi Odrešenik težki križ na svojih ramah po cesti nesel, stisnila ga

je teža na zemljo. Bolestni polno padanje! Moji grehi in hudobije namreč bile so kot veliko breme nanj naložene, tako da so ga pritislile na tla. Lahko in sladko breme bil bi mu križ, neznosnejša teža bili so mu moji grehi!

Oh, moj Jezus, ti si moje breme na se vzel in veliko težo mojih grehov nosil! Zakaj bi potem jaz ne hotel vzeti tvojega jarma voljno na se, da midva tako, drug drugemu breme prenašajoča, izpolniva postavo? Tvoj jarem je sladák in tvoje breme je lahkó; zato ga nosim tako radovoljno, jemljem tudi svoj križ na se in hodim za teboj. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

O žalostni spomin,
ko Mater sreča Sin,
bridkosti meč ji gre
do srca globočin.

5.

Komu potok solz ne lije,
videti bridkost Marije
grozno, kot morja
grenkost!

Četrta postaja.

Jezus sreča svojo žalostno Mater.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Kak je pač to moral biti bolestni prizor, ko je žalostna Mati Marija zagledala svojega preljubega Sina Jezusa nositi težki križ!

Kake neizrekljive bolečine je pač občutila v svojem srcu! Hrepenela pa je ali za Jezusa ali z njim umreti! — Prosi, o kristjan, žalostno Mater, da ona tebi naproti pride pri tvoji ločitvi iz sveta!

O Jezusa, Marije ljubljene, žalostipolni srci! Jaz sem vzrok vajinih tako velikih in tak raznovrstnih bolečin. O ko bi bilo tudi moje srce napolnjeno s temi bolečinami! O prežalostna Mati! daj da sem deležen tvojih bolečin; daj, da čutim bolečine tvojega srca, da za to, ker s teboj žalujem, mi ti naproti prideš v pomoč v moji poslednji sili, na mojo smrtno uro. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Omagal Jezus je

od teže križeve;
o Simon, prosim te,
ne brani križa se.

6.

Kdo prisrčno ne žaluje,
če to Mater premišluje,
in trpljenja velikost!

Peta postaja.

Simon iz Cirene pomaga Jezusu križ nesti.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Simona iz Cirene, kmeta prisilijo na smrt utrujenemu Jezusu pomagati nositi križ. Jezus ga sprejme kot svojega pomočnika in spremljevalca na potu križevem. O kako rad bi tudi tebe tako sprejel, če bi le hotel!

Kliče te, pa ti ga nočeš slišati; vabi te, pa ti se braniš priti. Sramuj se, da križ nosiš le prisiljeno!

O Jezus, kdor tvojega križa ne nosi in ti ne sledi, tebe vreden ni. Jaz pa ti hočem pomagati tvoj križ nositi, jaz ti hočem biti na cesti križevi spremljevalec in pomočnik. Po tvojih krvavih sledovih hočem stopati, za teboj hoditi, da tako k tebi priromam v večno zveličanje. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

S prtom Veronika
obriše Jezusa;
zato ji da spomin
obličja svetega.

7.

Vidi Jezusa trpeti,
grehe ljudstva na se vzeti,
šibam vdati se voljno!

Šesta postaja.

Veronika poda Jezusu potni prt.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Veronika poda iz pobožnosti in usmiljenja Jezusu (belo) ogrinjalo svoje glave kot potni prt, da bi si obrisal svoj smrtnobledi, izmučeni, krvav obraz. On pa je v isti prt vtisnil podobo svojega najsvetejšega obličja. Mala uslužba — pa veliko plačilo! Kako pa ti plačuješ s postrežljivostjo in hvaležnostjo svojemu Odrešeniku njegove tako velike dobrote?

O Jezus, kako naj ti povrnem vse, kar si ti meni in za me storil! Glej! vsega se ti izročim v tvojo službo! Darujem ti svoje srce. Oh vtisni v njega svojo presveto podobost tako, da ne zatemni v njem nikdar na večne čase. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Slabosti ves prevzet

8.

Zveličar pade spet;

oh, grehi ga težé,

ki jih ponavlja svet.

Gleda svoj'ga Sina milo,

ko je vse ga zapustilo,

kadar nagnil je glavó.

Sedma postaja.

Jezus pade drugokrat pod križem.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Zato pade bolečin poln Odrešenik pod težo križa na zemljo, na tla s svojim najsvetejšim obličjem. Vendar grozoviti rabeljni ne dajo mu ne trenutka miru, da bi se odpočil; z udarci ga priganjajo, z vrvmi ga dalje vlečejo. Tako obtežujejo Jezusa moji večkrat se ponavljajoči grehi! To videti, pa bi naj še kedaj več grešil!

O Jezus, usmili se me, podaj mi svojo usmiljeno roko in podpiraj me, da ne padem več nazaj v poprejšnje grehe. Trdno sem sklenil in sedaj hočem resnično začeti, nič več ne grešiti. Krepčaj me, o Jezus, s svojo

milostjo, brez katere ne premorem ničesar, da bom svoj sklep zvesto izvršil. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Usmiljene žené,
ne jokajte čez me;
le zase in svoj rod
točite zdaj solzé.

9.

Mati, vir ljubezni prave,
daj da čutim te težave,
in s teboj žalujem zdaj.

Osma postaja.

Jezus tolaži jokajoče žene jeruzalemske.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Usmiljene žene jokale so zavaljo trpečega Odrešenika, on se je pa k njim obrnil in rekel: „Ne jokajte se nad menoj, ki sem nedolžen, ampak žalujte čez same sebe in čez svoj rod, ki je tega kriv; jokajte čez svoje storjene grehe!“ — Tako jokaj tudi ti, o grešnik, in toči solze pokore, ker Jezusu ni nič prijetnišega, zate pa nič koristnišega, kakor solze, ki jih pretakaš iz kesanja nad svojimi grehi.

O Jezus, kdo da moji glavi vodo in mojim očem potoke solz, da objokujem noč in dan svoje grehe! Prosim te zavaljo tvojih bridkih in krvavih solz, dodeli mi milost pravega kesanja in stori moje srce tako zgrevano, da pogostokrat pretakam solze kesanja in sočutja, da bom tvoje trpljenje in

sočutja, da bom mogel tvoje trpljenje in svoje grehe celo svoje življenje objokovati. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Zveličar omedli,

10.

pod križem spet leži;

Daj, da bi se srce vnelo

o trdo srce, glej,

in za Jezusa gorelo

tvoj greh ga žalosti.

mi v ljubezni vekomaj!

Deveta postaja.

Jezus pade tretjikat pod križem.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Ko je celo utrujeni Odrešenik došel na Kalvarijo, je tretjikat na zemljo padel in ne bilo bi se takrat čuditi, če bi si celo razbil svojo sveto glavo. Pa ljubezen njegova ne omaguje! Kako pač mora biti to breme — grehov! Jezusa večkrat pritisne na zemljo, mene pa, če bi ne bil odrešen po zasluženju trpljenja in smrti Jezusa Kristusa, bi bili strmoglavili celo v pogubljenje.

O usmiljeni Jezus, tebi bodi izrečena neskončna hvala, da me nisi pustil umreti v grehih in se pogrezniti v brezno peklenško, kakor bi bil zaslužil. Vžgi meni novo gorečnost v dobrem, vzdrži me stanovitnega v svoji milosti, da nikdar več v greh ne padem, ampak v dobrem stanoviten ostanem do konca. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas.

Ko pride na goro,
obleko mu vzemo,
in za dolge svetá,
še žolča mu dadó.

11.

Sveta Mati, to te prosim,
rane Kristusa naj nosim,
vtisni v moje jih srce!

Deseta postaja.

Jezusa njegovih oblačil oropajo.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Ljubemu Odrešeniku oblačila slečejo, ali prav povedano: strgajo in — kolika žalost! — z obleko vred, ki se je prijela ran in s krvjo prisušila, odtrgajo tudi še prilepljeno kožo, rane se pa tako obnové in povečajo. Obleko mu slečejo, da bi nag in gol umrl. Kako lahko bodem umiral tudi jaz, če bom slekel prej starega človeka z vsemi njegovimi hudimi nagnjenji in poželenji.

Iz ljubezni do tebe, o Jezus, hočem jaz starega grešnega človeka sleči in novega obleči, ki je po tvoji volji in željah. In če bi mi bilo to še tako težavno, ne bom prizanesel svojemu telesu! Vsega posvetnega, vsega časnega prost, želim le umreti, da bi s teboj živel vekomaj. Amen.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

Na križ ga položé,
razpno roke, noge,
in ostri mu žebli
spet rane naredé.

12.

Daj da rane tvoj'ga Sina,
naših grehov bolečina,
tudi mene živo sklè!

Ednajsta postaja.

Jezusa na križ pribijejo.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Jezusa svojih oblačil oropanega, na križ raztegnejo in ga za roke in noge nanj pribijejo. O, kako nepopisljiva bolečina. In Jezus molči, ker je tak volja nebeškega Očeta. Potrpežljivo vse prenaša, ker meni na ljubo trpi. Kako se pa ti obnašaš v križih in trpljenju? Kako si nepotrpežljiv! Kako se pritožuješ!

O Jezus, potrpežljivo Jagnje, studi se mi, sovražim njo, vso svojo nepopolnost in nepotrpežljivost. Sprejmi me, pa križaj moje meso z njegovimi poželjenji in hudimi nagnjenji, tepi, žgi, križaj v tem življenju, kakor hočeš, le mi prizanesi v večnosti! Svoje roke stegnem in se tebi vsega izročujem. V vsem naj se godi tvoja sveta volja. Amen.

Oče naš. Česčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

13.

Na križu Bog visi,
in sveta teče kri;
za nas umira Bog! —
Žalujte vse stvari!

Daj, da rad s teboj žalujem,
svoje grehe objokujem,
dokler tukaj še živim!

Dvanajsta postaja.

Jezus umrje na križu.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Ozri se gori k Jezusu na križ, ko nag in gol na njem visi, moreš rane videti, katere je sprejel iz ljubezni do tebe. Ali postava križanega Jezusa je polna ljubezni. Glava je nagnjena, da te poljubi; roke so razprostrte, da te ljubeznivo objamejo, srce je odprto, da tebe sprejme v se. O kolika ljubezen! Jezus umrje na križu, da bi bil grešni človek rešen večnega pogubljenja!

O preljubi Jezus, kdo mi da to milost, da bi mogel umreti iz ljubezni do tebe! Daj da vsaj svetu popolnoma odmrjem! O kako mi postaja zopern svet z vso svojo nečimurnostjo, če tebe nagega in golega gledam, visečega na križu! Sprejmi me, o Jezus, v svoje odprto srce, tvoj sem cel in za vselej! Nič drugega si ne želim, kakor le s teboj živeti in umreti. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas!

O Mati žalostna,
ki ljubiš Jezusa,
objemaš zadnjikrat
Sina zdaj mrtvega!

14.

S teboj poleg križa stati
in tam milo žalovati
s srca celega želim.

Trinajsta postaja

Jezusa s križa snamejo.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Jezus ni hotel s križa stopiti, ampak ostal je na njem do zadnjega zdihljaja. Po snetju s križa hotel je pa še mrtev, kakor v življenju, počivati v deviškem naročju svoje matere. Bodi stanoviten v dobrem in ne zapuščaj križa, ker le kdor do konca stanoviten ostane, se zveliča. Pomisli pa še tudi to, kako čisto mora tisto srce biti, katero nježno Telo Jezusovo sprejema v najsvetejši oltarski skrivnosti!

O Jezus, prosim te, ne daj, da bi bil vzet s svojega križa, želim na njem živeti in umreti. Ustvari pa v meni čisto srce, da bom v sv. obhajilu vredno sprejemal tvoje najsvetejše Telo, da boš ti v meni ostajal in jaz v tebi in da ne bom nikdar več ločen od tebe. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čaat bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus!

O. Usmili se nas.

Bridko objokovan

15.

je Jezus v grob dejan, Svojo žalost, o Devica,
o grešnik, moli ga, mučenikov vseh kraljica,
tvoj greh je zdaj opran. tudi v moje srce vlij!

Štirnajsta postaja.

Jezusa v grob položijo.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo!

O. Ker si s svojim sv. križem celi svet odrešil.

Telo Jevusovo pokopljejo — v tuj grob. Tisti, ki na zemlji nič ni imel, kam bi položil svojo glavo, na tem svetu še niti lastnega groba ni imel, kam bi položil svojo glavo na tem svetu še niti lastnega groba ne dobi; ker namreč on ni bil iz tega sveta. Ti pa, ki samo to zemljo poznaš in njo ljubiš, hoteč samo zemlja biti, zaničuj odslej raji svet, da ne boš z njim vred v pogubo prišel.

O Jezus, ti si me odbral od sveta; kaj naj še torej iščem v njem? Ti si me ustvaril za nebеса; kaj naj še torej želim od sveta? Daleč proč od tebe, svet, in tvojih nečimurnosti, na križevem potu, katerega mi je naredil moj Odrešenik in Zveličar s svojimi blagoslovljenimi stopinjami, hočem tiho, mirno romati v svojo domovino, v nebеса. Tam bode moje prebivališče vekomaj. Amen.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

V. Križani Gospod Jezus Kristus.

O. Usmili se nas!

Sklep.

O Jezus, hvali naj
ves svet te vekomaj!
po svojem križu nam
podeli sveti raj.

16.

Kristusovo smrt,
trpljenje
za prihodnje vse življenje
daj mi premišljevati!

Molimo.

Prisrčno se ti zahvaljujem, o predobrotljivi Jezus, za to veliko usmiljenje, katero si mi dodelil na tem križevem potu. Darujem ti ga v počeščenje tvojega bridkega trpljenja in smrti, v odpuščenje svojih grehov, v zadostenje za zaslužene kazni, v pomoč in tolažbo vernim dušam v vicah. Slednjič te prosim prav ponižno, o Jezus, daj, da ne bo za mene zgubljena tvoja dragocena kri, tvoje bridko trpljenje in tvoja smrt, marveč sprejmi me v večno življenje in zveličanje, ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Prosim te, Gospod Jezus Kristus, naj bo po tvojem usmiljenju preblazena Devica Marija tvoja Mati, katere preblazeno dušo je v uri tvojega trpljenja prebodel meč bolečin, zdaj in v uro naše smrti naša močna priprošnica; po tebi Jezusu Kristusu, Odrešeniku sveta, ki z Očetom in Duhom svetim živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

17.

Daj, da tvoj'ga Sina rane
bojo v moje srce vžgane,
njega kri očisti me!

19.

Daj, da svetikriž me brani,
Kristusova smrt ohrani,
Srce moje varje naj!

18.

Da se pekla nimam bati,
varuj ti me, ljuba Mati,
kadar z menoj v sodbo gre!

20.

Kadar bom pa moral
vmreti,
O Marija, daj prejeti
Moji duši sveti raj!

Pesmi v čast Mariji Devici, kraljici majnika.

Češčenje Marije

mesca majnika pri domači kapeli.

1.

Spet kliče nas venčani maj,
K Mariji nas kliče v svet raj;
Cvetlice goščave
Si venčajo glave,
Raduje poljé se in gaj.

2.

Vsa drevca na vrtu cvetô,
Po drevju pa ptice pojô:
Nebeški kraljici,
Mariji Devici
Pozdrave in slavo dajô.

3.

Že šmarnice nežne cvetô,
In venec vrtnice pletô,
Da krasnega maja
Se slava obhaja
Cvetlici Mariji lepô.

4.

Pod lipo kapela stoji,
V kapeli oltar se blišči,

In biser oltarja
Ko juterna zarja
Podoba Marije sloví.

5.

In kadar spet maj pricvetí,
Kapela, ko vrtec diší,
Oltar so in stene
Nové, razcveténe,
Da bolj se Marija častí.

6.

Sèm trikrat na dan pribežim,
Marijo prav lepo častim;
Do nje vse veselje,
Imam srčne želje,
Za čast nje živím in gorím.

7.

Ko zarja zlatí vse goré,
Darujem Mariji srcé;
O poldne spet tečem
V kapelo in rečem:
Oh prosi, Marija, za-me!

8.

Ko solnce za goro beži
In „Ave Marijo“ zvoni,
Vzdihujem: O Mati!
Tvoj hočem ostati,
Dokler ne zatisnem oči. —

9.

Takó se Marija časti,
Ko majnik jej v slavo cveti;
Za grešne sirote
Pa Mati dobrote
Pred sedežem božjim kleči.

10.

Le kliči nas, venčani maj,
Le kliči k Mariji nas v raj.

Da večno veseli
Tam slavo bi peli
Mariji, o Jezus, nam daj!

1.

Prvi dan majnika.

Čas najlepši, čas prekrasni
Danes že obhaja se —
Vse Mariji, Devi jasni,
Čast in hvalo naj dajè!
Vse po zemlji, vse po zraku
Naj svoj glas povzdigne zdaj,
Vse po vodi, po oblaku
Zdaj Marijo slavi naj.

2.

Mile ptice žvrgolite
Svoje pesmice sladké,
Čisto Devo počastite
Hribje, zemlja in morjè!
Rožice lepó cvetíte
Ljubi Materi na čast;
V zale vence se povijte,
Povišujte njeno slast!

3.

Otročiči vi nedolžni,
Ne mudite se nikar;
Čista srca vsi podložni
Prinesite Devi v dar!
Njej se čisto izročite,
Ona vas čuvala bo;
Prav goreče jo prosite,
Da vam roko dala bo.

4.

O Marija, ti Devica,
Naših vzdihov vsliši glas!
Slavna majeva kraljica,
Sprejmi majnik v dar od nas!

Tebi peli bomo slavo,
Da se zlega v sveti raj;
Ti pa pot daj najti pravo
K lezusu na vekomaj.

Slava Mariji I.

Tebi Marija, o Mati premila,
Rad bi jaz pesmico novo zapel;
Rad bi razlil v njo vsa srčna čutila,
Revež ne vem le, kako bi začel?
Veš o Marija, kako čem začeti?
Šel bom na goro in tam bom začel:
„Slava Mariji, oj slava prelepi!“
Tak, o Marija bom tebi zapel.

2.

Klical bom tamkaj na gori krog sebe,
Klical bom brate, naj z menoj pojó;
Klical bom sestre, naj slavijo tebe,
Mladi in stari naj glas zaženo.
Divje zverine naj tebe častijo,
Voda v potoku naj tebi šumlja,
Tički preljubi ti naj žvrgolijo,
Vetrec po gozdu naj tebi pihlja.

3.

Hribi planine, gorice, doline,
Travniki, logi, široko polje,
Gozdi ravnine in strme planine,
Vsi naj te z menoj, o mati, časté.
Naj se razlega po silni daljavi,
Naj le odmeva se vedno glasi
Krog in krog po nezmerni višavi:
„Slava Mariji!“ naj vedno doni!

Slava Mariji II.

1.

Slava Mariji, prečisti Devici!
Slavo ji pojmo veselo mi vsi.
Slava v nebesih mogočni kraljici,

Slava po zemlji naj glasno doni!
Angelski kori Marijo slavite,
Slavo vse trume svetnikov ženite,
V svetih nebesih ji slava doni.

2.

Slavo ji pojte nedolžne device!
Slava nji, ki je Devica devic!
Slavo ji pojte mladenčev dušice,
Njej, ki je varhinja vaših dušic
Slavo ji pojte vi starčki mili,
Ki je var'vala vas mnogih nadlog,
B'la pomočnica vam vselej je v sili,
In spremenila v veselje vaš jok.

3.

Pevci pobožni, oj vsi zaženimo,
Kdor le premore, naj vzdigne svoj glas.
Združeno v petju Marijo častimo,
„Slava!“ zapojmo Mariji na glas!
Slava, Marija, o mati premila,
Slava naj tebi na večno doni!
Jezusa si nam Devica rodila,
Slava za to naj se tebi glasi

4.

Ti si Marija res naše veselje,
Našega srca si prava sladkost!
Ljubiti tebe so naše res želje,
Vselej podpiraj ti našo slabost!
K tebi vzdihujemo revne sirote,
V žalosti k tebi pritečemo mi,
Vsliši nas mati, vsa polna dobrote,
Na nas obrni ti svoje oči.

5.

Kadar bo ura poslednja odbila,
In se bo duša ločila odtod,
Bodi nam takrat pomočnica mila.
Pridi nam z Jezusom, pridi nasprot'.
Slava, usmiljena Mati, ti bodi,
Slava iz srca se tebi glasi,

Slava razlega se naj vsepovsodi,
Slava na večno naj tebi doni!

Šmarnica.

1.

Že prišla je spomlad vesela,
Cvetlica se je razcvetela,
Ki vsak jo ljubi, rad ima:
Prelepa bela šmarnica!

2.

Pomladna cvetka ta razvija
Vse cvetje tebi, o Marija,
V češčenje tvoje vsa duhti,
In k tebi vabi vse stvari.

3.

Še mene kliče ta cvetlica,
Da k tebi bližam se, Devica,
Se ozri milo še na me,
Ozdravi revno mi srce.

4.

Ti bodi moja ljuba mati,
Pomoči svoje mi ne krati;
Kjer milost tvoja se žari,
Objema sreča vse stvari.

5.

Devica, ti se me usmili,
Odkrij obraz mi svoj premili,
Da hodim tvojo pot, mi daj,
Naj k tebi pridem v večni raj!

Mariji majnikovi.

1.

O Marija, ti cvetlica,
Šmarnica si majnika,
Lepa vseh cvetlic kraljica,

Kar jih celi svet ima.
Torej tebi pesmi glasne,
O Marija se pojó,
Slavovite vence krasne
Plete zemlja in nebo.

2.

O Marija, zvezda jasna,
Lepša kakor solnce si,
Vsa si sveta, vsa si krasna,
Polna božje milosti!
Solnčni žar ti krilo daja,
Zvezde tvoja krona so,
Vsi svetniki svet'ga raja
Čast in slavo ti pojó.

3.

O Marija, ti kraljica,
Z rajsko zarjo venčana,
Si brez madeža Devica,
Mati svojega Boga;
Stvar čez vse stvari velika,
Zemlje in nebes gospa,
Božjih angelov si dika,
O cvetlica majnika!

4.

„O Marija!“ tak prepeva
Šlavne pesmi sveti raj
In vsa zemlja jih odmeva,
Kadar pride srečni maj!
Daj nam vredno te častiti,
O Marija, rožni cvet,
Nekdaj pa k Očetu priti,
Tebi večno slavo pet!

Marija milosti polna.

1.

Veselo pesem, jezik moj,
Mariji v čast in slavo poj,

Ki je brez madeža spočeta
Postala božja mati sveta;
Zato ji vedno čast doni
Od vseh jezikov in stvari:
Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti!

2.

Če vprašam drobne ptičice:
„Zakaj tak' lepo požete,
Da sladkih pesem glas medeni
Odmeva v log in gaj zeleni?“
„Marijo me pozdravljamo“,
Mi ptičice odpevajo:
Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti!

3.

Če vprašam zale rožice:
„Kaj tak' lepo se spletate
V prekrasen venček razcveteni,
Iz njega klije duh medeni?“
„Mariji venec pletemo“,
Mi rožice odmevajo:
Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti!

4.

Če vprašam svetle zvezdice:
„Kaj tak' lepo se vtrinjate,
Po nebu se vaš svit razliva,
Ko rajska zarja ljubezniva?“
„Mariji krono kinčamo“,
Mi zvezdice odkimajo:
Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti!

5.

Če vprašam božje angelce:
„Kaj tak' lepo prepevate,
Da vse nebo v radosti plava,
In vedno se razlega slava?“

„Mariji čast prepevamo,
Kraljico mi pozdravljamo“:
Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti!

6.

Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti,
Razlegaj se po zemlji celi,
Odpevaj sveti raj veseli!
Kraljici slave in časti!
Pozdrav naj vekomaj doni:
Češčena si Marija ti,
Vsa polna božje milosti!

O sanctissima! ¹⁾

1.

O sanctissima, o piissima,
Dulcis virgo Maria!
Mater amata, intemerata,
Ora, ora pro nobis.

2.

Tu solatium, et refugium,
Virgo, Mater, Maria!
Quidqui optamus, per te speramus
Ora, . . .

3.

Ecce debiles, perquam flebiles,
Salva nos, o Maria!
Tolle languores, sana dolores,
Ora, . . .

¹⁾ Priljubljena pesem jeruzalemskih romarjev. Slišal sem jo z velikim veseljem čestokrat na svetih krajih prepevati skupno v lepi slogi od Nemcev, Italijanov, Špancev, Poljakov, Angličanov in Američanov.

4.

Virgo respice, mater adspice,
Audi nos, o Maria!
Tu medicinam portas divinam
Ora, . . .

V slavo majnikovi kraljici.

1.

Zbudi se, narava mila,
Zdaj iz spanja svojega,
Venčaj Mater, ki rodila
Nam je Sina božjega.
Blage pesmi ljud prepevaj,
Množi njeno slavo, čast!
Gaj in log povsod odmevaj,
Vse podaj se njej v oblast.

2.

Njiva, polje, travnik, gora,
Sveto Devo posvečuj!
Množi slavo jutra zora,
V nje češčenje se združuj!
Skala, dol, prepad, višava,
Močno glas povzdigni zdaj!
Tebi, Deva, naj bo slava,
V tvojo čast naj cvete maj!

3.

Ribe morja prinesite
Naši Materi svoj dar!
Verniki vsi prihitite
Tu pred cvetni njen oltar,
Čute svoje razodevat
Sladki zvezdi upanja;
V pesmih slavo ji prepevat
Hiti sem narava vsa!

4.

Ti podnebje milo-jasno,
Ti viharja bučni hrum,

Počeščaj Devico glasno
Slap in vode močni šum!
Zlate rožice berite
V slavo kroni vseh devic,
In Mariji podarite
Venec majevih cvetlic.

5.

Zveri divje po goščavah,
Množite Device slast!
Ptice drobne po višavah,
Zdaj ji pojte hvalo, čast!
Drevje cvetno, grmi mali,
Spletajte zdaj venček svoj!
Miljeni kraljici zali
Vse stvarjenje slavo poj!

6.

V tvojo slavo, o Devica!
Družijo se vse stvari,
Slavi naj te, o kraljica,
Vse naj vedno te časti.
Ti zastava varna bodi,
Blaga nam Devica vsa,
Nas po potu v večnost vodi,
Pelji nas pred Jezusa!

7.

Tam, Devica, Mati sveta,
Kjer so trume angelov,
Naj bo tebi slava peta,
V družbi vseh nebeščanov.
Slava, slava v svetem raju,
Slava tebi bode naj,
Slava ti v nebeškem maju,
Slava tù in vekomaj!

Druga v slavo majnikovi kraljici.

1.

Krasen majnik že razliva
Po cvetlicah žlahten cvet,

In pomlad vsa ljubeznjiva
Rojstva god obhaja spet;
Ptice glasno po goščavah
Slavo Jezusu pojô,
In Mariji po dobravah
Venec šmarnice pletô.

2.

Biserna odeja krije
Gaj, ledine in poljë,
In drevesom v čast Marije
Okrašéne so glavé;
Srce moje pa raduje
In veselja se topí,
Čast Mariji oznanjuje,
Za Marijo vse gorí.

3.

Bodi vekomaj češčena,
O Marija, rožni cvet;
Taka ni cvetlic nobena,
Take nima celi svet;
Vse cvetlice obledijo,
Ko ti, roža, zacvetiš,
Žarne zvezde otemnijo,
Ko ti, zarja, prisvetliš.

4.

Lepše stvari od Marije
Nima zemlja, ne nebó,
Iz nje božje solnce sije;
Luna plava pod nogô;
Žarki zvezd se lesketajo
V rajski kroni nad glavô,
V tronu biseri igrajo,
V srcu lilije cvetô.

5.

Tako zaljša Bog Marijo,
Kadar majnik pricveti,
In na zemljo se rosijo
Žarki božje milosti; —

Vsa nebeška tovaršija
Povzdiguje sveti glas:
Vsa si lepa, o Marija!
Ti kraljica, vladaj nas!

6.

Kaj pa bomo darovali
Mi otroci, Mati, kaj?
Ná, Marija! venec zali,
Spletel ga je krasni maj!
Ná, Marija! vse ti damo,
Svojo dušo in teló,
Vse, kar smo in kar imamo,
Zemljo damo in nebó!

7.

Ti, Marija, nas tolaži,
Upov naših vir in nad!
V stiskah, križih nam pokaži
Svojega telesa sad! —
Kadar bomo se ločili,
Vzemi dušo v sveti raj,
Da te bomo tam častili,
Kjer kraljuje večni maj.

Majevea.

1.

Že slavčki žvrgolijo,
Vesel se maj budi;
Srcá pa jej darijo,
Kar lepi maj rodi.
Glej, rožic ti delimo,
Vsi vneti te slavimo:
Marija, Marija!

2.

Devica ti premila,
Ne zvrzi rožic teh,
Ki v venček jih zložila
Ljubezen nas je vseh.
O čuj! srcé boleče

Te kliče hrepeneče:
Marija, Marija!

3.

Glej, cvetja ti podamo,
V zastavo bo za nas:
Za Mater te imamo,
Nas brani vsaki čas!
Ti daj, da v tvojem krili
Kot lepi cvet bi bili,
Marija, Marija!

4.

Odbrana vrtnarica
Za božji vrt si ti,
Ohrani nas, Devica,
V nadlogah zadnjih dni.
Daj zmagati nam boje
Z močjo obrambe tvoje,
Marija, Marija!

5.

Marija, vir dobrote,
Lij milost nam v srcá;
Ti čista luč brez zmote,
Razsvetluj nam duhá;
Naj Bog, ko gremo z zemlje,
V nebeški vrt nas jemlje,
Marija, Marija!

6.

Tam gor na rajski trati,
Kjer cvete maj ves čas,
Tam daj nam, sveta Mati!
Tvoj gledati obraz,
Da v vencih bomo maja
Ti peli v slavi raja:
Marija Marija!

Zadnji dan majnika.

1.

„Z Bogom!“ danes Marija pravi,
„Z Bogom!“ ljubo vas pozdravi:

„Ste v majnik hodili,
Vsak dan me častili,
Lepe nauke poslušali,
Da bi se po njih ravnali —
Za vas bom prosila:
Oj z Bogom, preljubi!“

2.

„Z Bogom!“ danes Marija pravi,
„Z Bogom!“ srčno vas pozdravi:
„Ki tačas, premili,
Ste se spokorili,
Jezusu se zaročili,
Služiti mu obljubili —
Za vas bom prosila:
Oj z Bogom, preljubi!“

3.

„Z Bogom!“ dnes Marija pravi:
„Z Bogom!“ žalno vas pozdravi,
„Oj mlačni kristjani,
Za dobro ne vžgani,
Zlate dni ste zamudili,
Me slaviti opustili —
Za vas bom prosila:
Oj z Bogom, preljubi!“

4.

„Z Bogom!“ dnes Marija pravi,
„Z Bogom!“ resno vas pozdravi:
„Oj hčere, sinovi,
Ki grehov okovi
Žugajo vas pogubiti,
V večni ogenj pogrezniti —
Za vas bom prosila:
Oj z Bogom, preljubi!“

5.

„Z Bogom!“ dnes Marija pravi,
„Z Bogom, z Bogom!“ vse pozdravi:
„Ne bom zapustila
Vas, čredica mila!“

Šmarnice si v prid storite,
Bogoljubno vsi živite:
Za vse bom prosila,
Oj z Bogom, preljubi!“

Zahvalna pesem.

1.

Hvala večnemu Bogu!
Vse stvari ga zdaj molite,
Stvarniku, Dobrotniku
Večno slavo zadonite!
Zbori angelski pojo,
Hvali zemlja in nebo.

3.

Sveti, sveti, sveti Bog,
Vse je polno tvoje slave!
Tebe moli zemlje krog,
Molijo nebes višave,
Vsi svetniki te časté.
Vsi pravični te slavé.

3.

Hvaljen, trojedini Bog,
Oče, Sin in Duh presveti!
Iz pregrehe vseh nadlog
Hotel si naš rod oteti,
Jezus, naš Odrešenik,
V smrti milostni sodnik!

4.

Bodi, Bog nam milostljiv,
Varuj greha nas in zmote,
Ti si svet in ljubezniv,
Si usmiljen, poln dobrote:
Vodi naše duše v raj,
Čast izvoljenih nam daj!

Cesarska pesem.

1.

Bog ohrani, Bog obvari
Nam cesarja, Avstrijo,
Modro da nam gospodari
S svete vere pomočjo.
Branimo mu krono dedno
Zoper vse sovražnike,
S habsburškim bo tronom vedno
Sreča trdna Avstrije.

2.

Za dolžnost in za pravico
Vsak pošteno zvesto stoj,
Če bo treba, pa desnico
S srčnim upom dvigni v boj!
Naša vojska iz viharja
Prišla še brez slave ni,
Vse za dom in za cesarja,
Za cesarja blago, kri!

3.

Trdno dajmo se skleniti:
Sloga pravo moč rodi,
Vse lahko nam bo storiti
Ako združimo moči.
Brate vodi vez edina
Nas do cilja enega;
Živi cesar, domovina,
Večna bode Avstrija.

Pregled in kazalo

Šmarnic romarja jeruzalemskega.

	Stran
Posvetitev	3
Predgovor	5
Predvečer 1. majnika: Hrepenenje po sveti deželi	7
1. Dvojna pot v Jeruzalem	17
2. Pobožnost dervišov in sveti roženvenec	27
3. Romar na gori Karmelu	37
4. Čuvaji svetih krajev	48
5. Nazaret	58
6. Pred podobo sv. Petra v Tiberiadi	69
7. Na razvalinah Kafarnaûm-a	79
8. „Salem aleikum“ (Mir z vami)!	88
9. Štanje ženskega spola na Jutrovem	97
10. Marijina dekliška leta v jeruzalemskem templju	109
11. V obednici na gori sijonski	119
12. Sv. Peter na gori sijonski	129
13. Križev pot v Jeruzalemu	138
14. XIII. postaja sv. križevega pota	149
15. Na najsvetejšem kraju zemlje: ob Božjem grobu	158
16. Na grobu Device Marije	171
17. „Turen Davidov“	179
18. Na prostoru žalovanja Judov v Jeruzalemu	188
19. V dolini Jozafat	198
20. Ob grobu Absalonovem — v dolini Jozafat	205
21. Mrtvo morje	214
22. Reka Jordan	223
23. Tri spokornice v sveti deželi	231
24. Marija nasproti mohamedanskim zmotam	240
25. Betlehem	251
26. Sv. Jeronim	259
27. „Zapečaten studenec“ — predpodoba Brez- madežne	267

28. „Zaprta vrt“ — predpodoba Marijinega čistega življenja	276
29. Nekaj o nramnosti mladine na Jutrovem	284
30. Emavs	295
31. Slovo od Jeruzalema	304

Dodatek: Molitve in pesmi v majniku.

Jutranja molitev	315
Večerna molitev	317
Obiskovanje Jezusa v najsv. skrivnosti	319
Prošnja pred Jezusom v najsv. skrivnosti	320
I. Mašne molitve romarjev na morju	321
II. Mašne molitve romarjev v sveti deželi	330
Litanije vseh svetnikov	355
Lavretanske litanije	364
Litanije presv. Imena Jezusovega	367
Litanije presv. Srca Jezusovega	370
Križev pot	373

Pesmi.

Pesmi v čast Mariji Devici, kraljici majnika.

Češčenje Marije	388
Prvi dan majnika	390
Slava Mariji I.	391
Slava Mariji II.	391
Šmarnica	393
Mariji majnikovi	393
Marija milosti polna	394
O sanctissima	396
V slavo majnikovi kraljici	397
Druga v slavo majnikovi kraljici	398
Majeve	400
Zadnji dan majnika	401
Zahvalna pesem: Hvala večnemu Bogu	403
Cesarska pesem	404

Slike.

1. Romar (v začetni črki)	5
2. Jafa (Jope)	37
3. Nazaret	58

	Stran
4. Notranjščina cerkve v Nazaretu	59
5. Marijin studenec v Nazaretu	67
6. Cerkev sv. Ane v Jeruzalemu	97
7. Omarjeva moskêja v Jeruzalemu	109
8. Sijon! Samostan dervišev	119
9. Dvorana zadnje večerje (Coenaculum) . .	121
10. Križev pot v Jeruzalemu: II. postaja . .	139
11. Vhod v cerkev Božjega groba	143
12. Kapela Božjega groba: XIV. postaja . .	146
13. Na Kalvariji	149
14. Marijin grob	171
15. Cerkev obiskovanja D. M. na mestu hiše Caliarijeve	243
16. Betlehem	283
17. Sveti kraj Gospodovega rojstva v Betle- hemu	294
18. Ob cesti iz Jeruzalema v Jafo	304
19. Jeruzalem	312—313

